

out of the Mahāyāna system. But for these works, these phases of the religion would have remained only a name. A large number of works of the Pañcāmāyā System of the Tantra are to be found here. These literatures and these unique works will be described in their proper places.

The present volume contains the descriptions of 119 Buddhist works of the northern school. The ancient works among these were translated into Chinese and the mediæval works into Tibetan. Some of the Sanskrit originals of these translations have been, for the first time, brought to light in this collection. The few modern works of Buddhism in the collection are unique, showing that the religion lingered long in north eastern India, and is still lingering in some quarters. In the mediæval and modern works is to be found the condition of Buddhism in India, after the Chinese ceased to visit the country.

The special feature of this volume of the catalogue is that an attempt has been made in it to arrange the works in chronological order. No cataloguer of Sanskrit MSS has, as yet, made the attempt. The difficulties of such an arrangement are very great indeed, and the only sure guide is the quotations. When one book quotes from another, or cites it as an authority, that work is sure to be subsequent in age to that cited. But this helps only in the ascertainment of the succession of works. If the date of any work is ascertained from other evidences, the dates of previous and subsequent works are approximately fixed. In the case of Buddhist works the dates of translations of some works are known from Chinese and Tibetan sources. That gives a clue to the dates of other works too.

It is known from Chinese sources that Aśvaghoṣa was the Guru of Kaniska who, in the opinion of prominent Orientalists founded the Śaka era. The first work in this catalogue, *Saundarananda Kāvya*, is by Aśvaghoṣa. Therefore its date is known. Nāgārjuna flourished in the second generation after Aśvaghoṣa, and he is said to have recovered the

Prājñāpāramitā (*Aṣṭasāhasrikā*) from the nether world. The *Pañcaviṃsatī śāhasrikā* was a modification of the *Aṣṭasāhasrikā*, according to the doctrines of Mañjuśrī's *Kārikā*s, known as *Abhisamayālaṃkāra kārikā*s. The *Pañcaviṃsatīkā*, again, was translated into Chinese between the years 205 A.D. and 316 A.D. So the *Kārikā*s and the *Pañcaviṃsatīkā* must necessarily come between Nāgārjuna and the date of the translation. Arguing in this way, an attempt has been made to find the chronological order of the works. As the grounds in each case have been either set forth or indicated in the description of every work, they need not be repeated here in the preface.

Eggeling's catalogue of manuscripts in the India Office has been accepted as model in this catalogue. But he has never described a Buddhist work. The only good Buddhist catalogues in English are the Cambridge Catalogue by Prof. Bendall, and the Nepalese Buddhist Literature by Rājā Rājendra Lalā Mitra. Prof. Bendall has also described a few Buddhist works in his *Catalogue of MSS in the Bodleian Library*. I have also described some in my Nepal catalogues I and II. I have not unnecessarily duplicated the description of any work fully described in these catalogues, contenting myself simply with references. But when, as in the mediaeval and modern periods, they could give me no guidance, I have arranged my quotations and colophons in such a way as to give a fair idea of what the books contain. In describing these manuscripts, I had always an eye to the needs of the Iconographist and have tried to quote in full the descriptions of the gods and goddesses, as given in their *dhyānas* or *sādhana*s, or formulas of meditation.

The different *yānas* that developed out of Māhāyāna are, in a loose and vague way, called Tantras, which discard asceticism and austerities, and teach the enjoyment of the senses, as according to Māhāyāna the universe, both material and spiritual, has no existence. As these enjoyments have, too, no existence. Why should, then, people who are con-

vinced of the evanescent character of the universe, shrink from the enjoyment of the good things of the world ? But if they do the same before they are so convinced, they become responsible for their acts. This is the quintessence of the teachings of mediæval Buddhism. The different yānas vary the doctrine a little, but the essential point is the same.

It is a matter of regret that in India very little help can be obtained in these studies, and, therefore, I am bound to express my cordial obligations to my assistants Babu Nani Gopal Banerjee and Pandit Ashutosh Tarkatirtha, for their devotion to these studies and their hard work.

ALPHABETICAL INDEX

38	Abhidhūttara	10759
8	Abhisamayalamkāra Kārikā	8058
53	Ādhvāgvaṃśa 1 rīratnavimba	9999
38-10	Apurimitāyurnāma mahāyānasūtra	1709 4716, 10781
34	Apohasiddhi	4711
25	Asokāvadāna	10755
2-7	Aśtasāhasrikāprajñāpāramitā	1718, 1203, 9974, 9989C, 9989B, 9989A
34	Bauddhi Nyāya	10746
19	Bodhicaryāvatāra	8067
10-51	Bodhicaryāvatāra pañjikā	3880, 9079 (with the Text), 8829
118	Buddha caritra	8201
97	Buddha Kapāla Tantratika	8827
101	Cakra samvara sādhana	4752
100	Cakra samvara valavidhi	1751
88	Candamahāroṣa sādhana	10741A
90	Caryācarya viniscaya	8063
9	Catuhśatikā	9977
68, 69	Caturābharapa	1801, 1758
89	Catuspitha nibandha	9992
71	Dākānava	8056
82	Damanaka mahāśrakṣa Tantra	9971
48	Dhāraṇī samgraha	10741D
119	Dharma koṣa samgraha	8055
117	Dharmapūjā vidhi	5438
81 II	Divyabhojanāvadāna	4758
22	Divyāvalānamālā	9882A
41	Durgatidhāraṇī parisūtra	1715
84-87	Lakṣaṇavāra canda mahāroṣaṇa Tantra	9089, 9965, 9981, 10844

64	Guhya samāja	8070
59, 60	Heruka Tantra (Samvarodaya)	10846, 9986
75.	Hovajra Pañjikā	10745
21	Jātakamālā	9980
96	Kālacakra-vṛtārā	4782
29-32	Kāraṇa-yūha	9974, 1785, 4725, 9975
79, 80	Kriyā-saṃgrahapañjikā	9851, 4738
91	Kṛṣṇa Yamārī Tantra	9964
35	Kṣanabhaṅga-siddhi	4744
66, 67	Laghu Kālacakra Tantrārājatīkā	1727, 10766
55	Lokeśvara-sataka 'Tīkā	10782
14	Maitreya-vyākaraṇa	4806
21	Manicūdāvadāna	10845
17	Nārāyaṇa-pariprechā	9985
88A	Nyāyabandhutīkā	4771
76-78	Pañcarakṣī-sūtrāṇi	3853, 4078, 9970
10, 11	Pañcaviṃśatisāhasikā prajñāpāramitā	10756, 10768
20	Pañyāvadāna	1778
56, 57	Parimārtha-nāma-saṃgīta	10760, 10741 C
27	Pindapātrāvadāna	4780
73	Prajñopāya-vimūcya-siddhi	8060
102	Pūjā-vidhi	1790
28	Ratnaguṇa-sameśya-gāthā	10786
12, 13	Saddharma-Puṇḍarikā	4079, 4199
74	Sādhana-mālā	8051
112	Sādhana-s	10761
111	Sādhana-samuccaya	10717
62, 63	Saṃputodbhava-Kalpaiśa	8828, 4854
47	Saṃmukhi-nāma-dhāraṇi	9987
52	Śāntidevasya-jīvanacarita	9990
15	Saptasatīkā-prajñāpāramitā	4197
42	Sarva-durgatī-parisodhana	1848
46	Sarva-Tathāgatoṣṇīca-sitātāpattironāmā parāyitāmahāpratyangirā-vidyā-rājūi	10785
108	Sarvayoginī-karma-vaśi-vidhi	9973

1	Saundarananda	8050
92	Śikoddeśa Tippaṇi	10744
20	Śikṣā samuccaya	4198
110	Sodasa mānasa bhāva cakṛa	10741B
21	Sudhanukumārīvadāna	9982B
87	Sugatajanma Ratnāvadānamālā	10754
16	Svalpākṣara prajñāpīṭramita	10757B
113	Svayambhūcāntya Bhāṭṭīśrakoddeśa	9090
114, 115	Svayambhū Purāṇa	1856A 1856B
93	Tārābodhaya utpātakathā	1756 A
18	Tathāgata guhyaka	10746
81 I	Tathāgata prativimba pratisthānusamāsa varṇana dharma paryāya	4758
61	Tattva jñāna samuḍḍhi	9988
86	Uṇyoga krama	8062
72	Vajradāka Tantra	8825
107	Vajravairocanaśvara stotra	9978B
94, 95	Vajrīvali nama mṇḍalopayika	3855 4835
• 106	Vajravārāhi dvādaśa tantra	9978A
104 105	Vajra yāne Pñjāvidhi	9968 9969
103	Vajra yāne Sadhanāṅgaṇi	1887
98	Vasāpanaviḍhi	9984
18-15	Vasudhīśranāmadhāraṇi paṇiṣṭṭra	4836, 10757 I, 10757 II
65	Vasundharīsamgita	10761
82	Vasundharoddeśa	1840
116	Vṛhatsvayambhū Purāṇa	4856C
70	Yogīmbariprabheda	4818
109	No name	9995
91	No name	9994
54	No name	9983

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF SANSKRIT MANUSCRIPTS.

1

8050. सौन्दरनन्द-काव्यम् । *Saundarananda Kāvyaṃ*

By AśVA GHOṢA

Substance, modern Nepalese paper white on one side and yellow on the other. Folio 83 12 x 5 inches. Lines, 7 on a page. Character Nāgara by a Nepalese hand. Appearance fresh. Complete. Incorrect.

Last Colophon : सौन्दरनन्दे महाकाव्ये आश्रयाकरणे नामाष्टा-
दशमः सर्गः ॥ १८ ॥

आर्यमुदर्यालीपुत्रस्य संज्ञितकस्य भिक्षो श्रीराधार्यभदन्तान्ध-
-घोषस्य महाकवे संज्ञावादिनः कतरिर्षमिति । शुभम् ।

Printed in the Bibl. Ind. Series. The manuscript was used in preparing the Bibl. Ind. Edition, along with the palm-leaf MS I 1585C of the Durbar Library, Nepal, and a paper MS belonging to the same library.

2.

6718 अष्टसाहसिका प्रज्ञापारमिता । *1st a-Sahasrika*
Prajñāpāramitā

Substance seasoned palm-leaf. 21½ x 2½ inches. Folio, 202 of which the following are missing — 22, 33, 34, 38, 42, 43, 45, 47, 7d, 83, 84, 86, 112, 117, 118, 120, 138, 178, and 180, while the folio marked 131—170 are a reserve text. Character Kūṣiṭha of the 11th century. Appearance, well preserved. The illustrations in the first two and as many in the last two leaves.

The manuscript was copied in the sixth year of Mahtipāla Deva at Nālanda

First Colophon इत्याख्यासहस्रिकाया प्रज्ञापारमिताया परीन्दना
परिवर्त्तो नाम चाधिशतम ॥ ३६ ॥

स[मा]प्ता चैव भगवत्पार्यायसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता सर्व्वतथागतजननी
सर्व्वबोधिसत्त्वप्रत्येकजिगत्तावकाया माता धम्ममुद्रा धम्मोक्ता धम्मनाभिर्द्धम्ममित्री
धम्मनेषी धम्मरत्ननिधानमक्षयो धम्मकोशो धम्म[ग]विन्याद्भूतदर्शनदक्षप्रमाणा
सर्व्वसुखहेतुरिति । सदेवमातुषामुत्तरगन्धर्व्वं लोकवन्दिता प्रज्ञापारमिता सत्य
गुह्यं च पर्य्यवाप्य च धारयित्वा वाचयित्वा प्रवर्त्त्येतां विहरन्तु सदायिन इति ।

Post Colophon statement —

ये धर्म्मः etc

द्वेषधर्म्मोय प्रवरमहापाणयामिनः ताडिवाङ्महाविहारोय आवस्थितेन
प्राक्षाचार्य्यस्यविरसाधुमुत्तम्य यदत्र पुण्यं तद्भवत्वाचार्य्योपाध्यायमातापितृपूर्व्वज्जम
हत्वा सकलसत्त्वराघोरमुत्तरज्ज्ञानफलवाप्तय इति

परमभट्टारकमहाराजाधिराजपरमेश्वरपरमसौम्यतथोमदिप्रह्लाददेवपादा
नुध्यातपरमभट्टारकमहाराजाधिराजपरमेश्वरपरमसौम्यतथोमन्महोपाणदेवप्रवर्द्ध
मानकल्याणविजयराज्ये षष्ठसम्बत्सरे अभिलिख्यमाने यत्राग्ने सवत् ६ कार्तिक
श्रावणचतुर्दश्या तिथौ मङ्गलवादेण भट्टारिका निष्पादितमिति ।

स्तेनान्तावस्थितकल्याणमित्रचिन्तामणिकस्य लिखित इति ।

या सर्व्वज्ञतया नयत्तुमश्म ग्रान्त्यैमिह[ ] आवकात

या मार्गज्ञतया जगद्विलक्षता लोकार्थसम्पादिका

सर्व्वकारमिदं वदन्ति मुनयो विश्व य(ज)या सकृता

तस्यै सावकबोधिसत्त्वगणिनो बुद्धस्य मात्रे नमः ।

प्रज्ञापारमिता भवत्रयपराशेषप्रज्ञादुष्मेति

त्रातध्वसविधानवन्मुरधिय सत्ते(स्य) स्य य(ज)म्मे शुभ ।

सोशाभ्मोधिनिमग्नधर्म्ममकरव्याग्रील्लदुग्धैकभू

स्तेनान्ता जगदवरोदरघरं पार्श्वं मुनीनां शिष्यः ।

प्रज्ञापारमिता —

Often described. Printed in the Bibl. Ind. Series, edited by Rājā Rājendralāla Mitra. Translated into Chinese in A. D. 659, by Yuan Chwang (see Nanjio Col. 3, Sec. E.) and into Tibetan (see Beckh, p. 8B). Nanjio says (Col. 3, Sec. D.), "But it is really *Daśa-sāhasrikā Prajñāpāramitā*," the earliest translation of which into Chinese was made between A. D. 25—220 (Col. 1, para 5)

3.

1203 अष्टसाहसिका प्रज्ञापारमिता । *Aṣṭa-Sāhasrikā-
Prajñāpāramitā*

Substance: seasoned palm leaf 15 × 2½ inches Folia 296 Lines 7 on a
page Extent in Slokas, 8000 Character Newari Date N S 208 The first
two leaves contain four illustrations

Post Colophon statement —

ये धर्माः etc
यादृश्यादृशभाग + + रक्षितं जैधातुकं जानते
बुद्धा धानधिगम्य दुर्दमसमसोभान विधु[न्व]न्ति च ।
सत्त्वियोऽपि क्षपावर्षावदतया धर्म दिशंस्त्वहृतम्
भूयादष्टसहस्रिका भगवतो सा व' सदा शेषमे ॥
विषयविततकोर्षीः खल्लानागन्ददायो
प्रययिजनसमोद्वापूरको धैर्य्यविन्दु ।
सकृतविनयशौम्यतागमोलादिमुक्त-
निलकृदति हि शस्त्रा विप्रतो य' एषिष्याम् ॥
कामोरसगरा [व] तेन निर्गतेन मद्यात्मना ।
जगन्निनीषु [या] बोधिं नेपालमधितिष्ठता ॥
दृग्भूतुमुज्जयन्ते वत्सरे दीपमाने
उग्रिभिरकिरयवारे दीपमान्यां न्यपेन्ने ।
भुवमवति समक्षा श्रीमदावन्ददेवे
निशिक्षयवमानु कारिताभ्याः प्रविष्टा ॥

यावत् समते लोक क्षुत्वा बोधिमनुत्तराम् ।
तावत् तिल्विथ कीर्ति सवोधिबलदायिनी ॥

Then in a later hand—

अभ्ये ऽज्जवज्जिअसगायकौ स-
युत्ति तपस्यकदिने खकार्थीत् ।
यशोधरास्यो बुधदेवतुल्य
रत्नेश्वरामा त्वकाशमेवा ॥ (२)

The manuscript was copied at the instance of Tilaka who came from Kashmir and settled in Nepal. The chronogram *वृगुक्षतमुन्नय*, referring to Ananda Deva, King of Nepal, is to be counted from the right, instead of the left as usual. For, that would give the date as 268 of the Nepal era, and it is known from Professor Bendall's list, given as a supplement to the preface of my Nepal Catalogue, 1905, that the first MS copied in Ananda's reign is dated Magha 207. In Sika 1786, Ratnesa of Yasodhara consecrated the MS.

4

9978 अष्टसाहसिका प्रज्ञापारमिता । *Aṣṭa Saahasika*

Prajñāpāramitā

But little seasoned palm leaf 2 1/2 x 2 inches. Folios 211. Lines 6 in page. Character old Newar. Date 1820 = 1120. Appearance all but well preserved. Complete.

Colophon — आर्याष्टसाहसिकायां (जीकानिकातन्त्र परी)न्दनापरिवर्त्तनाम चाविश्रुतम् ३६ ।

The bracketed portion has been retouched.

समाप्तायेव भगवत्सार्याष्टसाहसिकायां प्रज्ञापारमिता । सर्व्वतथागतजननी सर्व्वबोधिसत्त्वप्रत्येकजनित्रायताव्याप्त माता धर्ममुद्रा धर्मोक्ता धर्मदाभिः धर्म मेरो धर्मनेत्रो धर्मरत्ननिधानममृत्यो धर्मको (स धर्माणि retouched) नाम्बुत दर्शनममृतमाला सर्व्वसुखहेतुरिति सदेवमातुषाण्डरमन्त्र्यल्लोकावन्विता प्रज्ञापारमिता सम्यक्सम्यक पर्ययाप्य च धारयित्वा प्रवर्त्तनी विहरन्तु सदाधिगम इति ।

देवधर्म्मोऽथ प्रवरमहापाणयायिनः परमेश्वरवरमभट्टारकमहाराजाधिराज

पर[म]मोगतश्रीमत्निहदेवस्य विजयराज्ये श्रीउदयापुर्यां मद्दामावन्तश्री विष्णु
जीवस्य विजयराज्ये तस्मिन् चेन्द्रकोटकाधिवासिनो विद्याकरचन्द्रस्य यदत्र पुण्य
तद्भवत्वाचार्योपाध्यायमातापितृपूर्वज्जम कृत्वा सकलसत्त्वाशैरनुत्तरपलापदेति ।
श्रीलज्जितकमायां श्रीमानोवज परमगुह्यां कुक्षपुत्रनयचन्द्रवर्माणां लिखितमिति ।
सम्पत् आत्त [२४०] चैत्रशुक्लचौदमास्यां अङ्कारदिने ।

Then there was something by a scribbling later hand
now very much faded

There is no Sinhadeva in NS 240 in Bendall's list of
Nepal kings (see p 22 of his "History of Nepal and sur-
rounding Kingdoms" published as a historical introduction to
my Nep Cat 1905). But there is a Sivadeva in that year—
NS 240. However in his note to p 28, he speaks of a
Sinhadeva, undoubtedly a corrupt form of Sinhadeva, as the
father of Anandadeva who had a long reign commencing
between 261 and 267 NS. Sinhadeva might have been there-
fore a rival of Sivadeva—both reigning in different parts of
Nepal in NS 240

10890 अष्टसाहसिका प्रज्ञापारमिता । 1sta Śālistika-
Prajñāpāramitā

Substance = seasoned palm leaf. Fol. 11 x 13 x 11. Character = None of
the 11th century. The leaf marks in letter : merals are 61 68 101 141 142
143 144 145 146 147 149

101B आर्याष्टसाहसिकाया प्रज्ञापारमिताया अचिन्त्यपरि-
वर्त्तोनाम अयोदश । १०४ ।

141A • तथतापरिवर्त्तोनाम षोडश । १०६

6

10891B अष्टसाहसिका प्रज्ञापारमिता । 1sta Śālistika
Prajñāpāramitā

Substance = seasoned palm leaf. 20 1/2 x 2. Fol. 12 x 12. Character = None of
81 82 83 94 116 117 118 120 121 13 124 12 127 128 12 130 131 13
139. Character = None of the 14th century

Colophons —

79B आर्याष्टसाहस्रिकाया प्रज्ञापारमिताया विशुद्धिपरिवर्तो
नामाष्टम । १६३ ।

82B • स्तुतिपरिवर्तोनाम नवमः । ११२

116A + + + + इय । १२५ ।

126B आर्याष्टसाहस्रिकाया प्रज्ञापारमिताया तद्यतापरिवर्तो-
नाम षोडश । २६४ ।

190A • धम्मोद्गतपरिवर्तोनाम एकविंशतम । २३१ ।

Many of the leaves are partially pasted with paper

7

9989A अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता । *Asta Sahasrika*
Prajñāpāramitā

Substance measured palm leaf (Folium 1 21 x 3) Line or Character
Killa of the 11th century With three horizontal strokes of futuristic lines

धारयित्वा वाचयित्वा पर्यवस्य प्रवर्त्तनी विहरन्तु सशार्थिनः ।

ये धर्म्मा इत्यादि ।

देयधर्म्मोप प्रवरमहायानधर्म्मिण खानोदकीयपञ्चरापुरावस्थाने ५ । • ।

दानपतिष्थान्तिरक्षितस्य यदेष पुण्यं सहस्रव्याचार्योपाध्यायमातापित्रपूज्येभ्यः कृत्वा
सकलसत्वरार्थैरनुत्तरज्ञानपलावाप्तम इति । ७ ।

श्रीमद्भोविन्दपालदेवशाभी + + सवत् १८ कार्तिकदिन १५ चहुड
पाटकावस्थितखानोदकीय पञ्चरापुरे आचार्य प्रज्ञा + + +

Only this leaf was acquired, out of a number of leaves of
Astasahasrika offered for sale, because it contained an im-
portant etc, the 18th year of *Srimad Govindapala Deva*. He
had then lost his kingdom as he was not called in the post
colophon statement by his royal titles

The leaf is pasted with paper on the reverse side

8058 अभिसमयालङ्कारकारिका । *Allisamayalamkāra*
kārika

By MAITREYA NATHA

Size of the type 9½ x 4½. Colour of the paper yellow, the other features as before. Extent 100. Character Nagari. Appearance fresh. Price Rs. 1.60. Complete. Very correct.

First Colophon - अभिसमयालङ्कार नाम प्रज्ञाधारमितोपदेशशास्त्र
समाप्तम् ।

कृतिरार्थमैवेयमाद्यस्य ।

Post Colophon इति सवत् १८६७ साल मिति आषाढवदि १ रोज ७
शुभम् ।

The other Colophons

10A, अभिसमयालङ्कारे प्रज्ञाधारमितोपदेशशास्त्रे सर्वकारज्ञताधिकार
प्रथमः समाप्तः, 13B, • मार्गज्ञताधिकारो द्वितीयः परिच्छेदः, 15B • सर्व
ज्ञताधिकार तृतीयः परिच्छेदः, (The scribe has omitted the fourth
colophon) 27A, • मूर्द्धाभिसमयाधिकारः पञ्चमः, 27B • अनुपूर्वा
भिसमयाधिकारः षष्ठः, 28A, • शक्यज्ञाभिसमयाधिकारः सप्तमः, 38A,
• धर्मज्ञाधिकारो ऽष्टमः ।

Beginning —

ॐ नमो मैवेयमाद्याय ।

या सर्वज्ञतया नयन्नुपपन्नं शास्त्रेभिश्च आवकान्

या मार्गज्ञतया जगद्धितकृता लोकार्थसम्पादिका ।

सर्वकारमिदं वदन्ति मुनयो विश्वं यथा सशता

तस्यै आवकबोधिसत्त्वगणिनो बुद्धस्य भाषे नमः ।

सर्वकारज्ञतामार्गं शास्त्रिता योजनं देयितम् ।

धीमन्तो बोध्यं क्षीरं तं ध्यानालीढं परैरिति ।

स्मृतो आ(रा)धाय सूत्रार्थं धर्मैषम्यां दशालिका ।

सुखेन प्रतिपक्षोरन् इत्यारम्भप्रयोगनम् ।

प्रज्ञापारमितायाभि पदार्थे समुदीरिता ।
 सर्वाकारज्ञता मार्गज्ञता सर्वज्ञता मतः ।
 सर्वाकाराभिसम्बोधो मूर्द्धप्राप्तानुपूर्व्वि[क्तो] ।
 एकक्षणाभिसम्बोधो धर्मेकाग्रस्य तेऽष्टधा ।
 चित्तोत्पादोऽववादस्य निवेद्याङ्ग चतुर्विधः ।
 आधारः प्रतिपत्तेषु धर्मेधातुसुभावसाः ।
 अलम्बनसमुद्देशे सप्ताहप्रस्थितिक्रिये ।
 सम्भाराच्च तद्विर्याणां सर्वाकारज्ञता मुने ।

Between the eighth and the last colophon there are the following lines —

कक्ष्यं तत प्रयोगस्तत्रकथंस्तदनुक्रमः ।
 तन्निष्ठा तज्जमाकखेभ्यश्च पोषेयैस्तद्वहः ।
 विषयस्तितथो हेतु अपोगचतुरात्मकः ।
 धर्मेकाग्रपण कर्मे अनास्तेधार्यस्तद्वहः ।

Then comes the last colophon

This is a work in eight chapters in Kārikā form. It is generally found at the beginning of manuscripts of *Pañcaviṃśati Śāhasrikā Prajñāpāramitā*, at the end of which there is a statement that the *Astaśāhasrikā Prajñāpāramitā* is converted into the *Pañcaviṃśati śāhasrikā*, according to *Abhiśamayālamkāra-kārikā*. As the *Kārikā*s have eight chapters only the *Pañcaviṃśati*, too, has eight chapters and not 32 as in the *Asta śāhasrikā*.

The *Pañcaviṃśati śāhasrikā* was twice translated into Chinese between the years AD 265—316. In both the translations there is a remark by Nanjio "with the first chapter on," that is, with the *Abhiśamayālamkāra kārikā*s on—which were taken for the first chapter of the *Pañcaviṃśati śāhasrikā*. But in the translation of Kumārajīva (AD 384—417) no such remark occurs. From this it

appears that most of the Chinese translators of the *Pañcavinsatī-sāhasrikā* took the *Abhisamayālaṅkāra Kārikās* for the first chapter of the work. See Nanjio, column 4.

Rājendralāla in his *Nep. Bud. Lit.*, p. 194, could not distinguish the *Kārikās* from the prose. Prof. Bendall noted that in the beginning of the *Pañcavinsatīkā*, there is a work in *Kārikās* in eight chapters. But he could not explain why that work should be there. See Prof. Bendall's *Cam. Cat.*, pp. 144—145.

Translated into Chinese, as the first chapter of *Pañcavinsatī-sāhasrikā prajñāpāramitā* between the years 265 to 816 A.D. See Nanjio, Col. 4, pp. 112 and 4.

9.

9977 चतुःशतिका । - *Catuhśatikā*

By ĀRIARĀVA

With a commentary by CANDRA KĪRTI

Distance country male paper 22 x 2½ inches. Leaves are marked from 15 to 13; the last owner who effaced the original marks. (Of these again the leaf marked 29 does not belong to the *Catuhśatikā* at all. Written in the Newari character of the 11th century. Appearance old and worm eaten.)

A fragment containing, out of 873 slokas, distributed over sixteen chapters, 129 only. The highest number of verses in a chapter in this fragment is 21 and the lowest is 0.

For the Tibetan translation of the text see T'engur ५१८ १-१८ and for that of the commentary see the same ५२३, २४—२६३. See also my printed edition of the work, based on the present manuscript in the *Memoirs of the Asiatic Society of Bengal*, Vol. III, No. 8. Not in Nanjio.

10.

10756. पञ्चविंशतिसाहसिका प्रज्ञापारमिता । *Pañca-
vīṃśati sāhasrikā Prajñāpāramitā*

Substance, Nepalese paper 14½ x 4 inches. Folia, 2 to 40 of which the 33rd is missing. Lines, 9 to 11 on a page. Character, Modern Newari. Appearance fresh. A fragment, containing a portion of the eighth parivartita only.

The portion of the 8th covers foll. 88½B to 100A of the Hodgeson MS. No $\frac{A}{10}$ in A.S.B.

There are two stray leaves marked I and 11. Leaf No 1 is on Vinīyogapravarttana, and No 11 is the last leaf of the third parivartita.

Col. — धार्यपञ्चविंशतिसाहसिकाया भगवत्या प्रज्ञापारमितायामभि-
सम्पद्यन्ताराधुसारेण संग्रोहितायां सन्निधताधिकारे यथ्याविशेष-
परिवर्तैस्तृतीयः । ३ ।

मम २२२ तुल्यस्तकपण्यह ।

Thrice translated into Chinese, see Nanjio, Col. 4, parags 2, 3 and 4. For the Tibetan translation, see Beckh, page 8.

For the description of the work see Rājendralāla's *Nep. Bud. Lit.*, pp. 193-194, and Bendall's *Camb. Cat.*, pp. 144-145.

11.

10708. पञ्चविंशतिसाहसिका प्रज्ञापारमिता । *Pañca-
vīṃśati sāhasrikā Prajñāpāramitā*

Substance, Nepalese paper 15 x 4 inches. Folia, 2½ of which the first leaf contains the beginning of Abhisamayālaṅkāra and the last leaf at the end of the 8th parivartita, the rest of the leaves 2-101, containing a part of the 4th parivartita. Lines, 10 on a page. Character, Modern Newari. Appearance fresh.

Col 11 : leaf 102 —

आर्यपञ्चविंशतिसाहसिकायां (सन्धिकायां) मन्त्राणां प्रज्ञापार
मितायां अभिसमवाक्यगुणानुसारेण सन्धोभिनायां धर्मिकायाधि
कारा शिक्षापद्विर्चोऽष्टम

Last Colophon —

ये धर्मा etc यथादृष्ट etc

शुभस्तु सर्वजनसदा

The portion of the 11th manuscript covers folios 201B to 277B of MS ^A of the Hodgkinson Collection in A S B reference to which is given in the absence of any printed edition.

For the work see Rajan Lalita's Nep Budhist pp 193 194 and Bendall's Cam Cat, pp 114 115

12.

1079 सद्धर्मपुण्डरीक । *Saddharma Puṇḍarikā*

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

Last Colophon : —आर्यसद्धर्मपुण्ड[री]कधर्मपर्याय सप्तविंशतिम परि
वर्त्तते

Preface —अङ्गारकपूर्वाह्निना आक्रम्य खरसम्पदम्

मन्त्राय कुलपुत्रेण यत्र सूत्रमिदं भवेदिति ॥

ये धर्मा etc etc वेदात्मन्वे जगन्विन्दुनामान्निगदन्त्यप्योदयो

दृष्ट्वा रश्मिदिने समूह्य प्रतिकाशिता ।

श्रीमत् मध्ये पुर स्थाने सत्यः धर्मार्थं आगमे ।

श्रीधर्माय सराध्या वीरवर्षेण लेख्यः ॥

सद्धर्मपुण्डरीकाक्ष महायानसमुत्पन्नः ।

सर्वसहस्रहृत्कार्येण लिखितं ज्ञानमुत्तमम् ॥

मातापितामहकृत्याण्य सत्तत्त्वान्मुनि वै वा ।

सर्वोदु खत्तान्तेन पूर्णैकमेवादुमोदितम् ॥

शामयैश्च महायानैः प्रत्येकैर्बोधिसत्तभिः ।

अतीतानागतानाञ्च प्रत्युत्पन्नैस्तथैरपि ।

शेदनायायुजा वापि उद्भवाद्भजस्तपि ।

यत्पारमिता परिपूर्णेन सर्वधर्मफलं लभेत् ॥

नेपालभाषा संवत् ८०१ आश्विन वदि १३ आदित्यवार कुजु सम्पूर्ण दिन ।

अन्यवादी क्रियादेशि नोपस्थाप्यो निवृत्तरः ।

अङ्गुष प्रपलाप्यो च पठेते भङ्गलक्ष्यम् ।

मद्यपो अतिहस्तश्च कृतदेवश्च चर्कसः ।

अथास्त्र क्षेपमुद्रिश्च न हि चास्त्रिः प्रमाणतः ॥

उदकापलचौरिभ्यः etc etc

The work has been translated into French by Bernouf and into English in the Sacred Books of the East series. It has recently been published in the Bibl. Bud series.

See Nepalese Buddhist Literature of Rājendralāla, p. 208, and Bendall's Catalogue of Buddhist Sanskrit Manuscripts, pp. 24, 48, 172, 178.

Translated into Chinese four times. See Nanjio, Col 44 and 45, paras 184, 136, 188 and 189. The first translator was Kumārājiya, who lived between the years 384—417 A.D. For a Tibetan translation, see Beckh, p 31B, para. 1.

13.

1199. सहस्रपुण्डरीक । *Saddharmapundarika*

Substance Nepalese paper 15½ x 4 inches Folia, 137 Lines 7 on a page Character, Newari Date V S 833=1713 A.D. Appearance fresh Complete

Last Colophon :—

समाप्तं सहस्रपुण्डरीकं धर्मपर्यायं सूत्रान्तं महावैपुल्यं बोधि-
सत्त्वाववाटं सर्वबुद्धपरिचयं सर्वबुद्धरहस्यं सर्वबुद्धनिगूढं सर्व-
बुद्धगातिं सर्वबुद्धगुह्यस्यानं सर्वबुद्धबोधिमखलं ॥ सर्वबुद्ध-

धर्मचक्रप्रवर्तनं सर्वभुक्तैकधनशरीरमसम्बोपायकौशलमेकयान-
निर्देशं परमार्थनिर्धार निर्देशमिति । ३ ।

Post Colophon —

येऽध्यागता इह सुरासुरनागपक्षा
गन्धर्व-किन्नर-नराऽ] अवधाय धर्मैः ।
रक्षतु ते जगदिदं जिनशासनञ्च
धर्मं मुनीन्द्रकथितञ्च चरन्तु निवृत्तम् ।
शोकतोयसमापूयं प्रक्षारत्नमन्वितं ।
महोदधिमिवागाधं विहरन् यथासुखम् ।
जलं [वि]मुच्यन्तु यद्येषितं घना
प्ररोक्षताः सम्यमुपैतु यं क्षितौ ।
प्रभाञ्च धर्मैश्च तृणोऽभिरक्षता
चिरञ्च धर्मं सुगतम् तिष्ठतु ।

ये धर्माः etc

श्रीयोग्य सम्भत् ८२३ चौबमासे कृष्णपक्षे द्वादशान्तिथौ ज्येष्ठापरमृणा-
नक्षत्रे व्याघातयोगे सोमवासरे मकरासिगते सवितरि धनुरासिगते चन्द्रमसि
शुक्र शुक्र शुक्र सुवर्गं चैव, श्रीः सङ्गर्भपुण्डरीकापुस्तकं प्रतिष्ठा दिन सुरो ।
सुवर्गचैव च सङ्गर्भपुण्डरीकापुस्तकं ।

14.

4806. मैत्रेयव्याकरणम् । *Maitreya Vyākaranam*

Substance: seasoncily palm leaf 12x2 inches. Lines 6 on a page. Fols.
7 of which the first two are missing. Extent in slokas 300. Date the 571
year of Gopal Deva of the Pala dynasty of Bengal. Character: Kutha of the
tenth century. Appearance: old and soiled.

Colophon — मैत्रेयव्याकरणं समाप्तं ।

ये धर्माः • । श्रीवदेष्ट्रीविनिर्गतभिच्छुषुण्णकौत्तिर्यदत्र पुण्यं तद्
भवत्पाचाय्योपाध्यायमातापित्र्यूल्लङ्घनं कृत्वा सङ्कलसत्वरशरीरनुत्तर-
द्यानयसातय इति । श्रीमद् गोपालदेवराज्य सम्भत् ५७ वात्स्यान

दिने ६ घोषणीयामे णित्ति । ॐ हारीतो महायक्षिणा हर
हर मम सर्वपापान् क्षा साक्षा । • । हारीतो पिण्डव ।

This gives, in the form of a prophecy, the life of Maitreya, the future Buddha, and his teachings. There will be in the Bārāsīpura in Gāndhārī, a king named Mahāvīra (?) His priest will have a wife named Brahmavati. Maitreya will come out from the right side of this lady and will be caught by India. He will renounce the world on seeing the Rājā giving away numbers of Yūpis to Brāhmanas. He will attain supreme knowledge, while sitting under a Nāga tree.

Thrice translated into Chinese, the first translation being by Kumārājīva between 384—417 A.D. See Nanjio, Col 61, paras 205, 206, 207. For a Tibetan Translation see Beckh, p 68A, para III. The Sanskrit MS. is unique.

15

1197 सप्तशतिका प्रज्ञापारमिता । *Saptasatikā Prajñāpāramitā*

Substance Nepal : paper 10½ x 3½. Folia 13 to 41 in 8 7 on B.
page. Folio in sloka 700 characters. New at the 18th century. Appearance fresh. Complete.

Colophon —आर्यं सप्तशति [का] प्रज्ञापारमिता समाप्ता ।

Post Colophon —ये धर्मा इत्यादि ।

Beginning —ॐ नमो रत्नत्रयाय । नमो भगवत्यै प्रज्ञापारमितायै ।

एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् आवस्थाय विहरति क्ष
नेतवने अनायपिण्डद्वारामे महता भिक्षुसंघेन सार्धं परिपूर्ण-
नाह भिक्षुसहस्रेण बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां महासप्ताहसप्त-
शतानां हरिबुद्धेः शोभितस्वस्तसहस्रेण सर्वैरुपनिर्दिशतेऽनुत्तराया
सम्यक्सम्बोधे । तदाद्या । मञ्जुषीया च कुमारभूतेन मैत्रीयेण च
असङ्गप्रतिभावेन च अनिरुद्धाद्युदेण च एवमुत्तैर्बोधिसत्त्व-

शतसहस्रैः । अथ खलु मञ्जुषीः कुमारभूतो ऽहोयुगतकाल-
समये स्वकादिद्वाराभिष्वङ्ग्य येन तद्यागतविहार तेन उपसंक्राम-
दुपसंक्राम्य विहारस्य वहिर्द्वारे स्थितोऽभूत् । तद्यागतस्य दर्शनाय
वन्दनाय पथ्यपासनाय ।

Translated into Chinese by Yuan Chwang in 650 A.D. See
Nanjio, Col. 3, section (G), also Col. 8, paras 21 and 22. The
last two translations were made between the years 502—557
A.D. For a Tibetan translation see Beekh, p. 10, para. 3.

16.

10757B स्वल्पाक्षरा प्रज्ञापारमिता । *Swalpākṣara Piññā
pāramitā*

Folio 3 marked 2-4 with 5 lines on a page. 10½" x 2 8" (leaf and width in-
ches).

An abstract of *Piññā pāramitā*.

Leaf 2 begins —

येन भगवांस्तेनाज्ञानं प्रणश्य प्रहसितवदनो भूत्वा भगवन्तमेतदबोधत्

दिश्यतु भगवान् प्रज्ञापारमितां स्वल्पाक्षरां महाप्रज्ञां यस्यां अवयवाभावेन
सर्वसत्त्वा सर्वकर्मविरागानि क्षययिष्यन्ति विद्यते च बोधिपरायणा भविष्यन्ति
ये च सत्त्वाः मन्त्रसाधने उद्युक्तास्तेषां विमोक्षे मन्त्रा सिध्यन्ति ।

अथ खलु भगवानार्यावलोकितेश्वरो बोधिसत्त्वाय महासत्त्वाय महासाह-
सिकाय साधुकारमहात् ।

8A. अथ खलु भगवान्त + + + + + पारमितां भाषते स्म

तद्यथा बोधिसत्तेन महासत्त्वेन समचित्तेन भविष्य सर्वसत्त्वेषु मैत्रि-
त्वेन भ + + + + + भवितव्यम् कृतावेदिना च भवितव्य सर्वप्रापविश-
चित्तेन भवितव्यम् । ईदृशं प्रज्ञापारमिताहृदयमा + + + + +
+ + तर्ह्य ।

नमो रत्नत्रयाय नम आत्ममुनये तद्यागताहते सर्वकृत्सुद्धाय ।

तद्यथा ॐ मुने मुने महामुने स्वाहा + + + + स्या प्रज्ञापार-
मिताया लाभान् मयानुत्तरा सम्यक्संबोधिरनुपमाता सम्यक्बुद्धास्वाप्तो निर्याता
मयापौयमेव प्रज्ञापारमिता श्रुता, etc

Not in Nanjo, at least under this name

17.

9985 नारायणपरिपृच्छा । *Narāyaṇa Pariprecha*

Substance seasoned palm leaf . $11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches Folia, 3 marked ■ 3,
Lines 1 on a page Characters Newari Date A S 481 = A D 1861 Appen-
ance, well preserved

Colophon —

नारायणपरिपृच्छा ध्याय्यमहामायाविजयवाहिनी नाम भारयो
परिपृच्छा समाप्ता only the tops of these letters are
perceptible]

Post Colophon —

वै धर्मा etc स ३८९ भावपद मुदि २ । [लिखित, only the
tops of the three letters are perceptible]

5A पञ्च पुनर्नारायण इमाश्चारीया धारयमाय कुपपुत्रो वा कुलदुहिता
वा भिक्षुर्वा भिक्षुणी वा उपसक्तो वा उपसक्तिका वा राजा वा राजपुत्रो वा
ब्राह्मणो वा मृत कालयत सङ्गमभायको वा दग्धाया मशीभूतोस्मिन् मृतपञ्च स्त्री
वा पुत्रो वा चार स्पृष्टेत् स एव नियतो जातिस्त्रो भविष्यति । बोधिसत्त्व-
स्त्रीयो नारायणो यद्वा ध्याय्यमिति कृत्वा ब्रह्म-सक्त-गदा-व्यवसाययुक्तं मयनेप
भगवन् विप्रवृत्तिबोध्यं प्रथमं प्रवृत्तवदयो भूत्वा भगवन् गाधवा स्तोति स्म ।

यद्वा ह्यसुरदेवाणां लोकानाम्नेष्टमेष्टोद्युत्तरीक ।

शिव ध्यातोद्यायाद्य लोकानां नमोऽस्तुते ।

समाप्तः सर्वधर्माणां भूतधर्माप्रकाशक ।

धर्माधर्मविमुक्तौ स्तौ धर्मे तव नमोऽस्तुते ।

यद्य नारायणो भगवन् प्रथमं प्रवृत्तवदिति कृत्वा प्रकान्तोऽभूत् । * ।

इदमवोचद्गणनात्मनाः (तमनाः) ते च देवनागयक्षगन्धर्वीसुरगण्डकिन्नर-
महोरगविद्याधराक्षरादयः सा च सर्व्वोक्तौ पथेत् सदेवमानुषासुरमहद्गन्धर्व्वं च
लोकौ भगवतो भाषितमभ्यनन्दति । Here ends leaf 6 and the work

8A. तेन नारायण गृह त्वं महाभाषाविजयवाहिनीनामधात्रीमन्त्र
पदानि । ० ।

नमस्त्वभ्यानुगतप्रतिष्ठितेभ्य सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वेभ्य सर्व्वमुद्रामन्त्रप्रदेभ्य ।
तद्यथा :—

ॐ माये महाभाये महाभाषाधारण्यौ इय सा महाभाषातन्त्रेण महा-
भाषातन्त्रेण भम भम मम सर्व्वसत्त्वानां च ये विष्णुक चित्तयन्ति सर्व्वदुष्टसत्त्वा-
नाम् भामय भामय मोहय मोहय मूर्च्छापय मूर्च्छापय मारय मारय विभ्रसय
विभ्रसय मर मर महाभाये चणललले महाभाषाजालसहस्रमुष्टि सहस्रप्रिरे
सहस्रधुने ज्वलितनेत्रे सर्व्वतथागतहृदयगर्भे अलिधनुषरमुपाश्रितोमरकनपद्म-
नमुष्टीकृन्ते मरचकहन्ते एदेहि सर्व्वतथागतसत्त्वेन देवर्षिगणसत्त्वेन महा-
भाषाविजयवाहिनी स्मर स्मर सर्व्वतथागतज्ञानतन्त्रेण गच्छ गच्छ सर्व्वारसहस्र-
कारि परमेणाविद्याविधि मोहय मोहय मम सर्व्वसत्त्वानां च सर्व्वदुष्टान् । गच्छ
गच्छ सा सर्व्वसत्त्वाये सर्व्वभयोपश्रयेभ्य स्वाहा ।

Quoted in *Sikṣā Samuccaya of Śāntideva* see Bendall's
edition of the work in the Bibl Bud series, pp 211, 117
1897

Not in Nampo

18.

10765

Substance Nepale e yellow paper 16 x 2½ inches

The first leaf is in a modern hand It belongs to the
first part of *Guhyaśamāja*, often called *Tathagatguha* (see
Bendall's *Cam. Cat.*, pp 15—17)

The rest of the leaves, except the two lines in the last
leaf, are written in the Newari character of the seventeenth
century This is a fragment of a very large work of the
Vaipulya class, hitherto unknown

There were several attempts made by owners to restore

the order of the leaves of this manuscript, sometimes by making at the lower corner of the right hand side, sometimes at the upper corner of the left hand side, and sometimes at the middle of the right hand side. At last a bold attempt was made by making the leaves from 2 to 40 in consecutive order, without taking into consideration the fact that there are a large number of gaps here and there.

From a careful perusal of the leaves, it appears that they were copied from a defective manuscript with long lacunae.

Thus folls 2—7 read together, then a lacuna. In leaf 5B we have the colophon

महावैदुष्ये तद्यामतकायगुह्यपरिवर्त्तकृतौ ।

Fols 8—21 are in consecutive order. These contain the following colophons —

9B वागुह्यपरिवर्त्तौनामस्तुर्यः 11A, विसगुह्यपरिवर्त्त[?] पञ्चम , 21A, तद्यामतविकृब्धमन्दर्पपरिवर्त्ते षष्ठ ।

Fols 22—25 are consecutive. There is, in leaf 28B, the colophon —

आकट्यपरिवर्त्तौनाम सप्तम ।

Fols 28—29 read together. But they contain no colophon.

The 30th again ends in a lacuna. But it gives the colophon —

मुरवलयपरिवर्त्तौनाम अष्टम ।

Fols 31—37 read together. There is, in leaf 31B the colophon —

अनातम्यपरिवर्त्तौनाम दशम

The leaf 37 has a curious history. The obverse side (37A) reads with the reverse of leaf 36 (36B). But it was pasted with another leaf written by a later hand on both sides which does not form a part of the work, as that leaf is wholly in slokas and the work under notice is mainly in prose. Cur-

ously enough that leaf also is marked 87. In the main work, however, there is also a leaf marked 87.

Leaf 87—10 read together. 10B contains a colophon which falls within the last two lines written by a much later hand.

The Colophon runs thus —

इति तथामतगुह्यकविकुर्वन् सम्यग्ज्ञपरिवर्त्त एकादशपटल समाप्त ।

Post Col — शुभमस्तु नवम् २२७ चैत्यसुतरशशि आदिद्वार सिद्धय काशुल ।

It is impossible to explain the early date.

To indicate the nature of the work, the first portion of the fourth parivarta is given here.

पुनरपरे दक्षयामिर्मुह्यकाधियति शान्तमति बोधितत्वं मद्यासत्त्वमेतद
 वोचत् । तच्च शान्तमते कृतमन्तथागतस्य बागगुह्य वाक्यकर्मपरिपुष्टि । याच्च
 शान्तमते रात्रि तथामतोऽनुत्तरां सम्यकमबोधिमभिसमुद्र याच्च रात्रिमेतुपादाय
 परिनिर्वाह्यति । अस्मिन्नकारे तथामतेनान्तश्च एकादशमपि नोदाहृतम् । नापि
 प्रत्याहृष्यति । तत्कस्माद्धेतोः सततसमाहितो हि शान्तमते तथामत न तथामत
 चक्षुसति वा प्रत्यक्षति वा वितर्कयति वा निचारयति वा न चासत्सु वितर्कविचारेषु
 वाचिष्यरति तच्च तथामतो न वितर्कयति न विचारयति न कल्पयति न विक
 ल्पयति न भाषयति नोदाहरति न प्रत्याहरति सत्त्वानो चैव भवति भाषते तथा-
 गत इति । तथामतस्यात्यन्तसमापन्न [ ] सर्व्वे सर्व्वमन्तरविचिन्ति न विज्ञापयति
 अक्षरगुह्यकारा च सत्त्वानामेव भवति तथामतोऽस्माक धर्मं देशयति वयस्य
 तथामतस्य धर्मं देशितमाजानीम । तच्च च तथामतो निर्व्विकल्प उपेक्षक । न
 उच्यु पुन शान्तमते तथामतस्य दन्तोक्तताशुनिष्ठामुखद्वारात शब्दो निश्चरति ।
 श्रूयत च निश्चरति स च तथामतस्य बागवन्तनिश्चर[ः] व्याकाशाभिश्चरति, सत्त्वाना
 चैव भवति तथामतस्यैव मुखद्वाराभिश्चरतीति । तथामतस्य खलु पुन शान्तमते
 वाक्यपञ्चाकारवरोपेणा निश्चरति । कतमे पञ्चाकारे तद्यथा विग्धा च निश्चरति
 मृदुका च निश्चरति मनोज्ञा ॥ मनोरमा च सुधा च विमला च प्रभाकरा च शश
 श्रवणीया च अनेना च कला च विनीता च व्यकर्मशा च व्यपयया च सुविनीता च

कर्मसंखा च कायप्रकादकरी च । चित्तोदितजननी च हृदयसन्तुष्टिकरी च
 प्रीतिसुखसंजननी च निर्व्यदिदादा च आज्ञेया च विज्ञेया च विस्तृष्टा च प्रेम-
 करणीया च अभिनन्दनीया च व्याश्रयणीया च विज्ञापणीया च युक्ता च संहिता च
 पुनरुक्तदोष ऊर्ध्वो मोहविधमनी च माग्यसनी च सिंहधरवेगा च नागसरश्म्या
 च मेघसरधोवा च सागरशर्व्वितम्बरा च नागेन्द्रता च किन्नरसङ्गीतिघोषा च
 कलविभूषितम्बरा च ब्रह्मसरस्वतरङ्गिता च गौवज्रोदकसरस्वतरङ्गिता च देवेन्द्र-
 मधुरनिर्घोषा च हुन्दुभिस्वरा च अनुमता च अनवनता च सर्व्वप्रभ्यानुप्रविष्टा च
 अप्रशब्दविगता च अविकल्पा च अनीना च प्रमुदिता च प्रकृता च सखिला च
 सरिता च लुडिता च मधुरा च कृष्टा च दर्शनीया च सर्व्वसरूपरङ्गी च सर्व्वेन्द्रिय-
 तोषणी च अनिन्दिता च अवयवा च अवयवता च सर्व्वपर्व्वदत्तरङ्गिता च रागशमनी
 च द्वेषविनयनी च मोहविधमनी च मारयसखी च सर्व्वकारवरोपेता च निश्चरति ।

तथागतस्य ज्ञानमते योगेति यथाकारोपेता निश्चरति । पुनरपरं ज्ञान-
 मते तथागतवाक् दृष्टदिक्त्वसंभ्रातृकुर्य्यो सर्व्वसत्त्वाश्रयसन्तोषणी न खलु
 पुनः ज्ञानमते तथागतस्यैव भवति इदमहं रूपं वा गेयं वा व्याकरणं वा गायोदान-
 निदानेति दृष्टकृत्तकवैपुल्याद्भूतधर्म्मोपदेशान् वा कृतान्तं वा पूर्व्वयोगं वा व्यवदान
 वा व्याख्यायिका वा आदेशयेयं प्रज्ञापयेयं प्रस्थापयेयं विभजेयं विद्वद्युपा उत्तानी-
 कुर्य्या सम्प्रकाशयेयं वेति ।

अपि तु यादृशी पर्व्वत् तथागतस्य सन्निपतिता भवति भिक्षुपर्व्वदा भिक्षु
 ख्यपासकीपासिकापर्व्वदा देवनागचक्षुगन्धर्व्वसुरगवहकिन्नरमहोरगपर्व्वदा तेषां
 यादृशी इन्द्रियवीर्य्यविमात्रता यादृशेन च तेषां धर्म्मैश्वर्य्येन कार्य्यं तादृशमेव धर्म्मं
 तथागतस्य मुखद्वारा निश्चरन्तं सज्जानंतश्च सा धर्म्मदेशना अन्योन्येषामन्योन्य-
 वचनविभक्तिमुपहन्ति सर्व्वे च सकल्पा धर्म्मविश्रुतिमात्रयन्ति इदं ज्ञानमते
 तथागतस्य वागगुह्यम् ।

The interlocutors are Vajrapāṇi Guhyakādhīpati and Bodhisattva Śāntamati. The subjects treated of are *Vāg guhye*, *Kāmapuhye*, *Āttapūhye* and so on. The work is named on the left-hand corner of foll. 2—10 and 38—40, तथागत गुह्यं, तथागत कायगुह्यं and तथागत गुह्यकायम्. Hence a conjecture is hazard-
 ed here that this Vaipulya work is the original Tathāgata

Guhyaka and that the first book of *Guhya Samāja* and some times the second also are called *Tathāgata Guhyaka* only by analogy. This is a *Vaṃpulya sūtra* belonging to the *Mahāyāna* school; while that belongs to the later *Mantrāyāna* school, which may also be called *Vajrāyāna*.

Quoted in *Sikṣā samuccaya* of Śāntideva. See Bendall's edition of *Sikṣā* in the *Bibl. Bud.* series, pp. 720-126, 158-16, 212-7, 271-8, 316-5, 357-1.

19

8007 बोधिचर्यावतार । B H 1 1 1 1 1

B/ ŚĀNTIDĒVA

Śāntideva's *Bodhicaryāvatāra* (The Path of Enlightenment) is a well-known work of the 8th century. It is a compendium of Mahāyāna teachings.

The work is well known. It is a compendium of Mahāyāna teachings.

The lost colophon of the —

बोधिचर्यावतारमहासंनिभककोषवचनमहासंनिभ
सुत महासंनिभ श्रीरामदेवस्यार्थप्रार्थितवे बोधिचर्यावतार
पुस्तिका लिखिता। महौद्वक्त्रकायस्तठक्कुर श्रीमिताभेन
लिखितमिदं वेदुयामे विक्रमादित्यदेव म १४२२ पागुनसुदि
४ कुजे । शुभमस्तु सर्वभगतः परहितविरता भवन्तु सन्त ।

Then in a later hand — लिखितं गुणकिर्ति भिक्षुदेवपादान १५ ।

In the post colophon statement of the present manuscript we have a clear evidence of the prevalence of Buddhism in Bengal in the 15th century of the Christian era.

Not in Nanjo

The work was first published in the *Journal of the Russian Academy of Science* for the second time in the

Buddhist Text Society's Journal, and for the 3rd time in the Bibl Ind series with the commentary by Prajñākaramati.

20.

1108. शिक्षासमुच्चय । *Śikṣā Samuccaya*

By ŚĀNTHIDĀ

Substance Nepalese yellow paper III × 5' Folia 181 Lines, 9 on a page Character, Newari of the 19th century Appearance, fresh Complete

Printed by the late Prof Cecil Bendall of the Cambridge University, in the Bibliotheca Buddhica series. The present manuscript is simply a copy of the Cambridge manuscript on which that edition is based, leaving lacunæ where they occur in that manuscript and even copying the post colophon statement of the same That manuscript was copied by Vibhūti Candra of the Jagaddalī Vihāra, who was an ardent advocate of the Kālacakrayāni form of Buddhism

Professor Bendall thought that his manuscript was copied in the 14th century A.D. But as translations of Vibhūti Candra's works are included in the T'ungyūn, he can not be later than the twelfth century

Not in Nanjio

21.

9080 जातकमाला । *Jatakamālā*.

Substance palm leaf and paper cut in the form of palm leaf 21' × 2' Folia III on paper and 16 on palm leaf The paper is a modern restoration, and the palm leaves are written in the Newari character of the 11th century The palm leaves with one exception are marked from 17 to 11 in letter numerals on the left hand side and in figures in the first of the two blanks in the middle

In paper—4B, इति अविषय्य श्रेष्ठजातकं पञ्चमं, 7B, अष्टजातकं षष्ठं ।

In palm leaf—19B, अमन्तिजातकं सप्तमं; 24B, मेघदीवजातकं अष्टमम्;

Printed in the Harvard oriental series

Translated into Chinese between the years 960—1127 A.D.
See Nanjio, col 290, para 1812.

22.

9982A. दिव्यावदान माळा । *Divyāvadānamāla*

Substance seasoned palm leaf 21½ x 2 inches. Folio 130 to 141 of which fol 154 is missing + 215—232. Marked in letter numerals. The figures in one of the blanks in the middle are not reliable. Written in the Newari character of the 11th century. Appearance old and dilapidated. Lines 6 on a page.

182A, कनकावदानं विंशतिमः श्लोकश्च ३ (=१२३)

189B, सहस्रोद्धृतस्य प्रकरणावदानं नाम एकविंशतिमं—श्लोकश्च आद्यु ३ (=२६३)

140B, चन्द्रप्रभबोधितत्त्वचर्यावदाननामद्वाविंशतिमः श्लो आद्यु ३ (=२६५)

158A, संवरक्षितावदानं त्रयोविंशतिमं श्लो आ (then the letter for 90) (=२६०)

231A, सुधनुकुमारावदानमेकविंशतमम् श्लोकश्च अद्यु ३ (६६१)

Printed in Roman character by Professors Cowell and Neil

Not in Nanjio

23.

9982B. सुधनावदान (?) *Sudhann kumārāvadāna*

Substance seasoned palm-leaf 21½ x 2 inches. The leaf of Sudhann Kumārāvadāna, with 5 lines on a page. Character Newari of the 10th century.

B 1 5 अथ खलु सुधनः श्रेष्ठिदारकः इमानेवाप्रमाणापि मयगुणतमुदितान् महोद्यानयूजान् बोधिसत्त्वकर्मविपाकपरिनिष्पन्नान् लोकोत्तरविपुलकुशलमूलं कि .. Here the leaf ends

24.

10845 मणिचूडावदान । *Manicūdāvadāna*

Substance Nepalese paper 11 x 3 inches. Folio 49. Lines 6 on a page. Printed in Nepalese, 960. Character Nepalese. Appearance leafy. Complete.

Colophon : इति श्रीमखिचूडावदानं समाप्तम् । ये धर्माः etc.

For a description of the work, see Rajendralāl's Nep. Bud Lit., page 162

25.

10755. अशोकावदानम् । *Asokāvadana*

Substance Nepalese yellow paper 17½ x 3½ inches Folia 216 Lines 8 on a page Character Modern Newari Appearance fresh

For the beginning of the work see Rajendralāl's Nep. Bud Lit., p. 16

Colophons —

10A, इति उपगुप्ताशोकजावदानं समाप्तम्; 76B, इत्यशोकावदाने अशोकदेवजावदानं समाप्तम् ३, (although this Colophon is marked 8, we do not find that marked 2), 84A इति अशोकावदाने अशोकनृपतिपाशुपदाजावदानं चतुर्थोऽध्यायः समाप्तमिति ३, 98B, इति श्रीमदशोकावदाने कुशलावदानं समाप्तमिति ३, 119A, इति वीरशोकावदानं समाप्तम् ६; 125A, इति निरलभजनानुर्धसावदानं समाप्तम् ७; 140B, इति चैत्यप्रतानुग्रहावदानं समाप्तम् ७, 151A, इति बोधिचित्तानुर्धसा; 153B, इति पापदेवता द्वितीयपरिच्छेदः; 154B, बोधिचित्तपरिच्छेदो नाम द्वितीय परिच्छेदः; 156B, बोधिचित्तप्रमोदो नाम चतुर्थः परिच्छेदः; 160A, इति संव्रजन्तरक्ष्य पञ्चमः परिच्छेदः; 164A, इति आश्विपारमिता षष्ठः परिच्छेदः; 166B, इति द्यौर्ध्वपारमिता सप्तमः परिच्छेदः; 172B इति ध्यानपारमितानामाष्टमः परिच्छेदः; 177B, इति प्रज्ञापारमिता नाम नवमः परिच्छेदः; 180B, इति बोधिचर्यावतारानुर्धसावदानं समाप्तम् ८; 188B, इत्यहोरात्रचैत्योत्सवानुग्रहावदानं समाप्तम् १०; 205A, इति सप्तकुमारिकावदानं समाप्तम् ११; 218B, इति भवजुष्यकावदानं समाप्तम् १२; 217A इति पुण्यगायवदानं समाप्तम् १३; 228A, इति ज्येष्ठिमहाजनावदानं समाप्तम् १४; 230B, इति दिव्याक्षपदानावदानं समाप्तम् १५; 236A, इति वज्रामरावदानं समाप्तम् १६; 242A, इति जाम्बिनावदानं समाप्तम् १७; 247B, इति चंदा-

वदानं समाप्तम् १८, 261B, इति मङ्गलपत्रावदानं समाप्तम् १९; 268B, इति सङ्गरम्यावदानं समाप्तम् २०, 271B, इति राष्ट्रभाषावदानं समाप्तम् २१; 278B, इति शक्यवरावदानं समाप्तम् २२; 295A, इति पुण्यसेनावदानं समाप्तम् २३, 290B, इति भवशर्मावदानं समाप्तम् २४; 298A, इति मधुर-
नरावदानं समाप्तम् २५; 305A, इति शङ्करावदानं समाप्तम् २६—after this we have -

अथाशोको महीपाल उपगुप्त पतिं गुह ।
कृतान्मलिपुटो नत्वा पुनरेवमभाषत ।
भदना त्रोगुमिच्छामि पुनरन्यत् सुभाषितम् ।
तद्यथा गुहका ख्यातं तथा देष्टुं त्वमर्हसि ।

The MS ends abruptly

रत्नावदानमाख्येयं यत्र शीघ्रे प्रवर्तते ।
सर्वंदा तत्र सर्वत्र भूयात् सङ्गम्यमङ्गलम् ।
मत्वाऽऽन्तु सुखापन्नाः सम्बोधिसाधरोचिता ।
निरलक्षरं वातावरणं सर्वंदा शुभे ।
विलयं यान्तु सर्वत्र दुष्टा मारयन्ता अपि ।
सर्वे सत्वाश्च सङ्गमे साधयन्तु समाहिता ।
कानि सर्वान्तु मेघाश्च भूयाच्छस्यवती मही ।
बहुधौरप्रदा मावः सत्वाः सर्वे शुभाश्रया ।
बहुभिः . .

This is evidently the last chapter, and its number is 26. The MS described by Rajendralāla, referred to above, has 10 chapters more, being complete in 36 chapters. The work appears to be more or less a metrical version of *Dnyāvadāna-māla*, a prose work. The whole of Śāntideva's *Bodhicaryāvatāra* is included in this.

I am not sure how far the name *Asokāvatāna* is justified, as the compiler, at the end of the work, seems to call it "रत्नावदानमाला".

26.

4778. पानीयावदानं । *Panīyāradāna*

Substance, palm leaf. $11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 4 on a page
Character, Newari Date, NS 429 Appearance, old and discoloured Complete

Colophons :—पानीयावदानं समाप्तम् ।

It begins :—पानीय इति बुधो भगवान् चतुस्तो...

Post-Col. :—यथादृष्टं • । ज्योतिषु । सम्बत् १२६ चतुर्नि शुभे पूर्वमास्या
कायस्य श्रीनेतृसिद्धस्य श्रीमा (?) शुभमस्तु सर्व्वजगता ।

27.

4786. पिण्डपाचावदान । *Pindapātrāradāna*.

Substance, Nepalese paper $8\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches Folia, 38 by counting
Lines 4 on a page Character, Newari of the 16th century Appearance
worm eaten throughout

Col. :—इति पिण्डपाचावदानं समाप्तम् ।

For a work of this name see Nep. Bud Lit p. 195

28

10786 भगवत्याः प्रज्ञापारमितायाः रत्नगुणसञ्चयगाथा ।

Bhagavatīyāḥ Prajñāpāramitāyāḥ
Ratnaguṇasañcayaḥgāthā.

Substance, seasoned palm-leaf 10×2 inches Folia, 29 Lines 6 on
a page With two holes equally distant from the centre Extent in folios,
1072 Character, old Newari, Bhagyamo Date, VS 295 = 1175 A. Appearance,
old Generally correct Complete. The first leaf is a restoration

It begins with the hymn to Prajñāpāramitā by Rāhula
bhadrā in 20 stanzas, with the *phalaśruti* forming the 21st

Then 2B. नमः सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वैश्च ।

अथ खलु भगवांस्तासां चतसृणां पर्वदा मंग्रहर्षणार्थं पुनरप्येतां
प्रज्ञापारमितां परिदापयमानस्तस्यां वेलायां इमां गाथां^१ व्यभाषत ।

वरप्रेम गौरव प्रसाद उपस्थित

प्रजक्षित्वा यावत्संस्तुभणा निशान्ताः ।

प्रदयता जगन्धमभिप्रस्यित शूरताना

प्रज्ञापारमिता यत्र चरन्ति गुराः । इत्यादि ।

Prof. Bendall speaks of a Ratnagunrasūcīya (Cam Cat., p 188) which is divided into 33 sections and which applies to Astasāhasrikā, divided into 83 parivarttas. It seems that when it applies to Vitasāhasrikā, it is divided into 84 parivarttas, though that work is divided into 72 parivarttas.

The Last Colophon —

भगवत्स्य रत्नसूक्तस्य प्रथमाद्यायां परीन्दनाप्रदिवसो नाम द्वाविंश-
तितमः । माथाः indeed । श्रुतसाहित्यिकायां भगवत्स्य प्रथमा-
याश्रमितायां सप्तम्यायां परिर्वर्त्तन्तुदशोतितमं समाप्तम् ।

Post Col — ये घर्मा इत्यादि ।

महाराजाधिराजश्रीसमदेवस्य राज्ये सर्वत् १९५५ अयमवध पुरा-
मास्या अविश्वदिने निष्ठापितमिव प्रसन्नमिति ।

Nanjio in his catalogue, col 197, para 86k, speaks of a Prajñāpāramitā-Sūcāya-Gāthā translated into Chinese between A.D. 980—1000. For a Tibetan translation, see Beckli, p. 10, para 1.

9974 कारण्डव्यूह । *Karanda vyūha*

Substance, unseasoned palm leaf 15x2 inches Folia 58, of which folia 54 and 55 are missing. Lines, 5, 6 on a page Character Newari Appearance soiled Complete Dated N S 713 = A D 1593

Colophon :—आर्यकालवद्वह नाम महायानसुवरत्नरत्नं समाप्तम् ।

*Post-Colophon statement:—*ये धर्मा हेतुप्रभवा, etc., etc.

देवधर्मोऽयं प्रवक्तुमर्हत्यानयायिनां पक्षमोपाश्रयकं शास्त्रवशचन्द्रशोतिकृतम्

यदन्त पुण्य भवत भवचार्योपाध्यामातापिष्टपूर्वमम कृत्वा सकलशस्त्ररासिगुप्तल-
जाखण्डल प्राणुयात ।

राजधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारक श्रीश्रीजयशिवसिंहमल्लदेवविजराज्यम् ।
दानपतिश्रीकाष्ठमण्डपमहानगरे धैर्यमगुडितोरमञ्जुश्रीनकविहारावस्थित-
चनोरपामकवालिभूषण + + + + +
तस्य पुत्री लक्ष्मीमयि दिक्षिषु पुत्र चन्द्रजातस्य नारिमनिकलक्ष्मी तस्य पुत्र +
+ + + + + इति आजमानश्रमपरिवारस्य ध्यायु
चारोगजगधनलक्ष्मीवद्विरस्तु ।

श्रेयोऽन्य सम्भत् ०१३ माघमास्य शुक्लपक्ष सप्तम्याया + + +
परिचययोगे गुरुवासरे एतद्दिने प्रतिष्ठा कुरो ।

लिखितेय श्रीकाष्ठमण्डपनयोतारपूर्वपाद्ये तनुमूरमहाविहागवस्थित
खण्डचूकलि + + + महायानकुलवद्याचार्यश्रीयक्ष्ण लिखितमिति ।
यथावृष्टस्त तथालिखित etc , etc

+ + + + + + शुभमस्तु सर्वजगताम् ।

The work was printed in 1878 in Calcutta by Satyavratā
Sāmaśrama in a series of Jaina works

A full description of its contents is to be found in Nip
Bud Lit of Rājendralāl, p 95, where it is named *Guṇa Kār
anda vyūha* The full name of the work is *Avatokitesvara
Guṇa-Kāranda vyūha*

See also Bendall's *Cam Cat*, pp 9 84, 88, 47, 52,
77 and 174, and my *Nep Cat* for 1905, p 89, and that for
1915, pp 9, 157 and 207

Translated into Chinese between the years 980—1001 A D
(see Nanjio col 181, para 782) and into Tibetan (see Beckh
32A, para 4)

30.

1785 कारण्डव्यूह । *Karanda vyūha*

Substance Nepalese paper H x 3 inches Fols 11 Lines 6 on a
page Character Newari Date 1875 Appearance old & 1 listed
Complete

Colophon.—आर्यकारण्डव्यूह महायानसूत्ररत्नराज समाप्तम् ।

Post Colophon —

ये धर्मा हेतुप्रभवा हेतुकेषा तद्यागतोद्भवदम् तेषां यो निरोध
एवं वाचो महाश्रमज्ज । ओषोऽस्तु सवम् ७७३ मय्यर्ज निरिप
वशाथ युक्तयद्यमि कुन्तु शुभनिमित्त ओषभाचार्यबोध । ए
कारण्डव्यूह . . ओमहाबुद्ध वनाचार्य
यात दानविद्या कुशो शुभ ।

31.

1725 कारण्डव्यूहम् । *Karandavyūha*

Substance unseasoned palm leaf 13 x 1½ inches. Fol. 7" (width) 11
1 61 62 63 are restorations. Lines 5 on a page. Character N wart
Date N 8 615 Appearance old and discoloured (complete)

The MS appears to have been restored and given away in N 4 "ol as there
is a statement to that effect in an extra leaf

Colophon —आर्यकारण्डव्यूह महायानसूत्ररत्नराज समाप्तम् ।

ये धर्मा . . ओषोऽस्तु । सवम् ११५ माघशुक्लदशमीयायां तिथौ
पुनर्वसुपक्षे तिद्धिगीर्णे आदिश्वामदे सप्तम्यदिने । दानपति
ओललितकमायां ओमानीग्लव्याने ओषुनेश्वरविहार्यहाधिवानिन
थभचमानभारोक्ता वृत्तकमिद । राजाधिराजपरमेश्वरपरम
द्वारक ओओजयस्त्रितिराजमहदेवस्य विजयराज्ये ओनेपाल
मय्यने । लिखितमिद यदि विहाति + + + रामदत्तेन । शुभ ।

यादृशस्थितमादृशनादृश लिखित मया ।

यदि शुद्धमशुद्धम्वा मम दोषो न दीयते ।

शुभमस्तु सर्वदा ।

32.

9975 कारण्डव्यूह । *Karandavyūha*

Substance unseasoned palm leaf 16 x 2 inches. Fol. 9" according to
the pagination on the right hand side and 98 according to that on the left

Two leaves 29 and 46 are missing hence the difference. Lines 5-4 on a page. Character Newari. Date V S 744 (Sagara yuga muni). Appearance discoloured. Complete.

Colophon — धर्मकारणद्वयं तत्रमहायानसूत्रतन्त्रराज समाप्त ।

Post-Colophon statement —

ये धर्मा etc etc सम्बन् मायस्वगमुनि सम्प्रजाते वैशाख दिदश
अथ दिने अथ यस्य आरकोविहारावस्थितं स्वगिदस्वराचार्यं
सासुतवत्सनाम्ना धर्मसिद्धदेवेन लिखितं इह यस्य गृहे प्रविष्ट-
मासेषु ये जन्ता सुखस्य वरु आपुरारोग्ये कामगार्थं प्राप्नोत
फलकामगार्थमनेन वाञ्छितमम्पूर्णकारणार्थं अर्थयौक्तं साध्या-
योग्या । शुभ ।

33.

10746

But lance was used palm leaf 12½ x 2 inches kolia (by counting) 51
Lines 6 on a page. Written in the Bengali character of the latter part of the
XVIIIth century which well agrees with that of the last photograph of the
third plate in Bendalle's *Am Lat*.

It appears that the leaves were much longer than 12½ inches, because it is clean cut at both the ends, cutting even the writing. When the leaves were entire, there seems to have been two holes for the strings, one to the right and one to the left of the centre. The leaves have been so cut that the portions of the right hand holes are still visible and a portion of the blank space round the hole is visible in every leaf. Under the circumstances, it is difficult to describe the MS, which has no beginning, no end, no colophons and no leaf marks. I have left the leaves as I found them and, to preserve the present arrangement, I have put down, in the blank round the left hand hole, Bengali numerals from 1—51.

That the book is a Buddhist Nyāya tract is apparent.

Leaf 1st

Line 1 प्रतिषेधाभासस्य व्यवहारयोग्यता वस्तुभूतैव प्रदेशस्य नाथ्यत
इति न सभावहेतो सभावानुपपत्तिभिर्भयत इति, यत्त्वपेक्षितार्थान्तरसम-
प्रतिषेधमात्रमनुपपन्नम् —

Line 2 सर्वसामर्थ्यविरहलक्षणस्य साधनत्वं सिद्धिहेतुत्वं सिध्यति । सर्वं
समर्थ्यविरहरूपस्य तदयोगात् । हेतुत्वे वा कथं सामर्थ्ययोगिताभावरूपता वा
सामर्थ्यलक्षणत्वाद्वा

Leaf 1B

Line 8 मय्यभावस्तदभावो येनैवमभिधीयते । न चैतद्युज्यते भावाभाव
योर्विरोधात् एकात्मतामुपपत्तेरिति, कुमारिलोप्येव मन्यते, येन चादृष्टोपधर्मीणस्त

Leaf 6 A

Line 2 मतेनेत्यादि । कुमारिलस्य तु सलिलोपलम्बनिवृत्तिमात्रं तुल्य
रूपमभावप्रमाणाद्यभिमतमेव । प्रत्यक्षादेरनुवृत्तिं प्रमाणाभाव उच्यते सात्मनो
परिग्रामो वा विज्ञानं वा—

Leaf 9B

Line 8 उच्यते तदा षट्बिबिक्तप्रदेशाश्चान्न वा व्यनुपलब्धिं ननु यद्येश्वरसेनो
मन्यते उपलब्धभावमात्रमनुपलब्धिरिति वक्ष्यमाणदोषात्, षट्बिबिक्तप्रदेशलभाधो

10A

Line 2 परमार्थतोऽप्येकैकत्वात् इतरस्य च अन्यत्वादिति । ननु चेश्वर
सेनेन सद्य विचार प्रकान्तं तत् किमिति नैयायिकाभिमतस्यापि सम्बन्धस्य अन्य
भावमदभावबोरसम्भव उच्यते सद्य प्रसङ्गः तु न

14A

Line 3 + उपलब्धभावमात्रमनुपलब्धिमभावस्य प्रसङ्गप्रतिषेधात्मकं प्रमा
णान्तरत्वेन गमिकामिच्छन्ति इश्वरसेनप्रभृतय अपरे तु प्रतिषेध्यविषय

14B

Line 3 प्रपद्यते कर्तुं यदाह भाष्यकारो नानुमानत उपलब्धमानस्य
प्रपद्यतोऽनुपलब्धिरभावहेतुरिति, इन्द्रियत्वात् वेगादिवन किं प्राप्य करिष्यत्
स्थितुमानतश्च ।

25A

Line 6 प्रसङ्गात् क्षयिकतायामेव सत्यमिति यत् सत्तत्क्षयिकमेवेति
सतो नश्वरात्मतासिद्धेरन्वयव्यतिरेकरूपस्याप्तिसिद्धिरिति । तदेवं स्वभावहेतौ
तादात्म्यसिद्धिः

42B

Line 4 विष्ट इति सम्बन्धः । अथच पक्षः किञ्च दिङ्नामाचार्यस्यापि
अभिमत इति यतो दर्शयितुमाह । यथाह दिङ्नामाचार्यं किमाह यदा
तर्हीत्यादि । आशङ्क्यस्य न च ।

Line 5 अभ्युपगच्छति तदाय आशङ्क्यवक्तव्यतः पक्षधर्मो हेतुरेव स्यात् ।
नित्य शब्द आशङ्क्यत्वात् शब्दत्ववदिति । एवं परेऽर्थोक्ते सति आचार्योक्त
यद्यपि शब्दाख्ये धर्म्मिणि अनित्य .. ..

34.

1711 अपोहसिद्धि । *Apohasiddhi*

By RAJAKRISTI

Substance seasoned palm leaf 11 x 2 inches. Folio 8. Line 7 on a
page. Character, Bengali of the 12th century. Appearance old discoloured
and worm eaten. Complete. The right end of the leaf is much eaten.

Colophon — कतिरिय मन्त्रावधितरत्रकोत्तिपादानाम् ।

Post Colophon statement —

भवत्यपोहे कतिनां पद्यो

+ शु खल्लयान्तरयन्तु मयी ।

तत्रादृते सर्वमयत्रशीले

कते तु सौख्यं ननु तदवतैव ।

सम्पूर्णं शक्तिप्रहरदयेन कोर्तेरपोहो लिखितः सुखेन ।

नैकोक्तवतेन परात्महेतोर्ध्यादतोऽयं परिरक्षणीयः ।

शब्दैकतायन्मुख्यमाख्यायतेऽर्थस्तथापोहस्तद्व्याख्येन ग्रन्थः ।

अर्थसैकोऽप्यासतो भासतोऽन्यं स्याप्ये वाच्यस्तत्सतो नैव कथितम् ।

Printed in the Bibl. Ind. Series
Not in Nānjo, nor in the Bstan-Hygar.

35

1711 क्षणभङ्गसिद्धि । *Kṣaṇabhāṅgasiddhi*.

By RĀTNAKĪRṬI

Substance seasoned palm leaf 11½ × 2½ inches. Folia (Part I Anīyāmukha) 1 to 11 of which the 4th is missing and (Part II Vyākṛāntamukha) 1 to 9 (incomplete). Lines 7-8 on a page. 61 verses. Bengali of the twelfth century. Appearance old and more eaten at the right hand side in consequence of which three or four letters in each line are lost.

The Clophon of Anīyāmukha —

— — — — —

अथ ३५९ भाष्यसहित २०१२२२ २२२२२२ २२ भाष्य भाष्य
मन्त्रपुस्तके दृष्टा शुभसदत् १०२० व्यासदक्षप्रत्ययोदया मङ्गल-
दिने सम्पूर्णमया लिखितम् ।

This is a work on the analysis of sentences, called
Śūlābhodha in Sanskrit, belonging to the Buddhist school

It begins —

ॐ नम मङ्गलायाय ।

सुप्रतिष्ठन्त पदे अत्र सुविति स्वादय' सप्तविभक्तयो ऽष्टमन्ते, तत्र प्रथमा अग्रगता, प्रथम प्रथमैव तावद्विधाय्यते । का पुनरिय प्रथमा ? सुसौजनस इति प्रथमा । तस्या पुनरेतत् लक्ष्यम् । प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाद्यवच[न]मात्र प्रथमेति । तत्र प्रातिपदिकार्थं सत्ता सत्ताद्वैतवादिनामेतद्वर्णनम् । सत्ता प्रातिपदिकार्थं इति तथाच तेषां वर्णनम् । सत्ता नाम काचिदनादिनिधनत्वा निव्यतया अवस्थित्या सर्वैः शब्दैरभिधीयते तदुक्तम्

सम्बन्धिमेदात् सत्तैव भिद्यमाना नवादिषु ।

जातिरित्युच्यते तस्याः[ः] सर्वशब्दा अवस्थित्या ।

प्राप्तकमविशेषेषु क्रिया सैवाभिधीयत ।

कर्मण्यस्य सहार[ः] जत सत्त्वमिति चोच्यते ।

अतस्तौ प्रातिपदिकाय धात्वर्थे च प्रचक्षते

ता नित्या ता मद्यानास्ता तामाऽऽ + तत्तादयः ।

यद्येवमभावप्रशविषाकादिशब्देभ्यः प्रथमा न प्राप्नोति तेषामभारवाचकत्वेन सत्ताया अभावात् नष्टो घट इत्यादौ च प्रथमा न स्यात् नष्टस्य सत्ताया अभावात् । अदुःखो जायते इत्यादौ च प्रथमा न स्यात् नष्टो अनाभावात् । अत्रोच्यते । नेह बन्धु सत्ताभिप्रेता । का तर्हि ? अभिधेयसत्ता

The original being worm eaten this manuscript is full of lacunae

It describes the meanings of cases, vibhaktis or case endings and so on

It ends —

अत्रोच्यते यथा क्रियया यानि कारकाणि सम्बन्धन्ते, तत्क्रियासम्बन्धन एव तेषामपि परस्परसम्बन्धानां + दोष (?) परमत्र विधेयं उक्तक्रिया पूर्व्यकृतेषां सम्बन्ध इति परस्पर्यर्थेण अर्थात्तः सम्बन्ध क्रियया तु साक्षादिति । तदुक्तं । प्राणादिकस्य सम्बन्ध कारकाणां क्रियाजन

क्रियायाः कारकैरेव साक्षादोरोऽभिधीयते ।

Net in Sansho

37.

10751 सुगतजन्मरत्नावदानमाला । *Sugatajannaratna-*
naidānamālā

81stan e Nepalese paper 17 x 13 inches. Folia 108 (13 counting)
of which the 1st is missing. Line 8 per page. Character modern Nepali
Appearance new.

The MS is very defective. Between the second leaf and the next leaf now marked 8rd there is a long gap. There is another gap between the leaves now marked 5 and 6, and a third is between the leaves now marked 91 and 92. A former owner of the MS, in order to make it appear to be complete, obliterated the original leaf marks and put new ones, from the leaf now marked 8 to the end. In the 8rd leaf we have the colophon of the 21st chapter and that of the 26th in leaf 18B.

It goes over the same ground as the *Chaitanyasūtra* but it is in verse and is in the form of an *avāṭīkā*.

Colophons —

8B, इति (श्रीललितविस्तरे ? added by a different and a later hand) पुराभिनिष्कमखपरिवर्त्ता नामैकविंशतितमोऽध्याय समाप्त , 18B इति भगवतो दुष्करप्रवर्त्तापरिवर्त्तो नाम बह्विंशतितमोऽध्याय , 19B, इति बोधिसत्त्वप्रताभिप्रायगभोगनाहरखपरिवर्त्तो नाम सत्ताविंशतितमोऽध्याय , 26B, इति बोधिसत्त्वाभिगमनपरिवर्त्ता नाम अष्टाविंशतितमोऽध्याय समाप्त , 88B, इति बोधिसत्त्वसर्जलोकपूजाभिगमनमहायूहपरिवर्त्तो नाम एकविंशतितमोऽध्याय , 58B, इति मारुचयैखपरिवर्त्तो नाम त्रिंशतितमोऽध्याय , 59B, इत्यभिसम्बोधनपरिवर्त्तो नाम एकविंशतितमोऽध्याय , 65A, इति सत्त्वपरिवर्त्तो नाम द्वाविंशतितमोऽध्याय , 100B, इति धर्मचक्रप्रवर्त्तेनपरिवर्त्तो नाम पञ्चविंशतितमोऽध्याय समाप्त , 104B, इति समुद्रजलमहासागरसूत्रभाष्यश्रवणादिपुण्यप्रसङ्गापरिवर्त्तो नाम षट्त्रिंशतितमोऽध्याय , (Last colophon) इति

सुगतजन्मरत्नावदानमालाबामानन्दबोधिसत्त्वोद्भवसधारणपरिवर्त्तो नाम सप्तत्रिंश
दध्याय समाप्तः ।

Post Colophon —

शुभमस्तु जगता सदा ।

Then there are seven lines of Āśīrvāda and phraṣaṇti

The work begins —

ॐ नम श्रीरत्नत्रयाय सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वभ्यो नम ।

यो भगवान् महाबुद्धं पश्यन् पाति सदा जगत् ।

जयन्तु शासनान्यस्य सर्व्वलोकेषु सर्व्वदा ॥

या औपमा महादेवो भद्रसौ सद्गुणाकरो ।

सद्गर्म्मसाधनोत्साहं दत्त्वा लोकान् नरावतु ।

ये जगद्गर्म्मभक्षारो बोधिसत्त्वा निरात्मना ।

ते सर्व्वे सर्व्वलोकानां भद्रं कर्म्मन्तु सर्व्वदा ।

त्रिरत्नप्ररत्नाचीनो महाबुद्धानुभावत ।

वक्ष्यामि त्रिश्रृङ्गास्तुबुद्धजन्मावदावकम् ॥

तत् सन्तो ये महासत्त्वाः सत्त्वुद्धरावनालया ।

ते सर्व्वे अद्भया भक्त्या उद्भुध्वं बोधिसाधनम् ।

तद्यथा भगवान् बुद्धं प्राक्वसिद्धो मुनीश्वर ।

आवक्ष्यां नेतकारणे विजहार सत्ताङ्गिक ।

भिक्षुद्वादशसाहस्रैः साङ्गं तत्र जगद्भितम् ।

सद्गर्म्म समुपाख्यातुं समासने समान्रपत् ॥

तद्भूद्वा गाङ्गिका सर्व्वे ज्ञानन्दप्रमुखा मुरा ।

तत् सद्गर्म्मसुधां पातुमुपाधरन् प्रसादिता ॥

तथा सन्तो महामत्ताः बोधिमत्ता शुभार्थिन ।

सद्गर्म्मसाधनोत्साहा समापयुः प्रदर्मिताः ॥

आवका भिक्षवोऽर्हन्तो यतयो ब्रह्मचारिण ।

योगिनश्चैककात्यायि तथान्ये चाप्युपासकाः ॥

भिक्षुण्यो ब्रह्मचारिण्यश्चैकिकात्यायुपासिकाः ।

एवमन्येऽपि लोकान्य ब्राह्मणा श्रमणेऽपि च ॥

राजानो राजपुत्राश्च वैश्याश्च मन्त्रिको जना ।
अमात्या श्रेष्ठिको भृत्या योद्धुसैन्याधिपा अपि ।

.. ... .
.. ..

2A. सर्वे ते समुपागत्य समीध्य त मुनीश्वरम् ।
सभासक्तसमासीनं प्रणत्वा समुपाचरन् ।
तत्र सर्वेऽपि ते लोका समुपेत्य समादरात्
यथाविधि समभ्यर्च्य साङ्गणय प्रशंसिते ॥

तान् सर्वान् समुपासीशान् दृष्ट्वा स भगवान् शिव ।
आर्यसत्तु समारभ्य सङ्गमं समुपादिशन् ।
तत् सङ्गमामृतं पीत्वा सर्वलोका प्रबोधिता ।
सङ्गमसाधभोत्साहं सम्प्राप्त्याभिनवन्दिरे ।
तत सर्वेऽपि लोकान्ते श्रीघनस्य महामुने
सुङ्गणमावदानञ्च सञ्जोतुमभिलेखिते ।

38.

1700) अपरिमितायुर्नाम महायानसूत्र । *Apārimitayū
nāma mahāyāna-sūtra*

Substance Nepalese vell. 7 pages 16 x 8 1/2 in. 1 line
14 age Extent in slokas 345 Characters 5 var. file two 11 letters
Appearance fresh Complete

Colophon — आर्य महा अपरिमितायु नाम महायानसूत्र समाप्त

Post Colophon — शुभमङ्गल भवन्तु सर्वदा । कल्याण भवन्तु । नृणाचार्य
धर्मदेशोपपत्तयः नामन दयका सुखे । शुभ ।

Beginning —

ॐ नमो रत्नत्रयाय ।

एव मया अतमेकस्मिन् समये भगवान् आवस्थ्या विहरति स्म
जेतवने अनाद्यपिबद्धस्यारामे महता भिक्षुसङ्गेन सार्द्धमर्हं वयो-

दशभिभिच्छुश्रूतैः सार्द्धमर्द्धेनयोदशैः संवत्सुरैश्च बोधिसत्तैः महा-
सत्तैः । तत्र खलु भगवान् मञ्जुश्रीय कुमारभूतो मामन्वयते स्म ।
अस्ति मञ्जुश्री भूपरिस्था दिशि, रपरिमिता दिशि गुणसङ्घयो
नाम लोकधातुः, तत्रापरिमितायु ज्ञानसुविनिश्चिततेजोराजा नाम
तथागतोऽर्हन्तः सम्यक्सम्बुद्धविद्याचरन्त्यसम्पन्नसुगतो शोकवित्
अनुत्तरः, पुत्रवदस्यसारथि भान्ता देवानां मनुष्याणां बुद्धो भगवान्
यतहि तिष्ठति ध्वजंते ओषधयस्ति सत्त्वानां च धर्मं देशयति ।
इदं मञ्जुश्रीकुमारभूत इमं जम्बुद्विपका मनुष्या अपत्यायुषो वर्षं
यतायुश्च भविष्यति । तेषां बह्विनि न कावि मर्यादा नि वृष्टानि ।
पञ्च खलु पुनर्मञ्जुश्रीय गात्रापरिमितायुषम तथागतस्य गुणधर्म-
परिकल्पन नाम धर्मपर्यायं लिखिष्यन्ति लिखापिष्यन्ति नाम-
धायमात्रमपि ओष्यन्ति धारयिष्यन्ति वाचयिष्यन्ति धावत्
पुष्टकगततामपि ज्ञात्वा गृह्य धारयिष्यन्ति पुण्यधूपदिवगन्धमास्य
विकीर्णनधूर्याधिबन्धनध्वजघटापताकादिभिः पूजयिष्यन्ति ते
परिच्छोद्यायुष पुनरता वर्षंयतायुश्च भविष्यन्ति ।

5B तेन खलु पुनः समयेन गङ्गानदीवानुकोपमानी बुद्धकोटीना
एकमेतेनैकक्षरेण इदमपरिमितायुसूत्रं भाषितम् । ॐ नमो
भगवते अपरिमितायु ज्ञानसुविनिश्चिततेजोराजाय तथागता-
शाहन्त सम्यक्सम्बुद्धाय तद्यथा ॐ पुण्यपुण्य महापुण्य अपरि-
मितपुण्य अपरिमितायुपुण्य ज्ञानसम्मारोपस्थितोः ॐ सर्वलोकसार-
परिशुद्धे धर्मन्यागतसमुद्भूते स्वभावविशुद्धे महानपपरिवारे
स्नाहो ।

For a Chinese translation see Nanjo, Col 21, pp 117 27,
and for a Tibetan translation see Beckh, p 122, pp 117 75, also
p 180, para 7

Tibetan translations of several commentaries are men-
tioned in Cordery, pp 283 284

See Bodall's Cam Cat, p 39, in which it is stated,
"If this be the work referred to in Beal's Bud Trip, p 16,
the sūtra was translated into Chinese before 1278 A D"

After the *Āparimitāyurmahāyānaśūtra*, which ends in 121, there is another short work, named *Mañjūpūjā*, added in a later hand of which we give the whole text below —

ददामि चाक्षानमर्चं जिनेभ्यः
 सर्वेभ्य सर्वेषु ददाम्यजेभ्य ।
 परियष्टं मे कुवतायसत्त्वा
 युष्मासु दासत्वमुपैमि मत्तया ॥
 परियष्टेष्वासि भवतृजतेन
 निर्भीभवे सत्त्वहित करोमि ।
 पूर्वेषु पापं समतिक्रमामि
 भान्येषु पापं प्रकरोमि भूष ॥
 इति मानसी पूजा समाप्ता ॥

39.

1716 अर्थपरिमितायुर्नाम महायानसूचम् । *Ayapari-*
mitayū nama mahāyānasūcitra

Substance, seasoned palm leaf. 12 x 1 1/2 inches. Folia 6 Lines, 5 on a
 page. Character, Kufila. Appearance, old and discoloured. Leaves 5B 8B
 and 9A contain faded illustrations.

The leaves are marked 8, 1, 5, 7, 8, 9

The third leaf begins — अपरिमितायुःसूच भवितुम् ।

ॐ नमो भगवते अपरिमितायुःशान्तविनिश्चित तेजोराजाय ।

etc etc etc

The same mantra as quoted under No 38

40.

10781 अपरिमितायुर्नाम महायानसूचम् । *Aparimitā*
yū nama mahāyānasūtra

Substance, Neg. th. leaf with black ground. Written in Dev. Folia
 2, Lines 5 on a page. Character, ornamental. Number 1A 750
 Appearance, old. Complete.

The last Colophon —

अर्थपरिमितायुर्नाम महायानसूच समाप्तम् । वि धर्म्म इत्यादि ।
 देवधर्म्माय प्रवरमहायानयादिन परमोक्तकथावभिस्तुष्टो-

त्रिभुवनरत्नस्य यदन पुण्यं तद्भवत्वाचार्योपाध्यायमातापितृपूज्यगमं
ज्ञत्वा सकलसत्त्वरायनुत्तरज्ञानमोक्षपथं प्राप्तयेत्तु ।

महाराजाधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारकश्रीजयलक्ष्मीमल्लमिन्दमल्लदेव, तस्य
पौत्र श्रीर पट्टाभमल्लदेव पुत्र ठाकुरस्य विजयकाश्य दानपति किर्ति-पुण्य
महाविद्याराधितखाड़ाष्टभ्मशाकभिद्युश्रीत्रिभुवनरत्नस्य भार्यापुत्रपुत्री
सगणपरिवारस्य न + अपरिमितपुत्रकपोचका सुरो ॥ श्रेयोऽस्तु ॥

* संवत् १६० सालं शुक्ल दशमि तिथि शुद्धत्यतिशारे सुदिन कुजु संपूर्णसुरो ।
लिखितेयं तत्सुमरमहाविद्याराधितखड्गचोकमयवाचार्यश्रीरत्नप्रपत्य पुत्र
महापान + + वत्साचार्य श्रीरुक्मानिन्ददेवेन लिखितं संपूर्णमिति ।

यथादृष्ट तथा लिखित इत्यादि ।

शुभमंगलं भवतु ॥

41.

1715 **आर्यदुर्गतिधारणीपरिसूच ।** *Āryadurgatidhāraṇī-
parisūcīa*

Substance Nepalese paper 14 x 4 inches Folia 7, numbered 84—90
Lines 6 on a page Character, Newari Date N 6 815=1725 AD Appearance good : Complete

This is a very short work, calling itself a Mahāyāna
sūtra, of which the next number, a much bigger work, is
evidently an amplification. It gives simply a number of
mantras which are credited with the power of bringing relief
to suffering humanity.

It agrees with the next number (see below) up to the
mantras under the heading of Vajrasphota mantras, the last
of which is numbered 28 (समस्तभद्राय नमः) ।

Then it goes on.

89A अनेन देवेन्द्र महाशानसूत्रेण सर्वदुर्गतिविध्वंसना महापानसूत्रं
यो धारय वाचयेत् ... [स] सुखावतिमनुदधति ...

Then follow three more mantras with the colophon,

अनेन दुर्गतिधारणि माथा ।

Then comes the phalaśruti.

अतदज्ञा वा जरायुजा वा स्वेदजा वा ... ..

... .. सर्वदुर्गति-++ सुखावद्या मेवापात् ।

ॐ मुनि मुनि महामुनि स्वाहा

नमस्ते शास्त्रसिंहाय धर्मचक्रप्रवर्तिने ।

विधातुकृष्णिते सर्वं शोधय सर्वदुर्गति ।

मायेशोधन मुद्रा—

इदमवोक्तद्वयवानात्मनया ज्ञेय भिन्नयो भगवतो भाषितमध्यगन्धमिति ।

Then comes the Colophon.

Colophon :—आर्यदुर्गतिधारिणिलिख समाप्त ।

Post-Col. :—ये धर्मा (इत्यादि)

शुभमस्तु सर्वदा कल्याणं भवस्तु । सम्बत् (संवत्) ८४५

शाल्वगणकण[जयो]दस्याया विर्घे शर्तभिवनक्षत्रे शुभयोगे

जयाकम सुत्ररे वृद्धपतिवाशरे मौनराशिमते सवितलि कुम्भ-

राशि चन्द्रनमसि युक्कुतु दिन कुतु चोपसिधपका सुदो शुभ ।

42.

4848. सर्वदुर्गतिपरिशोधन । *Sarvadurgati parīśodhan.*

Substance, Nepalese paper 14 x 4 inches. Folia, 9 to 83. Lines, 8 on a page. Character, Newari. Date, N 873. Appearance, old and discoloured. Although the leaves are numbered 9-83 the MS is complete.

For the work see Bendall's Cam. Cat., pp. 78, 79, 81, 94, 142. For a Tibetan translation see Beckh, p. 91 B, para 2; p. 92, para. 4.

12B, अथ खलु भगवान् शक्रब्रह्मादिदेवपुत्राणां सर्वतथागतद्वयानां धिष्ठानार्थममोषवशाधिष्ठानं नाम समाधिसमाधम्रा । ॐ वसाधिष्ठान समय ॐ ... .. सर्वदुर्गतिपरिशोधनराज्ञं नाम तथागतद्वयानिधारयेत् । ॐ शोधन २ सर्वपापविशोधनि ++ . सर्व-धर्मावरण विमुक्षेखाहा । अस्या विद्याया भाषयानन्तरमेव सर्वसत्तान् दुर्गति

विनिपाति

पुनश्च देवश्च इदं सन्धैतथागततृदय

ॐ सर्वापायविशोधनि ॐ षट्

18A, लास्याया मन्त्र मायाया

मन्त्र, गीताया मन्त्र, श्रद्धाया मन्त्र, 18B, धृष्टाया मन्त्र, पुण्याया मन्त्र
दिवाया मन्त्र, गन्धाया मन्त्र, वज्राया मन्त्र, वज्रपात्र मन्त्र, वज्रकोट
मन्त्र, वज्रवेसम्य मन्त्र

15A अथ देवेन्द्रो भगवन्त पथन् प्रदक्षिणीकृत्य वन्दित्विमाञ्जः भगवान्
सन्धैदुर्गतिवर्गिभूतानां दिताय सुखोक्तनाय यथा सन्धै सन्धैदुर्गतिं एधि
करनाया अथ खन्तु भगवान् साकमुनि सन्धैदुर्गतिं

परिशोधनज्ञानवत्त नाम ममाधि समापय सन्धैतथागतदुर्गतिपरिशोधनतनो
राजा नाम मण्डर भाषयत् प्रथमं तावत् योगी विभन

मनोऽनुकुले प्रदेशं नृदुकुसुमाकाशने (सुकुमारामने ?) निरतं सुगन्धमण्डरक
कत्वा पद्मोपहारपूजां करुणिया ततः सन्धैधम्मनैरात्मा भाषयित्वा आत्मानं ऊक्ता
रेण वयज्वाराकं भाषयेत् तस्य कर्णे श्रीवक्त्रारेण पद्मं तस्योपरि इरात्रे अक्ता
तेन चन्द्रमण्डलं तस्योपरि ऊक्त्रारेण पद्मसुविकवत्त तद्वत् जिह्वाया रितं भवति
वज्रजिह्वेति तेन जिह्वा भवति मन्त्रनायकमो भवति । etc etc

77B ततः स्वयं वक्ष्याम्यं

वक्ष्ये श्रियमूर्ध्नि स्थाप्य

एव वदेत् अथ ते समयो वक्ष्ये

etc

(ol) hon —82B आर्यं सन्धैदुर्गतिवरिशोधनरात्रोरात्रस्या तथा
गतस्याहं न सन्धैदुर्गुदुर्गस्य कस्यैकदश समाप्तः ।

ये धर्मा हेतुप्रभवा (इत्यादि)

देय धर्मस्य प्रवरमहापानपाविन परमोपासक परमधार्मिक धमात्मा
वनाचार्यं श्रीधर्मदेवप्रमुखादिसमवायाः । यदर्धं पुन्य (इत्यादि) ।

स्वस्ति । श्रीमत् पशुपतिरूपत्वादि रघुकुमोत्पत्त्यं महाराजाधिराजरविधयोद्दि-
भवश्रीश्रीजयरत्ननिर्गमस्तुदेवदेवानां सदासमरविजयिना प्रभूपाकुस्य विजयराज्यः ।

दानपति श्रीभक्तापुरमहापानगरस्थाने श्रीपशुपतिमहाविद्यादेष्टित श्रीदेवता
लोके स्वस्वचरनधर्मापितावजापाय्य पुनदेवस्य भार्या

इदं सन्धैदुर्गतिपरिशोधनपुस्तकं लिखितवान् ।

एतत् पुण्यानुभावेन जनमानस्य सज्जनपरिवाराणां

एदिरस्तु । ... .. शुभ समत् ८३३ अथाटमास्य शुक्लपक्ष एका-
दश्याया तिर्यौ अमुराटवत्तचरे । शुक्रमन्त्रो जथाक्रममुद्गचरे सुधेवासरे कक-
राणि सवित्ररो । विष्णुराणि चन्द्रमसि । एतद्दिने लिखितं सम्पूर्णमिति ।

यादृशं पुस्तकं दृष्टा etc., etc.

Then there are four leaves marked ७1 to ७4, written mostly in the Newari language

There is one more of a shorter size, containing the beginning of some other work, with space for an illustration.

43.

1886 वसुधारानामधारणीपरिसूत्र । *Vasudhāra*
nāmadhāraṇīparisūtra.

Substance, Nepalese yellow paper 10 × 2½ inches Folia 30 Lines, 5
on a page Extent in Slokas, 400 Character Newari Date १८८१ Appearance discoloured Complete

Colophon —

आर्य्यश्रीवसुधारानामधारणीपरिसूत्र समाप्त ।

Post-Colophon —

ये धर्मा हेतुप्रभवा. etc संवत् ८२७ चैत्रमस्यशुक्लपक्ष प्रति-
पद्याया तिर्य देवतिनक्षत्रयोगे जथाक्रममाचरे शुक्लवासरे मिन-
राणिगते प्रवितरि संपराणि चन्द्रमसि ।

लिखिति श्रीवद्याचार्य्य धर्मदेव चवनादयका पुष्पिषोय धुनका-
दिन शुरो । शुभमस्तु सम्बदा । यथापुष्टं तथालिखितं लिखको
नान्ति दोषः । See below.

44.

10757.

Three batches of seasoned palm-leaves, all written in the Newari character of the 14th century

I

11 × 2½ Folia, 17, of which the 6th and 12th are missing Lines 7 on a
page Appearance soiled

राज्ये । अथोऽष्ट । संवत् ४६६ चैत्रशुक्लद्वादशमोपरनयोदश्या
पूर्वभाषगुणीपरे उत्तरपाशगुणीरक्षणे दृष्टियोगपरे ध्रुवयोगे बुध
वारे लिखितमिदं सङ्गमपुस्तकम् ।

श्रीयोग्यसंबन्धारणाष्टवक्त्र वक्त्राचार्यश्रीशान्तमतिना लिखितम् ।
शुभमस्तु ।

There is one stray leaf, with writing much effaced.

46.

10785 सर्वतथागतोष्णीप सितानपधोनामापराजिता
महाप्रत्यंगिरा विद्या राज्ञी । *Sarva tathāgatoṣṇīpa-*
sitānāpādhonāmāparajita mahā pratyaṅgīrā vidyā rājñī.

Substance Nepal black paper. Written alternately in gold and silver
Folia 22 marked in latter numerals. Lines 5 on a page. Character Newari
Date, 1893. Appearance old. Complete. With an illustration in the
first leaf.

21A आर्यसर्वतथागतोष्णीपसितानपधोनामापराजितामहाप्रत्यंगिराविद्या
राज्ञी समाप्त ।

Then there is a short Dhāraṇī entitled (22A) आर्यविज्ञो
चित्तेन्द्रस्य अभयकरि नाम धारणी ।

Post-Colophon —

ये धर्मा इत्यादि ।

संवत् ६११ मिति ज्येष्ठ शुक्ल ४ सपूर्वं कथितं मया राजपति काष्टमण्डप
कर्त्ति . . . . The other side of the leaf is completely faded

47.

9987. पण्मुखी नामधारणी । *Sam mukhīnāma dharaṇī*

Substance seaoned palm-leaf 12" x 2" Folia 4 Lines 5 on a page
Character Newari of the 14th century Appearance, old and soiled There
are holes on the right and on the left of the centre

A Tibetan translation of a comment is known from Cord,
p 297

1 नमो बुद्धाय ।

न दिवि भुवि वा नास्मिन्नलोके न वैश्वव्यापके
न मवभुवने दिव्यस्थाने न दिक्षु[वि]दिक्षु वा ।
भरतु वसुधां श्वीतां लभून्ना सप्रथैतकावना
सुहृदस्यमभक्तस्योऽन्यो महाधमस्य भुन ।

एक माथा ।

सर्व्वे बुद्धान् नमस्यामि जिनान्प्रतिपुद्गलान् ।
शरीराणि च सर्व्वेषां समुद्धानां यशस्विना ।
जायन्ते यच्च समुद्धानां बोधिं यच्च स्पृशन्ति च ।
प्रवर्त्तयन्ति शिवं चक्रं परिनिर्वाण्यनाद्यया ।
यच्च क्षिताश्च + + + + + च तथामता ।
कल्पिता सिंहशय्याश्च तान् देशान् प्रथमाम्यहम् ।
उद्भूतं तिर्य्यग्गणकान् (श्वन्तासु) दिश्यासु विदिश्यासु च ।
सप्तद्वीपाऽष्टद्वीपेषु स्तूपेषु प्रथमाम्यहम् ।
पूर्व्वोक्तादे दिशो भागे तिष्ठते दिव्यदोत्तम ।
जिनो दुष्प्रसवो नाम तेनेमा माथ भाषिता ।
आभिषेकतटभिर्गोद्याभि २ वैस्तुर्वक्ति तथा गतान्
कल्पकोटिसहस्रेभिर्भूते गच्छन्ति दुर्गतिम् ।

चतुर्माथा ।

बुद्धे धर्म्मोऽवस्था कोशौघं मुष्टिरन्यमानेय ।
रागे माने चरितं क्रौल्यं चानियतमेदम् ।
सत्त्वानामानुरागं तत्प्रतिपद्योऽग्रयानसमाया ।
सर्व्वान्तरापदोपप्रदायमेया तथा भवति ।

तद्यथा ।

ॐ वक्ष्यप्राकारा वक्ष्यप्राकारा वक्ष्यचक्रदद्या
भयानके धमले विमले निमले
चने घुले घुनुके घुनुके घुनु घुनु बुद्धे स्वाहा ।
ओ यशोनोऽर्थतो वा माथावधधारण्यौ प्रयुज्जोत ।

सहि दशविधमनुश्रंसं जभते सखोत्तमो धीमान् ।
 कृत्वा च धानुष्यिं प्रामोचं धोतभं मरणकाले ।
 जन्म च यथाभिकामं जातिसुरगता च सर्वेषु ।
 बुद्धेश्च समवधानं तेभ्य अवशं यथायमानस्याधिमुक्तिं ।
 सह बुद्धादयः ३A. सुखसामान्य बोधिसत्त्वः ।
 ज्ञयं हि गच्छन्ति महाविधाना राजाभिचौरोदकविप्रलम्बाः ।
 कृतं विधानं हि तथागतानां अविप्रनाश बह्वक्त्यकोटिभिः ।
 संवेऽप्रमादो ह्यन्तस्तस्य मूलं
 भवार्थयुक्तस्य च बोधचित्तम् ।
 एषो निश्चयैव विवेकचित्त-
 मथरियहः सर्वसुखस्य मूलम् । गाथादयः ।

एवं स्याद्भूतमेकस्मिन् समये भगवान् शुद्धावासोपरि गगनतलप्रतिष्ठिते समरत्नप्रविभक्तचित्ररत्नयूहे महामण्डलमाङ्गे विहरति स्म व्यसंख्येयं बोधि-
सत्त्वगणेन खड्गं । तत्र खलु भगवान् बोधिसत्त्वाणामन्ययते स्म । उद्गृह्यौर्ध्वं द्रुपं
कुलपुला ईमां वण्मुखीं नाम धारणीं सर्वजगद्धितसुखायै । तद्यद्येदम् । संसारे
मंसरतो यो मे कश्चित् दुःखानुभव समाप्नुभूत्मेऽ ३ सत्त्वसमताऽप्रतिखम्बित-
तद्दण्डः यच्च मे कश्चित् लोकिकसम्यक्सिद्धानुभव स भवतु सर्वसत्त्वताधार-
परिभागः यच्च मे कश्चित् भावकर्मकुशलमूर्धं कर्मावरणं तन्माभूदप्रतिदेशानुसरया
प्रतिदेशनया यानि ॥ मे मारकर्मणि तानि मा भवन्परिज्ञातान्यनुसरया
परिज्ञया

४३) द्वाय्यवन्मूली नाम धारणी समाप्ता .

The rest of the MS is taken up with a number of Gāthās, uttered by Samantabhadra & Bodhisattva, in mixed Sanskrit. The MS ends in the middle of a verse.

49.

10711.

17 A number of Dhītrāṇīs with illustrations

I. Complete in eleven leaves; the rest separately pagel, being in 22 leaves

Colophon —

11B. चार्थ्ययहमाहका नाम धारणी समाप्त ।

II 4A इति श्रीवसुधाराया नामाष्टोत्तरशतं सुहभाषित समाप्त ।

III 8A चार्थ्ययहमाहका नाम धारणी समाप्त ।

IV 11A चार्थ्ययहमाहका नाम धारणी समाप्त ।

V 15A. चार्थ्ययहमाहका नाम धारणी समाप्त ।

VI 17A चार्थ्ययहमाहका नाम धारणी समाप्त ।

VII 19B. चार्थ्ययहमाहका नाम धारणी समाप्त ।

VIII .

इति श्री चार्थ्ययहमाहका नाम धारणी समाप्त ।

Post Colophon Statement —

ये धर्माद्यादि । सुभ

49.

8830 बोधिचर्यावतार पञ्जिका । (*Bodhicaryāvatāra*
Pañjikā)

By PANDITA BHIKṢU PRAJÑĀKARAMATI

The MS has been lent to Professor Louis de la Vallée Poussin of Ghent but owing to the war, the MS cannot be obtained for the purpose of cataloguing. The following description of the manuscript is given from my paper entitled — On a new kind of old Nepalese manuscripts in pp 245-249 of A S B 1924 Substance palm leaf Character, Newari Date N S 194=1074 A D In good state of preservation With the first leaf and 2 others missing

Colophon — बोधिचर्यावतारे प्रज्ञापारमितापरिच्छेदटीका समाप्ता ।

इतिरिचं पण्डितभिद्युपपादनां ।

Post Colophon —

टोकेय परमा सुयन्तितपदा मुद्रा मनोज्ञादिनीं
 ससाराख्यवपारमाभिनि जने नौयानयाचोपमा ।
 आशुप्राप्तिकरी जिनस्य पदवी साद्योस्त्रिखित्वा मया
 प्राप्त यत् कुशल सुसम्पदि पद तेनास्तु बुद्धोजन ॥
 अष्टावतिसयुक्ते श्रवसम्पति वत्सरे ।
 कृष्णे आबयपञ्चम्या रासरे कुलसाक्षये ॥
 श्रीमच्छूद्रदेवस्य राज्ञो विजयशालिन ।
 बोधिचर्यावतारस्य टीका लिख्यामिदं सुभम् ॥
 श्रीललितपुरे रम्ये श्रीमानीरुलकसञ्चके ।
 यक्ष्मीराष्टवनाम्नस्य विहारे सुगतालये ॥
 धन्यस्यविरभिच्छोस्य बुद्धचक्रस्य सुलके ।
 तत्पुण्याद्बोधिसत्त्वत्वं जन्मते परमं पद ॥ इति ॥
 विष्टजतु सलिल घनो यद्येष्ट भवतु मही बहुशस्यसम्पत्त ।
 अदनु नरमति प्रजा विन्या भवतु वयनपतेः सुखाभिष्टुतिः ॥ इति
 कायस्य भुवनाकरबेध लिखितमिति ॥

50

४७७१) बोधिचर्यावतार । *Bodhicaryāvatāra*
and the Pañjīlā commentary

B, ŚANTIDĒVA

Four seasoned palm leaves 20 × 2 Written in old Newari Character

I. *Bodhicaryāvatāra* with six lines on a page, faded, containing the colophon —

बोधिचर्यावतारे ध्यानपारमितादष्टमा परिच्छेदः ।

II. Two leaves with five lines on a page—one is marked on the left-hand side अथ ६=127—the other without leaf mark contains the colophon बोधिचर्यावतारपञ्जिकायां ध्यानपारमिता परिच्छेदोदष्टमः ।

III The fourth leaf is written in a smaller hand with five lines, and on one side only. It quotes the following *matikā*—एकः पितृव्यादि, सर्वं राजः इत्यादि ।

51.

8820 बोधिचर्यावतारटीका । *Bodhicaryāvatāra-tīkā*

By PRAJÑAPĀRAMITĀ

(The ninth or the Prajñāpāramitā Section only)

Substance, palm leaf 12 x 2 inches Folia 10¹ Lines 6 on a page Text in slokas 2725 Character Bengali of the 12th century Appearance fresh but worm eaten in places Complete Written in a neat and small hand

Colophon —

बोधिचर्यावतारे प्रज्ञापारमितापरिच्छेदटीका समाप्ता । कति-
रिचं प्रकृतमिदं प्रज्ञाकरमतिपादायाम् ।

Post Colophon —

लिखापितेयमनवरधिगुणमखिविभक्तदराग्रपरिक्तामगम्भीरप्रसा-
प्रतानजलसामर्ये स्नेहकर्मविरच्यपरिकल्पितमदल्लवनिषयोद्भवा-
कृतसङ्गस्यै धर्मसाकल्यमलदभ्युत्थाराप्रवाहवरितर्पितानेकजनम-
भाजैः प्राकृतमिदं महास्वविरच्योवनरत्नैरिति । लिखितेयं मङ्गुभो-
वरत्नारविन्दरजोर्दक्षितोत्तमाङ्गैः करणिककापस्यभोविदाधरे-
रिति ।

Printed in the Bibl. Ind. Series. Not in Nanjo

52.

9990.

Substance, seasoned palm leaf Folia 3 20 x 2" Lines 6 on a page
Character, Newari of 14th century Complete

Post Colophon — काष्ठमण्डपोवेन भिच्छुभोकोर्नपठितेन लिखितमिदं
पुस्तकम् ।

Except the 3rd leaf the other leaves have been retouched
It gives a life of Śāntideva It begins

+ + + + + नमरे श्रीमद्भुवर्म्मनाम्नो राज्ञ पुत्रं पूर्वमिह कृता-
धिकारः प्रातमोक्षभागीयकुशलगुण सत्यं महापातमोक्ष सर्वकलाकुशलो
यौवराज्याभिषेकसमये कुलिशयोधिनिर्गम्यरूपया जगत्या राजमहिष्या अभि-
तप्तोदकैस्तप्यमानस्तापमसहमान उक्त । पुत्रं यद्य स्यात् न गच्छन्ति, राजा
चित्रकरः कविरिति । नरेन्द्रोभूय प्राप कृत्वा मृतस्य निदवगतस्य अतोऽपि
तीव्रतरं दुःखं ते भविष्यत्यन्तमेव राज्येन । गच्छ वत्स दुःखयोधिसत्पदेश
श्रीमद्भुवर्म्माधिष्ठानं, तव भद्रं भविष्यतीत्यतः स मातुवादेशं शिरसि निधाया-
कुटिलहृदयो हृदिश्ववरमभिरुह्य चलितः । स चानेकदिनान्यग्नौ गच्छन्
भोजनपानादिकं मनस्यकुम्भेन तदादेशैकताममानसं क्वचिदशये कन्दारलेमपश्यत
तथा वाणिजं दिव्यत्वासौ सुवभगताविति । स हृषार्तो जन्म वृक्षा यातुमुद्यतः ।
तथा विषोदकमेतदित्युक्त्वा निवार्याभ्यदम्बनोदकं पायितो मासश्चाग्निना दग्धा
भोजितः । खल्वस्य तामाहः । कुतस्त्वमागतासीति । सा प्राह । इहावस्ते स
महाकदम्बादयविषया सदगुणगणाभरणं सिद्धश्रीमद्भुवर्म्मसमाधिरक्षदगुरुः,
तत्सुकाशादहमागतासीत्युक्तो जम्बरज्जव दुःखितो जगः परमप्रमोदप्राप्तं, तमेव
दर्शयेत्युक्त्वा तपादृतो घोटकमादाय गतो गुरुगुणगणाधारधीरगम्भीरं श्रमदमय
प्राप्तं गुरुमानोक्तं गुरुकर्ममात्मानं नमस्कृत्य गुरवे निष्ठां निष्ठां दुरन्तभवदुःखान्ते-
त्यदेशदानेन मां त्यधीष्टवान् तेन च परिपाटीकमादुषदिष्टो दादशवर्षास्तमेव
समाधायं मद्भुवर्म्ममध्यच्छीकृत्य मद्भुवर्म्मोद्यानं लब्ध्वा गच्छ मध्यदेशमिति गुरुणा
समादिष्टो गत्वा मगधराजानं सेवते स्म ।

राजतुल्येन अचलसेननामा देवदासखड्गेन कोषमतेन राजतुल्यं धर्मारामो
विहरति स्म । कालान्तरेण तत्सम्पत्तिमसहमानैरन्यैराजतै राजानं विचर्य देव
देवदासखड्गेन अचलस्य सेवेति पृष्ठकाये कथमसौ पश्येत् । तदेव निरूपयाम्य
खड्गमिति अष्टमोऽसौ न शक्नोते नियोक्तु इतीर्थाश्रित्यचिन्तयितुमानमस्मिन्भि-
त्तैर्मिलित्वा सर्वेषां खड्गो द्रष्टव्य इति राजाक्षया व्याजेन सर्वेषां करवाणमानोक्त्या
चलसेनस्य निस्त्रिशदश्वानमुपगात । अचलसेन आह न मे खड्गो द्रष्टव्य, पुण्यते

त्रिधा निवारणेऽपि निचलात् मृदये चक्षुरेक विधाय तमेव प्रायेति विभजे
दर्शिते तत्तुल्यकृत्वाणया राक्षसक्षुरेक मुनौ पतित । प्रभावदर्शनादावर्जित मृद
विचिन्त्य . प्रशस्तशिल्पके विविध्य (?) निर्वाण्योक्तय श्रौतानन्दामहा
विचार गत्वा देशान्तरेण प्रवर्जितः । श्रान्तिदेवनामा प्रशान्तत्वात् पिटकत्रय श्रुत्या
ध्यापति स्म । सुप्रानोऽपि प्रभाध्वर क्षुपतोऽपि कुटिं गतोऽपि तदेवेति भृश-
कुसमाधिसमापन्नत्वात् भृशकुनामाख्यात सचेऽपि कालान्तरेण कैश्चिदानीं
कुतूहलभिराशोचित । किमय किञ्चिज्ज्ञानाति नवेति निरूप्यता तावत् । तत्र
च प्रत्यक्ष ज्यैष्ठ्यासि शुक्लपद्मे ऋद्धिप्रातिहार्यैः पूर्यप्रभृतय शास्त्रा पूर्वं
निराकृता इति तदनुकाराय पाठ कियते तत्रैवाय निरूप्यता इत्ययमादिष्ट नाह
किञ्चिज्ज्ञानातीति तेन पुन पुनपरिहारे न्यधोष्ठ (') तैर्विहारादहं पूर्वोत्तरस्या
विकीर्णाय धर्मशालायां महाप्रश्रितमण्डलमध्ये स च मन्त्र चिन्तयति स्म पूर्वोक्त
सूत्रसमुच्चय शिक्षासमुच्चय बोधिसत्त्वावताराख्य ग्रन्थत्रयमन्त्रोक्ति चेतति कृत्वा
निहासदगत प्राह किमर्थं पठामि अर्थार्थं वा । तत्र ऋद्धि परमार्थज्ञानवान्
ऋषगतावित्यत्र शैवादिषु हि ऋषिणा जनेन प्रोक्तमर्थं ननु प्रज्ञापारमितादौ
सुभूत्यादिदेशित कथमर्थं इत्यत्रोच्यते सुवराकाशमैत्रेयेण ।

यदर्शवद्गर्भपदोपसंहित

विधातुसंज्ञेननिर्द्ध्य इव ।

भवेद् भवच्छान्त्यनुश्रवदर्शक

तदत् कर्माय विपरीतमन्यथा ।

तदाकृतमार्याद्यैरर्थाय सुभूत्यादिदेशना तु भगवदधिष्ठानादित्यदोष ।
कुतूहलात्तैरक्त अर्थार्थमेव तावत् प्रकृत्यामिति चर्यावतार पठति स्म ।
तत्र च पाठे ।

यदा न भावो चाभावो भवे सन्निष्ठते पुर

तदान्यग्रथभावेन निराकृतम्] प्रशान्यति ।

इत्येव श्लोके भगवान् मञ्जुषी पुर आविर्भूतः, स च तेनैव साङ्गं मन्त्र-
रोक्षगत क्षमादनर्हितः ।

तत भगवदर्शनसंविश्लेषयनविचारे षोडशश्रुता तत्पुस्तकत्रय सूत्रसमुच्चयादि
अथवा पण्डितैर्लोकैः प्रचारितम् । तत्र सुप्रतेत्यादिष्टे ।

53.

9998 आदिवाग्जघिरत्नविम्ब । *Adi vajra Pinatna*
Pinbat

Substance, unseasoned palm-leaf 11x13 inches. Folios 2-7. Line 4 on a single folium in slokas. Character Modern Newari; written in a scribbling hand. Appearance oldish. Incomplete in the beginning.

Fol 2 begins —

+ + भूमिश्चरोगायो दशभूमि [१] प्रतिष्ठितः ।
सम्बन्धो[का]स्तथा भक्त्या चिरत्नप्रख्यं गता ॥
भक्त्याः अद्भुताभ्युदयं प्राभाजन् सम्बन्धो मुदा ।
तदा तत्र सदा भद्रं मज्जोत्साह समस्ततः ।
प्रावर्धेत निवृत्त्यात्मैतद्भर्मातुभावत
इति मे गुह्या ख्यातं श्रुतं मया तथोच्यते ॥

...

2A इति तेन समाख्यातं जयन्त्रिया सुधीमता ।
आत्मा ते आवका सम्बन्धो प्रावर्धनं प्रबोधिता[ ] ।
तदा इत्या प्रसन्नत्वा जिनश्रीराज उन्मत्ता ।
चिरत्न प्रख्यं गता चकारैतद्भुतं सदा ।
तत्सदा यतयन्त्यादि चतुर्भुजविहारिण ।
चिरत्नभजनं कृत्वा ततमेतत् सदा चरन् ।
ततस्ते प्रतिन[१] सर्वे परिसुद्धचिन्मयका[१] ।
अर्चतो निम्नैलात्मानो बभूवुर्भोगिभाजिनः ।
ये वायोद चिरत्नं शयितगुणयुग्मं आवर्धन्ते हि लोकान् ।
अद्भुतसिद्धयस्तथा[१] ४ समुदितमनसा ये च उद्वहन्ति सदाः ।
ते सर्वे बोधिसत्त्वा सकलगुणयुग्मं श्रीसम्भवा सुधीरा ।
भुक्ता सौख्यं सदा ते दद्वयजन्मुक्ते सम्पन्नाता रमेष्टु ॥

तद्यथासौ महाबुधः शक्यमुनिर्जगद्गुरो ।
 धर्मराजा महाभिज्ञः सर्वशोधन् मुनीश्वर ॥
 भगवान् श्रीधनः शास्त्रा तद्यागतो विनायक ।
 मारजित् सुगतो नायस्त्रैधातुकाधिपो जिनः ॥
 श्रीमन्तो नायनायस्य ऽष्टस्यस्य महामते [१] ।
 विहारे भेतकोद्याने विजहार ससाङ्गिका ॥
 तदा तत्र महासत्त्वा बोधिसत्त्वा जिनः ।

०A + + + + + सर्वे सङ्घर्षे कोतुमागता ।

तत्र त श्रीधनं दृष्ट्वा सुप्रसन्नाश्रया मुदा ॥
 तत्पादाब्जं प्रणत्वा मु सभायां समुपाश्रयेत् ।
 सर्वे प्रणेतुमुद्राश्च अर्चयन् [ ] समुपागता ॥
 भगवन्तं तमानस्य तत्रैकान्ते समाश्रयन्
 आश्रया भिक्षुवन्ध्यापि यतयो नृक्षचारिण्य ॥
 शास्त्रारं तं प्रणत्वा तत्सभायां समुपाश्रयन्
 ,
 महाएषो महाभिज्ञः भासयन्तः समन्तत ।
 दूरान् सुगतं दृष्ट्वा प्रणमन्तः [ ] समागता ॥
 ,

५ तत्र स भगवान्शास्त्रा दृष्ट्वा सर्वान् सभास्थितान्
 सर्वसंशोधय नाम समाधिं विदधे तदा ॥
 तस्मिन्निवसरे तत्र दृश्यन्ते प्रभाकराः
 भुवनस्य दिशः सर्वाः भासयन्तः ५A समागता ॥
 तदा तत्रान्ति सत्पुत्रं विहारां तत्र सन्निताः ।
 हेमरत्नमया आसन् स्तम्भाः सर्वे प्रशोभिताः ॥
 फूटागाराश्च सर्वेऽपि सुवर्णरत्नशोभिताः ।
 दाराणि तत्र सर्वाणि हेमरत्नमयानि च ॥

- 6 एतन्महादुष्टं दृष्ट्वा सर्वलोकः सुरादयः ।
 विस्मयाक्रान्तचित्तान्ते पश्यन्त सममुन्मुखाः ।
 ...
 तदालोक्य सुधीमान् स बोधिसत्त्वो जिनात्मजः ।
 हतौ सर्वस्य वरदो विष्णुर्भूः 5A सविकीकयन् ।
 य श्रीमान् महाभिन्न ध्याय्यवलोकितेश्वरः ।
 बोधिसत्त्वो महाशक्त्यः सर्वलोकधिपेश्वरः ।
 भाजितस्यामिताभस्य पृताञ्ज कदवामयः ।
 लोकधाता सुखादद्या सत्त्वानुद्भूतमात्मजः ।

- एवमसौ महाशक्तो महाशुण्य लब्धश्रमान् ।
 6 इहापि पापिनः सत्त्वान् समुद्भूतं समागतः ।
 इत्यादिष्ट मुनीन्नेष्ट श्रुत्वा स सुगतः ।
 धीमान् सर्वलोकेश्वरः [ ] विष्णुर्भूः विस्मयान्वितः ।
 भगवन् मुनीन् तं समालोक्य सकौतुकः ।
 लोकेशपुण्यमाहात्म्यं धृष्टमेवमभाषत ।
 भगवन् नरकेऽवीचीं भजानमिन्दोक्त्वच
 वीचीर्न प्रापते तस्य ण्पाकयः महतोऽर्चिषः ।
 तत् कथं स महाशक्तो लोकेश्वरः क्षयान्वितः ।
 तत्र सत्त्वान् समुद्भूतं प्रविशति जगद्गुणः ।
 वधप्रकारपर्यन्तमयोमयं महीतलम् ।

- 6A तमहदमिहदा तत्र प्रोज्ज्वलाभिधिराकुलाः ।
 तस्याः सम्प्लविता कुम्भी महती तैलपूरिता ।
 तस्याः गता दुराताश्च पापिष्ठा दुरिनारताः ।
 एव ते प्राणिनो दृष्ट्वा अस्मद्देवदनातुराः ।
 स दुःखताभिभुङ्गन्ते तिष्ठन्ति परितापिताः ।
 तत्राप्यसौ महाशक्तो लोकनाथोजिनात्मजः
 प्रविष्टः कथमुद्भव्यः संप्रेषयः शुभे मते ।
 बोधिसत्त्वो प्रतिष्ठाप्य प्रेषणीयाः सुखावतीः ।
 ये चापि पापिनो दुष्टास्तानपीत्यं प्रयत्नतः ।

7A धनोद्यय समालोक्य चारुवस्त्र मुने वदा ।
 इत्येव वचनं श्रुत्वा सनोधि यदि वाञ्छसि ॥
 दोधिवर्णान्नं धृत्वा सचरस्त्रं जगद्भिते ।
 पश्येत् कुम्भे लोके दद्याद्यर्घ्यंरतो वसान् ॥
 ततः ससर्गैरानन्तं लोकेन्द्रं जिनात्मजं
 समोक्ष्य माञ्जलिनैवा समयाति क्षमाक्षयं ॥
 इत्यादिवाग्ध्वजिरेव विष्णु समाप्तम् । शुभम् ।

There is also a leaf marked 1, containing the following —

श्रीमद्भक्त्यै वसुवैरोचनीदेव्यै नमः
 देवी त्वमेव गिरिजा कमला त्वमेव ।
 यद्वावतौ त्वमसिता विवि + + माला
 व्याता त्वमेव भुवने जगदेकलया ।
 तुभ्यं नमोऽस्तु म[न]सा वपुसा गिरा च ।
 यानत्रयेषु दग्धं धारयितेति श्रुता
 विस्तौर्गोपानममनान्कुलमृग्यतेति ।
 प्रज्ञाप्रलङ्घनमुत्तममृतयुग्मंदाया

54

9088

The first leaf of a MS. of someone's palm leaf. We see no title below character in the present context. It contains the following —

सत्त्वार्थैव समं भक्तिरभक्तिरन्या
 भक्तिस्तु तस्या मयि यो यः कृपां जहाति ।
 कृपां कृपां विचरतः खलितानि यानि
 प्रोक्ष्यमर्हति कृपेव तु तानि बान्धवः ।
 तेनार्चितोऽस्मि स च प्राप्तमधुर्हरो मे
 सत्त्वेन यस्य कवचममुज्ज्वला प्रवृत्तिम् ।
 श्रीं नमस्तु कवचा यः सतिष्ठ पद्मे
 यस्यास्ति तेन सुखतोऽर्चितं यत् नित्यम् ॥

सत्त्वोपकारमधिकृत्य मतोऽस्मि सिद्धि
 सत्त्वार्थमेव तनुमेव समुद्वहामि ।
 सत्त्वान् हिनस्ति मनसापि हि यश्च कस्मात्
 मामेव संशयति + मयि निर्व्ययेन ॥
 पूजा तु सा भवति सत्त्वहिता कृत्वापि
 पूज्यकान् विहेठयति तेन विहेठितोऽहं ।
 सत्त्वोपकारपरमा हि समाग्रपूजा
 सत्त्वापकारपरमस्य पराभवः स्यात् ॥

55

10782 लोकेश्वरशतकटीका *Lokesvara sataka tika*

By DHARMARĀJA

Substance: Nepalese paper 8x6 inches. Folio 11. Lines 10 on a page.
 Character: Newari. Date? Appearance: discolorated.

Lokesvaraśataka is a century of verses in praise of Lokesvara by Vajradattācārya. The present MS contains a commentary on the first 61 verses of *Lokesvaraśataka*, by Dharmarāja.

* It begins —

ॐ नमः श्रीलोकनाथाय ।

नमो गुरवे ।

प्रथम्य धर्मराजेन प्रज्ञादेवो जितप्रसू ।

क्रियते शतकस्यैव टीका लोकेश्वरी मया ॥

...

श्रीवज्रशतकविराशीर्धर्मपूरुषक श्रीमल्लीश्वरावधवनाहास्य
 वर्ययति स्म ॥ भासदित्यादि ।

The 60th leaf contains 9 lines and a half only. Then there is a leaf written on one side only.

For Tibetan translations see Beckh, p 119A, para 11, p 125A, para 12, and p 131A, para 55.

10711C परमार्थनामसंगीति । *Paramartha nama Sangiti*

Folia 21 Substance Nepalese paper Clava tr moder : Newari See the text number

Colophon —

इति आर्यमायाजाभात बोद्धमसाहसिकात् महायोगतन्त्रात्
पातिममाधिजाद्यधटलाद्भगवन्तथागमश्रीसाक्यमुनिभाधिता
भगवतो मज्झिमासुत्तस्य इत्यपरमाथानामसंगीति परिसमाप्त ।

Post Colophon — ये धर्माद्यादि etc

लिखित वथाचार्य धिरत्नभट्टेनेति ।

दानमति ते भूमाकोषा साक्यभिक्षुभाजनद्वयात् बोधविद्या कुलो ।

यादृश पुस्तक etc

शुभम् ।

Other Colophons —

8B अध्येयज्ञानमाया बोद्धम ।

1A प्रतिबन्धमाया घट ।

4B घटकुनावचोकनमाया हे ।

6B वक्ष्यातुमहामखलमायास्तुर्वश ।

9B सुविशुद्धधर्मधातुज्ञानमाया पञ्चविंशति ।

10B आदर्शज्ञानमाया पादोन सार्द्धोदश ।

15B प्रत्यवेक्ष्याज्ञानमाया द्वापत्वारिंशत् ।

19B समताज्ञानमायास्तुर्विंशति ।

20A कृतान्तज्ञानमाया पञ्चदश ।

21A पञ्चतथागतज्ञानमायास्तुतिपञ्च मन्त्रविन्यास ।

Printed in Russia along with Mahāvīyutpatti in 1887
Described by Raja Rajendralal Mitra in Neg Bud Lit,
p 175

There is an illustration of Manjusri with 8 hands

Beginning — श्री नमो मञ्जुनाथाय ।

अथ वचनर[ ] श्रीमान् दुर्हन्तदमक[ ] परः ।

त्रैलोक्यविजयी वीरो गुह्यराट्कुलिशेश्वर ।

विबुद्धपुण्डरीकाक्ष प्रोत्फुल्लकमलानन [ ] ।

प्रोक्षालय वचनयो स्वरूपेण मुहुमुहु ।

भक्तुटितरंगप्रमुखै रत्नचै वक्ष्यमाणिभि ।

दुर्हन्तदमको वीरो वीरवीभक्तुस्त्वपीभि ।

For a Tibetan translation see Bookh, p 72, and for the Tibetan translations of its various commentaries see Cord, pp 265—267

57.

10760 परमार्थनामसंगीति । *Paramārtha nāma Saṅgīti*

Substance Nepalese paper wth black ground 9 x 3½ inches. Folios 13—22 and 28—31 (14 by counting). Lines 5 on a page of which the first third and the fifth are in gold and the second and the fourth a copper line. The silver lines are mostly faded. Written in the Newari character of the 15th century.

Fol 16B प्रवर्णनकाशनाथा द्वाधत्वादिश्व २० ।

Fol 19B, समताक्षाननाथा चतुर्विंशति २३ ।

The 24th verse runs —

अनङ्गकाशनाथ काशनाथ काशकोटिविभावक ।

अग्रधनुषचन्दरी रत्नकेतु मंहामुनि ।

22A पञ्चतन्त्रागतज्ञानश्रुतिनाथा ।

28A ततोयचक्रमेयमनुश्रुतापदानि दामघाश्वत् ५२ ।

58.

10769 अभिधानोत्तर । *Abhidhānottara*

Substance Nepalese paper yell w on one side as I wte on the other 11½ x 2½ inches. Folios 116. Lines 2 on a page. Character Modern Newari. Copied from an original dated N 418 = A D 1224. Appearance fine.

A work of Buddhist Tantra. See Nep Bud Lit, pp 1—8
for a Tibetan translation of Abhidhānottara, see Beckh,
p 75, para 5

It is complete in 3 + 66 patalas. The manuscript
noticed by Rajendralāl is defective as it contains 65 patalas

2A, इत्यभिधानोत्तरे अवनारकसमयमुद्धरद्वयपटल प्रथम, 1B,
• प्राथमापटलोदितोय, 8B, • द्वयपतस्त्रपरमार्यपटलस्तृतीय ।

15A, इति कायसम्बरविधिपटल प्रथम 18A, महासुरतवृक्षजालसम्बर
मभिधानोत्तरपटलोदितोय, 20B, अभिधानोत्तरे सम्बरगुणपालिपटलस्तृतीय,
28B, इत्यभिधानोत्तरसमये सम्बरपटलस्तुथ, 34B, इत्यभिधानोत्तरे षोड
शस्यसमयपटल प्रथम, 29B, • मन्त्रं अथवस्थितकर्मद्विधानो नाम षष्ठ पटल,
38A, • मन्त्रव्यविधिपटल त्रिचक्रोद्धितसप्तम, 40A, इत्यभिधानोत्तरोत्तरे
यागोनीषोडशिद्धिकर्मनिमित्तनिर्देशो नाम नवम पटल, 18B, • कोषप्रस्ताव
षोडसमदायपटलो दशमः, 49B, • षोडादियोगिनी एकादशपटल, 50A,
• श्रीहेतुकाकिन्धा वीर्यागिन्धा डाकिन्धा भावनोत्पत्ति द्वादशम पटल,
51A, • आदिकर्मयोगभावनापटल त्रयोदशम, 52A • मध्येन्द्रियभावनी
पदशपटलस्तुथ 54B, • तोत्तोन्द्रियभावनीपदेशपटल पञ्चदशम, 55B,
• चतुर्द्विकिनीयोगसम्बरविधिपटल षोडशम, 58A, इत्यभिधानोत्तरे योग
सम्बरविनयपटल सप्तदशमः, 59A, अभिधानोत्तरेत्तरे प्रत्यङ्गिपटलोऽष्टादशम,
60A, • अमृतसङ्गोविन्धा सर्वकर्मकरी नाम भावनापटल ऊनविश्रुतिसप्तम,
61B, • यागिनीगुणसमयतत्त्ववनारकपटलो विश्रुतिसप्तमः, 68B, • कुलपट-
लवर्तिसप्तमदायपटल एकविश्रुतिसप्तम, 64A is left blank 67A, •
कायवाक्चित्तपोठागुणसप्तपटलो द्वाविश्रुतिसप्तम, 68B, • समधोव्यापनबुद्धका
पालोत्पत्तिस्त्रयोविश्रुतिसप्तम, 69B, • वक्षसत्वोत्पत्तिपटलस्तुथविश्रुतिसप्तम,
70A, • मन्त्रवक्षसाधनपटल पञ्चविश्रुतिसप्तम, 71A, इत्यभिधानोत्तरे
दाकवक्षसाधनपटल षड्विश्रुतिसप्तम, 72B, • महासहस्र आलिङ्गाकस्य
साधनपटल सप्तविश्रुतिसप्तम, 78B, अभिधानोत्तरोत्तरे प्रसङ्गाकशिद्धि
निमित्तनिर्देशपटलो नामाष्टविश्रुतिसप्तमः, 76B, • समयसम्बरोद्धे महा-
मण्डननामा नाम ऊनविश्रुतिसप्तम पटल २६ (This should be the 20th

—a clerical error) 77B, • घृतगुणोत्पत्तिषटलस्त्रिंशत्तम , 79A, • वर्षापर्वविधिषटल एकत्रिंशत्तम , • विश्वरूपसाधनपटलो द्वात्रिंशत्तम , 80A, • श्रीगुह्यसमयोत्तमपटल त्रयस्त्रिंशत्तम , 81B, • कवचद्वययोगोत्पत्तिभावनापटलसप्तत्रिंशत्तम , 82A, • श्लोकापटला पञ्चत्रिंशत्तम , 83A, • योगिनौलक्षणपटल षट्त्रिंशत्तम , 83B, • डाकिनौलक्षणपटल सप्तत्रिंशत्तम , 84B, • लामालक्षणपटलो अष्टत्रिंशत्तम , 85A, • अङ्गमुद्रालक्षणपटलसत्वारिंशत्तम • डाकिन्यङ्गमुद्रापटला एकचत्वारिंशत्तम , 86A, • डाकिन्यङ्गोत्पत्तिक्षणपटलो द्वाचत्वारिंशत्तम , 87B, • भूतसौस्थान्मुद्रपटलस्त्रिचत्वारिंशत्तम , 88A, • डाकिन्यौर्वैरकर्मप्रसरसाधकयोगिन्यौर्वैरहृदयाद्वयपटलसप्तचत्वारिंशत्तम , 89B, • प्रतप्रतिमाविधिप्रतिष्ठाधिवासन पञ्चचत्वारिंशत्तम , 91B, • मण्डनविधिपटल षट्चत्वारिंशत्तम , 93B, • गायत्र्या सन्ध्यापटल सप्तचत्वारिंशत्तम , 93A, • लवहृदयसाधनोत्पत्तिभावनापटलोऽष्टचत्वारिंशत्तम , 95A, • द्वात्रिंशत्पुनरहृदयोत्पत्तिभावनापटल एकोत्पञ्चाशत्तम , 96A, • मण्डनविधिपटल पञ्चाशत्तम , 97A, • धर्मधातुपुरभावनापटल एकपञ्चाशत्तम , 97B, • गुह्यभावनापटलो द्वापञ्चाशत्तम , 100A, • गुह्याचरोत्पत्तिसाधनपटल त्रिपञ्चाशत्तम , 102A, • मूलमन्त्रखटिकोद्धारपटल चतुपञ्चाशत्तम , 104A, • कवचहृदयभावनापटल पञ्चपञ्चाशत्तम , 104B, • हृदयमन्त्रकवचो देव्या हृदयभावनापटल षट्पञ्चाशत्तम , 106A, • रक्ताक्षतुर्मुखाधिष्ठानविधिमन्त्रकतुर्लोधवक्षजकारोत्पत्तिखटिकोद्धारपटल सप्तपञ्चाशत्तम , 106B, • वर्गयोगपटलोऽष्टपञ्चाशत्तम , 109A • चानगुह्यपटल षड्विंशत्तम , 110A, • चतुर्देव्यासम्पुटगुह्यपटल एकषड्विंशत्तम , 110B, • नवभैरवकोष्ठाधिपतिसम्पुटोद्धारपटलो द्वाषड्विंशत्तम , 112B, • सप्तत्रयपञ्चाधनपटलस्त्रिषड्विंशत्तम , 111B, • स्वाधिष्ठान अधर्म्मोत्तरात्पत्तिभावनापटलसप्तषड्विंशत्तम , 115B, • चातुर्भावपूजापटल पञ्चषड्विंशत्तम , (Last Colophon) इत्यभिधानोत्तरोत्तर नाम सम्प्रगुह्यातिगुह्यरहस्यमहातन्त्रराजाननिकोक्ततन्त्रोपदेष्टाभावनापटल षट्षड्विंशत्तम ।

अभिधानोत्तरोत्तरा नाम महातन्त्रराज समाप्त ।

Post Colophon —ये धर्मा इत्यादि ।

शुभ संयोगेऽस्तु संवत् ११८ मिति आश्विनकृष्ण अमावास्या तिथौ
आविर्भावसरे लिखित सम्पूर्णम् ।

Ind —एवमवोचद्भगवान् नृपसत्त्वन्ते च सर्वैतद्यागतक्रोधरागाभिधानो-
त्तरोत्तरे ङाकङाकिनोनागनंवरं भगवतो भावितमभ्यनन्दमिति ।

59

10816 **हेरुकतन्त्र (सम्बरोदय) ।** *Heruka Tantra (Sam-
barodaya)*

*A Tantra of the Sahaja sect—purporting to be an extract
from Heruka Tantra, extending over 300,000 lines.*

Substance thick Nepalese paper with black ground 11½ x 3½ inches
Folia, 82 Lines, 5 on a page Extent in Folia 16100 Approximate fresh
Complete Written in gold in V S 918 = c. 1824

Last Colophon —

इति श्रीहेरुकाभिधाने तन्त्रराजे विष्णुलोकतन्त्रजोदयकल्पे
सौमहासम्बरोदयतन्त्रराजे सर्वयोगिवीरहस्तविपठितसिद्धे यथो-
पनिष्ठातितम पटल समाप्त ।

Post-Colophon statement —

ये धर्माः etc शुभसंवत् ६३८ मि व्याघातकाले वर्तमाने भवतु
देवति कुङ्कुमवर्णे पुष्टक लिखयकादिन सुरो ।

ज्ञानप्रति जयमान महाराष्ट्र युक्ता रघुनाथ बाबाणां याताम्कार वीरघ-
सिंह पुत्र वीरनरसिंह भवजिविरसिंह विविधधन मौक्तिक धर्मासि विरभद्रसिं ज्ञान-
विरसिं पुत्रपत्नी भागेलप्ती मुख्यरप्ती रप्ती मौक्तिकपत्नी रघुनाथपत्नी मौक्तिक-
जितारप्ती वसुधारी शुभरप्ती विश्वरप्ती पुत्रे परिवारसमुच्चयेन चोद्धारस
वीरधर्मसिद्धेन यथोनामनं दिव गत स्वभाष्या चन्द्ररप्तीनामन सम्बरोदयतन्त्रराज
चोषक दयका सुरो ।

पुण्येया पुण्यन सकरपरिवारया इह लोकसमुत्थसंपत्ति धरन्मसमुखावतो
सवास शुभमान सुर शुभं ।

श्रीऽमहावैरोचन प्रतिमा दयका सुरो ।

लिखितेवं शुभकंपनादि महाराष्ट्रराज्ये श्रीपुर महाराष्ट्रराजा श्रीवर्णाचार्य
धर्मनरसिंहेन लिखिता ।

यदा दृष्ट तथा निखिना यदि शुधमस्य वा गोधनोय दुर्धुर्गैः ।

For a Tibetan translation, see Beckh p 76, para 2

Beginning —

ॐ नमः श्रीवज्रसम्राज्य

एव मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् सर्वतथागतसायबाक्
चित्तवत्सपीगिनीभगोय विजहार । आर्यामन्दप्रभृति वीतराम
प्रमुखैराय्यावजोकितेश्वरादिन्द्रोत्तिकोटिपीगिनी च मध्ये वत्स
पाणि ह्यवलोच्य स्मितमकार्षीत् ।

वत्समागच्छत्याशादनादेकात्मसुतरासङ्गं क्षत्वा दक्षिणगामुमद्वन
एषिष्या प्रतिष्ठाप्य क्षतचरपुटो भूत्वा भगवन्तमध्येवसामास ।

श्रीतुमिच्छामि भगवन् उत्तपत्तिघोषमक्षयम् ।

उत्पन्नं च कथं देव सर्वाकारिकसवरम् ।

कथं वायु आपश्च पृथिव्याकाशमेव च ।

पञ्चाकार कथं देव पञ्चिधनं तत् प्रभो ।

कथं त्रिकायमधिष्ठानं वाक् वाग्वक्त्रे स्थितिः ।

कथं तं देवतारूपं कथं च देवता प्रभो ।

पञ्चसूयं कथं देव प्रथं पञ्च कथं भवेत् ।

कथं ते शरीरस्वभावस्तु वाङ्मनस्य कार्यं तत् ।

के ते जाड्यो प्रमादस्य अनिरपिच्छं तत् कथम् ।

समयसङ्केतकोमस्य कथं च मम प्रभो ।

के ते पीठादित्येत वाग्याध्यात्मकमेव च ।

कथं भूत्वादिलाभस्य कथं निमित्तदर्शनम् ।

कथं ते हादशकस्मै मन्त्रगणं कथं भवत् ।

अक्षमात्रा कथं युक्तिः के ते ज्ञायस्य लक्षणम् ।

के ते मण्डलमावर्त्तं देवताकारयोगतः ।

सिद्धिमन्त्र कथं देव कौमारोत्तर्पणं कथम् ।

के ते दिवसेन कर्त्तव्यं चानिवर्त्तं कथं प्रभो ।

पञ्चाश्रितादि कथं देव पञ्चाकुशं तद् भवेत् ।

कथयस्व महाशालेष्वां सूत्रपातं कथं भवेत् ।
 कथं ते भूमि संश्लोघ्यं रक्षाधकं कथं भवेत् ॥
 शापाय्यं केन कर्तव्यं कथं निधन्यु शयनं ।
 के तेऽभिषेकं प्रमादश्च चतुर्थं कथं भवेत् ॥
 कथं कालस्य नियमं मृत्युवचनमेव च ।
 के ते चतुर्गुणादस्य चतुर्द्विपं कथं भवेत् ॥
 पुगे पुगे कथं निद्रि चर्वाचारि कथं भवेत् ।
 के ते योगिनीतन्त्रस्य योगतन्त्रं कथं भवेत् ॥
 कथं सूत्रान्तः प्रमादस्य के ते पारमिता तथा ।
 प्रतिष्ठाहोमवागस्य सिद्धिमन्त्रं कथं भवेत् ॥
 रसायनं कथं देव मन्त्राणं कथं भवेत् ।
 मन्त्रोदयं कथं देव मन्त्रोद्धार कथं भवेत् ॥
 निरुपश्च कथं देव जगुपश्च कथं भवेत् ।
 तत्त्वाच कथं भगवन् गूढता कथं कथा कथं ॥
 कथं गूढसंभावं कथं सद्यसास्त्रकम् ।
 देवत्वं कथं नाम योगिनीनक्षत्रं वचो ॥
 सर्वभर्मापरिचामं भावानां कथं प्रभो ॥

- ३A. इति श्रीसन्निहोदयतन्त्रस्य अधोपनापटलः प्रथमः ।
 ५A. इति उत्पत्तिनिर्देशपटलो द्वितीयः ।
 ६A. इति उत्पत्तिक्रमनिर्देशपटलतृतीयः ॥
 ८A. इति चतुर्भूतप्रज्ञाकारपटुपद्मदेवताविशुद्धिपटुचतुर्थः ।
 १२B. इति अन्तर्गम्यक्रमोपदेशपटलः पञ्चमः ।
 १८B. इति पद्यपद्यनिर्देशः षष्ठमः ।
 १५A. इति नाडीपञ्चमोपनापटलः सप्तमः ।
 १८A. इति मन्त्रमन्त्रोपनिधिः पटलः अष्टमः ॥
 २०A. इति श्रीमत्पौठश्रुतेर्भूमिनिर्देशपटलो नवमः ।
 २४A. इति कर्मप्रसन्नोदयो नाम पटलो दशमः ।
 २६A. इति मन्त्रनामनिर्देशपटलः एकादशमः ॥

- 27A. इति मन्त्रजापान्नामानिर्देशपटलः द्वादश ।
 30B इति श्रीहैमकोदयनिर्देशपटलस्तयोदशमः ।
 32A इति वज्रयोगिनिर्देशपटलविधिनिर्देशपटलसप्तदशः ।
 33B इति पात्रलक्षणनिर्देशपटलः पञ्चदशः ।
 34B इति पञ्चाभ्युपनिषत्सप्तदशः ।
 37B इति मन्त्रमन्त्रपात्रनिर्देशपटलस्तयोदशमः ।
 40A इति अभिषेकपटलः अष्टादशः ।
 48A इति मन्त्रनिर्देशपटलः उत्पन्नान्तियोगपटलः एकविंशतिः ।
 48B. इति मन्त्रनिर्देशपटलः विंशतिः ।
 45B इति पञ्चाभ्युपनिषत्सप्तदशः एकविंशतिः ।
 47A इति देवताप्रतिष्ठाविधिपटलः द्वाविंशतिः ।
 51B. इति होमनिर्देशपटलस्तयोदशमः ।
 56A इति कर्मप्रसङ्गविधिप्रयोगनिर्देशपटलस्तयोदशमः ।
 58A इति रत्नावलीविधिः पटलः पञ्चविंशतिः ।
 62A. इति वाङ्मयीनिर्देशपटलः त्रिंशतिः ।
 66A. इति मन्त्रोद्धारविधिपटलः सप्तविंशतिः ।
 68B. इति होमविधिः पटलः अष्टाविंशतिः ।
 70A. इति तन्त्रनिर्देशपटलः एकविंशतिः ।
 72A इति चित्रादिखण्डनिर्देशपटलस्तयोदशमः ।
 75B इति मन्त्रयोगिनिर्देशपटलस्तयोदशमः ।
 78B. इति वज्रपञ्चनिर्देशपटलस्तयोदशमः ।

The last colophon has been quoted above. All the queries put to *Bhaṭṭarājan* are thus fully answered in the thirty three *patalas*

The work ends thus —

अहो सौख्यं अहो सौख्यं अहो मुञ्जं कथं कथं ।

अहो सङ्गममाहात्म्यं सर्वधर्मसंभावना ॥

दृश्यते च त्रिशूलैन्दुतदन

प्रदृश्यते च प्रतिष्ठाकसदन ।

यद्यते च महमरोचिगङ्गिताः
 खाद्यपानगमनोपभोगाः ।
 यदा जिघ्रते च भक्त सुगन्धात्
 यद्यते च स्वतः प्रीतिं भूयं यदा ।
 संविताय गिरिमेवतत्समं
 आनन्दनसन्नाद्यमालिका तथा ॥
 मायेन्द्रगणयवङ्गाः माचराता
 एवं यदा सङ्गमसौख्योदयं तथा ।
 भावस्वभावरहिता विविक्तरसा
 निर्योहितं ह्यतमागैवरे नमोऽस्तु ॥
 सर्वभूता परिच्छेद्यं तुल्यपुत्री समारभेत् ।
 तेन तुष्टेन तल्लभते सर्वज्ञानमुत्तमं ।
 किं तेन न कृतं पुण्यं किंवा भोगाहितं तपः ।
 अमुतरक्ततापाय्यं वज्रमप्यपूजनात् ॥
 भयं शयङ्कराद्यैः + + + + + स्वास्तिकाः ।
 समवाचाररक्षाकलसमर्थं तस्य प्रदर्शयेत् ॥
 श्रीहेतुकाविद्यातन्त्रस्य घटस्थाध्यायवेचनात् ।
 लिङ्गमद्विच सौभाग्यं बोधिलत्त्वस्य प्राप्नुयात् ॥
 श्रीसम्परोदकतन्त्रस्य भाषिते चिन्तिते यदा ।
 महाभाग मङ्गलौख्यं दारिद्र्यादु त्वं व्रजति ॥
 सर्ववीरसमाजोगङ्गाकिनीनालसम्बरं ।
 नानाधिमुक्तिका सत्वाद्ययो नानाविबोधिता ।
 नानावर्णविद्यासामुदायेन तु देयिताः ।
 गम्भीरधर्म्मनिर्देशं नानाधिमुक्तिका यदि ॥
 प्रतिलया न कर्त्तव्या अविन्ता सर्वधर्म्मेता ।
 शुद्धताकव्याभिधं अविन्तो नुदनाटकं ॥
 श्रीहेतुकासमाजोगं डाकिरीछन्दसाधीनं ।
 सत्त्वावतारमुक्तिनु तत्र सर्वत्र यदा इव ॥
 सर्वडाकिनीसमाजोगा श्रीहेतुकादे कृता ॥

60.

9986 हेरुकतन्त्र (सम्बरोदय) । *Hevula Tantra (Sambarodaya)*.

Substance, seasoned palm leaf 12" x 2" 1 column, 11—marked 11, 12, 13 (the last two completely effaced) 17 21, 23, 26 28 Written in the Newari character of the 18th century, except the leaves 2, 23 26, 28 which seem to be a restoration by a much later hand. Appearance, faded. Lines, 5 on a page. There are two holes, one on the right and the other on the left of the centre.

Colophons:—

2B, इति सम्बरोदयतन्त्रस्य अध्येषणा पटल प्रथम ; 11A, इति यथमञ्जकनिर्देशपटलः प्रथम ; 18B, इति श्लोकापीठसंकेत-भूमिनिर्देशपटलः प्रथम ; 21B, इति मन्त्रभाषानियमनिर्देश-पटलः प्रथम ; 28A, इति हेरुकोदयनिर्देशपटलस्य प्रथम, 28B, इति मानवचर्यानिर्देशपटलः प्रथम ।

See pp 76 and 177 of my *Nep Cat* for 1915

61.

9988 तत्त्वज्ञानसंसिद्धि । *Tattvajñāna Sansiddhi*

Substance, seasoned palm leaf 12 x 13 1 column one, very nearly faded. Character, Newari of the 18th century.

The last leaf of the work

Colophon.—इति तत्त्वज्ञानसंसिद्धि समाप्ता ।

शुभमस्तु सर्वभूतानाम् ।

Two commentaries on this work are known from my *Nep. Cat* 1915, pp 15 and 16—one, entitled *Marma Kamkī*, a *Pañjikā* commentary, written by Bhikṣu Viṣṇu Śrī Mitta of Vikramaśīla, which has a Tibetan translation (see *Cord.* p 63), the other, *Mahāsukhaprakāśikā* by Dhyānacandra with the title of *Madhyamakāraṇa*

The first is a palm-leaf manuscript in the Durbar Library (No. IV, 864R.). The second is a paper MS. in the same library (No. III, 592) This is a fragment of the text, not yet found.

62.

3828. **सम्पुटतिका or सम्पुटोद्भवकल्पराजः ।** *Sampūṭatikā or Sampūṭodbhava Kalparāja.*

Substance, seasoned palm-leaf 12½ x 3 inches : Folio, 81 of which the last seems to be a restoration. There are two leaves marked 11 Lines, 8 and 9 on a page. Extent in Slokas. 3,300 (Instructor, old Newari. Date N 5 14 = 1025 A.D. (of the restored leaf) Complete

The first two leaves are injured but the injuries have been repaired by pasting paper and writing the lost portion in a later hand. Generally the ink is fresh except in the last but one leaf.

Last Colophon — इति श्री सम्पुटोद्भवसर्वतन्त्ररामे सर्वज्ञाननिदान-
निरुक्त एकादशमः । इति सम्पुटतिका नाम महातन्त्रराम-
समाप्तः । ये धर्मा इत्यादि ।

Last Colophon statement — सर्वम् १४५ भागपदं यदि १५ विना-
परि (?) संपूर्णं देय + + + श्री गुणवर्धनमह(स्व)तिल
श्रीपद्मानुरी पीतक ।

For a Tibetan translation see Beckh, p. 77, para. 8.

It begins.—

एवं मया कृतमेकस्मिन् समये भगवान् सर्वतन्त्रागतकायवाक्-
चित्तवज्रवोविहङ्गेव विप्रह्वारः । तत्र खलु भगवान् शरीरकोटि-
योगीश्वरमण्यो वज्रगर्भमवलोक्य स्मितमकार्षीत् । समवनारस्मितेऽ-
स्मिन् वज्रगर्भे उत्प्राधान्यवादेकांशमुत्तरासक्तं कृत्वा दक्षिणं
भागमखण्डं एषियां प्रतिहाप्य कृताञ्जलिपुटो भगवन्समेतवक्षोपत् ।
ओतुमिच्छामि ज्ञानेन सर्वतन्त्रनिदानं रक्षय्यं सम्पुटोद्भवशृङ्गं ।
यद्यपि वज्रगर्भे साधु साधु महातन्त्र साधु साधु महाशोधितस्य साधु

सायु गुणाकराः यदहस्य सर्वतन्त्रेषु तत्सर्वं पृच्छतेष्वपि ।
 अथ ते वज्रगर्भप्रमुखा भद्राबोधिसत्त्वा प्रहर्षात्पुष्पलोचना
 पृच्छन्तीह स्वसन्देशान् प्रणिपत्य मुहुर्मुहुः सर्वतन्त्र किमुच्यते
 निदान कथमवेत् रक्षस्येत्यत्र किमुच्यते सम्पुटोद्भव कथं नाम
 लक्षणं, तत्तत् कथमवेत् । भगवानाह ।

सर्वे च ते तन्त्राश्च सर्वतन्त्राः सर्वतन्त्रशब्देन समाज्जायन्ते तेषां निदानभूत
 निश्चितमित्यर्थः । इतिहरिहरस्त्यगभयवक्रप्रणेतृब्रह्मनामगोचरत्वात् रक्षसा ।
 सम्पुट प्रक्षोपापाकक तदेवोद्भव सम्पुटसमाधिरित्यर्थः । उद्भव उत्पत्तिः एवम्भूत
 स्थिरवर्णभावसमावृणोक्तक लक्षण इत्यनेन लक्षणं ।

8B इत्यभिधानाभिधेयबोधिविचारात्पाराविभावनातत्प्रकरणं प्रथमं ,
 5B, इति पञ्चदश पञ्चमल नमसोद्यद्वाय्वाद्याह्मनागं पर्यन्तादिविवरणं बाधि
 विचारात्पारा नाम द्वितीयप्रकरणम् 8B, इति सर्वतन्त्रनिदानरक्षसात् सम्पु
 टोद्भवकल्पराज प्रथमं समाप्तम् ।

10B, इति बोधिविचाराभिधेयं द्वितीयस्य प्रथमं प्रकरणम्, 11B
 प्रक्षोपापायार्थभावना द्वितीयस्य द्वितीयं प्रकरणम् 12A, द्वितीयस्य तृतीय
 प्रकरणम्, 11B, सर्वतन्त्रनिदानरक्षसात् श्रीसम्पुटोद्भवकल्पराजो द्वितीयः ।

16A, इति हेतुकोत्पत्तिस्तुतीयस्य प्रथमं प्रकरणम्, 17A, इति तृतीयस्य
 द्वितीयम्, 18A, इति तृतीयस्य तृतीयं प्रकरणम्, 21B, इति सम्पुटोद्भव
 कल्पराजस्तुतीयः ।

22A, चत्वारिंशदष्टोत्तमा चतुर्थस्य प्रथमप्रकरणम्, 22B, इति षट्
 पूतनीविज्रमुद्रा चतुर्थस्य द्वितीयं प्रकरणम्, 21A इति विज्रमुद्रा चतुर्थस्य
 तृतीयं (प्रथमं ?) प्रकरणम्, 21B, इति सम्पुटोद्भवचक्राकिनीसंज्ञेत
 कल्पराजचतुर्थः ।

25A, इति मेलापकक्षान पञ्चमस्य प्रथमप्रकरणम्, 27A, इति श्लोक
 धात्वायतनविशुद्धि पञ्चमस्य द्वितीयं प्रकरणम्, 28B, चर्यानिर्गुण पञ्चमस्य
 तृतीयं प्रकरणम्, 30A, इति सम्पुटोद्भवचर्याकल्प पञ्चमः ।

32A षष्ठस्य प्रथमं प्रकरणम्, 33A, देशव्यास षष्ठस्य द्वितीय
 प्रकरणम्, 35A, षष्ठस्य तृतीयं प्रकरणम्, 37A, इति श्रीसम्पुटोद्भवमहातन्त्रे
 वसन्ततिजक नाम कल्पराज षष्ठः ।

41A, अथ कर्मविधिं वक्ष्ये येन मिथ्यसि मायका ; 41B, अथ रमायनविधिं वक्ष्ये मर्त्यमायसमुच्चयम् ; 42B, उदयनविधि ; 13A, इति राज्ञोदयो नामायुर्वेद्य सप्तमस्य प्रथमं प्रकरणम् ; 45A, इति शीमविधि सप्तमस्य द्वितीयप्रकरणम् ; 19B, सर्वकर्मवगरथकोदयो नाम सप्तमस्य तृतीय प्रकरणम् ; 55B, इति शीमस्युटोद्भवे भट्टान्त्ये सर्वकर्मधानोदयो नाम कल्पराजः सप्तम समाप्त ।

50A, इति घटालस्य अष्टमस्य प्रथमप्रकरणम् ; 57A, इति मन्त्रनाथ भावना अष्टमस्य द्वितीयं प्रकरणम् ; 58A, इति तीर्थकाराणां प्रथमं नाम अष्टमस्य तृतीयं प्रकरणम्, 59B, इति सम्युटोद्भवसर्वक्रियासमुद्भवकल्प रातोऽष्टम ।

60B, इति सर्वोत्थानतोत्पत्तिर्वचस्य प्रथम प्रकरणम् ; 61B, इति वस्तु-पक्षारो नवमस्य द्वितीयं प्रकरणम् ; 62B, इति घटपुस्तकनिर्माणो नाम नवमस्य तृतीय प्रकरणम्, 68A, इति सम्युटोद्भववस्तुस्थितस्वरान नवम कल्प ।

63B, इति आचार्यसङ्गमनाथनं दशमस्य प्रथमं प्रकरणम्, 64A, इति नद्याधुनिद्रिपूजालम्कारो नाम दशमस्य द्वितीयं प्रकरणम्, 64B, इति बुद्ध-मायाविभुजितं नाम दशमस्य तृतीयं प्रकरणम्, 65A, इति सम्युटोद्भवसर्व-तत्त्वनिदानमहादश दशम समाप्त ।

There are no sections in the eleventh chapter the colophon of which is quoted above

63.

1851 सम्पुटोद्भवकल्पराज । *Sampuṭodbhava Kalparāja*

Substance palm-leaf 12x2 inches Fols 91 Lines 4 on a page Text in Sloka 2200 Character Bangla of the early 12th century Appearance old and discoloured Complete

Colophon — इति सर्वश्रीसम्पुटोद्भवसर्वतत्त्वनिदानमहाकल्पराजः दशम समाप्त ।

In a later Newari hand

• ॐ मनिपद्मार्कं चर्मोपायसमुद्भवं ।
 यावतोदयपर्यन्तं नावद्विधिप्रकरणम् ।
 मनिपद्मः बड़ाघारः पद्मसागन्दमुद्राश्च ।
 प्रकाशनिर्गमः स्य + + + + । (१)

The same work as the preceding ending in the tenth chapter

64.

8070 गुह्यसमाज । *Guhyaśamāja*

Substance palm-leaf 11½×2 inches Folia 73 lines 7 on 11 page
Character old Newari The script agreeing with that of 1027—101" as shown in Bendall's Table of Letters (Catalogue of the Buddhist Sanskrit Manuscripts in the University Library Cambridge) Appearance old worn out and discoloured Complete

There are two restorations in this MS. The original was written in the beautiful Newari of the 11th century. This portion comes up to fol 46 marked in letter numerals. The rest of the work up to 68 is a restoration on palm leaf in a different and a later hand. Among the original 46 leaves 10, 12, 13, 28 were lost and they have been restored in 9 paper slips. Hence the work is complete now in 78 leaves. The left hand marks do not agree with the right-hand ones as the latter includes restorations. The work is complete in 18 paṭalas.

This is the first of the three parts of *Guhya Samāja Tantra*. See Rājendralāla's *Nep. Bud. Lit.*, pp 261—264; Cambridge Catalogue of Bendall, pp 15—17. It consists of 18 chapters (paṭalas). For the other parts of *Guhyaśamāja* see *Urm. Cat.*, pp 70—78 and pp 140—141.

For a Tibetan translation see Beckh, p 85, para 11, where it is called *Sarva Tathāgata Kāya vak citta rahasya Guhyaśamāja-nāma-Mahā kalpa rāja*.

65.

10761. वसुधारखी or वसुधारासंगीति । *Vasudhārāṇī or Vasudhārasaṅgīti*

Substance Nepal paper, with black ground Folia 11 (13 counting), marked (with letter numerals on one side and figures on the other) 1 2 3 4

9 and 12 to 19 Lines 5 on a page of which the first third and the fifth are in gold and the second and the fourth are in silver The silver lines have faded away more or less everywhere Character Ornamental Newari (Tana) of the early 13th century

A ritual of Vasudhārā—the mother-earth—in the form of a Saṃgīti

After invocation and preface it begins in 3A

एव मया अतमेकस्मिन् समये भगवान् महानमस्यां विहरति स्म

तस्मिन् एव समये कौशाम्बर महानमस्यां सुचन्द्रो नाम गृहपति प्रतिवसति स्म ।

See Bendall's Cam Cat, p 65

66.

4727 लघुकाशचक्रतन्त्रराजटीका । *Lighukāśa cakṛa Tantrarāja Tika* entitled *Ṭimalaprabhā*

Substance palm leaf 19×2½ inches Folia 31 Lines 8 on a page Character Newari of the 16th century Appearance old and discoloured Incomplete at the end

The text was translated into Tibetan See Beckh, p 78, para III For the Tibetan translation of the Commentary see Cord p 15, Bundles 109, 110

Beginning —

बसो मङ्गनाथाय ।

नम श्रीकाशचक्राय मन्त्रताम्रदशात्मने ।

विभवोत्पत्तिस्तथाभाव प्रानन्दैकमूर्तये ॥

साक्षात् य निराकृति भगवतो यथा तयानिहित

सत्त्वादयवर्जितोत्तरस्तुलो ह्यास्तादिसौख्योच्छ्रित ।

बुद्ध्या जनकस्त्रिकायसहित वैशाल्यमवदत्ता

सर्वज्ञा परमादिबुद्ध (ऋ) भगवान् कन्दे तमेवादधम् ॥

बुद्ध विद्यासनस्य निभुवनमहित यथयोगैर्विमुक्त
 तत्त्व[?] कायप्रभेदे न भवभवगत बोद्धशाकारमेकम् ।
 आनन्देयैकभूत जिनवरसमय द्वादशाकारमङ्गै
 सखाय बोधित्तित जिनकुलिशप्रद कालचक्र प्रथम्य ॥
 सर्वज्ञो आनकायो जिनपतिसङ्गो धर्म्मकायस्तथा ।
 सम्मोगो निर्माणकायोपि दिक्करवपुषः पद्मपत्रावता ॥
 योगशुद्धो विमोक्षे मतिभवविभवै कायवाक्चित्तरागै
 प्रक्षोपायोऽहयो यो नृसुरहनुत तं प्रथम्यादिवुद्धम् ॥
 नून्यताज्ञानसमुद्ध विमुक्त ज्ञानमक्षरम् ।
 अनिमित्तज्ञानसंशुद्ध धर्म्मात्मा चित्तमहयम् ॥
 वागप्रविहितज्ञानशुद्धो मन्वोक्षपोऽध्वनि ।
 एवमनभिसंस्कारज्ञानशुद्धोक्ष्णाविलः ॥
 प्रक्षोपायात्माको योग सस्यानकायष्टद्विग ॥
 वज्रसत्त्वो महासत्त्वो बोधिसत्त्वो तथामत ॥
 उल्लसमयसत्त्वो यो भावाभावाक्षयो विभु ।
 अनादिनिधन ज्ञातो बोधित्तित प्रथम्य तम् ॥
 निर्माणकायवाक्चित्तज्ञानैक योगसम्बरम् ।
 सम्मोगकायवाक्चित्तज्ञानैक योगसम्बरम् ॥
 श्रीधर्म्मकायवाक्चित्तज्ञानैक योगसम्बरम् ।
 सहजकायवाक्चित्तज्ञानैक योगसम्बरम् ॥
 नाप्रत्यप्रसंयुतन्तु न तुर्यैन्द्रियञ्च सुखम् ।
 न ज्ञानचित्तवाक्कायचतु स्थाप्ये सुस्थितम् ॥
 कर्म्ममुद्रापरित्यक्त ज्ञानमुद्राविवर्णितम् ।
 महामुद्रासमुत्पन्न सहज आनया सह ॥
 विकल्पभावनातीत महामुद्राक्षर सुखम् ।
 ग्राह्यग्राहकसस्यानकल्पनस्पर्शविवर्णितम् ।
 गन्धर्व्वगराकार प्रतिसेनास्वरूपकम् ॥
 प्रक्षोपायात्माको योग एतकार प्रथम्य तम् ।
 परमाद्भुतधम्मतातीता प्रतिसेनास्वरूपिणीम् ॥

सार्वाकारवरोपेता महासुदा प्रथम्य ताम् ।
 जन्मो सार्वबुद्धायां उत्पादक्षयवर्जिताम् ॥
 चर्या समन्तभद्रस्य विश्वमाता प्रथम्य ताम् ।
 आलिकाण्डसम्पत्तिङ्घटकारादिवर्जित ॥
 अक्षरोद्भवकायस्य कालचक्र प्रथम्य तम् ।
 सार्वर्षं ज्ञानकायाख्य मार्सखड्गपुत्रं विभुम् ॥
 पद्मप्रकाशताक्ष त तस्य षोडशमेत ।
 अतु कायात्मक बुद्ध वसतिहासनस्थितम् ॥
 सुतं सुरासुरैर्गत्वा सुचन्द्राद्येषित पुरा ।
 मुद्राज्ञानैकयोगो जिनवरममयसिद्धधर्मेकयोगो
 वाक्कुलभोगैकयोगस्त्रिभुवनमहितः कायनिर्माद्ययोगः ।
 ज्ञानज्ञेयोदयोत्तौ मतभवविभवो वक्ष्येऽद्यतुर्वा
 प्रज्ञोपायात्मकं त चतुस्त्वनुगत वक्ष्योग प्रथम्य ॥
 एकं पद वक्ष्यमहौ रजोऽर्कं
 उष्योपमुक्ते शशिनि द्वितीयम् ।
 अस्त महाच्छेद्यमभेद्यमित्य
 भर्तृस्त्रिलोकमहितं शिरसा प्रथम्य ॥
 वाक्प्रतिपत्त्यैवनिमग्नमेवपद्म-
 चन्द्रार्कतेज उपरीश्वरमारमूर्तिम् ।
 अस्त पदं सुवनमाद्यपदेन साङ्गं
 अतु सुदेवममितं शिरसा प्रथम्य ॥
 एवं यो वक्ष्योगोऽपरिमितसुगतैः सेवितो दर्शितश्च
 सङ्गीतो बोधिसत्त्वैर्वरकुलिशप्रदरैः मन्त्रविद्भिः समस्तैः ।
 तं मार्गं वक्तुं कामोऽत्यरपरममुत्तमं कालचक्रे जडोहं
 आकाशे प्रोप्रणामौ व्रजति खगपतिः किमरो ह्यन्यपक्षौ ।
 यस्मिन् समस्तभुवनं प्रकटं खदेहे
 मोतं समन्तमलिविभुधरैर्जिनेन्द्रैः ।
 तस्मिन् महाजगन्निधिं ज्वितु प्रविष्ट
 पार्श्वं प्रयामि यदि तत्र जिनानुभावः ॥

यदाहृतं दशबलेन पुरास्तवन्तं
 गुह्याधिपस्य मदितात् परमादिबुद्ध्यात् ।
 तत्कालमक्षरलघुतन्त्रमिदं कालीये
 मञ्जुश्रिया निगदितं सकलं सुमीनाम् ॥
 टीका सुचन्द्रलिखिता सर्व्वेयानार्थसूचिका ।
 षष्टिसाहस्रिका यासीत् पुण्डरीकेण सा मया ।
 लिख्यते लघुतन्त्रस्य मूलतन्त्रानुसारिणी ।
 ग्रन्थदादशसाहस्री सवधपदभेदिनी ।
 श्रुत्वा तन्त्रमिदं जिहोक्ताविधिना सेक षष्टीत्वोत्तर
 योगी वा लघुतन्त्रदानमखिल अज्ञानमार्गे स्थित ।
 त्यक्त्वा मानमनेकभोगविभव चित्तं गुरोरर्पितो
 बुद्धत्वाय परोपकारचरित टीकां प्रदद्यौति प्रभो ॥
 योऽभिज्ञारहितः करोति महती श्रौतवसाने स्थित
 शास्त्रानेकविकल्पाधर्मैर्मुदय पाण्डित्यदर्शान्वित ।
 टीका सोऽर्पयन् प्रभञ्ज तत् तन्त्रं स्वर्णं ध्वसयेत्
 शनौल्लङ्घनयाय यत् स्थितमिदं पारस्य बन्धु सदा ॥
 पाण्डित्येनाभिमानी जिनपतिवचनाज्ञातश्रील सदा
 टीका कृत्वाद्यपाने प्रविशति गरुडं घातयित्वा परार्थान् ।
 कौक्ये पाण्डितायायकुशलपथिनि स्त्रीसुखाकष्टचित्त
 स्त्रीप्रश्नासीत्यनघः कुलिशपदहृतो वाह्यभोगाभिभूत ।
 शास्त्राच्च व्याकृता ये जिनपतिमुखदे वक्ष्यमाने समक्ता
 टीका सत्योत्तिकाया वरकुलिशधरा मातृशो बोधिसत्त्वा ।
 तेऽस्मिन् बुद्धानुभावं सुरसुगमवृत्त्या पावनार्थं प्रवृत्ति
 यथाभिज्ञानं येषामन्तमिति जिनेन्द्रा वयं ते प्रवृत्ति ॥
 शान्तानुद्धिरनामतेऽभवन् सदा तर्कादिशास्त्रार्थिता
 बौद्धानां परतर्कसङ्क्रमवशान्निध्या भविष्यत्यपि ।
 तर्कादर्पितया तथेष्टविषये ये मार्गसन्देशका-
 स्तेषामेव कुबुद्धिदोषमयनी टीका मया लिख्यते ॥

सङ्गीतिकारकै र्यानत्रय लिखितमिति । आरकै आरकयान, प्रत्येकै प्रत्येकयान बोधिसत्त्वै पारमितामहायान मन्त्रमहायान हेतुप्रथात्मक नानासङ्गीति कारकै सत्त्वाना वैनैयार्थ । अथवा नानासङ्गीतिकारकै नानाविषयभाषया लिखितागमयुक्त्या विधाय्यमाणो बुद्धो भगवान् सर्वज्ञ सर्वज्ञभाषया धर्म देशक नाम्ना हरिहरादीना । 30A ,

The Relation of Buddhist and Kalacakra Ritual

तस्मादिदानीं रत्नत्रयश्रवणं गत्वा काकचक्रतन्त्रराजे मौक्तिककोकोत्तरसिद्धि साधनमार्गाभिषेकाध्ययना कुम्भे । सकलसत्त्वाना सम्यक्सम्बुद्धत्वकाभाय इष्टैव जन्मगौति । 21A,

The Buddhist did not care for Corroct Sanskrit

तेषाञ्च सुश्रब्दवादिना सुश्रब्दग्रन्थविनाशाय अर्थश्रवणतामाशित्व क्वचित् दत्ते अयमश्रब्द । क्वचित् दत्ते यतिभङ्ग । क्वचित् अविभक्तिक पद । क्वचित् वर्णलोपो । क्वचित् दत्ते दीर्घो ऋस्व । ऋस्वोऽपि दीर्घः । क्वचित् पञ्चम्यर्थे सप्तमो, षतुर्थ्यर्थे षष्ठो । कुत्रचित् परस्मैपदिनि धावो आत्मनेपद । आत्मनेपदिनि परस्मै पदम् । क्वचित् एकवचने बहुवचन । बहुवचने एकवचन, पुलिङ्गे बहुवचन लिङ्ग, बहुवचने पुलिङ्ग । क्वचित् तालव्यशकारे दन्तमूर्धन्यौ । क्वचित् मूर्धन्ये दन्ततालव्यौ क्वचित् दन्तेतालव्य मूर्धन्यौ । एवमन्येऽपि अनुसर्तव्या । तत्रदेश कोपदेशेनेति । तथा मूलतन्त्रे भगवान् व्याह ।

सुघञ्ज सर्वत्रुद्धाया देव नित्येखवस्तुक
श्रियोभिश्च गुरुणाञ्च भाष्यादुद्धिष्टपुत्रक
गन्धो भवति मेदिन्या लोये रूप रसोनिसे
वायो स्पर्शोऽचरे शब्द धर्मधातु मन्त्रानमे ।
मन्त्रधूपादिदोषेभि खानवानादिवाससे
पूजयित्वा सदा मुद्रा गुराददति सत्सुखः ।

इत्येवमादयोऽप्यश्रब्दान्तदान्येभि योमिनावगन्तव्या आश्रयमाटात् इति । एव टीकायां अपि सुश्रब्दाभिमाननाशाय लिखितञ्च मया अर्थश्रवणतामाशित्व इति । अथ येन येन प्रकारेण कुत्रचिदाश्रब्दाभिमानक्षयो भवति तेन तेन

The following was added by a different hand :—

षट्चत्वारिंशतिगते वत्सरे 'हरिवर्मेश' ।
 माघस्य कृत्तिसप्तम्यां एकादशदिने गते ॥
 मृतया पुच्छदुकया गौर्या खप्रेण दृष्टया ।
 कनिष्ठान्जलिमादाय एष्टयेदमुदीरितम् ।
 पूर्वोत्तरे दिशोभागे वेगनद्यान्तधा जुने ।
 पक्षत्वं भाषितवतः सप्तसम्पत्सरैरिति । *

For a Tibetan translation of the commentary see p. 15 of P Cordier's Catalogue Du fonds Tibetain

The text is divided into 5 Patalas and, in the commentary, Patalas again are subdivided into Uddesas

I.

4B, इति मूलतन्त्रानुसारिण्या द्वादशसाहस्रिकाया लघुकालचक्रतन्त्रराज-
 टीकाया विमलप्रभाया सकलसारविग्रहिनाश्रत परमेष्ठदेवतासम्भारगणिप्रमो[महो]
 देश प्रथमः ।

II. Begins इति प्रथमं तावत् मूलतन्त्रानुसारेण अभिधेयाभिधान-
 सम्बन्धार्थकं लघुतन्त्रार्थसाकरमुच्यते ।

8B, इति मूलतन्त्रानुसारिण्या द्वादशसाहस्रिकाया लघुकालचक्रतन्त्रराज-
 टीकाया विमलप्रभाया अभिधेयाभिधानसम्बन्धप्रयोजनप्रयोजन(?) सप्तदेशनोद्देशो-
 द्वितीयः ।

III. Begins —इदानीं पुनर्देशकाध्येषकसम्बन्धोऽप्युच्यते Col. miss-
 ing.

* From these extremely obscure verses, we may glean that the original tantra was attributed to Mahajuvajra Bodhisattva who got it from Paramadi Buddha. The commentator was Pandarika, the son of Yash, at whose request the commentary was undertaken. The Patron of the author was Kalki a Rājā of Kalapa.

The present MS. was copied on the 29th of Āṣāḍha in the 39th year of Harivarma deva, King of Bengal, whose minister's Prāsāda is to be found in the temple of Ananta Viṣṇu at Bhuvanēyara in Orissa. He is said to have reigned during the last half of the 10th century A.D.

The addition in a later hand seems to indicate that the MS. was two times recited in seven years after the copy was made, on the banks of the river Veng in Jessore

IV

- 118B, • स्नावरक्षापापदेशनादिमहोद्देशः प्रथम ।
 151A, • उत्पत्तिक्रमेण कायनिव्यक्तिमहोद्देश साधनापटले द्वितीय ।
 167B, • प्राणदेवतोत्पादमहोद्देशस्तृतीय ।
 162A, • उत्पत्त्यनुक्रमसाधनमहोद्देशश्चतुर्थ -
 169A, • नानासाधनमहोद्देशः पञ्चम ।

Here ends the fourth Sādhana-pāṭala

V

- 182B, योगिनीतन्त्रस्मारकमहोद्देशः प्रथमो ज्ञानपटले ।
 180B, • चतुःकायादिबुद्धिनिर्णयमहोद्देशा ज्ञानपटले द्वितीयः ।
 206B, • वरमाक्षरज्ञानसिद्धिर्नाम महोद्देशस्तृतीय -
 212B, • देशकाशेषकमूलतन्त्रलघुतन्त्रसम् + + + + + शस्तृतीय (?)

Here ends the fifth Jñāna-pāṭala

The commentator Pundarikā is regarded by the Tibetans as an incarnation of Avalokiteśvara

68.

4801 चतुराभरण । *Caturābharaṇa*

Bj. BṢUSUKUPĀḌA

Substance palm leaf 12x inches Folia 7 Lines 5 to 6 on a page
 Character Newar Date N 5 410 Appeasce old and discoloured I
 complete at the end

It begins thus —

नमः श्रीभूतदामराय ।

सुखं ज्ञत्वा महायोगं योगिनीहृदिमन्दनं [ ]

व्याकृतं श्रयणयोगश्च सुसुकुपादेन योगिना ।

अथ तत्त्वविपर्ययासाद् यदि देहो न सिध्यति [ ]

कुर्यात्तवाविज्ञानं यावन्निश्चासयेत्तं हि ।

भोज्यं विज्ञानं श्रयणं मुद्राधिष्ठानकं तथा [ ]

वेधं आरम्भमारभ्य चन्द्रसूर्यस्य निश्चयः ।

कालवेलाक्षयं ज्ञानं नृकृत् वायुप्रवेशक [१]

बन्धनं घट्टकाया अवहरणं स्थानस्थान्यतः ।

एतत् सर्वं समादात्मि यस्यास्य सार्धभूमिकैः ।

अध्वरणे तु तुर्भिं द्याध्व । (१) सुबोधै मुहमुखोद्भवै [१]

प्रातरुत्थाय भस्मिन् कुटीशालाया विशेषतः ।

परा नि सारणं मूर्धं पश्चात् पुरीषत्थानन [१]

वामदक्षिणहस्ताभ्यां विनम्रं मुष्टिबन्धन [१]

ततोति बाह्वरस इति ज्ञात्वा अथ चक्रं स्थापयेत् ।

अथचक्रबाह्वरसं तदध्वरसप्रतानका [१]

वितन्तिधादसस्थानं विनम्रस्य लक्ष्यं विदुः ।

चित्तकन्धस्य कण्ठे तु मूल्याचित्तं निबोधयेत् ।

न धौलयेद्गुदचक्रं न कुश्वरसच कारयेत् ।

कुञ्जिते वदते प्रायः अथर्द्धिश्च क्षीरसम्भवं [१]

मुहगोचप्रसङ्गे (१) पूर्वाह्नघटौ यथा ।

रविकला मेलनं, अश्लेषा वारह, वेपि वाट वदन्त [१]

तोडह समता, समरस जाड, न जायत काराय नमकला खाय ।

इति कुटीशालाविधिः ।

अतः परं प्रवक्ष्यामि ध्यानयोगस्य निश्चय [१]

येन विज्ञानमात्रेण कायो ध्यायुर्विवर्जितम् [१]

चन्द्रस्य मतिं त्यक्त्वा यदा वदति दक्षिणे [१]

क्षयं वदन्तानं कृत्वा ध्यानमेतत् समाहमेत् ।

दन्तो दन्तारं यस्य च सङ्गिता अध्वरसकथं [१]

नासाग्रे सर्वं पद्ममङ्गलामध्ये नियोजयेत् [१]

अङ्गुला दासकं कृत्वा शिरोनन्धं न कारयेत् ।

अथानमूर्द्धगङ्गुला मणिपूरं निबोधयेत् [१]

रसना घण्टिकां गौला रोडं त्रिवेदिसङ्गम [१]

धित्वाविनिर्मुक्तमेतत् [१] ध्यानस्य अक्षयम् ।

तावत् कालन्तु कर्तव्यं यावत् सपरते रवि [i]
रविप्रकाशनिष्ठयोऽप्यात्मनो योगेन पुनः [ii]

इति सूर्याभरणं समाप्तः ।

अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि मीढान् तत्त्वमुक्तम् [i]
यस्य युञ्जितमात्रेण कालो दूरं प्रलापते ।
अनुमानं समं कायं उत्तमानं करमेव च [ii]
सुप्रसारं हयं यादृद्वादशाङ्गुलीमात्रया ।
निष्पादितां प्रवेत् यादृद्वाभौ चित्तं नियोजयेत् ।
सूर्यरश्मिखरञ्जले लतोऽहं भगवत्पूजकः ।
स्थिरचला दग्धा सर्व्वं देवदानवराक्षसाः [i]
पाताले च दग्धा नागा ये केचिद्भावयि मृताः ।
प्रभास्वरमयं सर्व्वं द्वादशार्कसमप्रभम् ।
आकाशे भ्रमते वरिष्ठं सप्तमहाधृतोद्यमम् ।
मातृभासुरान् सहाय्यं नभो प्रविशते पुनः [ii]
अमृतवृष्टिं ततो भूत्वास्तेन वृष्टिता मही ।
पुनः सजायते रश्मिं सर्व्वलक्षणपूरकम् ।
द्विरष्टवर्षाकाः षोडशकला अमृतवतः ।
दवासुरा यथा मातृया रक्षसा तथा ।
पुनरेव वृष्टिसम्भूता पाताले नागमण्डले ।
श्वविद्धं सदा ध्यानमापात्रयोगमारभेत ।
भाषाप्रसारणं कृत्वा दन्ताय धन्तव्यं सदा ।
अयानं संयोज्य यावत् मूर्च्छते ॥ समोरक्ष्य ।
दक्षिणायनं यदा भूत्वा अमृतस्थाने गतं रविः ।
रेचकपूरकद्वयोः कुम्भवायुं प्रवशयेत् ।
तदा ध्यानं परित्यज्य वज्राग्रं प्रयोजयेत् ।

इति भुसुकुपादविरचितः दृष्याभरणं ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि वज्रामनकममय [१]
 यस्य प्रकृतिमात्रेण शरीरे व्याघ्रवर्द्धनम् [२]
 वज्रासनसमाख्यस्तस्मात्कारशरीरक [३]
 किञ्चिन्नमति मात्रेण शान्तिमितमुत्तम ।
 छदिकमलमध्यस्थमभिमुख्येन्दुमण्डले ।
 तत्र मध्ये सदात्मानं वक्ष्येत्वायुमखण्डम् ।
 ईश्वरा पिङ्गला चैव उभयो जलम्भरोधितौ ।
 प्रसादेनो ततो वज्रा लीयन्ति भ्रमते मही ।
 अथ पसरतु चन्दन वारह, अक्षरैर्ह कमल करि शयन [४]
 यत्र सुर चाप्यि शशिसमरस, जाई राखतु बोले भरभरण भय ।
 वेधदण्ड चउद्यम्येह सुर काय अहाडि न जाई सो दूर [५]
 योगी एत न जानह खोज गुर्वनिन्दा करि बुद्धिनि योग ।

इति भुसुकृपादविरचितदेखिखभरपटलः समाप्तः ।

पुनरपर वक्ष्यामि वामस्या क्रममुत्तम [१]
 यस्य यज्ञितमात्रेण कायो वर्द्धते अश्ववत् ।
 शशिकला चन्द्रिण्यं चरविश्वोति प्रकाशयत् [२]
 नाभिमूलादधीभाग श्रुत्याकारं विभावयेत् ।
 निश्चितगुह्यमसाख्यं हृन्नायुधसमन्वित ।
 त्रिशूलेन हताः सर्वे सोधितेन पूरिता मही ।
 तत्र मध्ये गताद्या [३] मन्त्रा सर्वेषु शोधयेत्
 मोला ऊता शुक दिव्य प्रविशन् सूर्यमण्डले [४]
 अतु पीतसमायुक्तमेतत् शयनलक्ष्यम् ।
 एव आता नदा योगी अमते ॥ महीतले ।

देवयान सर्वाभरण समाप्तं ॥

यत्र न विजयवामे शयनश्च तथा पुनः [१]
 वामेन गगनकाय सूर्यमिष्टुनभोजन ।
 काकौमुद तत कलर पानपानेन योजक ।
 सूर्यमण्डकेण हवा-हवाय मायाङ्के ।

भोजनान्ते दुग्धपाण पूषतुष्टयमानत [1]
 रेतःपातादिकाले च घान प्रकैरमिथित ॥
 गण्डेदकुटिलमलामाकण्डे दुग्धपाणकं [1]
 तदा निभैषसङ्गाशो गण्डतु खपते ऋजः ॥
 सूर्यभोजनमैधुन चन्द्रकाले च खड्गघृक् [1]
 अभिधाराणि सर्वाणि तदा गण्डति पातनम् ॥
 ऋतुदानादि चानेन हृत्तरोपयमेव च [1]
 वायिन्यं सर्वकर्मणि चासेनैव प्रशस्यते ॥
 सुक्लान्ते दक्षिणे सूर्यभमयाङ्गिसतत्रय [1]
 क्रमेण श्यन कार्यं पूर्वोदितविधानकै ॥
 रजवीज समापुक्तो + + + + समन्वित ।
 गौरीवय समालोक्य नम्य चैव समारमेव ॥
 कमलोन्मूलन कृत्वा ऊर्ध्वप्रास्थावस्थिता [ ]
 शोषय शोषय कृत्वा तथा वेधादिताडन ॥
 च्युनष्टावलायोगी मूढकायो महावली [1]
 सनेचसिद्धिसम्पूणे लोकानाञ्च प्रियङ्गुर ॥
 प्रथम सूर्याभरण द्वितीय हवमेव च [1]
 त्रय तृतीयक चेष सर्वभरण चतुर्थक ॥
 चक्रप्रधान सूर्योपि हवमणिपूरक विदुः ।
 तद्विसिद्धिचक्रञ्च आशाचक्रञ्च मन्त्रके ॥
 ऋषादम्भ तथा सर्वं श्रुत्वा शीतकर्ममौदम [1]
 वज्रशङ्खाभिमानस्तु श्रूयता श्यनक्रम ॥
 दम्भेनैव मृता सर्वप्रसिद्धता सर्वरक्षिता ।
 ऋषादम्भविनाशार्थं तेषाञ्च कथित मया ॥
 वने प्रविश्य मृता के च ज्ञेयस्तु वनमध्यतः [1]
 मिथ्या शोद्धोषक कृत्वा शोशिनो मृता चान्द्रया ॥
 एव युक्ता खला सर्वे निन्दन्ति आनख्यक [1]
 कुमारं प्रथम खडा मिथन्त समाविश्य मध्यग ॥

आशानमनाः कला प्रथमः । (१)

नेत्रया विद्यया वाचि प्रथमं योगमूलम् ।

प्रज्ञायेन प्रकीर्तय तेन निश्चितं जायते ।

योग्यान्वेष्ट प्रथमं प्रथमि भोवित तु + (१)

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

6A, इति भोजनमूलम् समाप्तः ; 6B, भोजनविधि समाप्तः ।

अत एव प्रथममिति काव्यकविप्रथमः ।

प्रथममिति काव्यकविप्रथमः + + + + + + + + +

Bhusuku is another name of Sinti Dera, the Author of Sikei Samuccaya and Bodhicaryavatara. Professor Bendal says that Sikei-Samuccaya contains hints of degenerate rites in Mahayana. The present work by Bhusuku contains much that is degenerate and mystic. Hence a long extract is given here. But this Bhusuku seems to be another writer of a later age.

६९.

१७६३ The first leaf of the above

Foot — बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

बद्धपद्मं बद्धपद्मं बद्धपद्मं निश्चितं योगमूलम् ।

Colophon — ईशाखी युग्मशो सुसुक्कपादविरचितचतुराशयः समाप्तः ।

Post-Colophon — सम्पत् ४२५ जैष्ठ सुक्कपादश्रव्या युग्मशो । शुभमस्तु ।

70.

1818 योगाम्बरप्रभेदः । *Yogāmbarīprabheda.*

Substance palm leaf 11½ inches Folia 10, of which the ninth is missing Lines, 7 on a page Character Newari of the 17th century Appearance, old and discoloured. Incomplete at the end

Beginning — नमः सर्वज्ञाय ।

एवं भावितसर्वज्ञं रामीनां चानमोन्वरम् ।

सुखावाप्तिकवस्थानं योगिनीनालसम्बरम् ।

पूतगुणः । भीमर्षः । लम्बकः । कृष्णकः । मेघः । मेघविस्तरः । पद्मोरः ।

वज्रपाणिना च ।

एभिः योगोन्वरैश्चैव योगशास्त्राभिजायकः ।

अथ भगवान्, अश्रोति कोटियोगोन्वरमध्ये वज्रपाणिमवलोक्य ।

अथ खलु वज्रपाणि उत्थायात्तदादेशात्सुतराक्षरं कृत्वा दक्षिणे जातु-
मदङ्गलं प्रविष्ट्वा प्रतिष्ठाप्य कृतकामपटो [भू]त्वा भगवन्तमेतदवोचत् ।

न तु योगरहिता भगवन्तं क्षितिसम्प्राप्यन्तु ।

ओतुमिच्छामि ज्ञानेन्द्र रहयोगस्य लक्षणम् ।

ज्ञानज्ञानविधा, चैव नाडीखरः यथाकम्पा ।

Colophon — 2A, इति योगाम्बरप्रभेदे ज्ञानलक्षणपटलः प्रथमः ।

8A, इति • कर्म्मपटलो द्वितीयः ।

1A, इति • कर्म्मपटलः तृतीयः ।

4B, इति अष्टाक्षरविधानं चतुर्थं पटलः ।

5B, इति दोषाहारप्रयोगपटलः पञ्चमः ।

6A, इति मृत्युद्रव्योपश्रयप्रयोगपटलः षष्ठः ।

7A, इति योगाम्बरप्रभेदे नाडीचक्रपटलः सप्तमः ।

10A, इति • अष्टमयोगपटलः अष्टादशः ।

10B, इति • अष्टमयोगपटलः द्वादशमः ।

The page marks are in letter numerals. Three colophons, viz. the eighth, ninth and tenth are lost in the missing leaf.

71.

8056 डाकार्णव । *Dakarṇava*

Substance, Nepalese paper white on one side and yell on the other 11x5 inches Folia 197 Lines 7 on a page Extent in slokas 3990 Character, Modern Newari Appearance fresh Copied in 1907 under orders Complete

For a description of an old MS of the twelfth century, see my *Nep. Cat.* 1915, pp 165—166 For a Tibetan translation see Beekh, p. 76, para 1.

Colophons —

0A, इति श्रीडाकार्णवे महायोगिनी-तन्त्राख्ये आचार्यशक्तार प्रथम-पटलः ; 20A, • वज्रवाराहपुत्रपतिनायको य वज्रवक्त्रमद्युक्तभावनदिलभाष-पटलो द्वितीय , 28A, • डाकिन्त्युत्तिलक्ष्मसुखसचारकमन्तव्यवस्था-विधिपटलतृतीय , 26B, • लामोत्तिलक्ष्ममन्तव्यवस्थापटलचतुर्थदिलभाष-निर्वाणदिव्यवस्थापटलपञ्चम ; 29B, • उग्रहोहानक्षत्रोत्तिलक्ष्मवक्त्र-पत्नीयवस्थापटोद्वितीयमन्तव्यादिविधिपटल षष्ठम , 32B, • महायोगिनी-तन्त्राख्ये हृदिनीलक्ष्मभावनदिलोक्तसुखसचारकमन्तव्यवस्थापटलसप्तमविधिपटल षष्ठ , 81B, • डाकार्णवादिसौत्तिलक्ष्मविधिपटल अष्टम ; 87A, • उग्रहोहानक्षत्रोत्तिलक्ष्मविधिपटल नवम ; 12B, • शुकराख्योत्तिलक्ष्मभा-वनदिव्यादिपटल दशम ; 48B, • वमराहोव्यवस्थोत्तिलक्ष्मभावनपटल एकादश ; 46B, • वमराहोव्यवस्थोत्तिलक्ष्मभावनपटल द्वादश ; 18A, • वमराहोव्यवस्थोत्तिलक्ष्मभावनपटल त्रयो-दश ; 60A, • वमराहोव्यवस्थोत्तिलक्ष्मभावनपटल चतुर्दश ; 66A, • वमराहोव्यवस्थोत्तिलक्ष्मभावनपटल पञ्चदश ; 82A, • मूलमन्तोद्धारविधिपटल षष्ठम ; 83A, • उग्रहोहानक्षत्रोत्तिलक्ष्मभावनपटल सप्तम ; 81A .

धर्मियोमूक्तोकरप्रयोगविधिचक्षणममलचक्रभाषावोरादयो [ग] राक्षसाकार-
 यन्त्रचक्र नाम पटल पञ्चपत्तारिशतिम् , 137A, • सुवीर्याया शक्तिचक्रमे
 प्रयोगविधिचक्षणयन्त्रचक्रभाषावनास्तम्भमन्त्रस्य कर्मप्रसरं नाम पटल पटपत्तारि-
 शतिम् , 138B, महावलाया योगेन मदारद्यावौतनमन्त्रस्य कर्मविधि-
 चक्रस्य यन्त्रभाषावनायविधिचक्षणयोगेन पटल पञ्चपत्तारिशतिम् , 141B,
 चक्रविशिष्टोपयोगादिनामासाधनकर्मयन्त्रचक्रभाषावनामार्गमूलमन्त्रोद्देशविधिचक्षण
 चक्रकर्मक नाम पटल पञ्चपत्तारिशतिम् , 146A, • महावीर्याया
 प्रयोगचक्षणगुह्यरसावनादिपुष्टिककर्मयोगेनचक्रमाधिरहेचकमूलमन्त्रस्य विधि
 नाम पटल एकौनपञ्चाशत्तमम् , 104B, • पञ्चविशतिवत्पत्तारिशतक्यावा-
 मर्त्यचक्र सत्वरक्षस्य नाम विधिपटल पञ्चाशत्तमम् , 196A, • स्यति
 पूनादिसप्तपदेवाहपटल एकपञ्चाशत्तमम् , 197A, (the last colophon)
 • योगदानसम्बद्धिचक्षणयोगेनामोक्त कान्तावैरिग नामतुल्यतन्त्रराज समाप्तम् ।

Post-Colophons —

वन्दे सर्वेश्वरम् यत शेष + + + शशिर्वाणि ।

मेधाय कुरु त्वमद्यैव मार्गे विप्रानि आदरे ।

वे धर्मा हेतुप्रमवाः etc

The Scribe's note

इदं पुस्तकं पुरातनपुस्तके वृद्धा लिखायितम् । इति श्रीधर्मराजः ।

The first three chapters in their entirety have been published elsewhere by me, because they contain long passages in a curious dialect, absolutely unknown to the world. The fifth chapter is here quoted in its entirety, because it contains the names of Davis, called after different districts of India.

Leaf 27A

यत परं प्रवक्ष्यामि सत्त्वानां हितकारणम् ।

सुखरौद्रापदे शिला वज्रदाक सच प्रभु ।

धनुष्यवसरोजेषु भाडोपेतं च विप्रति ।

तेषु नाम वधान्नाथं वक्ष्यते तत्त्वभाषणम् ।

१ २ ३ ४
मध्यदेशी कलिङ्गी च व्योङ्गु कर्णाटकीचरी ।

५ ६ ७ ८ ९
सौराष्ट्री मलयी वङ्गी स्वहरी च कलिङ्ग की ।

१० ११ १२ १३
मागधी तु महारथी वरन्दी कामरूपिणी ।

१४ १५ १६ १७ १८
झोडली छविदेशी च भराङ्गी राठ मामधी ।

१९ २० २१ २२
तिरभुति (चत्ति) दहमङ्गी नेपाली चरवाहिनी ।

२३ २४ २५ २६ २७
राष्ट्री दिक्करी वङ्गाली खाड़ौ च हरिकेनकी ।

२८ २९ ३० ३१
सुवर्णदीपी सिङ्गली च डामडी च कत्तोरकी ।

३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७
तिब्बु हिमालयी मुडी मुदवी नडरी पथी ।

३८ ३९ ४० ४१
जलवती वङ्गा च कोरियाखलम्याककी ।

४२ ४३ ४४ ४५ ४६
जालन्धरी व्यर्बुदी च कश्मीरि कोशली लकी ।

४७ ४८ ४९ ५० ५१
जयती विशली पथी जहरी पूररोहिता ।

५२ ५३ ५४ ५५
मुम्बनी काम्बोजकी च भट्टालिकी गृहदेवती ।

५६ ५७ ५८ ५९
प्रसपुरी वलभी च (वभभीष) पेलवी घोषपेलवी ।

६० ६१ ६२ ६३
प्रशाननी उपशाननी मधोदधितटी खनी ।

६४
श्लेषी च सम्बदेशकी देवी चतु मष्टिः कमात् ।

नाभिचक्रेषु योगिन्य विज्ञेया कुलनाडिका ।

हृदयचक्रे तथा अष्टप्रतिष्ठा सम्बेगाभिनी ।

१ २ ३ ४
प्रयामदेवकोटाश्च उष्णयिन्त्रां महालक्ष्मी ।

५ ६ ७ ८
ज्वालासुखी सिद्धसिम्हनी माहिनी कौमार्यौ पौरिकी ।

एवं सर्वं हृदिस्थाने मायाकारसुक्षेत्रिणी ।

कण्ठचक्रस्य देवी च वर्ण्यते वरनाथकी ।

घोडशैव महाभागा धातुना घोडशैव तु ।

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८
रक्षा मुक्ता मण्य श्वेता मेधा चर्म मासा चक्षुषी च

९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६
आयु पूषा अश्वत्थ वयसुव विटमूत्र पिशयेष्मिका ॥

रक्षस्यादिपदैर्घांतु ताभि नदवाहिनी ।

मन्त्रकेयु महादेवि चक्रे द्वाविंशत्यात्मिका ।

होमक्रमेषु सर्वेषु सर्वमिन्द्रि महद्भुता ।

१ २ ३ ४ ५ ६
लक्ष्मी कराली भीमक्ष्मी नन्दी तीर्था विनायिका ।

७ ८ ९ १०
शामुण्डी घोररूपा तु उमादेवी सरस्वती ।

११ १२ १३ १४
भद्रकाली महाकाली कालकाली पराजिता ।

१५ १६ १७ १८ १९
जया विजया क्षयिनी जयन्ती घोरपङ्क्तौ च ।

२० २१ २२ २३ २४
इन्द्रो चण्डो वज्रध्वजो ग्रामनाथिनी रौद्रिकी ।

२५ २६ २७ २८ २९ ३०
काम्योजी हाम्जी चण्डाली मातङ्गी ब्राह्मणी सुमिका ।

३१ ३२
राजपुत्री मन्दार्जुनी दिव्यमदमूरिका ।

द्व्येवं तद्विषयेषु सख्यरोक्षात्मामिनी ।

कथयन्तु मम धामौ किं मया[त]त्र गामिका ।

धातु सर्वशरीरं तु मृत्युल्यकाश्च भावया ।

भूमागैवर्षे जानीयात् देशभिन्ना भूम्येक तु ।
 खण्डखण्ड गतो धातुरथवा देशबोरेण ।
 गङ्गा रूचिती तेन चण्डगर्भेषु लक्षणात् ।
 रोप्यते ह्यन विज्ञान चावृष्टा यस्य धातुषु ।
 चालय त विजानीयो कर्मण्यश्वरोदिका स्वयम् ।
 हार्यमात्र महापाप सारथे सर्वधातुकं ।
 तैश्च सात्थान् विमानोव खण्डशेष्टा सर्वकर्मिणी ।
 नायको वरघोगिन्या स्वसक्ताना घितो परागम् ।
 भोगचोदयकाले तु मासि (कामा) पाण्डुवके परे ।
 आधरगोदावरीदीपे महाराजसभाविनि ।
 नाभावकारको देवी चण्डयपदमाश्रिता ।
 सप्तत्रिंशत्कर्ममध्ये उत्पद्यन्ति स्वमन्त्रजम् ।

ॐ वसवर्षखण्डश्वरोवह्निजकाटायैकि ह्रौं नो ह्रौं ये षट् व षट् नं सानो जाये
 ॐ २ षट् २ स्वाहा ॐ ।

इदं मन्त्रप्रयोगेण भवत्येव सर्वकर्मिकम् ।
 एकैकस्य देवीना मध्येषु चतुष्टयकणा ।
 उपायप्रदायक सर्वे धर्मोदयेषु मध्यमः ।
 चतुर्दशमायुक्त तोरय तद्भिभूषितम् ।
 खण्डमान महामास भैरवनादनादितम् ।
 कामाचक तु गोमास ऋषिगो दन्तिमासकम् ।
 वाराह सर्वमासश्च समयसम्बरयोगतः ।
 मन्त्रसङ्गायतो आत्मा न मन्त्राक्षरवाचकम् ।
 सर्वसत्त्वेषु यदाह्य तन्मन्त्र योगिनी स्मृतम् ।
 यदि आद्यदिक मन्त्र लिपयोगीव सन्निभम् ।
 गालिकारन्ध्रज्येषु आसाकारसञ्चकम् ।
 मन्त्रयान तु चित्तं हि आपादान्तनिरोधनात् ।
 देष्टे देष्टे तु सचार मध्यदेष्टे च गतान ।
 इति कुर्यात् स्वयन्तेषु षट्बत् पानपाययेत् ।

धनं श्रावणे सिद्धि तु भगवत् प्राग्वक्तव्यम् ।

धितव्याभ्युपगमे तु मन्त्रिणं च पौड्येत् ।

नवरन्ध्रेषु वीर्यं च भावयेदङ्गादिना ।

अथवा सर्वग्राह्येषु मन्त्रानामभिहास्यते ।

म क षो क सौ म व द्र क मा म व का हा द्र भ रा मा ति द मे म र्
दि व खा द सु तिं डा क तिं हि मु कु न य न यो र्त् । ना य का कौ क न
नि च ल पु मु का भ ऽ ऽ पे व पै उ ऽ ऽ म छ ग्ने । इति बामि ।

प दे उ म ष्या ति भा षौ । इति छन्दे ।

र सु म स्ते मे च मा य खा पू ष ष वि सू पि षे । इति शण्डिल्य च ।

हा क भी न ती वि षा षो छ न भ म स्यु च न वि ष न धो द च च
या रौ का ङो च मा शा सु रा [म] । इति मल्लकचक्रम् ।

अथवा अग्निदादि नामकम् ।

तेषु आद्यक्षर मन्त्रे देव मल्लकचक्रम् ।

इद धनं मन्त्राधीमान् प्राग्वक्तव्यं विधास्यते ।

चक्रकमे सूत्रयेत् कोट्य चतुष्टयकाक्षरिम् ।

वर्णचक्रकारसर्वेषु पञ्चस्रजाम् पतयेत् ।

अष्टधोक्त्रधौषष्ठि वाचिश कोट्य न मनम् ।

कर्मिकाद्यानमासाद्य भगवत् प्राग्वक्तव्यम् ।

यावत्तद्वर्तते नानु तावत्तन्मन्त्रोच्यताम् ।

यदि वा तैव कुर्वीत मन्त्रं शोयति कालिकाम् ।

भूमिः प्राग्वक्तव्योर्वा नवग्राह्ये तु रोधयेत् ।

न होमं न नरा कष्टं न क्षुत्पिपासकं सदा ।

एवमादिमन्त्रं च न कालिं मन्त्रादिकम् ।

पञ्चमस्तके पाद्य वाद्येत् सर्ववन्तकम् ।

चातुरायननाम्नादि भक्त्येदम्यतयोगवान् ।

इत्याह भगवान् क्षामी वृद्धाक्षयाम् ।

सर्ववीरसमायोगात् वृद्धस्य परं सुखम् ।

Then comes the fifth colophon

पिष्ट (पिन्द) वन गृहस्थान् तत्राग पुष्करणी च नृ ।
 यम् स्थानेषु या कन्या सङ्गताय स्वयोनिका ॥
 देशे देशे विजाभीषात् ज्ञानयुक्तादयस्थिता ।
 दादशानां तु यकाया सारमेदेन तु पीठनाः ॥
 दादशपीठादयः प्रोक्ता षट्त्रिंशधातुकारकाः ।
 एकैकस्य तु धातूनां यत्प्रापयतनानि च ॥
 दादशकारसंशयं विज्ञेया सङ्ग बोधिभिः ॥

The favourite places of Kankālinis or skeleton deities are enumerated here —

१५६॥ अथ कङ्कालयोरेन देशे देशे स्वयोनिकम् ।
 ज्ञानयुक्ता विजाभीषास्त्रोगिनी वीरवायिका ॥
 १
 अट्टहासे रत्नादेवी नायकी सर्वबोधिनी ।
 तस्मिन् स्थाने स्थिता देशे मङ्गाग्रष्टा कदम्बद्वये ॥
 तस्य देवी यदाबोर क्षेत्रवाको मङ्गलदः ।
 कङ्कालसुखमाया वा सम्भवति मङ्गलमयी ॥
 सुखं तेषु कङ्कालमोक्षारम्भतोदयतः ।
 स्वधातुस्थितविज्ञान सर्वदेशगत कमानः ॥
 २ ३ ४ ५
 कोष्ठागिरि वृक्षे च देवीकोटि विरजकः ।
 ६ ७ ८ ९
 वृक्षे तमपूरे तु एलापूरे ककौरके ॥
 १० ११
 मङ्गलदरे तथा च सुवज्रवदनक्षेत्रके ।
 १२ १३ १४ १५
 जम्बवा एलापूरे तु कोपारे चरिते तथा ॥
 १६ १७ १८ १९
 चोक्रवते जालन्धरे क्षीरिज नृ मायापूरे ।
 २० २१ २२
 चम्बुके राजशूरे च ओङ्गे विषयेभिलषा ॥

२३ २४
 मानवे पुष्पौराद्ये तु चतुर्विंशतिषोढके ।
 पर्वताद्य तानलक्ष्यं वटांतु काचनस्तथा ॥
 गटिलक्षं पराक्षमा पर्वताग्रसमाश्रिता ।
 महाखलो वेङ्गर्गे अस्त्यकूटामारकम् ॥
 योदुम्बर ग्राहमलो तु करञ्जाग्रोकमाश्रिता ।
 कनकलक्षप्रालम्बु चूडभाह्व च दिक्षकौ ॥
 शैलकूटमधुश्चक्षुषु च समाश्रिता पुरात् ।
 रजयोगि उच्छुष्माङ्गं महावलययोगालयम् ॥
 कपर्ण रजप्रचवहा योगिवीर उच्छुष्माङ्गं ।
 महावलयकृता तथा योगिवीरप्रतिभवा ।
 योगिलोमसम्भवा तु महावला कुलोद्भवा ।
 भोमवक्रोद्भवा चैव मेदमहाद्यतनकं ॥
 कुसुमयोगिन्यां तथा पुनरेव चरं रत्नम् ।
 यद्गु कुलोद्भवा देवी लङ्कभरणी कन्याकाम् ॥
 महालक्ष्मी अभिमुखी च क्षेपणाद्यो वरानवा ।
 अभिमुखमिति ख्यातो कङ्गावसुखवेदका ॥
 तस्य अवनयहृदो योगिनी हृदयसंस्मरेत् ।
 तेन सम्पुद्गयोगेषु वीराद्वयसमाश्रिता ॥
 सत्त्वेषु द्वितैलघर्षो स्थिता च दयामण्डले ।
 सत्कारगतिरूपेषु जायते सर्वदेशका ॥
 कङ्केश्वरी धोर्द्ध्वेष्टी क्षेपणाद्यो महोत्पटः ।
 उर्द्ध्वेष्टी इति ख्यातो कङ्गावसुखहेतुकम् ॥
 शेषपूर्वोक्तविज्ञेयं विशेषं वरयोगिनी ।
 कर्णमोटी च दौमा तु क्षेपणाद्यो महादहः ॥
 हेतुकः परमेश्वर महारौद्र अथापि वा ।
 कङ्गावसुखग्रन्थेषु विज्ञेया परमं पदम् ॥
 यौग्यरूपा यागला च क्षेपणाद्यो महादहः ॥
 महानादोऽपि विज्ञेया अगला च महर्द्धिको ॥

कङ्कालसुखालिनी तु क्वालामथ्ये महासुखम् ।
 अग्निमुखी महावीर्या स्तेनपालो घट्टारवः ।
 महावीर्या इति स्थातो कङ्कालसुखसम्भवः ।
 पिङ्गलाख्या भीषणाक्षी स्तेनपालो महाअङ्गकः ॥
 महाभयलोचना वा कङ्कालसुखपूरकः ।
 महाभीमा महाबला स्तेनपाला महागजः ॥
 अथवा गजकर्णा तु स्तेनपालो गजकर्णकः ।
 कङ्कालसुखमाहङ्ग सत्त्वनाडीषु तन्मयम् ।
 गोकर्णा च पर्वताद्यौ स्तेनपालो महाभीमकः ।
 नाडीगङ्गामद्यापि वा कङ्कालसुखशीतकम् ।
 क्रमखी भीमवक्त्रा च स्तेनपालो वारालकः ।
 मोहकरो बृहत्सुखः कङ्कालसुखमासकः ॥

157B. सर्वप्रकल्पनाच्चैव भवानकक्षयापरा ।

सौम्यास्या दिक्स्थयी च साधकानां प्रियङ्गा ॥
 यस्तन्निनी प्रसन्निनी एवं सर्वे यथाक्रमम् ।
 अट्टहासे तु चकस्या कोलमिर्यामङ्गुलिवा ॥
 वक्षस्या सिद्धिभिर्वत्सा देवीकोटेषु प्रेतस्थाम् ।
 विरनायां पट्टस्या तु यरग्ये शूकरस्थिता ॥
 तत एते प्रेतस्था तु यरस्था च यवापुरे ।
 कक्षोरे धातवस्था तु महदेश महिष स्थिता ॥
 नगरे मुखपट्टे तु भद्रस्था पुण्ड्रवर्जने ।
 अथवा करग्रस्था तु पट्टापूरे कूटस्थिता ॥
 सोपारे परेतस्था तु करभ्रस्था चरित्रके ।
 ओड्वायने मारस्था तु मडस्था तु जालन्धरे ॥
 स्त्रीरिक्ता अग्निस्थिता च मायापूरे मङ्गीपरि ।
 अयुक्तो सिद्धस्थिता च चकस्थिता राजगृहे ॥
 भोटविषये प्रेतस्था मङ्गलो मानवे तथा ।
 एवं स्तेनेषु सिद्धि ग्यात् कदाचित् प्रयोमतः ॥

करवायुहृषीकेश कमुनादसमुखितम् ।
 व्याप्त सर्वेषु मन्त्रिणा ज्ञापयेतत् स पश्यति ॥

72.

8825 वज्रडाकतन्त्र । *Vajradaka-Tantra.*

Substance palm leaf 13 x 2 inches. Folia 126 Lines 7 on a page
 Extent in Slokas 3600 Character Newari of the 15th century and Appearance,
 old and worm eaten Incomplete

For a Tibetan translation see Beck's 75, para 6
 It begins —

रक्षसो परमे रन्ने सर्वात्मनि मदा स्थित ।
 सर्वडाकिनीमय सत्त्वो वज्रडाक सखं परम् ॥
 असौ सवम्भू भगवानेक श्वाधि दैवत ।
 समवासादवधादिनिष्कृतात्ममयाचारगोचरा ॥
 दुर्लभं त्रिषु लोकेषु अगदिसम्भवात्संस्थितम् ।
 न रागो न विरागश्च मध्यमो भोगलभते ॥
 सर्वास्त्रनाममुद्देशेय श्वाद्यज्ञानमुत्तमम् ।
 दुष्कारिण्योऽपि सिध्यते सर्वलाभसुखोत्सवै ॥
 सर्वाकाशचरा सिद्धिर्डाकिनीति प्रसिध्यति ।
 सर्वतो विश्वमुदा तु सर्वतो विश्वसम्भवे ॥
 सर्वडाकिनीसमायोग श्वाद्यज्ञानं प्रसिध्यति ।
 अतस्त्वाद्ययोगानां देवतासम्भवनं प्रति ॥
 प्रतिविम्बसमायोगौ विविक्तादिषु जायते ।
 आत्मयोग स्वसमयः सिध्यते परमाक्षरः ॥
 बोधिचित्तसमायोगश्चर्याधिपप्रसुखं यम् ।
 बोधिचित्तमिदं वक्ष्यं सर्वबुद्धसमावत ॥
 तस्मात् सर्वप्रयत्नेन पूजयेद्विश्वरूपिणम् ।
 अगदरसभावेन व्याप्य विश्वं यदस्मिन् ॥

आत्मा वै सर्वभुङ्क्त सर्वसौख्यमेव च ।
 आधिदैवतयोगेन तस्मादात्मैव साधयेत् ॥
 अनेन सर्वभुङ्क्त सर्वसौख्यमेव च ।
 सर्ववशधरत्वञ्च सिध्यन्तीहैव अभवति ॥
 इत्याह भगवान् श्रीवशधरस्तथागत ।
 सर्वहाकिनीसमायोग वशहाक पर सुखम् ॥
 आकाशलक्षण सर्वमाकाशस्याप्यलक्षणम् ॥

- २ आकाशमन्त्रसर्वम्बै चैधानुक्रमशः प्रवत ।
 दृश्यते स्पृश्यते चैव यथा माया हि सर्व्वत ।
 न चोपलभ्यते चैव सर्व्वस्य जगतः स्थिते ॥
 अनया सुम[ध]ा योगी भक्तवेद्भुवनत्रयम् ।
 तेनैव मूढा बध्यन्ते बुद्धाः क्रीडन्ति तैरिव ॥
 तत्त्वसम्पूर्णयोगेन बान्धवा यति दीपवत् ।
 ह्य वैरोचनो बुद्धो वक्षस्तुल्यं च वेदना ॥
 यद्गन्तेश्वर सत्त्वा सत्कारो वक्षराट् तथा ।
 विद्यान वक्षस्तत्त्वत् + + + + ।
 सर्व्वलक्षणरूपोसौ वक्षहाक प्रणिध्यति ॥
 एक एव महाभूत सर्व्वान्त्रप्रदायक ।
 विरज रजमिश्रुक्त महाभाषास्तभावन ॥
 पृथिवी पातनी चैव अघातु मारिणी तथा ।
 आकर्षणप्रिधातुञ्च वायुर्गन्तेश्वरी तथा ॥
 आकाशधातुवत्तु महाभाषास्तभाविनी ।
 यश्चभूतश्चभावेन स्थिता सा वक्षनायिका ॥
 सर्व्वभूतसमायोगहाकिनी परमोज्ज्वला ।
 चक्षुषी मोहवशात्तु देशवत्ता दिधा श्रुति ॥
 ईश्वरिणस्तथाप्राण रामवचमुख सूरतम् ।
 स्पर्शमात्रार्थवचत् + + + + ॥

सर्वोपलसमायोग वक्षडाक पर सुखम् ।
 शून्यरूपमिदं सर्वं शून्याकारेण वक्षुषा ।
 धारिता निर्विकल्पेन सतां नि शङ्कता भवेत् ।
 व्योमरूपाणि सर्वानि व्योमरूपेण चेतसा ।
 नि सकभावनायुक्तो निर्विकल्पे ध्यायते ।
 इत्याह भगवान् वक्षी वक्षसत्त्वस्तघातत ।

21. सर्वोपलसमायोगमेव प्रतिवृत्तसमयमहासुखं नाम समाधिं नाम क्षणिकमुवाच ।

यावत् ससारवाचस्या भवति वरशूरय ।
 तावत् सत्त्वार्थमतुलं प्रज्ञां कर्तुमनिर्हता ।
 इत एव हि सत्सत्त्वा सर्वोपाधे सदाभया ।
 अविषयाः सुसत्त्वार्थं महावीर्येण कुर्वन्ते ।
 आकाशनिष्ठवासन्तु भवप्रणिधिमुद्धये ।
 सत्त्वार्थोद्यतचित्तानां शौरिणां भवमुद्धये ।
 एवाह देवपुत्राणां नित्यं राम प्रमादिवाम् ।
 अन्येषां रागिणामर्थे नन्दरामविमुद्धये ।
 हाम्यामि कल्पवितरं महासुखसुसिद्धये ।
 अनादिनिधनं चाद्य सर्वकल्पादिभावितम् ।
 भूतपूर्वमतीते पि कन्यादौ हि महासुख ।
 वक्षसत्त्वमहातमं आशीर्देकोऽधिदैवतः ।
 सर्वलक्ष्मोद्भवार्थाय सर्वलोकप्रदायकम् ।
 गौतमाद्यादिगन्धर्वं तत्त्वज्ञं भवाधिपः ।
 सुरतोऽहं हि मन्मथ सर्वसत्त्वममुद्धये ।
 तत प्रसूता सत्त्वान्तु कामरामविवर्जिता ।
 तवान्तु विनयं चात्मा वास्तवोद्भववर्जित ।
 भगवन् भवतां धारणं निराकारं जगन्नीयमाम् ।
 भूय कश्चिन्न सत्त्वार्थं न मुद्रार्थमनुभरम् ।
 अद्याह कर्तुं भावार्थं परार्थं हि तनः परम् ।

तत सर्वं जगदर्थं मागत गूढवा सदा ।
 असत्त्वार्थतया सर्वं प्रमात नरकात् पुन ॥
 तत गूढेषु सर्वेषु लोकधातुषु मस्थिता ।
 सर्वबुद्धसमानेन घोदयामासु मां तेषु ॥

ॐ महासुखवत्सत्त्वञ्जं नहो ह्यरतस्तम् ।

8 सद्योदितमाने तु मयि सर्वसुखप्रद ।
 बुद्धकामार्थसिद्धिं हि ज्ञातं सर्वसुखी जगत ॥
 यद्यद्य कामरूपाय सर्वबुद्धैरधिष्ठित ।
 मयापि धर्मकायाय सर्वबुद्धाधिप[ः] पतिः ॥
 सर्वबुद्धमहाराजः सर्वबुद्धमहासुख ।
 सर्वबुद्धमहाकाय सर्वबुद्धसरस्वति ॥
 सर्वबुद्धमहाविजय सर्वबुद्धमहामह ॥
 सर्वबुद्धमहाराजा सर्ववत्सधराधिप ॥
 सर्वलोकेश्वरपतिः सर्वरक्षाधिपेश्वर ।
 सर्वव्याधिनीसमायोगात् सर्वबुद्धसमो भवेत् ॥
 सर्वबुद्धमयत्वाच्च वत्सहाक प्रमिथति ।
 अथ महामण्डलयोगेन सर्वमण्डलमभिलेत् ॥
 तस्य मध्ये यथान्याय वत्ससत्त्व निवेद्येत् ॥
 कस्मिन्तं चन्द्रबान्धु रत्नाब्जालाकुलसया ॥
 बुद्धमाकाशविरचित सर्वामरकभूषितम् ।
 चतुर्वर्जं चतुर्भुजं (त्रिवेज) जटामुकुटमण्डितम् ॥
 अगुर्विद्यासमायुक्त बुद्धविम्बोपशोभितम् ।
 दक्षिणमसितमौल्यं वामे रत्नन्तयापरम् ॥
 पश्चिम पीतचक्षुः कपालार्थं ताण्डवान्वितम् ।
 (त्रिवेजभयकर) नव्यं रत्नधरश्चैव घट्टाकपालमेव च ॥
 वार्ष्णेयवक्त्रमभाङ्गुलं निखिलेन्द्रियवर्णितम् ।
 सर्वव्याधिनीसमायोग वत्सहाकः पर सुखम् ॥

इत्याह भगवान् नयो नयसत्त्वस्तथात्रत ।

माता [च] भगिणी चैव दुष्टिता नान्धवी तथा ॥

कामयेद्दुन्दयोगेन सर्वसिद्धिप्रसाधकः ।

४A गोमांस हयमांसानि भक्षयेदविशङ्कित ॥

[वा]भाषार सदा लोके धामतर्पणभक्ष्यम् ।

वामोद्वं जगत्सर्वं स्यादवराद्या भक्ष्यम् ॥

दूती त्वक्ता तु गच्छेत् सर्वकामविमोक्षितः ।

दूती रक्ता महामोक्ष सत्येव न संशयः ॥

अष्ट[लो]क प्रत्युक्तः साधक लब्धतत्परः ।

समयकुलाचारो वै शक्य सकलभोजकः ॥

प्रक्षयलसमाचार शक्यं भक्षयेत् ।

मधुरं सक्तं रक्तचन्दनयोजितम् ॥

कुलिशान्नुक्तमायुक्तं + + + + ।

प्रक्षयल भवेदितत् सर्वसिद्धिप्रसाधकम् ॥

अनामाकुलचक्राब्धा लेहयेत् योगवित् सदा ।

सोमयान सदाखाद्य सिद्धिमाप्नोति साध्यतोम् ॥

इतत् प्ररमं समर्थ कथितं तव वरानने ।

सोपायसर्वकम्माणि निर्विघ्नज्ञेन स्याद्वैत् सदा ॥

निर्विकल्पेन भावेन सर्वकम्माणि सर्वदा ।

आचरेन्निर्विघ्नज्ञेन ततोभामुत्तमोत्तम ॥

विमयान् सेव्यमानस्य निर्विघ्नज्ञेन चेतसा ।

केसोराकालुभावेन तत्रयो दूरतिक्रमः ॥

यस्तु सर्वानि कर्माणि प्रज्ञया विनियोजयेत् ।

सा च श्रुत्ययदे योग्या तथा चेतमहात्मनाम् ॥

प्रक्षयलमरुपाणि निर्विकल्पेन चेतसा ।

नि शङ्काचारसङ्घारस्तपस्तेषा महात्मनाम् ॥

प्रक्षोपायविनायाच यदि चित्तं न संक्रमेत् ।

नियतं तत् समुद्दिष्ट महाबोधिप्रदायका ॥

योगिना अभियुक्तावां निर्विकल्पायुगामिनाम् ।

५ तेषां सर्वानि भूतानि प्रज्ञापारमितानि च ।

प्रज्ञादप्येवमज्ञानं तदाकारं तत्संस्तुतम् ।

प्रज्ञायत्ता सृता तेषां त्रिजिह्वकल्पमधेतसा ।

दर्पकप्रतिबिम्बश्च सप्रमापार्थवुदरोपमम् ।

इन्द्रजालवाद्दृश्यं च पश्येत् स प्रभुं सृष्टम् ।

तद्विद् गन्धर्वनगरं विधाकचैव सत्कृतम् ।

यथाकारं प्रपश्येत् तस्यापत्ता प्रज्ञा सृता ।

तेन न क्लृप्तं स्थितिरस्थिरं चानिर्विशेषं स्यात् । एवञ्चैव वक्ष्यन्मूर्तिरपि
मायोपमैर्भावे विद्यितो सम्भोगसद्भावात्सुखपरिग्रहजनयः किञ्चिद्विशिष्टसम्भोग-
सद्भावात् सुखपरपरिग्रहजनयः किञ्चिद्विशिष्टरूपस्य प्राप्यते च ह्येतत् स्थिररूपा भावाः
निश्चयभावात्सद्भावात् सद्यो विद्यितभावात्प्राप्तवत्वात् विशिष्टसद्वस्तुमनस्य-
विकल्पान्मुत्पाद्य अनुत्तरकलावाप्तौ हेतुभावे प्रत्यक्षते तदाज्ञाभवनदेव
नाकश्चिदोप (i)

तस्मान् सर्वप्रथमेन पूजयेत् सर्वगामिनीं ।

दुष्करैर्निर्गमैस्तैर्मूर्तिं युज्यति दुष्टिता ।

दुष्टान् विविष्यते किमपि ह्येतो सिद्धिरन्यथा ।

मनोमूर्तिवृत्त्या च सर्वसौख्यैर्वृद्धीभवेत्

दुःखैश्च क्लमयति निरोधमाधिगच्छति ।

कायवाक्स्त्रीक्रिय प्रप्तौ बोधिमवाप्नुयात् ।

अन्यथा कालमरश्च पश्यते नरके भ्रुवन् ।

इत्याह भगवान् कवी वत्सलसत्तापामन ।

व्यवहारिकनीसमायोगं नृणां परं सुखम् ।

५B इति व्यवहारिकमहात्मने परतापान्नोक्तविषयावतारं आनन्देन प्रथमं ।

अथ भगवन्तं पुनरपि पूजां कृत्वा पवित्र्यैवमाह ।

भासस्तं भगवन् देव सर्वदुष्टप्रमञ्जन ।

शुद्धं येन सर्वदुष्टा सर्वव्यापकप्रान्णमोक्षका इष्टदेवादयः सर्वसत्त्वा-
दात्मनो प्रान्णो विनेषः प्राप्नुवन्ति प्राप्नुवन्ते । आबोधिमवर्ज्य न्योदुष्टान्
कुर्वतेति । अथ भगवान् सर्वमतकाववाकचित्तव्याधिपतिरिदमवाप्तवान् ।

प्यादेठई वैरोयल तसु वणान्तवाइ ॥

तह पइ अन्तसवरो दिङ्गामइ ॥

तियसगसिगसि सुमिथो ॥

सथारमयदलम मज्झासनो धेलिवाय परिउसिथो ॥

आवरसरपरिसाङ्गिथो सवरो ॥

पुणोवि सवरो पञ्चशायसनो खण्डेदुविनुसोहिथो ॥

लसमज्झाङ्गिथो बीयो ॥

इह पाग परिभोसिथो सण मज्झाङ्गिथो

तिय वणाय ॥ पणवि अरइअ पङ्गिहासइ ॥

हं हं फणइ खवसरपरिपूरिअइ

पणअ लए विण ॥ सेसइअअ परिपूरिअइ

पस मज्झाङ्गिथो तलो ॥ दायाइइ ॥

सवरो खसुखुदो ॥ इसरसिरसङ्गिथो पुणोवि पणन्तो ॥ गवसर-

परिभोसिथो ॥ खीसवरो खसो खुदो ॥ इसररकलो भरयो ॥

इसरखण्डेदु भूमिथो ॥ लोइइ सवरो ॥ खसोखुदो ॥

पुणोवि पञ्चासर जीवइ ॥ खवरो खण्डेदु विमड वसणिथो ॥

पुणोवि सण्णतत्त्ववरो याहो ॥ कणरअयविहसयो सेमो ॥

वैरोअअ विविह पयवर पूरिथो विचिआ ॥

इत्याइ भगवान् वणी वणसण्णतपावत ॥

वहीरसमायोगडाकिनीजालसम्बर ॥

मस्सिन् भङ्गारनिष्ठातिविण्णपद्माकर्मयइलम् ॥

कम्मवयमअयस्य वै हं तत्त्वं विभावयेत् ॥

एकारयेत् डाकिनीपक्ष रजिमालामनेकधा ॥

दिमुजैकवक्ता भिनेवा वक्तवर्ण महाघोरा ॥

भूलाकारं भाववन् का रक्ताक्षा पिङ्गलोङ्गकेशाम् ॥

नवयौवनसम्पन्ना व्याघ्रचर्मगन्धराम् ॥

लज्जिञ्जला महाघोरा भयम्यापि मयङ्गरोम् ॥

सत्त्वंडाकिनीसमायोगवप्यडाक प्रसिध्यति ॥

इत्याइ भगवान् वणी वणसण्णतपावत ॥

एवमर्थाय कश्चिन्मनो वदितुमेत्येतिभविष्यम् ।

कुरु कुरु सप्त विद्योऽथ । वन्देऽष्टादश कुडिल उभाड एव प्रभो विभविष्यम् ।

अनिष्ट तोयित्य चार्थ । नय विप्र एव सवभत्वं भविष्यम् ।

कश्चाक्षय्यो चारु सरसजुतम् ।

अथ पातद्विष्य सप्त भविष्यम् ॥

रविद्यासक्त सप्तविष्यो सवरो दद्वय उद्वेगुद्विगुपरिपूर्वम् ।

एव पुण्यो वि विविष्य । दिव्यर सहाय परिभोनिष्यो ।

नवरो विविष्य सप्तविष्यो वेति भविष्यम् ।

मेकारोऽष्टादश चानेनुविन्दु नोद्वय पुण्यो विभविष्यम् ।

पटफटाटोपटकारमोद्विष्यम् ।

सत्यविपुल्यत सप्तद्वय दद्वय निवद्वय ।

पञ्चवर्गवेति सप्तविष्यो सप्तवर्गपञ्चद्वय पुण्यो विभविष्यम् ।

अथभविष्य दसविष्य एव तसामान्यवर्गम् ।

ॐ मित्र मित्र सप्त पाय लज्जयु चङ्ग सप्त सौतन्त्र्य विभविष्यम् ।

आचार कवलय तिथ्य तिथ्य चतुष्टय सप्तविष्य ।

एवमस्य सप्तविष्यम् ।

सौद्वय रवि चानेनुविन्दु । नवरो चानेनुपरिपूर्वविष्यो ।

पुण्यो वि भविष्य तिथ्य दिव्य अस्मिन् सप्तविष्यो वीथ्यो ।

वारद्वय सप्त परिविष्यो । उद्वेगमिद्वयभूषितम् पुण्यो विभविष्यम् ।

असाक्ष्य पञ्चवर्गान्त आनयविष्यो ।

आचारविष्य सप्तविष्यो एव वि भविष्यम् ॥

नवरो वेतिपञ्च सप्तविष्यो, पुण्यो वि तिथ्यपञ्च परिभोनिष्यो ।

नवरो पुण्यो वि सवरो पञ्चवर्गसप्त विष्यो ।

एव सप्तविष्यभूषितम् ।

एवमस्य पुण्यपुण्य भविष्यम् ।

कस्य चपदं सप्तवर्गसप्त एव एकविष्यम् ।

एवमस्य पुण्य पुण्य भविष्यम् ।

नवरो चानेनु सप्तविष्यो । उद्वेगुद्विगु पुण्यो वि परिभोनिष्यो

पञ्चरथयत्तप सोद्विधो वज्रविविध पञ्चकुलकुसुम सङ्गद्विधो ।

यस्य देवि महामाया सर्वसिद्धिप्रदायका ।

इत्येव भाषितमात्रेण सर्वलोकधातव कम्पिता सर्वतथागता सस्त्रस्ता
पुनरपि सर्वसथागत बोधिमभिमन्त्र्या सर्वपर्वता कम्पिता स्फुटिता सर्वदुष्ट
विनीता दमिता शामिता । व्याहृष्टा मण्डलप्रवेशिता समयैर्बद्धा वशीकृता ।
सर्वमाद्यतन्मभूतमण्यद्वा वरासर्वैर्बद्धराक्षसविनायका पापा नरका स्तापिताः
पापिता विनाशिताः ।

7A इति सर्वकर्मप्रसवविधिग्रन्थ मायाविकुर्व्वाणमन्त्रविधिपटलो द्वितीयः ,

11B सर्वनागाकर्षणपटलस्तृतीयः

15B इति सर्वकर्मप्रसरोदयो नाम विधिविस्तारपटलस्तुर्थः ,

17B इति सर्वनागाकर्षणप्रवेशनविधिविस्तारपञ्चमपटलः ,

19A सर्वहाकिनी(म)नतत्त्वपटलः षष्ठः ,

20 I दक्षमुद्राप्रयोगकथोज्ज्वलाचक्रवच्चयादिपटलः ,

20B सर्वहाकिनीष्टोत्रा पटलोष्टमः ,

26B इति सर्वैश्वर्योदयो नाम पटलो नवमः ,

38A इति श्वासोदयो नाम दशमः पटलः ,

34B इति सर्वमायाविकुर्व्वाणो नाम पटलैकादशमः ,

36A इति वयसोदयो नाम पटलो नाम द्वादशमः ,

37A इति वीरादयपूजासर्वकर्मोदयो नाम पटलस्तुर्दशमः ,

38A इति देशन्यासवीरादय नाम पटलस्तुर्दशमः समाप्तः ,

39B इति कालत्रयोदशमन्त्रकालमृत्युवचनो नाम मण्डल पञ्चदशमः ,

45A इति सर्ववीरपटलीसोऽगगभारिसमाधोऽश्वक्रोदयो नाम षोडशमः

48A इति रसायनविधिपटलो नाम सप्तदशमः ,

51A इति मेधायकनिर्णयो नाम साधनविधिरष्टादशपटलः ,

55A इति बन्धहाकमहावन्त्रे सर्वभूतयज्ञोत्पत्तिसाधनपटलोगामोऽत्र
विप्रतिमः ,

58A इति हाकिनीसमाधोऽगश्वक्रोदयो नाम विधिपटलविंशतिः ,

60A इति उत्कान्तिध्यानसिद्धिविक्रीडितमुद्रायोगोदयो नाम एक
विंशतिमः पटलः ,

60B इति श्रीयोगयोगिनोरिति श्रीदावास्तुमुदासङ्केतपञ्चविधपटलो नाम
शतविधितम ,

61B इति निर्गमनिग्राहानिकारोनामपटलसप्तविधितम ।

62B इति होमपटलो नाम कर्मविधियपटल चतुर्विधितम ,

63A इति सर्वोदयो नाम पटल पञ्चविधितम ,

64A इति काकोदय पटल षट्त्रिंशद्विधितम ,

64B इति पञ्चदशधाधिकारविधियपटल सप्तविधितम ,

65B इति पिरिस्त्रियेयो नाम पटलोऽष्टाविधितम ,

66A इति शानोदयो नाम पटल एकविंशतिविधितम ,

66B इति वसन्तवर्षावृत्तिर्लोदयो नाम पटलसप्तविधितम ,

69A इति चन्द्रागच्छमानविधिरेकविधितम सप्तविधितम ,

70B इति गुह्योराधनमपटलपटलो द्वाविधितम ,

71B मन्त्रविधियपटलसप्तविधितम

72A इति स्नेहपञ्चाभिषेकपटलसप्तविधितम ,

72B इति हेतुकोकरण विधियपटल पञ्चविधितम ,

72B इति हेतुकोकरणे विधियपटल पञ्चविधितम

73A इति स्नेहपञ्चाभिषेकपटलसप्तविधितम ,

73B इति स्नेहपञ्चाभिषेकपटलसप्तविधितम

74A इति दत्तोदासविधियपटल सप्तविधितम पटल ,

77A इति वसन्तविधियपटल एकविंशतिविधितम

78B इति वसन्तविधियपटल सप्तविधितम ,

87B इति वसन्तविधियपटल सप्तविधितम ,

91B इति वसन्तविधियपटल सप्तविधितम ,

93A इति सर्वकर्मध्यानोदयो नाम होमविधियपटलसप्तविधितम ,

94A इति वेताडकापनाद्यापनाहोमविधियपटलसप्तविधितम ,

94B इति जपविधियपटल सप्तविधितम ,

97B इति भूषार्थविधियपटल सप्तविधितम ,

100B इति रत्नावधनविधियपटल सप्तविधितम ,

104B. इति सर्वकर्मप्रसरस्थायं होमविधिः पटलो षष्ठपत्तारिंशतितमः ;

111A. इति वज्रडाकमहातन्त्रराज्ये रसायन + + + + विधिपटल
एकोनपञ्चाशत्तमः ;

121B. इति वज्रडाकमहातन्त्रराज्ये वज्रसत्ताष्टासंख्याख्याननिर्देशो नाम
पञ्चाशत्तितमः ;

125B. इति वज्रडाकमहातन्त्रराज्ये निर्घण्टपटल एकपञ्चाशत्तितम
समाप्तः ।

73.

8060. **प्रज्ञोपायविनिश्चयसिद्धिः ।** *Prajñopāya Vinīścaya*
Siddhiḥ.

By **ANANĀ VAJRA**

Substance, Nepalese paper—white on one side and yellow on the other
7½×4½ inches. Folios, 42 of which fol 22—30 are missing. Lines, 6 on a page
Extent in slokas 440. Character Newari. Appearance, fresh. Copied under
order.

For a description of the MS. from which this was copied,
see my *Nep. Cat*, Vol. II (1915), pp 61—65

The main work in this MS is *Prajñopāya vinīścaya siddhiḥ*, by Ananga Vajra, who seems to have been a pupil of Śubhākara, from an obscure verso which runs thus in fol 40B—

10B. मुद्रावरणाद्भुजमेवा विवर्धितं ममत्वं शुभाकारस्थेन ।

यन्मे मदखिलमग्रतो विहितं साधारणं ह्यपरा ।

The main work is the last, there being, as preparatory to the understanding of this, some short works given before it, namely, (1) *Yogāvatāra* of Nāgārjuna, ending in leaf 2A; (2) *Svādhiṣṭhānaprabheda* by Āyadeva, ending in fol. 8B; (3) *Advayavivaraṇa* *Prajñopāya-vinīścaya-siddhi* by Ācārya Padmavajra, ending in fol 17A; (4) *Nānā-siddhopadeśa*—the siddhas being 1. *Padmāñkura* (17A), 2. *Prajñā-raksita* (17A), 3. *Nahpāda* (17B), 4. *Raviguṇa* (17B); 5. *Kṛpā-*

caryā (17B), 6 Śāraṇa (17B), 7 Mahābhāṣā (18A), 8 Bhūmipada (18A), 9 Vināṣapada (18B), 10 Virāṣpacārya (18B), 11 Varāṣpacārya (18B), 12 Nāgābhāṣā (18B), 13 Dinnaga (19A) In 20B, the 4th work ends and the main work begins. It has five chapters, of which the colophons of the first two are lost in the lacuna.

81B इति प्रज्ञोपायविनिश्चयसिद्धौ बोधिचिदाभिषेकस्तृतीय परिच्छेद समाप्तः, 81B अतस्त्वनामनामान चतुर्थ परिच्छेदः, 41A अतस्त्वपर्यानिर्देशो नाम पञ्चम परिच्छेदः, प्रज्ञोपायविनिश्चयसिद्धि समाप्ता । कतिरिचमनकुवच प्रादाना ।

Post Colophon statement —

स्यदेवारी विनिश्चयः कर्मककुलिशयोयोगतोऽसौ विपाकः
 पञ्चावृत्त + + रामानलदलितभगतसङ्गराशिर्विभक्तः ।
 तस्मिन् निर्वाणमात्रे पद्मसङ्घट्टे रामदशौ सरणे
 साधु समोधिमात्रे सकलजिनवन्दुयोगमादिकल्पः ॥
 प्राकचक्रौवस्यवत्तु वचकनिपमित मेखलाश्रवणवत्
 कल्याण चारपाय कर्मककुलिशकाचितनिष्ठावत्तु
 इत्यवज्ञादेवाम प्रहरमपिदिन सूत्रवचितवत्
 धातो वच्चाव्यं पूर्णं खट्वाचवनेन कुम्भकाकारः (कति) योगैः ।
 शुभः । तालपत्रपुष्पके दृष्टा लिखितः । शुभः ।

The following extract is from the 5th pariccheda of Ananga Vajra's work, in which it will be seen what the lofty philosophy of Prajñāpāramitā has come to

86A अग्रमाद्योपमं सर्वं अग्रमाद्योपमं ।
 त्रैधातुकमिदं सर्वं ध्यातेत्य [च] समागतः ।
 कौकिल्यस्यावमिदन्तु श्रीवित्तेश्वर्यमेव च ।
 तथाकृतोक्तधर्मैश्च सर्वं यथा विदूराः ।
 चाप्रकृत्य सदा भूत्वा निर्द्वन्द्वं कृतवित्तयः ।
 यद्व्यापारितायोगेन बुद्धिचिद्विभक्तिने ।

36B. बोधावारोप्य चित्तन्तु तत्त्वघर्षी समाश्रयेत् ।

व्याचरेत् समर्थं कृतञ्च मन्त्रमार्गप्रकाशित ।

विघ्नमारादिशान्त्यर्थं पञ्चाभ्युपगमयितुं (छयेत्) ।

यथातनुत्तरा रक्षा विघ्ननादिष्ववस्थिता ।

ज्वररोग (ज्वरामरा) विघ्न (धा) योग हाकिन्युपगमयितुं ।

मारा विनायकाश्चैव प्रशमयितुं योगेन हि ।

गरोद्धवं तथाश्च (सप्त) दौष्टमातङ्गसम्भवम् ।

प्रदोष मलयेत् प्राज्ञ आगमेव च पञ्चम ।

अन्यैश्च समर्थैः सप्तस्य चित्तस्योत्कर्षकारकैः ।

महत्तत्त्वभोगशान्त्यर्थं प्रीत्यर्थं चित्तवर्धनम् ।

पञ्चापारमिता सन्धा सन्धैश्च सुत्तिकाश्चिभिः ।

परमार्थे स्थिता शुद्धा सम्बन्धा रूपधारिणी ।

कलगरूपमास्याय सन्धैर्नैव व्यवस्थिता ।

अतोऽपि वपुर्भागेन भोक्ता वास्तव्यसम्भवा ।

माद्यद्यादिकुलोत्पन्ना मूढास्मै अन्यमोद्धवाः ।

दुःखीना परभाव्याश्च विकृता विकृता वधा ।

जनयिणी ससार च सप्तसौभागिनेयिका ।

कामयेत् तत्त्वयोगेन ननु सिध्यति साधक ।

वशादिसम्भवे + + चित्तस्योत्कर्षकारकैः ।

करसौर्वाङ्गमुद्राभिः वानारसविशेषितैः ।

साधिदेवतयोगेन पञ्चकामगुणैर्वरैः ।

हर्म्यार्थचित्तरत्नस्यात्मानं पूजयेत् सदा ।

गन्धमाल्यादिसत्कारैः शीघ्रपूजादिविभक्तैः ।

स्वस्त्युन्दनवस्त्राद्यैश्चित्तमगन्धकारकैः ।

गन्धामल्यादिसत्त्वं नानं कुर्यात् कदापि ।

माधोपमादिद्योगेन भोक्तव्यं सन्धैर्मेव हि ।

धर्मधामुसमुद्भूता न कश्चित् परिपश्यिनः ।

प्रधुम्नीत पञ्चाकाम निर्विशयेन चेतसा ।

सम्भोयार्थमिदं सर्व्वेतिघातुकमशेषतः ।
 निर्मितं वक्ष्याद्येन साधकानां हिताय च ।
 अथवाज्ञानसम्प्राप्ता + + नैव तथागता ।
 सततस्मावनशास्त्रनिश्चितादिधु का कथा ।
 सम्भवावस्थभाषोयम्भोधिनिस्वरूपतः ॥

- 38B. मुद्रालिङ्गनकंपोयाद्व्यापेशप्रवर्तनात् ।
 सत्तोराध(पागाथ तत्तुल्यकृष्ण वेदीयनात् ।
 विपुलानन्दसम्भोयासदृशकोटबोद्धवम् ।
 न चिरान्तमप्यो राजा वक्ष्याम्य प्रसिद्धतिम् ।
 तथा तथा प्रवर्तते यथा न क्षुभ्यते मय ।
 संक्षुब्धे चित्तममे तु विद्धि नैव कदाचन ॥

The following extract from Padma-vajra's work explains
 Prajñā and Upāya —

- 38B. तथाचोक्तः; नि सभाषणसत्ता प्रज्ञा, सभाषणसत्ता उपाय इति ।
 तस्मात् प्रज्ञोपायकरकविद्यानेन चोदिता
 सत पुष्पंति सत्ताचै विमलयोगनिर्दिष्टा । इति ।

तेन तावत् प्रज्ञेति उपाय इति अर्थान्तरभाष्यम् । इदानीं + + + + +
 प्रज्ञया केवलाया किं मुद्रार्थं स्यात् । ओषेदुपायमात्रेणापि । उपायत चेदम् । न
 प्रज्ञाकेवलायाश्च मुद्रार्थं भवति, काव्यापायमात्रेण किन्तु यदि तुव प्रज्ञोपायसत्ताया
 समवायभावा भवत एतौ द्वौ व्यभिचरुषौ भवतकदा मुक्तिमुक्ति भवतीति ।

तथाचोक्तम् ।

उपययकभिमतो यस्याप्रौक्तवानुपूर्वं यन ।
 तदानुपूर्वयोगेन सेवोपाय प्रज्ञोत्तरे ॥
 समयोगिकेन यथा सत्तिलक्ष्मीरुचिरे ।
 वादयाकारयोगेन प्रज्ञोपायसदुच्यते ।
 प्रज्ञोत्तरे चोपनेतुं य प्रज्ञेते यथा नैव हि ।
 प्रज्ञोपाय + + + + + प्रज्ञोत्तरे तदुच्यते ॥
 चित्तामविशिवशेष समत सर्व्वंदा स्थितम् ।
 मुक्तिमुक्तिप्रदं सम्यक् प्रज्ञोपायसत्तया ॥ .

पलनत्वमुपायतन्त्रम् । तदत्र हेतुः वक्ष्यन्तीनाः सत्त्वाः । परिनिप्यता हेवचमूर्तिः
मर्णः । उपायो वक्ष्यमाणलक्षणं समस्मिकरो मार्गः । तस्य (तस्मिन्) वक्ष्यन्तस्य
निगदितमेवममेव्यादिवाक्येन ।

4B. इह हि मन्त्रमहाधने आदिकर्मिकाणां सत्त्वाणां प्रथममवताराय
(भारत) देवतामूर्तिभावनैव कथ्यते ।

यदाह ।

आदिकर्मिकसत्त्वाणां देवतामूर्तिभावनम् ।

निर्दिष्टा प्रथमं तन्त्रे सर्वकर्मप्रसिद्धये ॥

द्वितीये परिनिप्यन्नकमे वक्ष्यमाणसूचनापेक्षयैककारणं महोपायः ॥

For a description of the contents of the text see Beu-
dall's Cam. Cat., p. 58. It consists of two parts, as men-
tioned in my Nep. Cat. for 1915, referred to above. The full
name of the text is Hevajra-Ḍākini-jāla-sambara 'Tantia.

The Pañjikā also is described in Cam. Cat., p. 189.

For a Tibetan translation of the text see Beckh, p. 74,
para. 9, and for that of Kṛṣṇācārya's Pañjikā, see Cord, p. 67.

76.

8858. पञ्चरक्षासूत्राणि । *Pañcaraksā Sūtrāṇi*

Substance, palm leaf 14½ x 2½ inches. Folios 125 of which the first
34th to 36th, the 127th and the 130th are missing. Lines, 6 on a page. Extent
in ślokaś, 2700. Character Newari of the 14th century. Appearance, old,
soiled, faded and worn out.

The leaves are marked by letter numerals on the left
hand and by figures on the right hand side.

The five Rakṣāsūtras or protective treatises are.—

38B घानीमानि भदन्त भगवता पद्ममहोरक्षासूत्राणि भवितानि ।
स्वायया । महाबाह्वप्रमर्दिनीसूत्रं महामायूरी महाश्रीतवती महाप्रतिशरा
महामन्त्राणुसारणीयुतानि भदन्त भगवता पद्ममिखरविर्जितेन व्युत्पत्तानि ।

The colophon of the Mahāsāhasrasūtra is not to be found, perhaps being lost in one of the missing or faded leaves

88B. आर्यमहाभाष्योविद्या राज्ञी सर्वार्थसाधनी समाप्तेति ।

117A. महाविद्या राज्ञी महाप्रतिपराया कल्प्य समाप्त ।

125B. आर्यमहाप्रतिपराया महाविद्याराज्ञी रक्षाविधानकस्यो विद्याधरस्यायं समाप्तः ।

129B. आर्यमहाप्रतिपराया महाविद्याराज्ञी मनुष्यसारक्ष्यायं समाप्तम् ।

125B. आर्ये महारक्षामहामन्त्रानुसारिणी नरम महासाधक्यं समाप्तम् ।

Post-Colophon.—

ये धर्मा हेतुप्रभवाः etc., etc

77.

4078. पञ्चरक्षा । *Pañcarakṣā*

Substance palm-leaf 13×2 inches Folia, 12½ Lines, 5 on a page
Extent in flokās, 3400 Character, Bengali of the Kutita type Dated saka
1211=1289 A D In good preservation with illustration Complete

There are two sets of leaf-marks on the right side, the original marks being parallel to the third line and the later marks below them. The later marks are not reliable

Last Colophon —

महारक्षा महामन्त्रानुसारिणीमहाविद्या समाप्ता ।

ये धर्मा हेतुप्रभवाः etc., etc देवधर्मोऽयं प्रवरमहापात्राधिप
परमोपासकसाधुसौमित्रस्य यदत्र पुण्यं तद्वस्तु आचार्योपाध्याय
महापितृपूर्वजस्य छाया सकलसत्त्वराशेरनुसरक्षानकनाशनेये
इति ॥ परमेश्वरपरमसौमन परममहाराजाधिराज श्रीमान्
गौड़ेश्वरमधुसेनदेवकाणां प्रवर्द्धमानविजयराजे यथाज्ञेनापि
शकनरपतेः काव्याः १२११ भाद्रपद २ ।

The five rakas are:—

37B आर्यमहासाहस्रप्रमर्दिनी नाम महायावद्वृत्तं समाप्तम् ।

81B. आर्यमहामयुरीविद्याराज्ञी, अविनष्टा, पञ्चमुखात्, प्रतिष्ठा
समाप्ता ।

88A आर्यमहाश्रीतवती नाम महाविद्याराज्ञी समाप्ता ।

118B आर्यमहाप्रतिसराया महाविद्या राज्ञी प्रथमकल्पः समाप्तः ।

125A. महारक्षा महामन्त्रानुसारिणी महाविद्या समाप्ताः ।

78.

9970. पञ्चरक्षा । *Pañcārakṣā*

Substance, palm leaf 15½ x 9 inches. Lohs 102, marked on the left with letter numerals and on the right with Newari figures. Lines, 5 per page. Character ornamental Newari of the 14th century. Appearance, well preserved. Complete.

Last Colophon —

आर्यमहासाहस्रप्रमर्दिनी आर्यमहामयुरी आर्यमहाश्रीतवती
आर्यमहाप्रतिसरा आर्यमहामन्त्रानुसारिणी ॥ एतानि महारक्षा
समाप्ता ।

Post-Colophon Statement —

ये धर्माः etc., देवधर्मोऽथ प्रवरमहायावद्विषयः परमोपासीत-
महाराजाधिराजपरमेश्वरपरमभक्तारिका कल्लारायनाऽवतार-
श्रीबीजपरममहदेवस्य विजयराज्ये आर्यवर्त्तवभूमे नेश्वरदे-
श्रीमन्महोन्नततापुरीमहावगदे श्रीमानिन्द्रलके नागलक्ष्मणे सर्व-
संघावतारश्रीवन्द्यवक्षत्रकुम्हारवक्षितप्रज्ञाश्वभिष्टुतौराकुल स-
भाभ्यां केतकिलफौम्य पुत्र भिष्टुश्रीजिवहन्मन्त्र सभाभ्यां पुरामवि-
कस्य पुत्र नाद्युभाराः । मध्यस्तपुत्र भिष्टुश्रीहृदयसु सभाभ्यां
कितिमविकस्य पुत्र श्रीवन्द्यवराजसु मल्लोन्नमन्त्रिणसु सः । कनेश
पुत्र भिष्टुश्रीकुसुमसु सभाभ्यांलुग्नमविकस्य घटस्य पुण्यं तद्वन्ना-
चार्योपाध्यायमातापितृपूर्वममं क्षत्वा गजकलसत्वरार्थेऽनुत्तरदा-
पलदाप्तयेति । लिखितेयं श्रीकास्तमन्दपमहावगदस्थाने चैवमी-
मकुन्दाया त्वनक श्रीवर्त्तवभूमाहारावस्थित इत्याचार्यभिष्टु

श्रीजयसिंहराजेन रचितं । अथादृष्टं तथा लिखितं लेखिका
शक्तिं दोषः । न मे दोषः न भाव्यते ।

यस्मिन्मूर्द्धुकषादपि तस्य दोषं न मुह्यति ।

उक्तानरघोरेभ्यो मूर्धिकेभ्यस्तथैव च ।

अक्षितव्यं प्रयत्नेन मया कस्तेन लिखितम् ॥

येयोऽस्तु सम्पत् ६४० आबखमासे कृष्णपक्षे यक्ष्णवाया तिथ्या देवतिपक्षे च
शून्ययोग (?) मुक्तवासरे । लेख भगवान् । पञ्चमहारक्षा लिखितं सम्पूर्णमिति ।

६४० (In a later and blurred hand)

अतृपुण्यावरपक्षरक्षरचितम् सम्भोरधर्मादक ।

समवर्त्तमानावगुणनिका सप्तसुधसौ वचः ॥

शुभमस्तु सर्वदा ॥

This is the only MS dated in the reign of Jayaratna
malla, who was the first separate king of the kingdom of
Kāśthā mandapa.

For a description of the work see *Cam Cat of Dendall*,
pp. 83, 118, 119, 105, 152, 153, 157, 162, 175 and 190.

Rājendralālā splits up the work into 5 and treats of
them separately—(1) *Mahāntarī* (Nep Bud Lit, p 164),
Mahāmantrīnusārī (p 165), *Mahāśāstrīpramāṇī* (p
166), *Mahāpratiśārī* (p 168) *Mahāsmṛitī* (p 178)

The Tibetan translation also splits up the work. See
Beckh, 102B and 103A.

79.

3854 क्रियासंग्रहपञ्जिका कुलदत्तपञ्जिका । *Kriyā-*
sangraha Pañjikā or Kuladatta Pañjikā

By KULADATTA

Substance palm leaf 12×2 inches. Fols 176 of which 7 38 54 56 70
75 81 113 116 107 140 142 111 168 172 are missing marked with letter

numerals on the left and with figures on the right. Lines 8 on a page. Extent in Slokas 5200. Character, Newari of the 16th century. Appearance old and soiled. Incomplete at the end.

See Dr Rājendralāl's Nepāl Catalogue, p 105

8A, इति कुलदत्तपण्डितविरचितायां पञ्जिकायां प्रथमं प्रकरणम् ।

20B, इति महापण्डित कुलदत्तविरचितायां पञ्जि + + + + ।

11B, श्रीमहापण्डित कुलदत्तविरचितायां पञ्जिकायां द्वितीयप्रकरणम् ।

47B, श्रीमहापण्डित कुलदत्तविरचिताया पञ्जिकायां चतुर्थ प्रकरणमिति ।

58A, श्रीमहापण्डित कुलदत्तविरचिताया पञ्जिकायां पञ्चमप्रकरणमिति ।

154B, श्रीमहापण्डित कुलदत्तविरचिताया षष्ठमप्रकरणम् ।

The opening lines are given in the Nep. Buddh Lit. of Rājendralāl

यच्च अद्याप्यज्ञातमात्रं श्याकरयकायन्त्रव्योविचोतिव्योतिमश्यास्त्रप्रत्याप्य-
वदिति कथा पाठे । नागालिनिगानादेशभाषामखिकवकपुष्पैर्गजशालिलक्ष्य-
सन्वेत्ता गान्धर्वभौनवाचनानाद्यापुष्वैवकेन्द्रगालभातुवादनुशास्त्रयाः । गीतादि-
कौश्लनवृत्त्येदादिशिल्पशान् विदितकामश्यास्त्र प्राञ्च सहिष्णु दक्षो वागी
प्रणतः प्रतिपत्तिशान् सशोभाहि लोमशश्च (?) शुभधीशालि समथरत्नजवादिदः
भक्तिमान् दशवारमिनाशक्तो विगतभयहृद्यश्लोः । प्रतिष्ठासङ्कलितखननाकर्म-
प्रसरतिप्रणः शुशोराश्यापरिधाननतत्पर शुशोराश्यागताश्यालङ्कनकोपादुभाह-
रोपप्रकाशन सत्त्वेषु मेतित्यागः बोधिचित्तत्यागः सधर्मेतित्या शुद्धज्ञानपर
आत्माव (r) महायानविधिकित्वाहुःपुस्तकयोर्धर्मैककल्पना शार्ङ्गचित्तप्रतिष्ठेयो भङ्ग-
नमयातेवास्त्रीशुशुभामकावतिरहितः + + + लाराव्यो (r) भवति । एवविधैः
सर्वगुणैर्लक्षितस्य सर्वदोषरहितस्य मण्डनवर्तनादौ योग्यस्य गुणे दिवसे नष्टपादौ
ऋहं गत्वा परवामनभक्तं कृत्वा यथाशक्ति दक्षिणो दत्त्वा सम्पूजाग्राणि कृत्वा
अधोवदा कुर्यात् समन्यादराभाष्यं अहं अमुकनामा स्वपातको विहारादिकं
कर्तुमिच्छामि तदर्थं विद्यायाम्यहं अधिगतसकलसुखनववचनताम् ॥ इत्यनेनावाप्य
निधायोपवां कुर्यात् यत्नमान् ॥

13A, बालपूजामाह ; 87B, इदानीं बालपूजा + + , 11A, इष्टहा-
रोपयं कृत्वा शोभं कुर्यात् प्रमोदने ; 48B, इदानीं पातादलक्ष्यमभिधीयते ;

44A, इदानीं विशेषलक्षणमभिधीयते, 45A, देवालयस्तु विशेषः, 47A, तस्मिन् कासे सधर्मपाठः, 51A, इदानीं दार्वादीनां प्रमाणमभिधीयते, 52A, देवालयस्य + + + कोष्ठद्वयेन द्वारस्य व्यापारः, 55B, ततो द्वारस्थापनानन्तर-
मधिपूजामाह, 58A, इतिमन्त्रेण अष्टोत्तरशतवारं परिचयति यन्निविस्तारमभा-
व्यक्तान्यन्यदातृकर्मणि, 61A, तदनन्तरं वक्ष्येत्तु कर्ममुद्रायां पुरतो वक्ष्यातु
माह, 64A, इति पापद्वेषनादि, ततो विश्वविपूजां कुर्यात् मन्त्रमुद्रायुक्तेन
65A, एवं विश्वविपूजायां सत्त्वतयागतां सम्पूज्य आत्मानं निपातयेत्,
66A, इत्यादि सविद्विषयः, 68B, इति घनोऽभिषेकः, इति नामाभिषेकः
इति वक्ष्यतम्, 69B, इति वीजचिह्नदेवताह्वारः, 72A, समयमुद्रालक्ष-
णम्, 72B, इति धर्ममुद्रा तत्र कर्ममुद्रावन्धमाह, 74A, इति कर्ममुद्रा,
76B, इत्याचार्याभिषेकः, 79B, इत्यादिषोडशो नाम समाधिः, 85A, इति
मखलराजाश्रीनाम समाधिः, 87B, इति कर्मराजश्रीनाम समाधिः, 101A,
मुद्राविशुद्धिः, 101B, चेतमुद्राविशुद्धिः, 102B, ईशानस्य कर्ममुद्रा, 108A,
इति घण्टाधिवासना इति मखाधिवासना, इति रङ्गाधिवासना, 109B, इति
देवताधिवासना 111B, इति वाङ्मखलखेखनविधिः, 112A, इदानीं तन्त्रोक्तं,
लक्षणमुच्यते, 114A, इति दे[व]वाचिह्नपातवम्, इति मखलाधिवासना,
116B, इति शिवाधिवासना, 118B, इति शिष्यप्रवेशविधिः, 121A, इति
वक्ष्यतदानम् । इति मखलतत्त्वम्, 122A, इति व्याकरणम्, इत्यास्तासदानम्,
128B, इति प्रज्ञाज्ञानाभिषेकविधिः, 124B, इति सङ्कल्पसोधिद्वयते, अथ
नैवाद्यैः यौतमानेऽप्युक्तं, 125B, इति भद्रुर्षाभिषेकविधिः, 129A, इति रुभ-
निमित्तम्, 129B, इत्यनुभविमित्तम्, 132A, इदानीं जलजडतो ह्यप्रमाण-
मभिधीयते, इदानीं विधानमाह, 132B, तत्र प्रश्नानपूजामाह, 135A, इति
विधानम् । इदानीं पिण्डिकास्थापनाय नव कोष्ठकविभागोऽभिधीयते, 136A,
इदानीं मूलपञ्चाशन्चतुषष्टिरेकाशीतिकोष्ठकानां प्रत्येकं विष्टुद्धिरभिधीयते,
138A, इति वज्रन्यासविधिः । इदानीं पिण्डिकालक्षणमभिधीयते । स्थाप्यमान-
देवस्य सार्द्धं सप्ततान्त्रप्रमाणो दौर्घ्येण पिण्डिकायां व्याप्यमानं यादौ न दस्तात्र-
प्रमाणा etc, etc

138B, इदानीं निहारप्रतिष्ठा[भिधीयते], 139A, इदानीं प्रतिमास्थाप-

नीयतस्तत्तन्मुच्यते, 139B, इदानीं देहानां + + + + +, 141A, प्रतिमाया रूपमुच्यते, 141B, इदानीं दोषोऽभिधीयते, 142B, ... इदानीं पटपुस्तपतिमादीनां दशक्रिया अभिधीयते । रजसुखदुःखरश्मितकर्षणं ममज्ञानकर्मणो नरधर्मस्य कथाजने ममज्ञानभक्षमद्यकलसोदकप्रक्षालिते गन्धताक वणाभिन्नबोधिधितात्मके सर्वतथागतानुपवेशे चार्थं दात्वा, etc, etc

144B, इति बोधिससोधनम्, 146A, नीरागनक्रम ; 147B, कौम स्तोपनयन, 149B, इति पञ्चप्रासनविधि, 153A, इति नामाभिषेक, 158B, इति गुह्याभिषेक,

155A, चित्रकर्मणश्च चित्रिगणिकालक्षणं तत ।

इतेषाञ्च प्रतिष्ठान प्रवक्ष्ये गुह्यं तथा ।

ततो निम्नो विहारादौ बहिरन्तरे च यथास्थाने तथालता बोधिसत्त्वा विद्यादेष्टाः क्रोधमहा विद्याधरा लिखन्तीषां, 156B, इति वैश्ववयस्यापनम्, इति वलिमन्त्र, 157A, इति महाकालस्यापनम्, 158A, इति राजास्यापनम्, 158B, वलिप्रिष्ठिकास्यापनमिति मयिज्ञानलक्षणमित्युच्यते, 159A, आकोटनमुद्गरस्य प्रसादमभिधीयते, 160A, इति गण्डा कोटनम् । इदानीं प्रमथ्यापनमुच्यते, 163B, इति प्रमथ्याविधि,

164A, लक्ष्य धर्मधातूनां पूजानामवरोहणम् ।

और्गोहारोपसंहारा (१) पूजयेद् गणमखलम् ।

धर्मधातूनां लक्षणमभिधीयते 176B इति अष्टिपिण्डमन्त्र

The Manuscript comes abruptly to an end

28B, ततः शुभे शुशीलस्य विश्वाजपन्त्रचिह्नानि लिखित । महावैरो चनस्य भाले पञ्चसुचिकवच सत्त्ववृद्धा नीलवच रत्नवचाङ्गितरत्न धर्मवृद्धो वचाङ्गितपद्म जम्बवचादिश्च वचम् । अक्षोभ्यस्य नीलपञ्चसुचिकवच वचसत्त्वस्य शुभपञ्चसुचिकवच वचराजस्य वचाङ्गिताङ्गम् । वचराजस्य शरधत्तन वचसाधो सवचपञ्चद्वयेन साधुकारप्रदान । रत्नसम्भवस्य वचाङ्गितरत्नम् । वचरत्नस्य वचाङ्गितरत्नमाणा । वचतेजस्य सूर्य वचकिंतीचिन्तामणिवचम् । वचभासस्य वचाङ्गितदन्तपङ्क्ति । अमिताभस्य वचाङ्गितपद्म । वचधर्मस्य सनातनपद्मम् ।

अमोघसिद्धिना विश्ववच । वचधर्मस्य स रत्न । वचप्रभिन्नस्य वचरत्नस्य

वचधटिङ्गनाहं । वचपदास्य वचाङ्गितदङ्गापुमम् । वचस्येर्नचमुद्रिष्टा गृहीत
 पद्यसूचिकवचम् । वचनास्याथा वचदधम् । वचमाणाया वचमाणा । वचगोताया
 वीथा । वचस्यथायाभिरसूचिकवचाङ्गितकरदधम् । वचापुधाया धुपकटञ्चक ।
 पुष्पायाः पुष्पचरगङ्गकम् । दोषाया दोषयष्टिः । गन्धाया घीत गन्धमत्त
 मैवेयस्य सपातवनामपुष्पम् । व्यामाधदर्शिनं सनेनाभ्योगः । मन्त्रांपापनह-
 म्याङ्गुशम् । सत्यंशोकतमोर्निघोतनमिति दशम् । गद्यहस्तिन शाल । गृह्यमस्य
 गङ्गम् । गगनगङ्गस्य पद्मस्यधर्मगङ्ग । ज्ञानकनोदिततामसिध्वज अमितप्रभस्य
 कान्तम् । अद्भुतप्रभस्य अद्भुतम् । भद्रपानस्य सज्जानरङ्गम् । ज्ञाननाप्रभस्य वच-
 पद्मरत्नम् । वचमर्मस्य सवस्वनीकोत्पलम् । अलपमते कलशम् पतिभानकुटस्य
 पद्मस्यरत्नकुटः समताभद्रमा रत्नमञ्जरी वचाङ्गुशस्य अङ्गुश वचपाशस्य पाशः ।
 वचस्फोटस्य छटाणा ।

100A इदानीं प्रसज्याद्यद्यसमुच्यते

तदुक्तं विनष्टः ।

आचार्योपाध्यायोः प्रज्ञानवितथमुपसम्पादयितथ इति भिद्यो न जानन्ति
 कथं प्रज्ञानवितथं कथमुपसम्पादयितथमिति भगवानाह यस्य कस्यचित्
 प्रसज्यापद्य उपसत्तामिति । न तेनासौ अलगायिकान् धर्मान् दृष्ट्वा । आर्यो
 निष्प्रलम्भगमनानि पञ्चशिष्टापदानि उपासकसम्बरस्य दातव्य । चैत्यवन्दना कार-
 यित्वा आचार्यस्य पुरतो मण्डके कारयित्वा उत्सुकतामनेवाङ्गानि प्रदृष्टुम् च
 वक्तव्य । ब्रूहि अहमित्यनामा यावज्जीवं बुद्धशरणं गच्छामि विपदानामग्रम् ।
 धर्मं शरणं गच्छामि विरागाणामग्रम् । सधं शरणं गच्छामि गत्यानामग्रम् ।
 विरपि ततः पञ्चशिष्टापदं देयम् । अहमित्यनामा यावज्जीवं प्राज्ञातिपातात्
 प्रतिविरमामि । अहमित्यनामा यावज्जीवमदक्षादानात् प्रतिविरमामि । अह-
 मित्यनामा यावज्जीवं कामनिष्ठाधारात् प्रतिविरमामि । अहमित्यनामा याव-
 ज्जीवं मयाकादात् प्रतिविरमामि । अहमित्यनामा यावज्जीवं सुरामैरेयमद्य
 प्रमादस्यानात् प्रतिविरमामि । विरपि । एवं निश्चर(त्र)यशमनतां पञ्चशिष्टापदा-
 दिकामुपासकशिष्टासाधारयितुम् । तत आचार्यो याचितव्य । समन्वाहर अह-
 मित्यनामा आचार्यं याचे । आचार्योवाह प्रप्रनिये । विरपि । तत उपाध्यायो
 जाचितव्य समन्वाहर उपाध्याय भवान् उपाध्यायो भूत्वा अह इत्यनामा उपा-

ध्यायेन प्रव्रजिष्ये । चिरपि तत केशानवतार्यं घृडा स्थापयित्वा । तत प्रष्टव्य ।
 अद्यापि न गृह्णिष्यामसमान एव । किं प्रव्रज्याया निख्य इति । यदि वीतीति निख्य
 इति तदा अदतार्यं चतु समुदन्तौ स्थापयित्वा काषायवस्त्रैराच्छाद्य वक्ष्य । मूढि ।
 अहमित्थनामा यावज्जीव गृह्णन्ति परित्यजामि प्रव्रज्यासिक्क समाददे । चिरपि ।
 तत प्रव्रज्याचित्तमामुखोभावं कृत्वा प्रवाजयेत् । प्रव्रजान् गृह्णन्त्यामपरित्यागेन
 निक्कायानुरूपेण भित्तुनामोच्चारणपूर्व्वं चिश्चरयममनं कारयेत् । मूढि । अह-
 मित्थनामा यावज्जीव बुद्धं शरणं गच्छामि, दिपदानामममम् । अहमित्थनामा
 यावज्जीव धम्मं शरणं गच्छामि विरमाणांममम् । अहमित्थनामा यावज्जीव
 सङ्गं शरणं गच्छामि गयानामममम् । चिरपि । ततो दशशिक्षापदानि दातव्यानि ।
 समन्वाहर आचार्यं । यद्या ते आर्य्यार्हन्तो यावज्जीव प्रायातिपातं प्रतिविरता ।
 एतमहमित्थनामा यावज्जीव प्रायातिपातवैरमण्यं आमखेरशिक्षा समाददे । एव
 मेवाहं प्रथमेनाङ्गे तेयामार्य्याणामर्हन्ता शिक्षायामनुशिक्षे अनुविधीमे अनुकरोमि
 यद्या ते आर्य्या अर्हन्तो यावज्जीव अदत्तादानमन्नस्सप्यंन्दवावादसुरामैरेधमद्य
 प्रमादस्याना श्रुत्यगीतवादिन मात्थगार्धविलेपनवर्णकधारसुद्युशयनमहाशयना
 काणभोजनजातस्सद्वर्जतप्रतियक्षात् प्रतिविरता । एवमेवाहमित्थनामा यावज्जीव
 अदत्तादानवैरमण्यंआमखेरशिक्षापदं समादादयामि । अहमित्थनामा यावज्जीव
 अन्नस्सप्यवैरमण्यशिक्षापदं समाददे । अहमित्थनामा यावज्जीव म्भवावावैरमण्य
 शिक्षापदं समादयामि । अहमित्थनामा यावज्जीव सुरामैरेधमद्यप्रमादस्यानवैर
 मण्यशिक्षापदं समादयामि । अहमित्थनामा यावज्जीव उन्नशयनमहाशयनशिक्षा
 पदं समादयामि । अहमित्थनामा यावज्जीव श्रुत्यगीतवाचवैरमण्यशिक्षापदं समा-
 दयामि । अहमित्थनामा यावज्जीव मात्थगार्धविलेपनवैरमण्य शिक्षापदं समा-
 दयामि । अहमित्थनामा यावज्जीव जातस्सद्वर्जतप्रतियक्ष्यवैरमण्य शिक्षापदं
 समादयामि । चिरपि । अनेनाहं दशमेनाङ्गे तेयामार्य्याणामर्हन्ता शिक्षामनुशिक्षे
 अनुविधीमे अनुकरोमि । । ततः पाण्थोवरं पण्थेधित्थं आचार्य्योपाध्याया
 वध्येयितथी । सन्निप्रतिते सद्यमयुजकं कृत्वा दक्षिणं जानुमगदं एषिथी प्रतिष्ठाप्य
 कृतान्नलिमाधाय । समन्वाहर आचार्य्यं अहमित्थनामा आचार्य्यं अध्येषयामि
 इदं धोवरं सङ्कस्य विन्नासे सङ्कपरिभोगाययित्थत्तु । तथा । समन्वाहर
 आचार्य्यं अहमित्थनामा आचार्य्यं अध्येषयामि इदं धोवरं सङ्कजुगमनायाधि

तिष्ठन्तु । तथैव समन्वाहर आचार्यं अहमित्यनामा आचार्यं अध्येषयामि इदं
 श्रीवर ग्रामनगरजिनारामपल्लीपत्तनगमनायाधितिष्ठेत् । समन्वाहर आचार्य
 अहमित्यनामा आचार्यं अध्येषयामि । इदं पात्र ऋषिभाजनशिक्षाभाजनभोजन
 परिभोगिकमधितिष्ठतु । तथा समन्वाहर आचार्यं अहमित्यनामा आचार्यं
 मध्येषयामि इमां शिक्षाभाजनकुण्डिकामधितिष्ठतु ॥ तथा समन्वाहर आचार्यं
 अहमित्यनामा आचार्यं अध्येषयामि इमां खिच्चिरिकामधितिष्ठतु ॥ त्रिरपि ॥
 समन्वाहर उपाध्याय अहमित्यनामा उपाध्याय अध्येषयामि इदं श्रीवर[रं]
 सद्यस्य विश्वाससद्यपरिभोगायाधितिष्ठतु ॥ तथा समन्वाहर उपाध्याय अहमित्य-
 नामा उपाध्याय अध्येषयामि । इदं श्रीवर राजकुलगमनायाधितिष्ठतु ॥ तथा
 समन्वाहर उपाध्याय अहमित्यनामा उपाध्याय अध्येषयामि । इदं श्रीवर[रं]
 ग्रामनगरजिनारामपल्लीपत्तनगमनायाधितिष्ठन्तु ॥ समन्वाहर उपाध्याय अह
 मित्यनामा उपाध्याय अध्येषयामि इदं पात्र ऋषिभाजन शिक्षाभाजन
 परिभोगिकमधितिष्ठतु । तथा समन्वाहर उपाध्याय अहमित्यनामा उपाध्याय
 अध्येषयामि । इमां शिक्षाभाजनकुण्डिकामधितिष्ठतु तथा समन्वाहर
 उपाध्याय अहमित्यनामा उपाध्याय अध्येषयामि इमां खिच्चिरिकामधितिष्ठतु ।
 त्रिरपि ॥ समन्वाहरन्तु आचार्यमह्ना अहमित्य नामाचार्यसङ्घा अध्येषयामि ॥
 इदंश्रीवर सङ्घस्य विश्वासे सङ्घपरिभोगायाधितिष्ठन्तु ॥ समन्वाहरन्तु आचार्यं
 सङ्घा अहमित्यनामा आचार्यसङ्घानामध्येषयामि । इदंश्रीवर राजकुलगमनाया
 धितिष्ठन्तु ॥ समन्वाहरन्तु आचार्यमह्ना अहमित्यनामा आचार्यसङ्घामध्येषयामि ॥
 इदं श्रीवर ग्रामनगरविजयमपल्लीपत्तनगमनायाधितिष्ठन्तु । तथा समन्वा
 हरन्त्वार्यसङ्घा अहमित्यनामा आचार्यसङ्घा अध्येषयामि ॥ इदं पात्र ऋषिभाजन
 शिक्षाभाजन भोजनपरिभोगिकमधितिष्ठन्तु । तथा समन्वाहरन्त्वार्यसङ्घा
 अहमित्यनामा आचार्यसङ्घानमध्येषयामि ॥ इमां शिक्षाभाजनकुण्डिकां + + + +
 + + + + + + + + + + आचार्यसङ्घा अहमित्यनामा आचार्यसङ्घानमध्येषयामि ॥
 इमां खिच्चि[रि]कामधितिष्ठन्तु ॥ त्रिरपि । तत आचार्येन प्रदातव्यम् ।
 श्रीवरमखमन्त्रेण ॐ नमः समस्तबुद्धानां सर्वतथागतविधिवाक्श्रीवर साक्षा ।
 तत समन्वाहरन्तु भदन्ता अहमित्यनामा इदं श्रीवर सङ्घस्य विश्वासपरिभोगाय
 धारयामि ॥ तथा समन्वाहरन्तु भदन्ता अहमित्यनामा इदं श्रीवर राजकुग

गमनाय धारयामि । समन्वाहरन्तु भदन्ताः अष्टमित्यं नामा इदं धीवरं ग्रामनगर-
निगमपक्षिपत्तनगमनाय धारयामि । समन्वाहरन्तु भदन्ताः अष्टमित्यं नामा
इदं मार्चं ऋषिभाजनं शिष्टाभाजनं भोजनोपभोगाय धारयामि । समन्वाहरन्तु
भदन्ताः अष्टमित्यं नामा शिष्टाभाजनकुण्डिका धारयामि । समन्वाहरन्तु भदन्ताः
अष्टमित्यं नामा खिच्छिरिका धारयामि ॥ तथा समन्वाहरन्तु भदन्ताः अष्टमित्यं
नामा व्याघ्राख्यासम्बरमाद्यं प्रवृत्त्ये ॥ साधुसम्बरं सुखं सम्बरित्ये । समन्वाहरन्तु
भदन्ताः अष्टमित्यं नामा पदा चङ्गस्य सामयौ लक्ष्ये तदा अनेन लक्ष्येन तार्क्ष्यं प्रोषधं
करित्ये । प्रौलक्ष्यस्य परिपूरये । समाधिस्तन्वस्य प्रज्ञास्तन्वविमुक्तिज्ञानदर्शन-
स्तन्वस्य परिपूरये । विरमि । अथवि + + + + इति प्रमथ्याविधिः ॥—
महापक्षितकुलदत्तविरचितायां कुलपञ्जिकायां सप्तमं प्रकरणम् ॥

No work on the rituals of the Mahāyāna School of Bud-
dhism has yet been obtained. So an attempt has been
made here to give that ritual in as complete a form as pos-
sible in a catalogue. The chapter on initiation has been
copied in *extenso*, so that it may be compared with the
Hīnayāna rituals as given in the Golden Book

80.

4728. क्रियासंग्रहपञ्जिका । *Kriyāsamgraha Pañjika.*

By KAIADATTA

Substance Nepalese paper 13½ x 4 inches. Folia 196 lines, 7 on a
page. Extent in sloka 3100. Character Newari. Appearance, discoloured.
Complete.

Colophon.—इति श्रीमहापक्षितनिसङ्गाथायै श्रीकुलदत्त विरचितायां
क्रियासंग्रहोनामपञ्जिकायां अष्टमा प्रकरणं समाप्तम् ॥

Post-Col.—संवत् ८२६ माघ शुक्लपक्षमी त्त संवत्सर सप्तमिदये । आवया
संवत्सर ७६२ मार्गेश्वर शुक्लपक्षम् ॥ संवत् ८४० आश्विन शुक्ल
पक्षां कुङ्कुमादित्यवारः सम्पूर्णमिति । लिखित श्रीभगतापुत्र-
महानमरो दक्षिणदिग्गुप्तप्रतिविहारेः श्रीरदेवतालोके सप्तम्य-
धरसेवित, नित्यं नित्यं समीकर्मसेवकः धम्मदेव स्यर्पताधकाः

आजीवन् मत्ताङ्गादौ . . . . .ओवञ्चाचार्ये जयदयवनाधकाव
दयका सुरो । राजाधिराजः ओरहजितमंसदेवस्य विजयेराशे
मिति । शुभ ।

It ends —ततो वञ्चौ यदा होमाग्निद्विज्वाग्मपगच्छति तदा राजप्रशासोक्त
विधिर्नैव भस्मप्रदाय कुर्यादिति ।
निरोक्षनननिविण मयाय + मंष्टतेषाहनरा विमुक्ता ।
नापृथ्व्यंश्चेन सुशोभनेन तद्यापि सतः सुधिय लभम् ।
साह सरण मनघ ओकुनदत्तेन योजित य य ।
यजमानमभोरुणं निविणाचार्यस्य परमाभरण ।
यसौ विधाय विधिना यदवापि शुभ मया ।
वक्ष्यन्त्वोक्तु लोकोय तेनावधमयो वर ।

The preceding MS of this work comes to an end with the
7th Prakaraṇa. The topics of the 8th are —179B इदानीं
अगुर्नामपि व्याहृतोनां सामान्येन विमुक्तिरुच्यते । 181A, ध्वजानां लक्षण 180B
छत्रप्रतिष्ठा, 187A चामर प्रतिष्ठा ध्वजप्रतिष्ठा, पतरिकाप्रतिष्ठा, 188A
जीर्णोद्धारविधि । इदानीं मया लोपम विधिर्ब्रूयते ।

81.

1758 Two Works

I —तथागतप्रतिविम्बप्रतिष्ठानुशंसवर्णनधर्मपर्यायः ।

*Tathāgatapratibimbapratisthānushaṁsavarṇanā Dharmā
pariyāya*

II —दिव्यभोजनावदान *Divyabhōjanāradāna*

Substance palm leaf 12x. inches : 21a & numbered 1 and 6 to 12
Lines, 5 on a page Character Newari Appearance old and discoloured
Dated N S 35

I —Comes to an end in 7B, line 1, then begins II

I

Beginning — ॐ नमोऽस्तु बुद्धाय ।

एवमपि युतमेकस्मिन् समये भगवान् थावस्या विहरति स्म
 जेतवनेऽनापदिण्डदस्याराये । अथायुष्मानानन्दो येन भगवास्तेनो-
 पसक्कामनुपसक्कस्य भगवत् पादौ शिरसाभिवन्द्य एकान्तेऽस्या
 देकान्ते स्थित आयुष्मानानन्दो भगवन्तमेतदबोचत् । किं भगवन्
 कुशलमूणं सम्मार्जवप्रदायकम् । किं मण्डलकपदानम् । किं शरश्च
 गमनशिष्टापदाना । किं तथागतप्रणामाङ्गलिकर्मणम् । किं भदन्त
 कुशलमूणं चसारे न क्षीयते न क्षीयते अक्षयश्च निर्वाण-
 मुपवर्धति । किं तथागतविम्बकरणे । भगवानाह । इत्यादि ।

Colophon — तथागतप्रतिविम्बप्रतिष्ठानुक्षयवर्धनो नाम धम्मपद्याय ।
 समाप्त । सम्बत् १८५, अयुनि सुदि १० इहसतिदिने ।

II.

Beginning — ॐ नमो बुद्धाय ।

दिव्यभोजनमिति बुद्धो भगवान् शत्कुतो सुवद्वतो माणित पूजितो
 राजभौ राजमन्निदेनिभि (?) पौरैः खेदिभिः सार्यवादै देवैर्ना-
 गैर्यक्षैरसुरै गवडैः किन्नरैर्महोरगैरिति देवनामयक्षासुरमरुड-
 किन्नरमहोरगामार्षिणो बुद्धो भगवान् ज्ञातो महापुण्यकाभो
 श्रीवरविष्णुपातशयनासकलाभप्रलयभैषज्यपरिष्काराद्यो थावकस्यै
 राजशङ्के विहरति । इत्यादि ।

Colophon — दिव्यभोजन अवदान समाप्त । सम्बत् १८५ अयुनि सुदि १२
 बुद्धवासरे । नमो बुद्धाय नमो धर्म्माय नमो संघाय ।

82.

4830 वसुन्धरादेश । *Vasundharadesa*

A ritual of Vasudhārā or the Goddess of Wealth

Beginning — ॐ नमो भगवति वसुधारायै ।

समन्वाहृतु मा बुद्धा अग्ने[र्] दिक्षु सखिता ।

भगवति वसुधारे ह्यनभूर्ति नमामि

इ मगलगुणमनोरघातोरयामन्त्रमयोक्ती ।

असमिगुणनिधान काचन रत्नवर्षा

वज्रजनघनहृदि ग्रामरा रत्नकूटा ।

मैत्री कदम्बा मुदिता उपेक्षा । ॐ खमावशुद्धा सर्वधर्माद्य

भावात्मकोद्गृह गृह्य विभाष्य सूत्र्यनान्तर । षट्कारेण विश्वदक्षपद्म

पद्मकङ्किणोपरिचन्द्रमण्डम् । तदुपरि मुक्ता । तदुपरि कामेन

भद्रघट भद्रघट परिशमेन वसुधारा भगवतो भावयेत् । इत्यादि ।

Colophon — इति वसुधारादेश दोषयेत् समाप्ता ।

यदि शुद्धमशुद्ध वा लेखको नास्ति - - - - ।

83

9971 दमनकमहारक्षा (महातन्त्रराज)। *Damanaka*

Mahārakṣa (Mahā Tantrarāja)

Substance palm leaf 11×2 inches Folia 5, marked 2 to 7 Lines 5/6 on a page Extent in Slokas 125 Character Newari Date, N 371=A D 1251 Appearance old and dilapidated

Last Colophon — इति श्रीदमनके महारक्षातन्त्रराजसर्वत्रयापित्री

मन्त्रसमुच्चयश्च समाप्तम् ।

Post Colophon Statement — शुभम् ।

संवत् ३७१ मार्गवदि ३ । शुभात् ।

The first leaf of the MS seems not to belong to this work It has been substituted for the first leaf

The second leaf begins —

निर्वाण ॥ ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं ह्रीं ॐ ह्रीं पायु । ॐ ५ सर्वाङ्गमध्योक्त

भैरवाय — (Then a Kūṭaksara Mantra—or a combination of a

number of consonants with a single vowel and with the sign of nasal) छ छ छ पाव ५ एं क्रीं श्रीं

मं श्रीं महानिर्वाणेश्वरानन्दनाथ ईश्वरीशक्तिसहिताय सिद्धान्ताधिकारोपदे ।

CONTENTS

2A 1 5 महानिर्वाण — In the same line नाथशै — 3B 1 2 इति निज्वाणमन्त्र, अथ पञ्चमौपूजनम् — 2B 1 5 इति पञ्चमौपूजा ततो हनु भैरवपूजनम् — 3B 1 6 ॐ ५ नमो भगवते वागदराजाय महाबलपराक्षमाय गणेशगमन — सागरोत्तरश्च लङ्काप्रमथन एहि एहि — 3A 3 इति हनुभैरव पूजा इति द्वादशाङ्गन्यास 3B 1 त्रिविद्यान्यास — 3B 2 चोरिकाष्टक न्यास — 3B 5 यथिन्यास — 4A 1 एकाक्षरी बोदान्यास — In the same line प्रणवपञ्चकन्यास — 4A 2 निरात्मन्यास — 4B 4 इति पूजा — 5A 1 अथ परम्य जेनालघवविधि माह — 5B 4 पञ्चोपाखर पूजा — 7A 1 इति न्यासश्लोक ।

The first leaf seems to be about the ritual of Caturapi jana by the Buddhists

It begins — ॐ नमो बुद्धाय ।

रत्नप्रख्यातसुत्तान्ते प्रोक्तं] यथैतत्पूजनम् ।

तदहं समवस्थामि सत्तायां शुभद्वये ।

तत्प्राप्तौ क्षणमुखशौचादि परिहितशुचिवस्त्र सन्मीलितपूजोपकरण कृत्वा दिग्भक्तमनोऽनुकूले प्रदेशे सुखासने पूर्वाभिमुखमुपविष्टो मौनोभूय सलक्षण सधातुक अधातुक वा चैत्यमेक पद्म त्रय वा मधुकादौ निवेशित पुरतो गणमण्डल वत् हस्तमण्डलेऽवस्थाप्य प्रतीत्यसमुत्पन्नमायादिधम्मज्जदधिमुण्य भटिति विरो चनरूप चन्द्रस्यऽङ्गोद्गाराधिक्षिप्तद्वयमात्मानं विभाज्य बोध्य श्रीमुदा वद्धा शिरः काण्डहतस चक्रपद्मवन्मुष्टिसु चन्द्रसूर्यसूर्यस्यान् शुक्लरक्तवर्णान् ॐ श्रीं क्रीं कारणं वृद्धा पूजादिकं च अक्षरेणाधिक्षाय पुरस्त्रभट्टारक श्रृङ्गोद्यत्य भटिति चतुर्भूतमण्डलस्यसमेखपरि पद्मे व्यष्टदले ॐ ह्रीं श्रीं क्रीं खं लीं मां वां तां कारणं चन्द्रसूर्यचतुष्टयचन्द्रचतुष्टयस्यसर्वाधिष्ठितवक्त्रादिविजयपरिणतान् वैरोचना

दीन् ध्यात्वा 'श्रीहीनकराक्षयम्' कनिष्ठात् समयसत्त्वसमान् निवेश्य निर्भास । ॐ
 व्या प्रवर सत्कार ही चार्घ्यं प्रतीक्ष्य ह्यं साहेत्यर्घ्यादिपुर सरं सपूज्य तत ह्यं वं
 होरिति समयसत्त्वैकोत्पद्य चैत्वरूपेण परियमयेत् ।

This appears to be in a Bengali hand of the twelfth century.

At another leaf in Bengali, much effaced. We get the following verso —

चम्पू चम्पूकमालेव विष्णुसिंहमहोपदे ।
 शुम्भिता हरिनाथेन सदात्मा कविबल्लभा ।

This appears to be the last leaf of the Campūkāvya and names a king named Vishusinha, who is found nowhere else

84

१०८१ एकलवीर-चण्ड महारोपण तन्त्र । *Ekallavira*

Canda Maharojana Tantra

Substance: Nepalese paper: 14½ x 4 inches. Folio 41. Lines 7-8 on a page. Extent in Noksā, 1100. Character: Newari of the early nineteenth century. Appearance: discoloured. Complete.

It begins — ॐ नमः श्रीचण्डमहारोपणाय ।

एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् वक्षसत्त्व सर्वतथा
 मत्तकायवाक्चित्तहृदयेवमयो[गि]नीभगेषु विगृह्यार । अनेकैश्च
 योगिनीमणैः । तथा —

श्वेताश्वलेन च वक्षयोगिन्या । पीताश्वलेन च वक्षयोगिन्या । रक्ताश्वलेन च
 वक्षयोगिन्या [ग] । श्यामाश्वलेन च वक्षयोगिन्या । मोक्षवन्ध्या च वक्षयोगिन्या ।
 पैशुनवन्ध्या च वक्षयोगिन्या । रामवन्ध्या च वक्षयोगिन्या । ईर्ष्यावन्ध्या च वक्ष
 योगिन्या । एवं प्रमुखैः योगियोगिनीकोटिर्नियुतशतसहस्रैः । अथ भगवान् वक्ष-
 सत्त्व शृण्वाचक्ष नाम समाधि समापद्येदमुदागृह्यार ।

भावाभावविनिर्मुक्तुस्तुरानन्दैकतत्पर ।

निष्पद्यस्वस्वरोऽहं सर्वसकल्यवर्जित ।

मात्रजानाति ये भूटाः सर्व्वं पुम्वपि स्थितम् ।

तेषां (ना)मह द्दिता र्थाय पञ्चाकारणसंस्थितम् ।

अथ भगवतो देववधौ समाधिमापद्येदस्मदाजहार ।

शून्यता कुरुनामिदं दिव्यकामसुखस्थिता ।

सर्व्वकल्पविहीनाह निष्पुपञ्चा निराकुलाः ।

मा न जानन्ति ये नार्थं सर्व्वस्त्रीदेहसंस्थिता ।

तासामह द्दिता र्थाय पञ्चाकारेण संस्थिताः ।

अथ भगवान् क्षणायत्नो गाढेन भगवतीदेववधौ धुम्वयित्वा समाजिह्व
चामन्वपते स्म ।

देवि देवि महारण्यं रदस्य चातिदुर्लभम् ।

सारात्सारतरुं श्रेष्ठं सर्व्वबुद्धेः सुभाषितम् ।

शृणु वक्ष्ये महातन्त्र तन्त्रराजेश्वर परम् ।

गाढा चैकक्ष्णवीरन्तु सत्त्वानामासु(सु)विह्वये ।

अमकाशमिदं तन्त्रं अदृष्टमखण्डम् हि ।

नान्यमखण्डप्रविष्टस्य तन्त्रराजन्तु दर्शयेत् ।

मण्डले अखण्डस्य प्रविष्टो यः] समाहितः ।

अद्यायज्ञ (यन्त्र) परब्रह्मे तस्य तन्त्रं तु देशवेत् ।

गुरो भक्त कृपातुर्वै मन्त्रयानपरायणः ।

भक्तखण्डेश्वरे नित्यं तस्य तन्त्रं प्रदर्शयेत् ॥

एव बुद्धा तु यः कश्चित् योऽतीति लोभविग्नमितः ।

अहस्य मण्डले कृष्टे देशयेत्तन्त्रमुत्तमम् ।

स महाध्यायिभिः] अष्ट विष्णुभामलीलताः ।

अष्टासाध्वन्तरे तस्य मन्त्रदुःखं भविष्यति ॥

यमदृतैस्ततो यन्त्रा कालपाशैर्विशीलताः ।

मरक मोयते प्राप यदि बुद्धैरपि रक्षितः ॥

यदि कर्मक्षयं दुःखं युक्ता च अक्षयस्वरम् ।

मानुष्यं प्राप्नुते जन्म तत्र वक्ष्ये भिद्यते ॥

तस्मात् मण्डलं चाह वर्णयेन्मन्त्रविद्वतोः ।

प्रवक्ष्ये तत्र वै शिष्यान् भूम्भमेव परोक्षितान् ॥

ततो हि देशवेत्तनं त्रिषु लोकेषु दुर्लभम् ।
 अथतः देशवेद्योपि सोऽपि गच्छत्यधोगतिम् ।
 सुखपाको भवेत्तस्य यदि बृहत्तमोऽपि हि ।
 यज्जाह्नोऽप्यवा शिष्य इत्युक्ते निश्चासनाय ।
 भिद्यते मूर्द्धि वक्ष्येन वृष्टिकाले न शशय ।
 तथामेतन्मया देवि भाषितं च वरानने ।
 तत्र चैकलवीरोऽस्मिन् सङ्गते चण्डरोवणे —

इत्येकल[वी]राख्ये(वे) चण्डमहारोषणतन्त्रे तन्त्रावतारपटलः प्रथमः —

8B • मण्डलपटलोदितोपा, 5B, • श्रीचण्डरोषणतन्त्रे अभिवेकपटल
 तृतीयः ।

4B अथ गुह्याभिवेको भवति । शिष्यो गुह्यं वक्ष्यादिभिः सम्पुन्य तस्मै
 खमनोवाप्सितं स्वयमौवनमखितं निर्यातयेत् ।

इयं निर्यातिता तुभ्य सर्वकामसुखप्रदा ।

• मया कामसुखाद्ये ते ऽहं नाथ ह्यपि कुर्वे ।

ततो गुह्यं वक्ष्यन् शिष्यो वह्निर्निगच्छेत् ।

ॐ चण्डमहारोषणं ॐ भठिति मन्त्रं जपन् तिष्ठेत् ।

गुह्यं पुनर्मन्त्रमवादि[भ] आत्मा[न] पूजयित्वा सम्पुटोभूय तद्गतं शुक्लं
 प्रोक्षितं पण्डितावा[व]क्ष्याय शिष्यमाह्वय तस्य निश्चायां अवाप्तिकाङ्क्षाभ्यां
 मय ऽहं वक्ष्यामि ॐ मन्त्रकारं तिष्ठेत् ।

ततो अहोसुखमिति पठेच्च ।

तत एव वदेत् ।

अथाह तेन वक्ष्याममुत्पादयामि येनातीतानामनप्रयत्नानां गुह्या भगवन्त
 अप्रतिष्ठतनिर्वाणं प्राप्ताः । किन्तु न तत्पदं अदृष्टमयहस्यं पुरतो वक्ष्याम्यम् ।

5A, ततो वह्निर्निगच्छेत् गुह्यं ।

प्रज्ञा तु नासिभूय उत्कटकेन गुह्यं तर्प्यन्त्या दृश्यन्ती

कित्त्वमुत्सहसे वक्ष्ये मदीयाशु(सु)चिभक्ष्यम् ।

विष्णुमन्त्रं राक्षसं भगवान्तां प्रपुन्यम् ।

7B, इत्येकलवीराख्ये चण्डमहारोषणतन्त्रे देवतापटलचतुर्थं

6A, तन्ममज्ञोभक्त ध्यायेत् मामक्या चष्ट सम्पुटम् ।

सक्रमेत्तत्र योगीन्द्र तस्म मूर्ध्नि विरेचयेत् ।

तारासक्रान्तयोगेन मामकीभगचेतसा ।

तत्र शुक्ररसोभूत पतेत्तस्य भगोदरे ।

निष्पन्नश्च[रित]रूपत्वं निसरेष्ट भगोत्तरे ।

दम्यात् खड्गेन चाक्षोभ्य पितरं यथात् प्रभक्षयेत् ।

मामक्यापि तत्र यथाहूक्षितं वै प्रकल्पयेत् ।

8A, • मन्त्रपटलं षष्ठम , 12A, निष्पन्नयोगपटलं षष्ठम ।

9A चक्षो सुखावतोरक्षेण रत्नकुण्डलोपशोभितम् ।

रागिणो सुखदं ज्ञान्तं सर्वकल्पविवर्णितम् ।

आमग्न्यानेन सम्पाद्य रागविह्वलमानसा ।

क्षुब्धे मादभुजं दत्त्वा ममाधोऽर्द्धं निरीक्ष्य ।

क्षुब्धश्च[रित] ततः पद्ममध्ये रश्मे प्रवेश्य ।

देहि धारणश्च[रित] त्वं लक्ष्मणोऽस्मिन्पादार्धम् ।

मदीयनिदले यन्मे मासवर्णोत्तममलिते ।

सर्वत्र तत्र प्रक्षिप्य सुखैर्विभक्तं प्रपूज्य ।

12B, • देहप्रोक्षणपटलः

14B, • स्वरूपपटलं षष्ठम , 15B, ध्यानपटलो नवम ।

11A, एकएव भवेद्यद्यः पञ्चरूपेण तस्मिन् ।

एव च यद्यः समाख्यातो अस्य सिद्धिदृढयतः ।

17A, • स्त्रीप्रणवापटलो दशम , 17B, विष्णुपटलं एकादशः ।

17A सर्वोऽहं सर्वव्यापी च सर्वलोकं सर्वनाशकः ।

सर्वरूपधरो बुद्ध इर्ता कर्ता प्रभुः सुखी ।

येन येनैव रूपेण सत्ता यान्ति विनेयतां ।

तेन तेनैव रूपेण स्थितोऽहं लोकहेतवे ।

क्षितित् बुद्ध क्षितित् मित्र क्षितिर्गर्भोऽहं तवकः ।

क्षितित् प्रेता क्षितित्प्रेत्येक क्षितिप्रारकश्चपकः ।

22A, सर्वमन्त्रकपटलो द्वादशम , 28B, • चर्यापटलश्चोद्दशम ।

28A प्रज्ञोपाय समायोगेन नख दद्यात्त व्यक्षरम् ।

शुभ्रनासिङ्गवच्चैव सर्वस्वशुद्धमेव च ।

दानपारमिता पूर्णा भवत्येव न सशय ।

तत्पर कायवाकचित्त समृत भाटसौख्यत ।

श्रीलपारमिताज्ञेया ज्ञेया सद्गताश्च नखक्षतम् ।

व्यक्षर षोडशचैव क्षान्तिपारमितान्विता ।

सादर दीर्घकालश्च रत जुष्यात् समाहित ।

वीर्यपारमिता ज्ञेया तत्तुल्ये चित्तयोगना ।

मन्त्रतोभद्ररूपेण ध्यानपारमिता मता

स्त्रीरूपभाषणा प्रज्ञापारमिता प्रकीर्तिता ।

सुरतैकयोगमात्रेण पूर्णा षटपारमिता भवेत् ।

पञ्चपारमिता पुण्यज्ञानप्रज्ञेति कथ्यते ।

सुरतशरीरसमाशुक्तो शरीरमन्त्ररसमृज्ज ।

विद्वान्ने क्षणमात्रेण पुण्यज्ञानसमन्वित ।

यथा जलानामुद्भूतं फलपुष्प समन्वितम् ।

एकक्षणाच्च सम्योधि सम्भारद्वयसम्भृता ।

स त्रयोदशभूमौशी भवत्येव न सशय

भूमिस्तु मुदिता ज्ञेया विमलार्चिर्गतिक्षया ।

प्रभाकरी सुदुर्लभाभिमुखो दूरगमाचला ।

[ता]पुमती धर्ममेधा समन्त[ि]त्यप्रमा तथा ।

निबधना ज्ञातवतीत्येव त्रयोदशश्च ।

24A, • अथलार्घ्यपटलचतुर्दश (gives reasons why Candā Mahārosana is called Acala, Likallavira and Candamahā rosana), 25B • विमुक्तिपटल पञ्चमश्च ।

25A सुदयस्वरूप भाव स्त्रीरूपसमाधाय । वीर्यो विज्ञान श्रेतो रूप पीतो वेदश्च रक्षा सच्चा श्याम सन्धार — अथवा नीलमाकाश श्रेता जल पीता पृथ्वी रक्षा वद्वि श्यामो वात — यथा भगवता तथा भगवतीनां — अथवा नील शुद्धिशुद्धमैधानुज्ञान, श्रेत आदशज्ञान पीत समताज्ञान, रक्षा प्रत्यवेक्षणज्ञान श्याम कृत्यानुष्ठानप्रारम्भम् ,

एक एव जिन श्रान्ता पञ्चरूपेण संस्थिता ।

प्रभाषारमिता चैका पञ्चरूपेण संस्थिता ॥

27B, • समुत्पादपटल योऽग्रम , 29B, • शुकादिहृदिपटल सप्त
दशमः, 81B, • स्थाधिहृद्वह्निपटलोऽष्टादशम , 83B, • शुकात्तन्मादि-
पटल उनविंशतमः, 86A • नागाभिधेदितयन्त्रपटलो विंशतितम , 38A •
कुतूहलपटल एकविंशतम , 89A • वायुयोगपटलो द्वाविंशतितम , 89B •
मृत्युलक्ष्मणपटल त्रयोविंशतितम, देहस्वरूपपटल चतुर्विंशति तम • (Last
Colophon) देवीसाधनपटल पञ्चविंशतितम ।

CH X 15B

The position of Śākya Sinha is thus defined in this cult

अथ भगवतो आह । किं भगवन् स्त्रीयतिरेकेणापि श्रूयते साधयितुं
अणमहारोपकपद उताहो न श्रूयते ।

भगवानाह न श्रूयते देवि ।

भगवतो आह किं भगवन् सुखानुदयात् न श्रूयते ?

भगवानाह ।

न सुखोदयमात्रेण लभते बोधिवत्तमा ।

सुखविशेषोदयदेव प्राप्यते सा च नान्यथा ॥

16B लोकाकौलव्यनाशार्थं मायादेवीसुतः सुधी ।

अतुरशीतिं यदृच्छासि तदा सा तन्म एव एव ।

मत्वा निरञ्जनातीरं बुद्धसिद्धिप्रकाशक ।

यातो मारागिराज्यं न चैव परमार्थतः ॥

यस्मादन्त एव बुद्ध सिद्धो गोपान्वित सुधी ।

वक्ष्यपद्मसमायोगात् स सुखं लभते यत ।

सुखेन प्राप्यते बोधिं सुखं न स्त्रीवियोगतः ।

विमोक्षः [ ] क्रियते यत्नं लोककौलव्यनाशे ॥

येन तेनैव ते लोका यान्ति बुद्ध विनेयताम् ।

तेन तेनैव रूपेण मायादेवीसुतो विनः ॥

स्थित वै कामशास्त्रं तु पद्मपद्मोपरिस्थितम् ।
 योगोद्गतकुचा दृष्टा विशालार्द्धि प्रियवदा ।
 सहजाचलसमाधिस्था देवोमेतान् भावयेत् ।
 ऊकारज्ञानसभूता विश्ववचोन्तु योगिनीम् ॥
 भावयेत् हर्षितो योगी भुव सिद्धिमवाप्नुयात् ।
 अथवा भावयेन्मेतां वाय्वाधौकारसभवाम् ।
 मुद्रितां इत + + तनैव पीताम्बुचघालेश्वरीम् ।
 रक्तेन मुद्रिता वच्चा रक्ताम्बा [कुङ्कु]कुल्लिका ।
 अमिताभमुद्रितां देवीं क्रीकारज्ञानसभवाम् ।
 ताराम्बा श्यामवर्णां च चांकार ज्ञानसभवाम् ॥
 अमोघमुद्रिता ध्यायेत् पूर्व्वरूपेण मानव ।
 सत्त्वपद्मं हस्तसु सौन्दर्यपेण सखिग ॥
 यद्गुणश्रद्धाः शोभान् व्यालीलाभिनय कृतौ ।
 स्वकुलीम्बाय कन्यां गृह्य प्रभावयेत् ॥ (?)
 अनेन सिध्यते योगो मुद्राया नैव सशय ।
 अथवा प्रतिमा कृत्वा साधयेत्सुत्रादिसंस्तुता ।
 सहस्रसमाधिशो जपेदेकाग्रमानस ।

10B अथात सप्तवक्ष्यामि एकवीरन्तु मण्डलम्
 चतुरस्रं चतुर्द्वारं चतुस्तोरणसंयुतम् ।
 पीतवर्णं तु कर्त्तव्यं मध्यपद्मं चतुर्द्वारम् ॥
 तस्य चाधौ दक्ष श्वेत नैऋत्ये रक्तसन्निभम् ।
 वायवे पीतवर्णं श्याममैशानकोणके ॥
 मध्ये वै कृष्णवर्णं तत्राचलं प्रकल्पयेत् ।
 सूर्य्यसमवर्णं श्वेतं पीतम्वा रक्तमेव वा ॥
 श्यामं वा पद्मभिरुज्जै रङ्गरूपं विचिन्तयेत् ।
 रोचनमधिकोणं च चण्डाग्रोक्विधापिणी ॥

वामदक्षिणकराभ्यां च शरत्तन्त्रकरप्रभाम् ।
 नैऋत्ये षंढरा देवौ धनुर्वाणधरां परा ॥
 रक्ता वायव्यकोणे तु मामको पीतसन्निभा ।
 + + + + शिखाहन्ता श्याममैशानकोणके ।
 तारिणी वरदा सत्यं वामे भीलोत्पलधारिणी ॥
 यता चण्डाशना सर्वा चन्द्रपथकसंस्थिता ।
 रागवत्या न्यसेन् पूर्व्वे द्वारे श्चण्डालता समा ॥
 खड्गधरैरधरा रक्ता देववपुस्तु दक्षिणे ।
 कर्त्तितल्लनीकरा भीला यमेन हतवेष्टिता ॥
 पश्चिमे मारुतस्थान्तु वर्णवपुकराचता ।
 भय्रपिण्डवस्त्रातु ववयस्या श्यामसन्निभाम् ॥
 उत्तरे मोहवपुस्तु तन्त्रप्रोक्तधारिणी ।
 पीतवर्णा कुबेरस्याऽन्यमेतु खर्यासना + + ॥
 प्रतापीडप्रदा सर्वा + + + + + सूर्जण ।
 चाचारो हि चण्डा कोणे कर्षका पीतसन्निभा ॥
 अस्य भावनमाप्तेषु योगिन्यष्टसमिन्वतम् ।
 त्रैलोक्येषु स्थितस्त्रीणां स भर्ता वरमेश्वर ॥
 अद्यान्तसप्रवक्ष्यामि चण्डरीशवभावना ।
 विश्वप्रदास्ते देवं कल्पयेन्मखरीवयम् ॥
 वामदेवभवेदमौ रक्तवर्णस्तु नैऋत्ये ।
 पीतम्बे कामदेवं तु श्यामा माहिष्ठरामकं ॥
 वायव्ये खर्यावर्णं तु कोइलासुरसञ्जकम् ।
 कर्त्तिकर्षककरा चैते सखिनालीडपादतः ॥
 भवतः पश्चिमे देवी स्थिता वै र्ण्यप्रावली ।
 चक्ष्यैव ध्यानयोगेन दग्धमन्त्रादिपूजया ॥
 . . . . .
 पीतया प्रजया युक्तं वामे च श्रेणवद्वया ।
 नील वैधव्यरोषं तु रक्तया रक्तयाथवा ॥

.. ..
 सावहिभावधेद्वाटं वावत् प्रस्तुतं प्रजेत् ।
 गतन् प्रस्तुतो योगी महामन्त्रेण सिध्यति ॥

In my Nep. Cat of the year 1915, pp 92-94, mention is made of a commentary on the Candamahārōṣana Tantra by Mahāsukhāvajra. The MS is dated N S. 117 = A D 1297. The commentary is entitled Padmāvati. Mahāsukhāvajra is mentioned in the Tenger.

For a Tibetan translation of the Text see Beckh, p 88, para 42.

85.

9965. एकलवीरचण्डमहारोपणतन्त्र *Ekallavira-Canda mahāroṣana-Tantra.*

Substance Nepalese paper 11½ x 2½ inches Folia 83 Lines 5 on a page Extent in slokas 1200 Character Newari Date, N S 130 Appearance, fresh Complete.

Last Colophon — इत्येकलवीराख्ये श्रीचण्डमहारोपणतन्त्रे देवतासाधनपटल पञ्चविंशतितमः ।

Post-Colophon Statement — इत्येकलवीराख्ये श्रीचण्डमहारोपणतन्त्रे देवतासाधनपटल पञ्चविंशतितमः ।

ये धर्मा जेतुमर्हा, etc, etc

शुभमस्तु । सङ्गत् ३२८ मिनि ।

See the preceding number

86

9981. चण्डमहारोपणतन्त्र । *Caṇḍamahāroṣana Tantra*

The first and the last leaves of a MS of seasoned palm leaf—dated N S 531 = A D 1411

संवत् ५३१ मार्गशिरशुद्धि श्रीचण्डमहारोपणतन्त्र सम्पूर्णमिति ।

श्रीकाण्डमखण्डनगरे श्रीकोत्तिगुणमहाविद्याराधिवारिणश्रीरविचन्द्रेण
 लिखितम् ।

पयावृष्ट तयालिखितश्च लेखिका नास्ति दोषाय नूनाधिकाक्षरं वा तत्सर्वं
साधनीयं महच्छब्देः ।

रक्षतव्यं प्रयत्नेन मया कष्टेन लेखितम् । शुभमस्तु सर्वसत्त्वानाम् ।

Then commences another treatise on Śāntika and Paustika

87.

1081h. एकलवौरचण्डमहारोपणतन्त्र । *Ekallavira- Canda-Maharopana-Tantra*

Substance Nepalese paper 7×2½ inches Folia 26 Lines 5 on a page
Extent in slokas, 200 Character Newari Appearance fresh

Last Colophon —इत्येकलवौर नाम चण्डमहारोपणतन्त्र समाप्तम् ।
वेधम्माः etc

88

10741. A. श्रीचण्डमहारोपणसाधनम् । *Sri Canda- Mahā Roṣaṇa Sādhanam*

Substance Nepalese paper 10×3 inches Folia 107 Lines 5 on a page
Extent in Slokas 1000 Character, modern Newari Date No 983 Ap-
pearance, fresh Complete

Beginning —ॐ नम श्रीचण्डमहारोपणाय ।

अथात प्रहस्य हता तन्त्ररागस्तु राजेश्वर इतिविद्वैकवीर (करवीर)
निर्गतस्तत्र चण्डमहारोपण प्रथमं तावत् मन्त्रो ध्यानालय एत-
च्छब्दे प्रथमाने वा गृह्यागारे सर्वदा अथ गिरिकुन्दरे गङ्गरेषु
नदीतीरेषु रुमरेषु एकलिकेषु गुहायां वा साधयेत् मन्त्रो
महाधिष प्रथमं तावत् गुरुमुद्राधिसत्त्वात् भिरत्तशरण-
ममनादिक कृत्वा हृष्टचित्तमुद्धरेत् ।— प्रथमं भावयेत् मैत्री
द्वितीयं करुणास्मिभावयेत् तृतीयं मुदितासमायुक्तं चतुर्थे उपेक्षा
विशेषतः चतुर्नेत्रविचारानिति ।

ततः [१]पणिन्कीरन मन्त्रं (२)

ॐ वक्षोतार किकये ॐ षट् । पूर्वं । ॐ वक्षककालवन्दये ॐ षट् ।

दक्षिण । ॐ वक्षवक्षमहासेन मूर्धानाष्कोटय स्कोटय यस्य यस्य ॐ षट् ।

81 श्लोकवोरस्य—(कल्लवोरस्य) इति सिद्धैकवोरस्य श्लोक-
महारोषणसाधनम् समाप्तम् ।

10A, इति कल्लवोरस्य प्रथम परिच्छेदः । 11A, इत्येकल्लवोरस्य चकार
परिसूचनार्थो द्दितिय परिच्छेदः । 18A, इत्येकल्लवोरस्य कलितकृदार्थप्रद्वय-
परिच्छेदस्तृतीयः । 11B, इत्येकल्लवोरस्यवाङ्मयविचारेण चतुर्थपरिच्छेदः । 26A,
इति श्लोकैकल्लवोरस्यप्रतिभेदान्तरे सहजाभिरास नामाभिसमय समाप्तम् ।

अथलाभिसमय प्रविष्टः । शुभम् ।

Post Colophon Statement —ये धर्माः oto, oto

सवन् दक्षिणतुयह माघे लब्धे पक्षमे तिथे रविवारे सिध्यता शुभम् ।

पद्याष्टोक्तं पल प्राप्तम् ।

89

9092 चतुष्पीठनिबन्धः । *Catuspithanibandha*

Substance seasoned ; palm leaf 20" x 2" Leaves by counting 8 11
leaf marks have disappeared Character Newari of the 12th century

Colophons —

3B इति प्रकरणं गुह्यपीठतन्त्रे प्रथम पटलः ॥ • ॥ इति चतु-
ष्पीठनिबन्धे गुह्यपीठे प्रथम पटलः ।

6A इति प्रकरण + + + पीठ समाप्तम् ॥ • ॥ इति
चतुष्पीठनिबन्धे योगपीठ समाप्तम् । इदानीं गुह्यपीठमाह ।

The leaf marks given in one of the blanks left for the
holes to the right and left of the centre, are not reliable
They are generally given by vendors without much thought

It begins —नमो रत्नचक्राय ।

विद्युज्जिह्वा महाभौमा सर्वासापरिपूर्णा ।

तातमस्कृतं दृष्ट्वेष्ट साधनोपाधिकाम्बरा ।

भगवत्या खेदान्मुखाया कल्पोक्तविधिना प्रविष्टमयज्ञाभिप्रेकविद्या-

कल्पस्य भन्विद्य अपविधिमारभ्यते ॥ प्रथमन्तावत भन्विद्यो कल्प

... यप्रतिपालनामृद्विपतिहार्थादि ... महोत्साहिना । ..

मनात्मावान राजादिमम्यदान्यतने सिद्धिनिष्पादनाध्येयकार्युक्ते सुनि-
श्चितेनैवा सर्वं द्रष्टुं सद्धिपात्राः । अस्मिन्मामनेन वाङ्माध्यात्मिक-
श्रीपात्रारे समन्वितेन प्रश्नापारमितादिसङ्गमिवापनोद्यतेन सर्व-
सारामोदानप्रशानयद्मनरनदीपुलिनविहाराजयगुहादिव्ययवा म-
नोऽनुकूले स्थाने स्मृतोमयादिचपसेवनम् । धूम्रमि कल्पयेत् ।
तत्रार्थं विधिकमो, निशा हृत्पीयावसानकालसमये शयनादुत्थाय
जैयभिकाकाशधानुनिष्ठधर्मधानुपर्यवमानकवन्मिनेभ्यः सर्वबुद्ध-
बोधिसत्त्विभ्यः सर्वान्तमभाव विनिर्यातयेत् । प्रथमेन ततो द्वाद-
शाक्षरमन्त्रेणाङ्गुष्ठमुद्रयामान पद्मसु स्थानेषु रक्षा विदध्यात् । तेन
बहिर्भूत्यादिकं गच्छेत् मन्त्री दक्षिणाभिमुखो विवा वीर्यदाभि-
मुखो भवेत् । ततः हस्तश्रीवत्स ज्ञानवच्चाङ्गप्रक्षालनं वा कुर्यात्
ततो देवा उदकावलिचर्य निवेश देवगृह यायान, सम्यक्कृत्ति-
कुसुमाभिकीर्ण मच्छलके देवा पटप्रतिमस्यान्वतमस्यायत अभा-
वेन भगवतो ध्यात्वा वक्त्राम्बरधरो सर्वोपकरणोपेत प्रतीच्यादि
मुखोदङ्मुखो वा सर्वलोकधात्वास्त्रिगन्धर्वबुद्धबोधिसत्त्वपर्येक
बुद्धार्थश्रावकादीन् भावतो भवेत् । ततो भगवतो ज्ञाया अग्ननि
गिरति निधायैव वदेत् रत्नचयं मे शरयं सर्वपाद प्रतिदेशयाज
अनुमोदे नगदण्डं बुद्धबोधी दधे मम । तथैवाग्ननि कृत्वा विमुक्ति-
मन्त्रमुदीरयेत् । सप्तवारं नम समस्तबुद्धानां ॐ सर्वविमुक्तिधर्म ।

Here the first leaf ends. The second leaf however does not tally with it.

The text of the Original Catuspitha Tantra has been described in Cam Cat p. 197. The commentaries to the text have been described in my Nep Cat. 1915, Catuspitha Sādhanaśamkṣepa in p 7, Catuspithaloka in p 12, and Catuspithanibanda, i.e. the commentary under notice in p 7.

For a Tibetan translation of the Text, see Beckh p 82, para. 39.

90.

8063. चर्याचर्यविनिश्चयः । *Char'yācarya Vinīśchaya*

A collection of Buddhist songs in Bengali, with a Sanskrit commentary

Substance modern Nepalese paper, white on one side and yellow on the other Pages 96 Lines 20-22 on a page Bound in book form Character Nāgara in a Newari hand Appearance, fresh Ends abruptly in the commentary of the 10th song

See my printed edition of the work in the volume entitled *Hajara Bacharen purāna Bāngala Bauddha Gānao Doha* This is a copy of the palm leaf MS on which the printed edition is based It contains 50 songs written by twenty different poets between A D 950 and 1200 Most of these poets are known from the Tengur, Tantrika Section. The accompanying Sanskrit commentary does not explain the words, but the inner meanings of the songs according to the Sāhajīa tenets of Buddhism

91.

9064. कृष्णयमारितन्त्र । *Kṛṣṇa-yamāra Tantra*

Substance Nepalese yellow paper 11½ x 2½ inches The last four leaves are of smaller size—11½ x 2 inches Folios 26 Lines 5-7 on a page Extent in slokas 450 Character Devanāgarī Appearance fresh Copied from an original dated N S 1000 = A D 1350 Complete

Last Colophon — श्रीकृष्णयमारितन्त्रस्य समाप्तः ।

Post-Colophon Statement —

श्रीमानकृष्णमौलिराजने (?) नेपाणसम्बद्धे
 क्षेत्रे पञ्चसिते षष्ठोद्भवसे वारे मङ्गो(हि)वन्दने ।
 श्रीमत् कृष्णयमारितन्त्रमसमक्षितमस्यैव प्रद
 सत्वाद्यादितचेतसा सुलिखित तत्त्व मया अक्षया ॥

लिखितमस्ति श्रीवन्द्यमहास्वविद्यारमगुरोसरयाम्बुजसेविकेन श्रीमद
 छरीमहाविद्यारोपमिच्छुश्रीधर्मरक्षितेन । इति शुभमस्तु ॥

Mahāsthāvira Vanarātana is known from Tengur

There is no Tibetan translation of the Text in Beckh
But Cord has translations of many commentaries in p 159 (ff)

Pragmāṇa —

एव मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् सर्वतथागतकायवाक्चित्त-
सर्ववक्ष्ययोगितभोग्यु विनष्टार । मोहवक्ष्यमारिणा चा पिशुन
वक्ष्यमारिणा च ईर्ष्यावक्ष्यमारिणा चा द्वेषवक्ष्यमारिणा चा
मुद्गरवक्ष्यमारिणा च दण्डवक्ष्यमारिणा च यज्ञवक्ष्यमारिणा च खड्गवक्ष्य-
मारिणा च । वक्ष्यचर्चिका च । वक्ष्यवाह्यौ च वक्ष्यनरत्नौ च
वक्ष्यशरीरौ चाकोला— एव प्रमुखै महावक्ष्यमारिसवै व्यथ खलु
भगवान् वक्ष्यमाणि वक्ष्यसत्त्व सर्वतथागताधिपतिमानम्वयामास ।
अथ खलु भगवान् खल्वेत्यादेश्चहरे द्वितीयोऽयं शब्द । सर्वं
मारिनिहन्तवक्ष्य नाम समाधि खलायवाक्चित्तवक्ष्यायोनिष्टारया
मास ।

चन्द्रवक्ष्यप्रयोगेन भावयेद्यमघातकम् ।

मादायां प्रमनायाय दिवोपनुदे सर्वत ।

रक्षाये भावयेदस्य पञ्चरश्मिसमाकुलम् ।

वक्ष्येद्य भूमिवातश्च प्राकार पञ्जर तथा ।

अथ खलु भगवान् सर्वतथागतजनकसर्वमारिविष्वक्पदवर्ध नाम समाधि
समापद्येत् सर्वमाह ।

वक्ष्यमार्यादिवैज खलायवाक्चित्तवक्ष्ययोनिष्टारयामास ।

यमध्ये छे स मे द य च नि रा जा स हो द य यो नि र ।

रेषस्यादियमाग्न्यात् छेकारे मोह उच्यते ।

मकारे पिशुनमेवाह सकारे राममेव च ।

दकारेऽपि च ईर्ष्या स्वाद्यमप्राप यश्च कौर्त्तिता ।

यकार मुद्गर स्थातः चकारे दण्डनायक ।

निकारे यज्ञवाग्निश्च राकारे खड्गवानपि ।

जाकारे चर्चिका प्रोक्ता वाराहौ च सकारजे ।

सरस्वतीचण्डोकारे जकारे श्रौतिका स्रुता ।

ज्योतिरश्चतु कोणे चत्वार कंरका मताः ।
 खवचमध्ये गतं चिन्तेत् विश्ववर्चं भयानकम् ॥
 यमान्तकस्य मध्यस्थं भावयेत् कालदारुणम् ।
 पूर्वदिरे मोहवचं तु दक्षिणे पिशुनमेव च ॥
 पश्चिमे रागवचं तु ईर्ष्याशुमुत्तरे तथा ।
 कोणवचचतुश्रुले चर्षिकाद्या विभावयेत् ।
 दारवचचतुश्रुले मुद्गराद्या विभावयेत् ।
 विश्ववचचतु कोणे चत्वारो दृक्कमस्तकाः ॥

अथ एतु भगवान् सर्वतयागताधिपतिं यमरिवचं नाम समाधिं समापयेद
 महादेवकुलमन्त्रमुदाजहार । ॐ श्रीं स्त्रीं विष्णुनाम ऊ ऊ षट् षट् साहा ।

अथ एतु भगवान् सर्वतयागताधिपतिर्गोहवचमन्त्रमुदाजहार । ॐ निग
 निज ।

अथ एतु भगवान् सर्वतयागताधिपतिं पिशुनवचमन्त्रमुदाजहार ॐ
 रत्नएक ।

अथ एतु भगवान् सर्वतयागताधिपतिं रागवचमन्त्रमुदाजहार ॐ
 चारानिज ।

In this way it goes on giving the *mantras* of *Irsyavajra*,
Mudgaravajra, *Dandavajra*, *Padmavajra*, *Khadgavajra*, and
 their *Śakties* *Vajra Carikā*, *Vajra-Vārahī*, *Vajra Sarasvatī*,
Vajra Śūri, and *Kāyavakentādhīsthanā* mantra, in short,
 the mantras of all the associates of Bhagavān, named in the
 beginning

Next come the *Dhyānas* of some of the deities of much
 iconographic interest

I Yamārī

त्रिसुखं बहसुखं कृद्धमिन्द्रनीलसमप्रभं ।

पाण्यौ चक्षुः प्रभावित्वा यमारिं भावयेदुभयं ॥

II Mohavajra

त्रिसुखं बहसुखं शान्तं सङ्खविम्बसमप्रभं ।

पाण्यौ चक्षुः विभावित्वा मोहवचं विभावयेत् ॥

III *Pisunavajra*

त्रिमुख षडसुभ पुस्त तप्तचामोकरप्रभ ।

पाणौ रज विभावित्वा त्रिमुखवच्च विभावयेत् ॥

IV *Rāgavajra*

त्रिमुख षडसुभ वाह पद्मरागसप्तप्रभ ।

पाणौ पद्म विभावित्वा रागवच्च विभावयेत् ॥

V *Īśyāvajra*

त्रिमुख षडसुभ सख मलकतोत्पलसङ्गिभ ।

पाणौ कोष विभावित्वा ईश्यावच्च विभावयेत् ॥

Here ends the first Patala

4A, सञ्जतयागतकायवाकचित्तज्ञापयमारिरञ्जातन्त्रेऽभिधेकपटल प्रथम ।

जय खसु भवन्त सञ्जतयागत भवन्त महापञ्चकस्य खुदन्ति स्म ।

The second Chapter gives hymns to the deities

5B, •महाप्रयत्नपटनो द्वितीय , 6A, कर्मयोगपटकस्तृतीयः , 10A,

•चतुर्थ पटल (entirely devoted to mystic diagrams a specimen of which is given below)

8A अमृताक्षकर्मणे चक्रव्य लिखिद्वती ।

राजिकालवनेनापि विषेय निम्बकेन च ।

त्रिकटुक कटुतेजस्य अमृताक्षान्नामैव च ।

धुस्त्रकवचनिर्मायैश्चखरोजैस्तथैव च ।

तर्जनीरत्नमादाय त्रिवक्त्रस्य रसेन वा ।

ऊर्ध्वरस्य मलिका गृह्य चण्डालहृदिप्रक्षालन ।

मुमुक्षितपद्मलेखन्या चतुर्दशां लिखेद्वती ।

मथ्याङ्गे क्षूरधितेन दुष्टानां मन्थयेत्तुना ।

नाम सत्त्वविघातस्य अकारेण विदर्भयेत् ॥

दक्षिणाभिमुखो योमो व्याख्यानं यमघातक ।

क्रोधरूपं महापञ्च खण्डमुग्रविभूषितम् ॥

महिमस्य शतज्वल्लङ्घ दृष्टदुर्ग मयागक ।
 कटारोद्धंशूटकेशं शक्यमशुभ्रुव तथा ।
 दक्षिणेन महावपु उरु चैव द्वितीयकम् ।
 हतोये कर्त्तिहस्त च इदानीं वामतो लिखेत् ।
 चक्रचैव महापद्म कपालचैव वामत ।
 मूलमुखे महाभय दक्षिणे चन्द्रसुप्रभ ।
 वाम रक्तनिभ प्रोक्त वचाभरणभूयित ।
 रोमकूपमहाविवरा स्फोरयेत् सङ्कुक्ताधिप ।
 प्रयाणोदपदस्य सूर्यमण्डल उग्रत ।
 विहृतदङ्गाकरालास्य कम्पज्वालाग्निसन्निभ ॥
 श्वमात्मानं सन्नद्ध साध्य वै दुरतो न्यसेत् । etc, etc

11A, *चक्राशुपूर्वलिखनं नाम पञ्चमं पटलं

12A, चक्रावलीकनो नाम षष्ठं पटलं ,

11B अथ मन्त्रं प्रवक्ष्यामि सर्वभूता वलिक्रियां ।

उच्चारिते महामन्त्रे सर्वभूतप्रकम्पनम् ॥

इन्द्राय ह्रीं यमाय ह्रीं वहण्याय वि कुबेराय ज्ञा ईशानाय त अन्नये अ
 नैऋत्ये न वायवे न चन्द्राय ऊ चर्काय ऊ अक्षये षट् वसुधारायै षट् वेम
 चित्रिणे स्वा सर्वभूतेभ्य स्वा । स्वा स्वा ह्रीं ह्रीं ह्रं ह्रं हे हे स्वाहा ।

हत्वा मण्डलिकां त्र्यम्बा विष्णुवतीमिमिश्रितै ।

देवता प्रीणयेद्योगी हाहाकार एतः स्मरेत् ॥

18B, आकर्षणविप्रयोगपटलं सप्तमं ।

The Saktis of the different Yamaris

12B, त्रिमुखा षट्भुजा युक्ता चक्रहस्ता शशिपभा ।

चर्चिका भावयेत् प्राचीं रक्षाहतिप्रयोगत ॥

त्रिमुखा षट्भुजा घोषा वज्रहस्ता सुनीलका ।

वाराहो भावयेत् प्राचीं मद्याहतिप्रयोगत ॥

त्रिमुखा षट्भुजा रक्ता सरस्वती भावयेद्दूती ।

पद्महस्ताधरा सौम्यां प्रज्ञावर्द्धनदेवते ॥

त्रिमुखा घटभुजा खर्वी मरकतोत्पलसन्निभा ।

शौरि भावयेत् प्राज्ञो शुभाशुष्टिप्रयोगतः ।

14B, •होमविधिपटलोऽष्टम , 15B, •यमारिभीमा नाम नवम
पटल ।

15A प्राज्ञस्य तु मासेन चितिभस्मेन तन्महा ।

यमारिप्रतिमां कुर्यात् दिगुजमेकवर्जितम् ॥

दक्षिणेन महावक्त्रं सत्ये नृशिरस्तथा ।

शुक्लवर्णं महाभीमं तेन दुष्टानिहन्तयेत् ॥

प्रतिदिनं बलिं दद्यात् पञ्चमासाम्भतेन तु

नित्यं यत् मार्गयेद्योमी मम शत्रुं निहन्तय ॥

इत्युक्त्वा सप्तरात्रेण प्रव्यूधे स्मियते रिपुः ॥

16A, चैताड (चैताल ?) साधनानुसृतिभावनपटलो दशम 17B,
चर्यात्मपसाधनपटलएकादशम , 18B, सर्वोपायिकविशेषको नाम द्वादश
पटल , 19B, तिद्धिनिर्णयपटलत्रयोदशम , 22A, •नृजयससाधनो नाम
चतुर्दशपटल ,

It begins —अत्रेदं सूत्रपाठेन परमसमयः ।

अकारो मुखं सर्वधर्माणां साधनस्य तत्वात् ॥

शिव्यं वैनीचनं ध्यात्वा शीघ्रमाप्तकल्पवान् ।

ज्ञानसूत्रवराधाय पातयेत् सुसमाहितः ॥

तत्रेदं महामण्डलप्रवेशसमयः ।

मण्डलदिगुक्तो रौच्यहारविशतः ।

पञ्चमथसमाहितः सूत्रं बुद्धेः प्रकल्पितम् ॥

तत्रेदं महावक्त्रप्राधान्यसमयः ।

अष्टो बुद्धमहाचार्यो अष्टो धर्मगण प्रभुः ।

देहि मे समयं तत्र बोधिविषयं देहि मे ॥

तत्रेदं महाभूपरिग्रहसमयः । वक्त्रपृथिव्यावाहनम् ।

तत्र देवि साक्षिभूतासि सर्वबुद्धाणां तापिनां ।

अर्पयामि विप्रोषेण भूमिपारमितासु च ॥

- 20B, प्राणातिपातिनो ये च मत्स्यमांसादिभक्षकाः ।
 मदिराकामिनीसङ्गा नान्तिकव्रतधारिण्यः ।
 अन्नभिषिक्ता नरा ये च उद्ध[त ?]थमनकारिण्यः ।
 ग्रामञ्जालरता ये च यमारितन्यपरायणा ।
 सिध्यन्ते नान्ति सन्देहः क्षण्यस्य वचनं यथा ।
 अथ ते मैत्रेयप्रमुखा सर्वबोधिसत्त्वा ।
 वचनवक्तिपदं श्रुत्वा तु यज्ञौ स्थिता अभूवन् ।
- 28A, *वचनकृत्साधनम् पञ्चदशमपटल ।
- 22B, अथातो रहस्यं यज्ञे समासाज्ज तु विज्ञेयम् ।
 येन विज्ञातमात्रेण अक्षराकर्षणं भवेत् ।
 द्विभुजमेकवक्त्रं तु दृष्ट्वाभ्युक्तपाणिनं ।
 प्रीतदेहं महारूपं वचनकृत् विभावयेत् ।
 मूर्ध्ने [च] रतिं ध्यायात् दक्षिणे मदनसुन्दरी ।
 यन्त्रिणे कामदेवी तु उच्यते मदनोत्सुका ।
 सर्वसां कामदेवीनां काम्मुक्तं भावयेत् हरम् ।
 प्रीता रक्ता तथा श्यामा मुक्ता रक्ता च भावयेत् ।
 कोणे चैव न्यसेद्ग्लिखमनिहदमुषापतिम् ।
 वसंतं मकरनेतुश्च शरिः भागे प्रकाशयते ।
 कान्तपदं दर्पकं चोक्तं शरं वायुधं तथा ।
 सर्वेषां देवतानां तु यमत्र मूर्द्धि भावयेत् ।
 स्त्रीणां खगमुखान्तस्थं वचनकृत् विभावयेत् ।
 सीत्वारमन्त्रसम्भूतं विष्णुरन्तं समन्ततः ।
 वाञ्छिता विज्ञेया ध्यात्वा येद्यमाना मदोत्सुका ।
 भादयो पतितो चैव रक्तवस्त्रपरायता ।
 मन्त्रश्चैव अयेनैव उक्ताः शरमेदितम् ।
 खाद्या अन्तं ततो दत्त्वा सीत्वारमन्त्रमुचरेत् ।
 अमुकी मे वशीभवतु भावयेत् सप्तवारकम् ।
 वाञ्छिता [ ] लभते योगी क्षण्यस्य वचनं यथा ।

23B, *हेवकसाधनपटल षोडश ,

25B, *भोधिचित्तनिगदशपटलः सप्तदश

26B, *कथापटल सप्तदशम ।

The work ends —

इदमवोषत् शुच्यकाधिपतिर्वचकुलप्रणेता गकटकूरसस्य सम्यग्रतो महातन्त्र

राजयोदियानविनिर्मितं सपादललादुद्धतं समाप्तं

Last Colophon — कथापटलोऽष्टादशम

92

10744 सेकोद्देशटिप्पणी । 81 lds 11 pp 1

By SADDHUTTA SRIDHARANANDA

Substance seasoned palm leaf 10x11 1/2 in. Folia 10 lines on a page 7/8 Extent sloka= 30 C1a after Newar of locally 13th century appearance old and also old red color. Remarkably correct and accurate

Beginning — ॐ नमः श्रीकालचक्राय

सर्वोत्तमविनिर्मितमयुष्मद्योग माता

ब्रह्मैवातारसंपूर्णतनुर्विभुषः ।

मूर्त्या यथा कथयतेऽभिजनं जिनानां

तस्यै नमः सहजबोगविभुष मातुष्य (?)

श्रीगुरोश्चरणाभोजं प्रणम्य स्मरन्वादि मे ।

लिख्यते तत्रसादेन सेकोद्देशस्य टिप्पणी ।

इह यद्यु श्रीधाव्यमहाबैद्यनाथतन्त्रप्रवक्तारिभिरर्थोचितः श्रीशा

स्वसिद्धो भगवान् सन्तमसायान देशयत स्म ।

तत्र दशभूमौश्वरमहाबोधिसत्त्वश्चपाणिनिमित्तशरीरं सुचन्द्रो

राजा परमादिबुद्धदाज्ञसाधसमसातन्त्रे भगवन्तमध्येवपति स्म

तथाहि भगवद्वाक्करजम् ।

बोधौ काल महाबोधि प्रज्ञाधारमितानये

नियतं देशकल्याणं प्रप्रकृतो महाभिरि ।

महामन्त्रगणे प्रोक्तं स्यात् श्रीधर्मपातुकम् ।

श्रीधर्मपातुर्दि सम्बुद्धे बुद्धानां व्यववर्तिनाम् ॥

यदेवाधिकसूत्रान्तधारणो कल्पदेशना ।

स्यात् नैक निरस्योक्तं मध्यसत्त्वाग्रयेन तत् ॥

मध्यकूटेऽपि मैत्रेय प्रज्ञापारमितानयम् ।

बुद्धो मन्त्रनय शुद्ध श्रीधर्मान्ने देशयिष्यति ॥

इति वचनान्तरगत श्रीधर्मान्ने एव मन्त्रनयदेशना । अन्यदेशे पुन-

र्यन्तवाधिसुत्तोन्नयस्तदभिप्रायेण दशभूमौत्तरमन्त्राधिसत्त्व संगी-

निकारोऽन्तो वा तत्तज्जदेशनां विस्तरेण करोति ।

सुचम्प इति

सेक इत्यादि ..

भयवर्तिनि

.

. चापाममिति ..

तत्र अपर इति मन्त्रादिदेशः,—

So this is a good old manuscript of a standard work of the Mantrayāna

End —सेकोदेशस्य टिप्पण्यः वदन्मि शुभ मया ।

लिखनाव तेन [स]पायात् वक्षस्तत्पदस्य ॥

सेकोदेशटिप्पणी समाप्ता ।

Post Colophon Statement —

कतिरिय साधुपुत्रपण्डित श्रीधरानन्दस्य ।

For a Tibetan translation of the commentary, see Cordier page 16, and for that of the Text see Beckh, p 72, para 2

93.

4756A ताराबोधय उत्पातकथा । *Tarabodhaya Utpāta*

Katha

Substance Nepalese paper 11x2 1/2 inches Folia 20 Lines 5 on a page
Extent in Sloka 200 Character Newari Date A S 819 Appearance dis-
coloured Complete

Beginning —ॐ नमो लोकेश्वराय ।

श्रीमत्पुस्तके स्म्ये लोकनाथं पश्यति ।

मानवानां हितायैव तारादेवो महाकृपा ।

उत्पातद्वयस्यापि शुभाशुभफलितया ।

देशयत्तु कृपासिन्धो विधिना महता प्रभो ॥

लोकेश्वराय ।

इदमुत्पातं प्रवक्ष्यामि उत्पातशान्तिक्रमम् ।

पश्चिमकालयो लोकौ पापघाति भवति हि ।

इत्यादि ।

Colophon —इति श्रीतावोद्ये उत्पातकथा समाप्तः ॥ अक्षत् ८१६ ।

७४.

8855 **वज्रावली नाम मण्डलौपयिका ।** *Vajraśālī nāma*
Mandalopāyikā

By ABHAYAKARA GUPTA

Substance seasoned palm leaf 13×2½ inches Folia 123 of which 72 is
twice marked Lines 6 on a page Character Newari of the 12th century
Appearance mouse-eaten Complete The last leaf is a restoration on paper

The leaves are marked with letter numerals on the left
and figures on the right Both sides agree up to 88, then
letter numerals increase by one till 118 What should be leaf
119 is marked 116 in letter numerals and 118 in figures, and
the mistake is continued to the end

See Bendall's Cambridge Catalogue, p 197

Beginning नम श्रीवचसत्वाय ।

बन्दे श्रीकृष्णेश्वर स्वरतरे मारामवारे वरम्

कोधो धावति दिक्षु मङ्गलगिरो गावन्तु वधाङ्गना ।

श्रीमदचमत्तो महिम्नि जगदाशुभहामरुदे

निष्कृष्टमिहामवस्य महता वधावतो मोक्षतु ॥

अक्षवह्निर्व्यमतेव वक्ष्य परम्पराभिधियता हृदीयं
यज्योतिरन्तस्तिमिरं निरस्य श्रीवषट्ममूर्तिमती विभर्ति ।

Object of the work

मण्डलादिविधिं शास्त्रविंशतः कमणोदये ।
सद्विप्रमिह [सु] व्यक्तं ब्रूम शक्यकियं क्रमात् ।
किञ्चाचार्य्यैर्यथितप्रक्रियासा
पूर्णत्वं न प्रस्तुतत्वं स्फुटोक्तिः ।
क्वापि क्वाप्याद्याततो युक्तता चे-
त्यस्माभि स्तत्तद्गुणैर्मेखितेयम् ।

इह हि दुग्धगानाद्यविधादिदामपरम्परावद्भुजोन् दुर्गारत्नाभोर्निर्मेरुपा
मायश्रोऽपायनेषु गतिद्वयेषु च गम्भीरसत्सारसरिदावर्त्तंतिदुस्करे प्रतिसुदुर्गि
मन्त्र्योन्मन्त्रन + मन्त्रिव्याममस्तन्नास्तुमन्त्र परमज्ञपाप्रणयात् समुद्भूतसुषरे
प्रथममार्गाद्युपकरणसन्निधापनादिकमन्त्रो मनोहरविहारादिक्रियाप्रतिष्ठापनामुष्ठा-
नादिस्त्रभिद्वेकस्युत्तचित्तादौ च यथायोगे पुण्यासम्भारे ज्ञानसम्भारे च सम्यगु-
त्साद्याचार्यैर्वाङ्मन्यमन्त्रगीतिभिर्पुण्यधौर्धैर्यमात्सर्व्योवसाहश्रान्तिभिः क्षपालुभि-
र्वाधात्मक विहाराद्यर्घ्योर्घ्यादिदानलक्ष्य पूर्वंसेवाप्रयोजन शिष्यसंग्रहो भूखननं
भूयोधन भूमिपरिग्रहो विघ्नकीलन वसुन्धराधिवासन कलसाधिवासन वसुन्धरा-
धिवासन देवताधिवासन मण्डलसूत्राय रजपातन कलसन्वाधो मण्डलसाधन
देवताधिवासन प्रतिमादिप्रतिष्ठा पुष्करिण्यादिप्रतिष्ठा आन्तरामादिप्रतिष्ठा
शिष्याधिवासन आचार्य्यप्रवेश शिष्यप्रवेशो मातोदकमुकुटवस्त्रघटानामनेका
स्त्रिसमयदान आचार्य्यश्रीको मन्त्र अर्थय आङ्गन दर्पणसेक शूरक्षोपो गुह्यसेक
प्रक्षाद्यानचतुर्थसेका विद्यात्रय वक्ष्यत चर्यात्रतं व्याकरणमनुज्ञा आन्वास ससेको
द्योमो मण्डनोपसंहारो मानसमण्डल वलि विघ्ननिवारण वक्ष्य वक्ष्यघटानलक्ष्य
धारयस्वेति पञ्चाशद्विधयो विधेया ।

Authorities consulted 21B, नागबुद्धिपाद ; 23B, निव्यप्रयोगा-
वली ; 24B, सम्पुटतन्त्र , 27A, इत्यानन्दगर्भादयः ; 29B, हाकिनौवक्ष्यपञ्जर ;
32B, विमलप्रभ ; 36A, वक्ष्यदाकतन्त्र , 39A, मञ्जुवज्रमण्डलटिप्पणी ;
42B, तत्त्वसह , 13B, भूतढामर ; 44B, कालचक्र ; 48B, त्रैलोक्य-

विजयतन्त्रे, 54A, आभिधानोत्तरतन्त्र, 58A, अथर्वव्याख्यानव्यास मन्त्रेण
 चिह्नानि वक्ष्याम्यतन्त्रे वेदितव्यानि, 87A, तदुक्त भगवता सार्द्धाप्रप्रतिकायाच ,
 87B, विवृता चास्माभिराद्यायमङ्गल्येदिय अन्यत्र च नापत्तिः, 89B,
 विवृतमिदमाद्यायमङ्गल्यं, 101B, बुद्धकपालतन्त्ररहेवधादीनां, 109A,
 साकिनोवक्ष्यत्तरन्तर, 110A, योगिनोसञ्चारतन्त्रे, 111A, शीतमाने,
 दिकल्पतन्त्रे, 112B कालघञ्जे, 112B, सुवाहुपरिपञ्चा, पद्मसुप्रतिष्ठिते च
 तन्त्रे, 119A चास्माभि शीतसरोदवाभिसमयोपाधिकायां प्रकटित ।

Topics 5B, इति विद्यासम्पत्कृटोपैत्यावस्थान्यमार्चविधि , पुष्पा
 रिण्याद्यर्चविधि , , 6A, इति प्रतिमाद्ययविधि , 7A, इति सत्त्वविधित्वयम्
 र्छादिदानतत्त्वविधि , 8A, पूर्वसेवानियमप्रयोजनविधि , 8B, शिष्यमयह
 विधि , 9B, भूखननविधि , 10B, भूमिशोधनविधि , 12B, बुद्धवनाद्येदा,
 16A, इति भद्रासनम्, 16B, इति कूटकासनम्, इति शक्तिकासनम्, 17A,
 इति भूपरिमहविधि , 20A, वसुन्धराधिवासनविधि , 23A, इति कलस
 सख्यावस्था, 25A, इति कलत्राधिवासनविधि , 25B, देवताधिवासनविधि ,
 72 2B, वक्षपातनविधि, 78A, इति कल्पन्यासविधि नतचतुर्दिक्षु मण्डकाद
 विराय्याप्रज्ञापारमितादिसधनैश्चतुष्टय पाठयितव्यम्, 80A इत्युदकाभिषेक ,
 इति मुकुटाभिषेक , 80B, इति वक्षाभिषेक , 81A, इति आचार्याभिषेक
 गुह्याभिषेक प्रज्ञागावाभिषेकः सर्वार्थाभिषेक , 85A, विद्याप्रतिष्ठा, अक्ष
 छन्नप्रतिष्ठा, प्रतिमादिप्रतिष्ठाविधि , इति पुष्करणीवापीकूपप्रतिष्ठाविधि ,
 86A, आकाशादिप्रतिष्ठाविधि, 89A, विशेषतोऽध्येषणा कारयित्वा बोधि
 चित्तोत्पाद कारयेत्, 90B, इह य सम्भरामाचार्यमकर्तुमाय दौयते स
 सामान्य श्रद्धागमनबोधिचित्तोत्पादमावलम्ब्य, यक्षाचार्य कर्तुं दौयते स
 आचार्यसम्भरः। पञ्चकुलसम्पत्तौ । अतोऽय सम्भरदयदानपूर्वक शिष्याधि
 वासनविधि , 92A, इत्याचार्यप्रवेशविधि , 93B, इति समयोदकदानम्,
 95B, शिष्यप्रवेशविधि, 96A, माताभिषेकविधि , 97A, इति मण्डले शिष्यस्य
 दर्शनार्थक प्रवेश , 98A, इत्युदकाभिषेकविधि , 99B, मुकुटाभिषेक ,
 99A, वक्षाभिषेकविधि, घण्टाभिषेकविधि , 100A, नामाभिषेकविधि,
 100B, घण्टासमय , 101A, इति तिसमयदानविधि , 101B, इति मन्त्र

समर्पणविधिः, इति अन्नगविधिः; 102A, इति रसंघाभिषेकविधिः; इति
 घररोपविधिः; 108A, इति गुह्याभिषेकविधिः; 104B, वस्त्रतविधिः;
 106B, चर्चावतदानविधिः, इति व्याकरणविधिः; 111B, इति अग्न्या-
 भिषेकविधिः; इति साक्षात् सपरिक्करोऽभिषेकविधिः, 118B, इति ज्योति-
 मन्त्रो होमविधिः, 114B, इति मण्डनोपसङ्गारादिविधि एवमथ सेत्य-
 मण्डनविधिः, 116A, इति मानसो मण्डनविधिः, 116B, इत्यमृतसाधनम्,
 117B, नार्जभोतिकवर्णविधिः, 119A, नार्जभोतिकवर्णमन्त्रः, 120B,
 इति देवद्विकसार्जभोतिकवर्णविधिः, 121A, इति विघ्ननिवारणविधिः । मन्त्रा-
 षड्विंशतिभिरनुष्ठानैश्चिता यथावलोमान मन्त्रोपयुक्ता समता ।

The detailed description of *Buddhistotpal* :

80 विशेषतोऽध्येयतां कारयित्वा बोधिसत्त्वोत्पाद कारयेत् । समन्ता-
 दन्तु मां बुद्धाः बोधिसत्त्वा अष्टममुक्ततामा हमां वेत्तामुपादाय यावदाबोध
 मण्यनिवदनादुत्पादयामि परम बोधिसत्त्वमनुत्तरम् ।

यथा वेदाधिका नाद्या सम्बोधो हतनिचया ।

निविधां शौकशिक्षाश्च कुशलं धर्मासयचम् ॥

सत्वार्येन्द्रियाशौचश्च प्रतिगृह्णामि च दृढम् ।

बुद्ध धर्मे च सङ्गश्च निरलायमनुत्तरम् ॥

अद्यायेण गृह्णिष्यामि (?) सम्भर बुद्धयोगचम् ।

वक्त्रचक्षुषश्च मुद्राश्च प्रतिगृह्णामि वरवत ॥

आचार्य्यश्च गृह्णिष्यामि महावक्त्रकुलोचये ।

अनुर्दानं प्रदास्यामि पट्टहता ॥ विने दिने ॥

आमिवाभयसधर्मेमैत्रोबुद्धकुलोचये ।

महारात्रकुले योगे समये च मनोरमे ॥

सद्धर्मं प्रतिगृह्णामि वाह्यं शुद्धं त्रिषानिकम् ॥

महापद्मकुले सुद्धे महाभोधिससुद्धे ।

सम्भर सर्वसमुक्तं प्रतिगृह्णामि सर्वतः ॥

पूजाकर्म यथाशक्ति महाकर्मकुलोचये ।

उत्पादयिता परम बोधिसत्त्वमनुत्तरम् ॥

मण्डोला सत्वरं कृत्यं सर्वसत्त्वार्थशारणात् ।

अथोक्तान् तारयित्वेहममुक्तान् मोक्षयाम्बुजम् ॥

अनाम्बुजानाम्बासविष्यामि सर्वसत्त्वान् स्थापयिष्यामि । निर्वृत्ता चेति शर-
त्रयं पाठयन् (विवृतमिदं व्यासायमम्बुजम्) ततोऽमृतकुण्डलोन्मेषेणारुह्य तेषां
हृत्कण्ठशिरसि वक्ष्यद्वाचकोपरि सूर्यचन्द्रस्यानि वा कृष्णरक्तसक्तानि । अं व्या-
वं अक्षराणि चिन्तयित्वा तानुच्चारयन् हृत्कण्ठशिरसि गन्धोदकवक्ष्यपूजेन
मय्यमुष्टिना संस्पृश्या शिरसि पुष्पं अग्रे धूपं दोषञ्च हृदये पुनर्गन्धं दद्यात् ।

There are twenty seven mandalas treated of in this book
in full detail, therefore it is called *Mandalanpayika*.

(1) 58B, सत्वरमण्डले तु, (2) 58A, अतो मज्जद्वयमण्डले;
(3) 55A, पिण्डोक्तमोक्तमण्डले; (4) 55B, सम्यक्त्वान्तोक्तद्वयमण्डले;
(5) 56A, ज्ञानडाकिन्धा मण्डले, (6) 56B, समद्वयात्मकस्य द्विवचनपद्य
मण्डले; (7) 57A, बोद्धव्यमुक्तं तु मण्डले, (8) 57B, नैरात्माया मण्डले;
(9) 57B, एवं कुर्वन्कुलामण्डले; (10) 57B, वक्ष्याम्यनमण्डले; (11) 58A,
अपरवक्ष्याम्यनवचन मण्डले; (12) 58A, महाभाषामण्डले; (13) 58B,
नवामक बुद्धकपालमण्डले; (14) 58B, वक्ष्येत्कारमण्डले, (15) 59A, सत्वर-
मण्डले; (16) 59B, पञ्चविंशत्यात्मकबुद्धकपालमण्डले, (17) 60A, योगा-
न्तरमण्डले; (18) 60B, वमार्चिमण्डले; (19) 60B, वक्ष्यारामण्डले;
(20) 61A, मार्तण्डिमण्डले; (21) 61B, पञ्चरक्षाणां मण्डले; (22) 61B,
वक्ष्याम्युक्तमण्डले; (23) 62B, त्रिचत्वारिंशत्यात्मकमज्जद्वयमण्डले; (24) 67A,
दुर्गतपारिशीधनीमण्डले; (25) 67B, भूतदानरमण्डले; (26) 69A, षट्-
चक्रवर्तीमण्डले; (27) 70A, कावचमण्डले ।

Vajrāvali means a row of conventional figures of thunder-
bolt, which are to be found everywhere among the Buddhists
in Nepal

The detailed description of *Caryāvrata*.

104B, ततो बुद्धकपालसत्वरहेवद्यादीनां अन्त्यतमष्टममन्त्रेण खट्वाङ्गपद्म
भाजनानि निर्दिष्टानि ।

अथ दक्षमतो वीर खट्वाङ्गं हनयपानकम् ।

श्रीचक्रसत्त्वमुदेयं वहिरप्यात्मसंस्थितेति ।

गाथा यठन् यादयेत् । तन्नामरोक्तम्वा खट्वाङ्गादिभ्यो घर्ष्याङ्गं तत्तत्तत्
श्रद्धामन्त्रमन्त्रितः गृह्येत्यादिना यादयेत् तथाप्यथोसमाने ।

जटामुकुटधरं विष्णं सितवर्णविभ मद्यत् ।

कारयेद्विधिवत् सर्वं मन्त्रसम्बरसम्बतम् ।

कन्दमूलपत्रैः सर्वं भोज्यं भक्ष्य समाधरेत् इत्यादिना विद्याव्रतसमादानेन
कर्तुं घर्ष्याङ्गं तत्तत् । यातु योयिन पुत्रयो वा घर्ष्याङ्गं याधते तां वक्ष्याराष्ट्रीरूपां
नैरात्मारूपां पुष्पपाताशुरूपाकुलदेवतारूपां वा पुत्रपन्तु थोसम्बर देवपाद्यन्यतमरूपं
विचिन्त्य तस्यां तस्मिन् वा ।

द्युम्नो नमयत्तैरानीतां कुलदेवतां प्रवेश्य ।

अक्षोभ्यसक्तिरूपेण अमिताभं कुण्डलात्मकम् ।

रत्नेषु कण्ठमालायां हस्ते वीरोचनाः स्रुताः ।

मेखलायां क्षितौ अमोघ इत्युत्तैर्यथाकामम् ।

चक्रोक्तकुण्डलकण्ठिकादवकमेखला अक्षोभ्यामिताभरत्नसम्बरवीरोचनामोघसि-
द्धिरूपा भट्टिति विचिन्त्य तत्र तन्तुज्ञानसाध तयानीतं प्रवेश्याक्षोभ्यादिपरि-
श्रुताश्रद्धादिभूमुद्रा अक्षोभ्यादिस्वभावा एवेत्यधिमुष्ण ॐ धर २ धारय २ मर्ह ३
वक्ष्यष्टकं पठ स्वाहेति मन्त्रेण चिन्तां चक्रोक्तस्यां स्त्रुत्वा वा शिरसि गृह्येत्यादि
गाथा स्त्रीपक्षे वीरेति पाठे देवीति निश्चिप्य पठन्नारोपयेत् ॐ वक्ष्यधर
मक्षय (१) स्त्रुत्वा ङ्गुल ३ आराधक पट् स्वाहेति चिन्तं कुण्डलद्वय कर्णयोः ॐ वक्ष्य
द्युम्नो तमोविधमनसमपस्ममह रत्नहस्त पट् स्वाहेति चिन्तां कण्ठकाया योवाया
ॐ शान्तत परमशान्तत एह्यदि निश्चिप्य पट् स्वाहेति चिन्तं वरकद्वय कर्णयोः
कण्ठयवत् ॐ पट् + + पञ्चदशस्त्राहेति चिन्तां च मेखला योयौ देवीकन्यार
वीरेत्यनेतरं वा यथाकाम चक्रिमक्षोभ्यरूपिणमिति वाग्वक्ष्यकुण्डलमिति । रत्नसम्बर-
कण्ठिकांमिति वक्ष्य ॐ शान्ततात्मकमिति अमोघसिद्धि सिद्धिमेखलमिति प्रक्षिप्य
गृह्येत्यादिक पठेत् । या तु स्त्री पुत्रयो वा खन्वदृष्ट्यादिसामर्थ्यं परार्थं वीरोघर्ष्या-
व्रतमादानुमिच्छति वा वक्ष्याराष्ट्रीरूपां त सम्बररूपं ज्ञानसत्त्वैकरस विचिन्त्य
चक्रादिक प्राग्वदधिमुष्ण मुखमालादिक खलमन्त्रदेवतास्वभाव ॐ वक्ष्यवीरोघनीये
ॐ ३ पट् स्वाहेति चिन्तं चक्रं वा तथैवारोपयेत् ॐ वक्ष्यनुज्ञात्मककपालानि
थ पक्ष पदगुक्तं वीरोघनीति यन्मन्त्र कणाक्षरत शिर इति । कपालमिह चक्रिरूप
यापि ॐ श्री ह २ हं २ पठति चिन्तं कुण्डलद्वय पदुक्ता मन्त्रेण कुण्डल कर्ण-

शोधनमिति । वयवाराद्या मूलमन्त्रेण सन्धैबुद्ध्यादिमन्त्रेण वा विज्ञप्तं कण्ठिकां
यदुक्तं वयवाराद्या यन्मन्त्रं कण्ठकण्ठिकामण्डितमिति ॐ हन् मष्टि सादा
हं वीषट् हे ॐ क्रौं षट् ऊं इति विज्ञप्तं वषट्कारं यदुक्तं षडभि कवचस्य
वीरेण मुद्रये मातृशोभनेति । ॐ वं दं यों दं मों क्रं क्रौं हं ए षट् षडिति
विज्ञप्तं मेखलां यदुक्तं यद्व्योमिन्येति मन्त्रेण मेखलाकृतभूषणमिति ॐ श्री
वध हे २ गं हं २ षट् डाक्षिणीकालसम्बर माहेति विज्ञप्तं परिधानस्य ध्याप्रवर्णा
यदुक्तं सन्धैबुद्धस्य डाक्षिणस्य चम्पान्तरधरा परा इति ॐ प्रवणं हं षडित्या-
दिभिः । ॐ दमिषोये ऊं २ षडित्यन्तैः षट् चिह्नता मन्त्रे विज्ञप्तं ज्ञानासनपान-
पान पाणी यदुक्तं सन्धैवक्तस्य व्योमिन्यो मन्त्रपाद्यकरोटकमिति खट्वाङ्गमन्त्र
ॐ भगवन् मूलमन्त्रेण चिरभिमन्त्र्य ग्यङ्गे इत्यादिगायत्रा श्रीसमरस्य मूलमन्त्रेण
विज्ञप्तं मन्त्रसूत्रं कण्ठावलम्बितहारामालालम्बितभरणवचनं वीरकेयकृतमुकुटो
दिवेष्टनकवयारौ भस्मकेयूरं मुपुरं कुर्वराद्य सन्ध्याने । यदुक्तम् ।

मूलमन्त्रस्य यद्वीर मन्त्रसूत्रादिकल्पितमिति ।

तत्रैकपावत्या मन्त्रसूत्रं कर्तव्यम् । अष्टभिरावलीभिर्मैखला सैव लौकिका
षोडशभि पञ्चविंशत्याहारः यदुक्तम् ।

एकयष्टि भवेत् सूत्र मेखला त्वष्टयष्टिका ।

रसना मोहना ज्ञेया पञ्चविंशत् मातृमिति ॥

अथवा ग्यङ्गवचनं(?) केयकृतं वा मन्त्रसूत्रं वाच चक्रादिकं यथायोगं वाक्य
धटितमाभरणं वद्यादि तदेकं शिखानां । यदुक्तम् ।

पञ्चाङ्गलकपालछादं कृत्वा मुकुटां प्रियत इति ।

अथानि कर्णमौवाहृद्गुह्यभूषणभरणस्थानि यथाशोभमानानि षट्त्रिंशन्मन्त्रा
मूलमन्त्रौ वा अस्माभि श्रीसम्बरदयाभिस्त्रयोपयिकायां सम्बन्धितौ वीरचर्याग्र-
नेत्र यौवराज्यमन्त्रचर्यातिवचकपालोपव्यावृतमिति चोक्तं श्रीसमुद्रतन्त्रे तदनु पञ्च-
मुदादिकं पूजयेदिति चर्या व्रतदानविधिः ॥

110A, पञ्चज्ञानमन्त्रोच्चिच्छिन्नत एव व्यत्यन्त नियोजयितुं वक्ष्यतं बोधि-
चित्ताय न विना चर्यायेति शिष्टवाच्यं चर्याव्रत तस्य चर्या प्रकारः । तत्राहः
अध्यात्ममुदायविधियोगपरः । तथाचोक्तम् ।

सङ्क्राद्देवतासूचिप्रघातमशक्तस्वितमिति मन्त्रयानकगोट्कमिति च । देवता-
शरीरमनाहतस्वयच्छालोनादोऽदयमघासुखानुभवस्यास्यसूचबोधिविचिर्त्तं चेति
चयप्रतिपादिकं द्वितीयं । यच्चविशुद्धधर्मेधातुज्ञानादिजननियोजनपरोयोगिन्या-
स्यार्थावतनिष्ठ(२)द्वितीयसत्यादृष्टिचतुष्टयाभिज्ञादिप्रकौ सत्त्वार्थसम्पादनपरस्य लोक-
वद्भिर्भूतस्य योगिनो योगिन्या वा अध्यत्मसमस्ताभरणार्थसमर्थनपरं श्रुत्यतोऽ-
कहणामयबोधिविचिर्त्तोदयनियोजनं । तथाचोक्तं योगिनीमण्डारतन्त्रे ॥

प्रथमं समाहितो योगी शक्तिसुत्पाद्य यत्नतः ।
प्रच्छादुत्पन्नसामर्थ्यं व्रतचर्या मनेक्षितम् ।
प्रक्षयखंसमाचार एकवर्णन्तु कल्पितम् ।
निर्विकल्पकचित्तात्मा भूञ्जीत कामप्रवृत्तम् ॥
एव श्रीहेहकज्ञानी सर्वसापरिपूरकः ।
करोति स महाप्राप्तो अदयज्ञानसुव्रतम् ।
चर्याव्रतप्रवृत्तस्य ज्ञेयं योगसुनिश्चितम् ॥

इति वैधातुकथ्यतिवर्ति धर्मेतापेगमक्रमयोग्यकं इत्युद्दीपयितुं व्याकरणम् ।

On the blank side of the first leaf we have the following .

किंवा जिसमयराज भूतढामरतन्त्र ।
चर्या वैरोचनाभिसम्बोधितत्वादि ।
योग तत्त्वसंग्रहादितन्त्र ।
योगोत्तर समाज तत्त्वादि ॥

योगनिवृत्तर सम्बरोदय ङाकिनीवत्सवज्जर ङाकाण्वं अभिधानोत्तरादय
इति योगिनीतन्त्रः ।

95.

4885. वजावली नाम मण्डलोपायिका । *Vajravali nāma mandalopāyikā.*

By ABHAYAKARA GUPTA

Substance seasoned palm leaf 12×2½ inches Folia 1 to 96 Lines 7
on a page Extent in Elokas 3200 Character, Bengali of the 12th century
Appearance old and soiled

See the previous number

The last Colophon —

सविनारन्तु घण्टावच्छप्रभेदानां लक्षणादिकमाद्यायमज्ञार्थमभिहित-
मिति वक्ष्यवच्छघण्टालक्षणादिविधि ।

Then we have the following verse —

इति परममुनीनां वागुदम्यथग्राधि
श्रुतिमपि न परीयुः केचि केचि प्रवन्ते ।
सकृदपमतिमहिम्नाऽस्माभिरन्तर्निमज्ज्या-
श्रुतमिदमुपनीत प्रीतये ते भगन्ताम् ।
सुस्ततमुदितमुद्यैर्व्यातिरन्तकृत्तव्यम्
प्रस्तुतमिह महिम्नामाकरस्यायु नाथा । (१)
विरमन्तु नम वक्ष्येयमी सस्मंधासि
विजगदभयभर्तुर्महाले विश्वमूर्ते ॥

२५० । महापण्डिताभयकरगुप्तविरचिता वक्ष्यावली नाम महाभोषणिका
समाप्ता ।

The figure 250 may be a date, but then why should a book copied in Bengal have a newari date? The hand writing of the MS agrees pretty nearly with C in C of Plate II 4, 1, end of the 12th century.

96.

1782 कालचक्रायतार *Kalacakrāyatana*

By ARHATĀKARA GUPTA

With tance seasoned palm leaf 12x2 inches. F. by " 110 7 on a
page. Extent 11 Daksas 250 Characters Bengali Date Saka 1104 A. par
anc. old and discoloured. Complete.

Beginning — ॐ नमो मङ्गल्यवे ।

प्रवादवादेतमसोमशर्म विद्यान्ततिमिन्दकन्यस्यं ।

नोक्त्यहयादिमय प्ररोमं नैन विभं साध्वैर्यं नमामि ॥

यान्यम्बरस्य श्रियमादधन्ति सम्पदविपत्तौ च निवेदयन्ति ।

तद्यामताभ्यन्तरिव स्फुरन्ति ज्योतीषि तान्यद्य तमो जयन्ति ।

इह हि मातृर्ह्योपहृतेस्त्रीर्यैकैर्वीतिषे सिद्धान्त गुणोक्तस्य बहुप्रपञ्च लघु
कर्म्य कृतमपीदानीं न श्रायत इति तत्प्रतिपादयते । विषष्ट्याधिकं शतघटुष्टयं लिख
नीयम् । शुद्धप्रतिपदादिचैत्रमासादिवर्षं यदा स्यात् तदानेन तन्मिथ्यं कार्यम् ।
तद्वद्वाग्नीतिप्रतोन शुद्ध वर्षं ध्रुवकं भवति । इत्यादि ।

End —एवञ्च वारं तिथिं भक्षणं योगं करणं राशिं ज्योतिं सकान्ति ।
प्रज्ञायाः फलमन्यत्र सुखममिति नेह प्रतन्यत इति ।

उदितमिदमुदानं ज्योतिरेतत् फलं न

प्रधितमिह हि तन्ने कालचक्रोऽवतीर्थम् ।

ममयतु पदवन्धं निर्विद्वन्धं सुबुद्धिं

सुखमिति रचितोऽस्मिन् जन्तुमर्हन्ति सन्त ।

विहचितिरिद्यमभवस्य प्रविचयपरवौ तनोतु हृदयस्य ।

उदिततमः सुलतश्च विजयति जिनसम्पदं फलन्तु ।

(conclusion) —इति कालचक्रावतार समाप्तः । कृतिरिषं पण्डिताभयाकार
गुप्तपादानामिति । चन्द्रः प्रतिमासकण्ठोदशराशीचरति । सूर्यः
एकराशिः । राहोर्मण्डलदिनानि ६८०० मङ्गलस्य ६८० बुधस्य
५८० गुरो ४३२२ शुक्रस्य २२४० शनैश्चरस्य १००६६ । सिद्धान्ते
सूर्यस्य मण्डलदिनानि ३६५ दश १६ पाणोपल(?) ४ प्रत्यह
भोग ६ ४ वाद २६ । चन्द्रस्य मण्डलदिनानि २० दं ४२ प्रत्यह
भोगो ६ ५५ वाद ३० राहोर्मण्डलदिन भोग वा १४ आचार्य
१ मङ्गलस्य ६ ३ पा २१ आ २ बुधस्य वा ११ गुरो वा २९ आ
३ शुक्रस्य ४४ आ १ शनैश्चरस्य वा ८ केतो प्रत्यह ६ ३४ वा
२६ सूर्यादधिकसार्द्धं जितं दयं नि २ । शक्राब्दाः १०४०
शक्राब्दे बह मिथयिता बलिभागेन ज्येष्ठ प्रभवादिद्यातयो
वज्रातृलङ्घो प्रत्योषाव । वर्षैश्चम सम्बसने पभवादि वर्षाणि ३८
अदेतिषं श्रीचण्णोमिच्छेयैः । (८)

3827 बुद्धकपालतन्त्रटीका । *Buddhakapāla-Tantra-Tika*

By ABHAYĀKARA GUPTA

Substance: seasoned palm leaf. 11½ x 2 inches. Folios 67. Lines 1 on a page. Extent in Slokas 1625. Character: Newari of the 14th century. Appearance, old and worm eaten. Complete.

The last Colophon —

कृतिः पश्चित्तस्याविराभयकरगुप्तवादानामिति । ३

Post Colophon —

तदादयोऽद्यश्रीकण्ठतो कल्पयित्वा प्रमा ।

पश्चित्तैर्मण्डनायाम्ना प्रमेव हृदि वाक्त्वरीति ।

This is a commentary on the *Buddhakapālatantra* by Abhayākara Gupta. The text has not yet been found out, for a Tibetan translation of which, however, see Beekh, p. 32, para 85, where it is called बुद्धकपाल नाम योगिनीतन्त्रराज. For a Tibetan translation of Abhaya's commentary, see Cord, p. 107. Abhayākara Gupta finished this commentary at Vikramavilā in the 25th year of Rāmapāla Deva.

The colophon of the 11th pāṭala and the subsequent lines run thus:—

पश्चित्तभयकरगुप्तकृतायामभयपञ्चवा श्रीबुद्धकपालमहातन्त्रटीकायां अनु-
वृत्त पटल समाप्त ।

श्रीमद्देवकवोरवर्कविलतेकसैवदक्षकुम्भा

स्थित्वा सप्ततिनिर्वृतिभ्रममसौ तन्मण्डले मीलतु ।

लोकोऽद्यन्तु मुनेरमुष्य(मुष्य)विभयां मूर्त्तिरन्ताः प्रति-

प्राविष्टमदभ्यश्मं विदधदक्षप्रपद्यसिरम् ।

हरिर्विक्रमशीलस्याभयो मम्मसृष्टिः ।

राज्याब्दे रामपालस्य पञ्चविंशोऽकरोदिमाम् ॥

Beginning —

नमः श्रीवज्रसन्ताय ॥

कल्पान्तोदामघामम्फुरदमितनगम्माहभोजायितथो

रन्मोक्षचित्तसेनावहलितपरमानन्दमृत्तिर्भवति ।

भायः सम्बोधितघोतद्वज्रसुखरसो + तस्मादुदय्या

सदृशैरित्यगूढं द्रष्टव्यं पदवीमित्यमस्याभयोसौ ।

करोति वचदेवौनामादेशात् स्वप्रसन्नतात् ।

टीका बुद्धकपालेऽस्मिन् तदधिष्ठानतोऽभयः ॥

+++ नाद्यथायेनाधिष्ठितो वचिनाऽप्यहम् ।

यतस्तु द्रष्टव्यः (१) स्थाये कथयन्तीव कथयौ ।

सुखं भजतः सज्जना सुखमुदयुता साधवः

तमस्त्रिभववर्तिं रेऽपसर दूरम् + + + + ।

उदेत्यभववृद्धते किमपि धाम धम्मास्यद

सुप्रसन्नसमसम्बद्धं विमृश्यतश्च मध्यस्थिते ।

चतुर्दशप्रस्तावकस्यास्य बुद्धकपालतन्त्रस्य बुद्धकपाल + + वीम्वेशकोऽभि
धेयः । एवं च देशदेशकसम्बन्धोऽभिधानाभिधेयसम्बन्धोऽस्ति । विनियानाच्च बुद्ध
कपालार्थप्रतिपत्तिः प्रतीयमानम् ।

This commentator also commented upon *Samputodbhava
tantra*, for he says, in leaf 2A एतच्च विद्वानवाच्यं यथासम्भव
मस्माभिः सवित्तर श्रीसम्पुटटीकाया निग्राह्यं सुधीभिरवधार्यम् ।

Authorities — 8A, वचश्चैकस्मिन्, 6A, योमिनीतन्त्र, 6B, इह हि
भजमहायाग्यादिकर्मिकसत्त्वानां प्रथममवधारणं देवतामूर्तिभावगैव कथ्यतः,
8A, हेवसे, 12A, राजरत्नावली, 12B, चार्थयोगार्जुनधारि, श्रीसम्पुटतन्त्रे,
13A, हेवत्तन, 16B, विद्वैकवीरतन्त्र, 20A, धर्मचक्रे उत्पन्नकमे, 21A,
प्रनाथवार्तिके, प्रभाकरमिदं चित्तं प्रकृताऽन्तवोमसा ।

24B, quotes a Prakṛta passage from *Hevajra tantra*

सुम्माद गरुडभक्त्यर्थे जा विज्जेय्यं लोच ।

मोक्षदिवन्निधायन्तमसदत सुपरत्त दुदसोच । इति ।

89B, अक्षयवृत्तकालचक्रावतारास्तन्यायेन, 10B, उक्तमस्याभर्मगतोपाधिकाया

38A; a definition of Sabara —

न रामो न विराजस्य मध्वमो गोपनम्वते ।

वशायां वर्जनादेव सहजाः सरोधिरम्वते ॥

In leaf 39A there is a Bengali piece in the original, explained in the Tika. The Pratikas quoted are —सद्वेद्यादि, सत्यसेति । तिम । कमसेद्यादि । मद्यनजस्यसेति । बोद्धव्य । नदस्त प्रवृत्तापादे ।

There are other Bengali Songs and verses, for instance in leaf 41A and 41B

98.

9981 वर्षापणविधि । *Varsāpana-vidhi*

It is a leaf 11½ x 11 in Newari script with a hole towards the left of the centre. Lines 6. Written on one side only, in the Newari character.

This seems to be the last leaf of a big ancient MS, because on the left side of the hole, there are four lines of writing, the first line of which, in Newari of the 13th century, says —
यद्यग्रमायमस्य पञ्चमताधिकसहस्राख्यष्टानि ।

The other lines are in a modern hand and in Newari language.

There are six lines towards the right of the hole, containing *Varsāpana-vidhi*

नम श्रीचक्रमन्त्राय ॥

अथाति सप्रवक्ष्यामि वर्षापणविधिकम् ॥

ॐ वषट्कारं महाबलं हन हन दह मघ विध्वंस्य योयो मारुत ऊं प्रट ।

वाल्मीकिमूर्तिकामादाय पञ्चमत्वेऽस्य संहितया विवर्धितमार्थं वासुकिनागराभा-
प्रतिष्ठापितं कृतम् ॥

कनकविराजितोदकेन सेचयेत् । गुग्गुलुधूपमधिवर्धितमविच्छिन्नत्रिवर्णवलि रत्ना-
समाहृतोदके धारा पातयति जदि(नि) न वर्धति सप्तमे दिवसे खण्ड[ख]ण्ड कृत्वा
एतं प्रक्षिप्य दद्यात् प्रवाहयेत् आवश्यकं वर्धयति ॥

इति संवोदयतन्त्रोद्यत वर्धापनविधि समाप्त ।

वाद्यावक्तं चार्तं सुरो य्व सुभरस्तु शुभ ।

99.

9991

Substance seasoned palm leaf 11 x 1½ Fols 2 Lines on a page, 6 Character, Newari of 14th century

ॐ नमो बुधाय ।

बुद्धे नमामि सततं वरपद्मपायि
 मेधात्मकं गगनगद्गसमन्तभम् ।
 यक्षाधिप परहिवोद्यतमङ्गघोषं
 विष्कम्भिर्न क्षितिघनञ्च नमामि भक्त्या ॥
 दीपेश्वराद्यनुरम्भदिगाधिवासान्
 रुद्रोर्विरूपहृतराष्ट्रकुबेरकादीन् ।
 इन्द्रादिदेवपतिवज्रकविष्णुदेवान्
 विष्णं नमामि जिनमण्डलेषान् ।
 आदौ समर्थं समुच्चैः क्षतमण्डलेन
 पश्चात् विभावयन्त ब्रह्मा चतुर्विकारम् ।
 गूढलभावपरिमोक्षलदेहभूतं
 तथाशुलोन्मपरवलोपरिभेदवेधिं ॥
 ऊर्ध्वारविश्वस्तकमध्यचक्र
 कूटागार विभाव्य चत्वरससतीश्वरीन् ।
 निष्कूटदारचम्बर सुभक्त्ययाप्त
 मध्येषु विश्वदलपद्मसकलिकेषु ॥

There are altogether 15 verses of devotional nature in these two leaves.

On the obverse of the first leaf, there is an attempt in a much later hand to give a chronogram which runs thus -

७१ साके मुनिदेवपादेभ्यः । ५

6751. चक्रसम्बरवलिविधि । *Cakra sambara valivithi*
and other Ritual Words

Substance, palm-leaf 11x2 inches Folia 28 Lines 5, 6 on a page
Extent in Slokas 550 Characters Newari of the 17th century Appearance
damaged

This relates to the worship of Cakrasambara

It begins thus —

नम श्रीचक्रसम्बराय ।

प्रथमतः स्मरण + + + दावुषस्थाने सवोपविष्टो मुक्तकेशो रक्षिणाभि-
मुखो योगी मुखप्रक्षिप्तप्रक्षाम्यवटिक ओहेरुकेखल्यचतुष्टयस्थार्थमामुखयन्
श्रीकारमदयज्ञान हे इति हेतुग्रन्थ ह इति अपगतयूह क इति न कश्चित्
स्थितमिति । सर्वसत्त्वसुखहेतवे श्रीहेरुकोष्ठ इति निवर्धार्थं विद्युजसम्बर-
मात्मानमधिसुख तदनन्तं ऊकारादि ह्रं ह्रं षट्कारान्तामालिकाविपक्षि
यष्टरक्षिका निवर्धार्थं गरिनेष्टु स्थिता स्मरन्ति चक्रे देवता । हृन्दमर्द्धितह-
प्रहन्दर भावयित्वा कि कर्षयमित्याह । प्रथमनामयोगेश्वरेण चतुर्भुजविहारिणा
भाध । एवं सर्वं कृत्वा चतुर्भुजविहारकावनेति, etc, etc

2B, इति योत्र, 11B, श्रीहेरुकल्पपालमन, 17B, इति वज्रनाप .
इति समधनाप ; 22A, इति सक्षिप्तचक्रसम्बरवलिविधि समाप्त । कृतिरिष
शाश्वतवचस्य । वाङ्मपूजाविधिरुच्यते ।

सदगुहचरणाभोज प्रथम्य संग्रह्यते वपासायम् ।

सम्बरसन्तोषविधिना वाङ्मपूजाविधिर्मेया स्पष्टम् ।

23B, वाङ्मपूजाविधिरुच्यते समाप्त । कृति शाश्वतवचस्य ।

प्रथम्य वचवाराही योगिनीसूक्तनायिकाम् ।

संग्रह्यते यथासाय हस्तपूजाविधिर्मेया ।

24B, हस्तपूजाविधि समाप्त ।

25B, हस्तपूजाविधि । समाप्ता कृति शाश्वतवचस्य ।

27A, वचवाराही मालामन्त्रोऽम् श्रीहेरुकाण्डपतन्त्रोक्तः ।

27B, भगवत्या अष्टपदमालामन्त्रोऽयम्, 29A, इति भवनो मात्मानम् ।

It ends —अथाध्यायः अष्टाश्वरायः चाहिमा श्रीचक्रसम्बरः अकरण
महाकरणः अथाध्यायः प्रज्ञोदयः ।

101.

4752 चक्रसंवरसाधनम् । *Cakra-sambharasadhana*

By KATIHANSA KUMĀRA.

Sub stance palm leaf 12×2 inches. Folys, 27. Lines 1.6 on a page.
Extent in Slokas 370. Character, Newari of the 17th century. Appearance
old and discoloured. Complete.

The leaves are marked both with figure numerals and
letter numerals. There are two works, relating to the wor-
ship of Cakra Sambara.

I

Beginning —ॐ नमः श्रीचक्रसम्भराय ।

विष्वाक्षदेवपुत्रिधूमरतिम्मरोधि
सम्भरकर्मभारमूर्द्धिं विवास्तवाङ्गि ।
पायाद् विकर्णभुजखतुरानवयी
श्रीचक्रसम्भरमहापमुदेव विश्व ।
सुहृदामगुरोर्धेन स्मृतये चात्मनोपि च ।
कलहन्धकुमारैश्च क्रियते साधनं विभो ।

इह तन्त्रे भावनाधिकृत इष्टित्वं मनोमुकूले स्थाने पर्यङ्गमाभुज्य सद्भुक्
मनसुर्यपञ्चरश्मिकर्णकारम्बिबिन्दु तदप्रतिभि एरतो गगनतले भगवन्त चक्रसम्बरं
वक्ष्यमाणभुजमुखादिसंस्थानं गुरुबुद्धबोधिसत्त्वादीन् वृद्धा हकारं विचिन्त्य
निर्गतवक्ष्यमाणभुजमुखवर्णादिभिः । वीणावन्माम्बदकामुरनाहास्यानास्या गोता-
न्द्यामीतापुष्पाधूपदोपागन्वाग्वा[र्]शांस्पर्शांश्चर्माभिर्देवीभिस्तान् मपू[ष्]तेषा
परतः । सर्वमात्मनः पापं देशयेत् । इत्यादि ।

सम्भराभिसमयं विधाय यत् किञ्चिदत्र कुशलं मयास्मिन्तम् ।

भोक्तुं यथा सकल्पं ततः प्रभो सम्भरस्य पदवीमवाप्ताप्रयातम् ।

उत्पत्तिक्रममादरात् प्रथमतोऽध्यायात् चिरं तत्त्ववित्
 मुद्रामन्त्रविशुद्धिबद्धदयः सगच्छ तथैव स्मर्य
 पश्चादुत्कर्षादधादधिगतादतः प्रसादकमात्
 उत्पत्तिक्रमभावनासु निरताः श्लेषाविहारयरेत् ।

18A, इत्यादिद्योगो नामः प्रथमसमाधिः ।

10A, इति मण्डनराजाशौ नाम द्वितीय समाधिः साम्भोगिकश्च कायः ।

10A, तत्तत्तथतादेशनया गम्भीरदेशनया च द्विविधो धर्मकायः । सम्भोग-
 कायश्च, देहाभोजप्रतिष्ठाभिस्त्रिविध निर्माण कायश्च सत्तात्त्विक-
 बलभेदादित्येव ।

10A, इति धर्मराजाशौ नाम तृतीय समाधिर्निर्माणिकश्च कायः ।

18A, इदानीं यद्वर्त्मरूपा या देवता तदुपदिश्यते । तद्यथा कायानुसृत्य
 पश्चात्तु हाकिनी वेदगानुसृत्यपश्चात्तु नामा । धर्मानुसृत्यपश्चात्तु
 यदुदेहा and so on materialization of the Mahāyāna
 ideas in deities

25A, हाकिनीजालचक्रवर्तिश्रीसम्बररहस्यनाम साधन समाप्तम् ।

II

चक्रसम्बरमण्डलपूजाविधिः ।

नमः श्रीचक्रसम्बराय ।

It begins —25B, कृत्वा श्रीसम्बर बीरं भवसमस्तमबोधविद्भ्ये तस्य ।

श्रीचक्रहस्त[ना]मय मण्डलपूजाविधिः श्रियते ।

It ends —पूजाविधिः गुरुपरम्परयागतः यत्

श्रीचक्रसम्बर महाप्रभुमण्डलस्य

कृत्वा मया कुशलमाप्तमतोऽस्तु श्रीक

तन्मण्डलप्रणयसम्पन्नं तत्पुण्यश्रीः ।

(olophon —कृतिरियं यद्विदित्वाचार्यश्रीचक्रहस्तकुमारपादानाम्

Post (olophon —सुरावीचकारो मलयहर्षनामस्य पुस्तकेषु ।

102.

1790.

Substance, Nepalese paper. $7\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia 54 by counting, folded in the Chinese fashion. Lines 7 on a page. Character, Newari. Date NS 693. Appearance discoloured and worm eaten. Complete. With many illustrations of deities.

It relates to Tāntika rites. A Buddhist Priests' Manual.

श्रीश्रीकाष्ठमयपुनगरोत्तम श्रीश्रीनयमहेन्द्रमल्ल देवप्रमुठाकुरुत विजयराज्य
(some lines in Newari Language).

श्रेयोऽस्तु । समत् (संवत्) १८११ अश्विनि शुक्लपक्षम्याया तिथौ देखकोप
वच्चाचार्य्य भिक्षु वच्छग्वन श्रीविजयचन्द्रमति ।

103.

1887. वज्रयानसाधनाङ्गानि । *Vajrayāna-sādhanaṅgāni*

Being an extract from Sadbhāva-Tantra of the Vajrayāna School.

Substance, palm leaf. 11×2 inches. Folia, 37. Lines, 6 on a page. Character, Bengali of the 13th century. Appearance, old, soiled and worn out. Incomplete at the end.

Beginning:—ॐ नमः श्रीवज्रसत्ताय ।

नमत खसमनि स्वभावमुद्रप्रमताशेषमन्युत्तरमवाचं ।

नमतागमसर्व्वं सुगतं नमत समस्तशेषसर्व्वं गूयं ।

अथ वज्रयाने द्विविधमन्त्रमुख्यार्थार्थमंगलपरायणैरध्यात्मपरायणैः श्रुति-
पारगतैः सर्व्वसत्त्वानुग्रहार्थिभिः । सूत्रोक्तार्थवचनविस्पष्टीकरणार्थमनेकप्रकार-
कथितपदवाक्यश्लोकगाथास्वाध्यायविद्यादिनिगूढशब्दरचनाप्रबन्धैः स्वभावतत्त्वाद्गूढ्य
बालप्रबोधनार्थं साधनाङ्गानि क्रियन्ते । इत्यादि ।

2A, संस्कृतासंस्कृतश्रित्यायां साधारण-सत्त्वान-शब्दद्वारेण मन्त्रतत्त्व मुदातत्त्व
आत्मतत्त्वं देवतातत्त्वं यच्चक्रम विस्पष्टीकारार्थं ॥ आनेनापकं वक्ष्यामि ।

(Ends abruptly).

Colophon —

6B. प्रबोधनमेलावयसंग्रहपरिच्छेदः प्रथमः ।

15B. आपविनेकमेलावयसंग्रहपरिच्छेदो द्वितीयः ।

26B वाग्विवेकसंग्रहमेलावद्यपरिच्छेदस्तृतीयः ।

35A. चित्तविवेकसंग्रहमेलावद्यपरिच्छेदस्तुतः ।

104.

9968. A Ritual of Vajrayāna

Substance old Nepalese paper 9×2½ inches Folia 2-13 Lines, 8/0 on a page Extent in slokas 300 With a hole towards the left of the middle Character, old Newari—with व, न, र and ञ looking like those of Bengali Appearance old and worn out

1

In leaf 11B there is the colophon —इति चक्रसम्बरपूजाविधि समाप्त ।

2A, शङ्खाभिधान, मन्त्रशोधन; 2B, ततोऽङ्गव्यासः; 3B, तत्र स्या-
द्यनादिसिद्धिश्चौचक्रसम्बरं भगवन्तं भगवन्तो नमोयस्तु समाप्तये पश्येत् ।

6A, घण्टावादनस्तुति । ॐ नमोऽङ्गसम्बराय ।

सर्वज्ञानसिद्धेर्जगद्दर्शप्रसाधकम् ।

चिन्तामणिरिवाकृतं श्रीसम्बरं नमस्तुते ।

आप्य विभं महाज्ञानं सर्वात्मनि सदा स्थित

क्षयाक्रोधं महारौद्र श्रीसम्बरं नमस्तुते ।

तर्पणम् ।

6A, तर्पणम्; 6B, ततः प्रापदेशना, 6B, ततो मैत्रेयकथामुदितो-
पेक्षाचतुर्गणविहारान् विभावयेत् ।

7A, तदुपरि आलिकालि दिगुणे चन्द्रमण्डलं सूर्यमण्डलं तयोर्मध्ये
आकाशमण्डलं कारम्बुरयसङ्गमनासक तत्सर्वपरिणत आधाराध्यमण्डलस्य श्रीचक्र-
सम्बरं भगवन्तमात्मानं भावयेत् । ततात्मानं चतुर्मुखं मूलमुखं क्षण्य वामे श्याम
पश्चिमे रातं दक्षिणे पीतं प्रतिमुखं राक्षसकुलजिनेत्रं विलताननं दंष्ट्रोत्पटभोषणं
विश्वव्याश्रितं मोलिनं जटामुकुटिनं वामे वलितार्द्धचन्द्रधारिणं दक्षिणे शुक्लमुखं
वज्रमालादंष्ट्रितं मयूकमालधारिणं दादशभुजं प्रथमभुजद्वयेन वज्रवाराहो व्यालि-
ङ्गनं सवचनमघण्टाधरं द्वितीयभुजद्वयेन गजचर्माम्बरधरं तृतीयभुजद्वयेन हंस-

खट्वाङ्गधरं चतुर्थभुजदयेन कर्तृकपालधरं पञ्चमभुजदयेन षष्ठ्युपाङ्गधरं षष्ठम-
भुजदयेन त्रिभुजत्रयशिरोधरं सप्तपञ्चाङ्गनरशिरोमालाधारिणं व्याघ्रचर्मनिवा-
सनं शङ्करारबोरविभक्तारौदहास्यभयानकं कडवाद्भुतशान्तिनवना(न)थरथान्वितं
कण्ठकुण्डलकेयूरशिरोमणियज्ञोपवीतभस्मयेतिषम्भुदितं रविमण्डलं वामदक्षिण-
भागे पतितं भैरवं कालरात्रिं वामकर्णक्षनयुगलयो ध्यातोद्गासनं भगवन्तं
श्रीचक्रसम्बरं भगवन्तमात्मानं भावयेत् ।—

भगवती वक्षवाराहौ रक्तवर्णां सुक्तकेयानेकपत्रा चिनेचा दिगम्बरां लङ्घ-
मणितकटिनेत्रां द्विभुजां रक्तपूर्णकपालधरां दक्षिणभुजया दुष्टतर्जनीवक्ष-
कक्षधरा पञ्चमुखाविभूषिता खड्गधिराननां जङ्घादयेन भगवन्तं समागृह्य अनु-
रागलौ एवम्भूता भगवती भावयेत् —

8A, इतिचित्तचक्रं ; 8B, इति वाक्चक्रं ; इति कायचक्रं ; 9A,
पूर्ववदङ्गन्यासः ; ततोऽभिषेकः ; 9B, तर्पण ; मन्त्रधारिणोऽङ्ग ; 10B, इति-
सूक्तयोग ; इति जपयोग ।

II.

11B. *It begins.*—ॐ नमः श्रीकोलाशायै ।

उत्पादभङ्गरहितो वरदेहधारी

रक्तप्रभावजगनी वतघामुखपी ।

वक्ष्याङ्गनागुदगणैः समलङ्घिताङ्गी

अभ्यर्चयामि भवती जगतीं विनावा ।

ततः शून्यताप्रशान्ताननं श्रीवन्देवीरूपमालिख्य तदाकारं सर्वं करिष्या-
मीति यत्कृतं ।

ॐ सुम्भविस्तम्भह ॐ पट् ।

In the last colophon the name of the tract has peeled off.

105.

११०५. A Ritual of Vajrayāna

Substance, old Nepalese paper ११×१३ Folia (by counting) 4 Lines
89 on a page Character, Newari Appearance, old

The original leaf marks have been obliterated by the former owner, who put No. 1, to the leaf originally marked 24, which closes with the first line of a verse in Mālinī metre :—

सकलकलुषघ्ने दुःखदे योनिमघे ।

Then in a different hand the following was added .—

त्रिष्टुवरविजयोयं देवको तत्परानं ।

समाप्तं शुभम् ।

Then in a scribbling hand —इत्यनंदवत्सलधात् ।

This page really contains a hymn to Gaṅgā.

The leaves relate to a Buddhist ritual, and invokes Buddhas and Bodhisattvas . A priest's manual.

106.

9978A. वज्रवाराहदादशमन्त्र । *Vajracarahādōdasa*
Tantra.

Substance, unseasoned palm leaf 11×1½ inches. Folium one . Written in the Newari character by a scribbling hand . Appearance, fresh

वज्रवाराहदेव्यै नमः ।

कोलाहला वज्रवाराहो हविर्वेज्ञा शुभदिका ।

गुह्यरक्षा वज्रदाहो वज्रदाहो जवरत्नगुहा ॥ १ ॥

हृन्मरी परमा माया कल्याणवर्धनी तथा ।

एतद्वावशं नामानि वाराह्या स्तोत्रमुत्तमम् ॥ २ ॥

विसन्धय [.] चठेद्विषय तस्य सम्यक्फलं शुभम् ।

रूपवान् ध्यानवान् धैर्यं जितसाधितादुर्ध्वं ॥ ३ ॥

अद्वावान् धनवान् भोजो सत्त्ववान् भवति प्रिये ।

धर्मावान् बुद्धिमान् धैर्यस्तोत्रेणानेन सुन्दरी ॥ ४ ॥

राजसूयाश्वमेधानां कन्यादानादिबोद्धव्यं ।

दानस्य वज्रमाप्नोति सत्येन कथितं पुरा ॥ ५ ॥

Colophon —इति वज्रवाराहोदादशमन्त्रं समाप्तम् ।

ॐकारपूजनाशक एकवृत्तादिरयत ।
 कोषाभ्यन्तरत स्थाने अन्यवृत्ते विवर्जिता ॥
 एकवृत्तेति सर्वेषां कथ्यते न च श्रायते ।
 शरीरं वृत्तामित्युक्तं करघ्राखादियोजितं ॥
 वेदान्तेषु च पश्यन्ते तन्त्रतन्त्रान्तरेषु च ।
 ऊर्ध्वमूकमघ शास्त्रमन्त्राणां प्रादुरव्ययः ॥
 सप्तपुष्परत्नवृत्ता वृत्तानामेव चोच्यते ।
 गुप्तवृत्तमजागौषा देहमध्ये व्यवस्थितम् ॥
 ... ..
 तीर्थिकैः श्रावकादीनां तद्गृह्यं नैव श्रायते ।
 धर्म्मोदया महोद्याने तन्मध्ये सम्प्रतिष्ठित ।
 सुतराणादिपुष्पेण प्रकप्रसवमस्तित ॥
 Fol. 2 begins उपलक्षेण प्रकथ्यते ।
 षट्पदासमुखस्थाने चरित्रं नु भवोत्तरे
 वेङ्गाक्ष्येन विख्याता जगता वटितायता ।

The leaves seem to be fragments of a bigger work

109.

9995

There are altogether 4 bundles of leaves in this number. They are all written in very ancient Bengali hand. They are not valued so much for their intrinsic merit as for their being specimens of ancient Bengali hand.

A Two leaves marked 7 and 8 written in Bengali character of the tenth century. The fragment of a work on Vajrayāna ritual. They begin —

[६]क्षिप्रं उदपमुखं सूचयेत् प्रतीक्षां उत्तरस्योदक्षिणाय । उदीष्या
 पश्चिमस्य पूर्वस्य । अवाप्ता पूर्वस्य पश्चिमाय । वज्रहाके तु प्रथमवृत्तसूत्रा-
 दक्षिर्मरौचिमाशायं मठिकान्तरेण वृत्तसूत्रमेकमुक्तं ततो मध्यकोणसूत्राप्तवकोटा
 भवति, अपरमध्यसूत्राणि त्रयकस्यानपश्यन्त सूत्राणि च धोक्शानि, कोणसूत्राणि
 देवतापञ्चसूत्राणि च स्थाप्यानि, देवतास्यावरतो विशेषाद्ये रजपातेनैव

ह्यदमित्यादि । इह यद्येव सूत्रपातादन्वयापाते यज्जन्तरो जज्ञायो वहिदि
मात्रान्तरेण सूत्रमेव तस्य वहिरेकैकमात्रान्तरेण वस्तुतया, अष्टावपि
सार्द्धं चतुर्द्वारमात्रानि, अथवा दक्षिणसूत्रं हित्वा कूटामारकमशौर्धसूत्रं यावत्
तत्रोक्तं सप्त प्रयागेव प्रयातु, प्रागवर्तुलसूत्रत्रयं हृत्वा पूर्वोक्तसूत्रपाते
स्थापितसूत्राणि स्थापयित्वा न्यानि लुप्तेदिति द्विधावीथ मङ्गुवधमण्डले टिप्पणी,
भाष्यकान्तरन्यासेऽपीय, अनेन,

चतुरस्रं चतुर्द्वारं चतुर्गोत्रयशोभितम् ।

चतुस्रस्रतमावृत्तं सूत्रयेद्वाङ्मयम् ।

तस्यां स्तनारतं चकमष्टमण्डलकोपमम् ।

अर्द्धेन वापुचकस्य समन्तात् परिमण्डलम् ।

चकस्तम्भादिरचितं वध्यावस्था इतः शुभमिति ॥

चकस्तम्भादिसूत्राणां सुमिण्डुल्या रजोत्तरा इति च विभक्तम्, पिण्डो-
क्तमोक्तमण्डलेपीयमेव टिपि ।

विशेष इह द्वितीयोक्तसूत्रस्याभ्यन्तरे वध्यावलीमात्रिकान्तरेण द्वितीय-
वस्तुतया, प्रथमवस्तुतयान्तरे दक्षिमाणा न तु प्रथमवस्तुतयादिविस्तृतसूत्रमिति ।
यदाङ्गनागद्विधायाः—

मूलसूत्रस्य चार्द्धेन गर्भचक्रं प्रमाद्यत ।

तत्र च जज्ञायो वेदिमात्रं स्यादेदिकार्द्धं द्वितीयकम् ।

द्वितीयं सार्द्धं वेद्या च वेदिकार्द्धेन चापरम् ।

वध्यावलीमात्रं कुर्यात् पश्चरक्षिविभूषितम् ।

वाङ्मयतो गर्भचक्रस्य चतुःस्रस्रं समालिखेत ।

अष्टस्तम्भं लिखेद्गर्भे वध्याद्विस्तृतशोभनम्

नव कोष्ठानि तत्रैव वध्यास्तम्भान्तरान्तरे इति ॥

श्रीतन्पुटतन्त्रोक्ते वध्यास्तम्भमण्डले मूलसूत्राभ्यन्तरे त्रिमात्रिकान्तरम् हित्वा
मात्रिकार्द्धमन्तरं वस्तुतयाद्वयमध्यगच्छावस्था तदभ्यन्तरे त्रिमात्रिकान्तरं
त्यक्त्वा मात्रिकार्द्धमन्तरं वस्तुतयाद्वयमध्यगच्छावस्था । तदभ्यन्तरे त्रिमात्रि-
कान्तरं परित्यज्य वस्तुतयाद्वयम् । मात्रिकार्द्धमन्तरं दक्षिमाणाया तदभ्यन्तरे
मात्रिकार्द्धमन्तरं वस्तुतयाद्वयमध्यगच्छावस्था, अष्टावन्तरवस्तुतयादपरदिग्वस्तुतया

यावद्भक्ष्यो दक्षिणे पार्श्वे सूत्रद्वयम् । प्रथमं सार्द्धमात्रिकान्तरेण द्वितीयं
सम्भगायक ।

B One leaf in Bengali character of the eleventh century, 9 × 1½', with 4 lines on a page

[आकाश]न्यायतन विद्यानायतन आकिञ्चिन्नायतन नैवद्यज्ञानामज्ञाय-
तन निरोधसमापत्तिरिति ।

दात्रिशकलानि तद्यथा—

धक्षाद्विषयपादितलता सुप्रतिष्ठितपादितलता, जालावन्धाद्विषय
पादितलता, मृदुनयनद्वयपादितलता समोद्भवा शीर्षाङ्गुलिता सायत
पादितलता ऋतुमात्रता उत्सङ्गपादता उर्ध्वाङ्गुलीमता ऐश्वर्यजङ्गता पटुबाहुता
कोषगतवन्तिगुह्यता सुवर्णवर्णता युक्तव्यवस्था प्रदक्षिणावर्णैकैकरोमता उर्ध्वा
द्विषयसुखता सिद्धपूर्वाङ्गिकायता सुसम्यक्तलता चित्तान्तरागतता रसरसायना,
न्ययोधपरिमण्डलता उज्जीविष्टलता, प्रभुतन्त्रिता वक्ष्यमूर्ता सिद्धद्वयता
युक्तद्वयता समदन्तता दक्षिणवर्तमानता अविरलदन्तता समचत्वारिंशतदन्तता
अभिमीकनेभना गोपयनेभता चेति ३२

अष्टौद्युत्यज्ञानानि तद्यथा—

ताम्रलता

...

Here ends the leaf

C A broken palm leaf, written in the Bengali character of the twelfth century Only one side can be read, the other side being darkened with ink

1 एक वरवशता कि मीत्यु सन्धिसङ्गविरतिर्यथा ।

कि वय भुतद्विषय क प्रेमा प्राणिना प्राणा १२ ।

कि दान ।

2 [नि]र्वर्तयति पापात् काऽन्यद्वार श्लोक,

कि वाचा मण्डन सत्य ॥ १० ॥

कामोन्मत्तता मैत्री कि

3. मन्त्रसन्निविष्टको दक्ष सन्ध्यायाम् ॥ ११ ॥

कोऽस्यो गोऽकथ्यरतः को वधिरौ

४. का काले प्रियादि ननु न नानादि ॥ १२ ॥

कि मरुत मुखे किद्यानं यन्मरुते—

5 यकृतं पापं ॥ १६ ॥

कुत्र विधेयो यत्नो विद्याभ्यासेऽप्योषधिपदानेषु काऽवधोऽस्या ।

D. This is a stray leaf of Māgha belonging to Canto XI, in the 12th Century Bengali hand.

110.

10741B योऽहंशमानसौभावचक्र । *Sodāśamāna-ibhāra-
cakra*

Substance: Nepalese paper white on one side and yellow on the other
7x3½ inches. Folios 23. Lines 5 per page. Extent in Sloka: 17. Character
Modern Newari. Appearance fresh. Complete. A priests' manual.

Colophon — इति औपायमोचना-अनुमोचना-याचनाया योऽहंशमानसो-
भावचक्र समाप्त ।

Post Colophon — ये धर्माः etc, सुभ ।

लिखित वत्साचार्य निरवभक्त यथोपा सुतो ।

दानपति यजमान आत्मनिष्ठभाषुनं दयाधर्मचित

कल्पति सुभा श्रोत्य पुस्तक श्रोता सुतो । सुभ ।

मुहुं वा मनुहं वा शोधनियं महत्तुष्टै ।

Beginning — ॐ नमः श्रीकुलिशेश्वराय ।

ॐ नमः श्रीयादिवुद्धाय वत्साकाय श्रीदेवकाय

मंसारवत्साय सकलनित्यद्विदार्थां समाप्ति ।

वन्दे श्रीवज्रहस्ता मुनिवरकथित आदिवुद्धजिनयो

मंसारी मोक्षदाता सकलगुणनिधि कामकोपादिनाथम् ।

नाथस्य वदन्तस्ते सकलजिनगुणविधिदाता त्वमेव

वाग्दा शोभन्महो यः सम दृश्यवद्गन् पातुव शोभन्महो यः ।

111

10747 साधनसमुच्चय । *Sādhana-Samuccaya*

संक्षिप्तमारोचिसाधनम् ; 33B, शुद्धामाधनम् २२ (r) ; 34A, भृकुटीसाधनं समाप्तम् २६ ; इति जम्बलसंक्षिप्तसाधनं समाप्तम्, २७ ; 34B, संक्षिप्तकुम्भकुम्भासाधनम् २८ ; 35A, वृष्यप्रवरीमाधनम् समाप्तम् २९ ; 35B, इति पद्मापारमितासाधनं समाप्तम् ३० ; 36A ; सिंहादमाधनं समाप्तम्, सिंहादधारणो समाप्तं ३२ ; 37A, आर्यवृष्यसरस्वतीसाधनं समाप्तम् by Śrīdhara ३३ ; 38A, समक्षितककम्पोक्तद्वयोवसाधन समाप्तम् . 38B, आर्यवृष्यललापनं समाप्तम् ३७ ; 39B, इति सद्यपादावतारिनयोदियानविनिर्गतेष्वेनोक्तवृष्यकरलोकेन्द्रसाधनं समाप्तम् ३८ ; 40A, पण्डिताभयकरगुप्तविरचितसुषुप्तजम्बलसाधनं समाप्त ४० . 40B, इति ताम्रमाधनं समाप्तम् (The leaf 40 does not seem to belong to this MS.); ४१ ; 41A, रक्तयमारिसाधनं समाप्तम् ४० ; 48A, भूतहामरसाधनं समाप्तम् ४२ ; 48B, सद्योनुभवारपचनसाधन समाप्तम् ४३ ; 44A, इति वृष्यनृत्तसाधनं समाप्तम् ४४ . 45A, वृष्यनृत्तमञ्जुषीसाधनं समाप्तम् ; महाराजालीलामञ्जुषीसाधनं समाप्तम् ४६ ; 46A, धर्मधामुवासीश्वरसाधनं ४७ ; 47A, आर्यसिद्धिकवीर साधनम् ४८ ; 47B, सिद्धिकवीरसाधनम् ४९ ; 48A, कृष्णपमारिसाधनम् ५० ; 52A, इति खसपंखसाधनं समाप्तम् इति पद्माकर मतिपादाना ५२, 52B, मागीचीसाधनम् ; 53A, इति कुम्भकुम्भासाधनम् ५५ ; 53B, नृवृष्यनृत्तारसाधनम् ५७ ; 54B, अलिमन्मथसाधनम् ५८ ; 55B, कुम्भकुम्भासाधनम् ५९ ; 56B, इति यमान्तकसाधन समाप्तम् ६० ; 57A, आर्यवृष्यद्विस्तारासाधन समाप्तम् (२ ; 57B, वाहसाधनम् ६३ ; 58B, कम्पोक्तमारोचिसाधनम् ६४ ; 59A, वृष्यद्विकुम्भासाधनम् ६५ ; वृष्याधिकारमञ्जुषीसाधनम् ६६ ; 59B, महामतिवरासाधनम् ६७ ; उष्णीवविजयासाधनम् ६८ ; भृकुटीसाधनम् ६९ ।

112

10761 Substance Nepalese paper 16x21 inches Leaves 6 on a page Character, Newari of the 17th century In good state of preservation Folios 48 (by counting)

The first and the last leaves have been added by a recent hand, putting, in the last leaf, date Samvat 224

§The Po t Colophon —संवत् २२३ साल मिति धैत्र वदि ॥ रोज १
सिद्ध यकाञ्च । शुभ

The original leaf marks have been obliterated by the vendor from the leaf now marked 2 downwards. Fortunately the MS was marked both by figures and letter numerals. Not knowing the letter numerals he did not destroy them. We have them fully visible from no 72 (marked by the vendor 15) to 100 (now marked 47), of which however the 109th is lost. But from 72 backwards the letter numerals are not fully visible. In the immediately preceding 6 leaves (66—71) there is no leaf missing. The 65th leaf is evidently missing. In the remaining nine leaves there is no gap and they are from 56 to 64.

So of the original MS we have leaves from 56 to 100 of which 109th and 65th are missing.

In the folio enumeration the leaves were not in their order. I have arranged them and put English figures in them from 56 to 100.

The leaves contain *Sūdhama* from No 10.

1) शङ्खनाथन, 50 सिद्धिकरीरनाथन, 51 वाराहनाथनम्, 52 महाशङ्खनाथनम्, 53 मङ्गलनाथन, 54 आर्यसिद्धिकरीरनाथनम्, 55 सिद्धिकरीरनाथनम्, 56 व्याधिकारमङ्गलनाथन, 57 मङ्गलनाथन, 58 विद्याधरपिटकबीजमङ्गलनाथन, 59 विद्याधरपिटकप्रविशदमङ्गलनाथन, 60 पञ्चाङ्गविधि 61 नाममनोवासायेन सिद्धप्रज्ञाचक्रवर्णन समाप्तम्, 62 धर्मश्रुतसमाधिमङ्गलनाथनम् 63 आर्यनाममनोतिनाथन, 64 (no colophon), 65 (?) [ता]रा भट्टारिकाद्या कल्प, 66 आर्यनाथुलनाथनम्, 67 (?) ditto 68 आर्यनाथुल महाविद्या समाप्तम्, 69 आर्यनाथुलभागत्या कल्प समाप्तः, 70 आर्यनाथुल समाप्त, 71 विद्युन्वाणाकराणो नाम एकशतटीनाथन, 72 एकशतटीनाथन, 73 ditto, 74 ditto 75 एकशतटीनाथन समाप्तम् आर्यनाथुलपादै भाट्टिमहता (r), 76 शुद्धनाथन; 77,

कन्योत्सवभूषणमारीषोपाधनम् ; 70. अयोधकातामारीषोपाधनम् ; 71. अयोधमारीषोपाधनम् ; 72. वचसायोधमारीषोपाधनम् ; 73. वारध-
भुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 74. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 75. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 76. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 77. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 78. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 79. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 80. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 81. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 82. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 83. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 84. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 85. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 86. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 87. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 88. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 89. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 90. (no colophon). 91. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 92. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 93. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 94. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 95. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 96. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 97. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 98. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 99. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 100. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 101. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 102. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 103. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 104. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 105. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 106. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 107. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 108. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 109. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 110. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 111. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 112. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 113. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 114. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 115. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 116. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 117. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 118. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 119. वारधभुषणहार्योऽनुपाधनमारीषोपाधनम् ; 120. (no colophons)

113.

9090. स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देश or लघुस्वयम्भूपुराण । *Swamabhūcatya-Bhāṭṭārakoddeśa or Laghu-svayambhū-Purāṇa*.

Substance: old Nepāl paper with black ground. Complete in 31 leaves of which 35th is missing. Lines 5 on a page, of which the first, third and fifth are in silver and the second and the fourth are in gold. Character, Newari. Date, N.S. 764 = A.D. 1644. Appearance, faded especially in the silver lines.

88A - Post Colophon Statement —

ये धर्मा, etc ॥

रत्नावतौकनकधनविराजमान

प्रासादपुष्पजनकापरसाभिमान[१]

वीणासदकुण्डहादिनिनादरस्य-

श्रीकाष्ठमण्डपमहानगरवरेण्य (वरससु) ॥

स राजसूर्यो विमल(स्त)प्रताप

जितारिहसुखो जितकामरूप ।

जितेन्द्रियरामवशीकृतश्री

विराजतेऽस्मिन् विधिवत्प्राप्ता ॥

श्रीमज्जय(द्य)प्रतापमल्लव[शे] नामनि ख्यात श्रीविन्दचन्द्र ।

सवारिदाणाश्रेयि प्रमुक्ति नेवारस्य + + + + + (२)

श्रीमन्नेपागिकाब्दे वेदरसमुग्धि सयुते लक्ष्यपक्षे आधाठैकादसिष्ठ
रोहिणीताम्बायामसुरगुह्वारे । सर्वमापूर्यं क्षणाय सनिधिप्रवर ज्ञानकीर्ति
द्वितीयपत्नी रक्षो तत्पुत्रयौधौकमलप्रभवा ज्ञानपार + + + + दि वयद्यालौ
[अर्थ]द्यनेकजिनमूर्तिभि अभ्यान्नरदिगस्यान प्रासाददिवनवृक्ष ॥

विन्दन्त हारनिर्दिष्ट केतु[र]जो कुचता शिव ॥

पञ्चरत्ना लिखित्यन्ति पूर्णजन्ममुभाषण ।

द्विधर्माऽय प्रवरमहायानवाधिन परमधार्मिकस्य शास्त्रभिन्नुश्रीज्ञान
कीर्तिस्य यद्यन पुष्प तद्भवत्वा[ना]धार्योपाध्यायमानादिप्रभूषणम हत्वा सकल
सत्वराराधेरनुत्तरज्ञानपरमल प्राप्तयत् ॥

श्रीकाष्ठमण्डपमहानगराधयतिश्रीश्रीजयप्रतापमल्लदेवप्रमुप्राकृतस्य विजय
राज्य दानपति स एव कीर्तिपुष्पवत्सघातुमहाविहारस्य उत्तरदिग्भागा
स्तदधिवासितपरमधार्मिकशास्त्रभिन्नुश्रीज्ञानकीर्ति तस्य कान्ता रमणीयप्री
ज्ञानकीर्तिस्यात्मज शास्त्रभिन्नु श्रीज्ञानपार[भि]स्त तस्य भार्या इकुसनीलप्री
द्वितीयभार्या भवानीलप्री द्वितीयभार्या त्रयवलयप्री चतुर्थभार्या त्रिमुवनीलप्री
ज्ञानपारस्यात्मजपूर्णवि ज्ञानकीर्तिस्य भग्नि भारती ज्ञानकीर्तिस्य दुहितृ
मन्ताहरा यशोधरा भवानी ॥ पूतसत्कारमन्तर इर भवनीसयम्भपुराण
दायेत् । श्रेयोस्तु सम्बत् ७११ आधाठ मास लक्ष्यपक्षे एकादश्या तिथौ रोहिणी

मद्यधे ध्रुवयोग मद्यकर्ममुद्रांके मद्यवारे समकण्टभाग्रिमते भाग्यरे मेधराशि
 गते चन्द्रमसि । सहिते लिखितं सम्युद्धमिति । लिखितेय मद्यमहादगरे
 तन्पुत्रमदाविहारे मद्यमद्युत्तपूर्यदिगभागे तदधिवामितचक्रदेश्य चम्याना
 स्थित इत्युद्गात विनोको तत्पुत्री दी भागी कुशलदेव, तस्य भ्रात्र श्रीधोमन-
 देव दाभ्यो भ्रातभ्यो लिखितमिति

The rest of the post colophon statement is so worn out that it cannot be read

The work is noticed in p II of Bandal's Cam Cat. It comes to an end in the present MS in the second line of 29A. From 29A to 31A the Post Col Statement is written in Sanskrit. Then comes something in Devanagari which ends in 36A. The Sanskrit portion contains accounts of Mahendra, his son Siva Simha and his son Lakshmi Narsinhadeva. The Newari portion contains four dates—754 757 758 and 760—apparently referring to the consecration of the *cakras* in Svayambhokstura. From 34 to the end the Post Col Statement has been quoted above.

Wright in his History of Nepal p 251, says Syam Irpa Lama came from Bhot and renewed the Garbha Katha of Svayambhū (the main timber round which the mound is built), and gilt the images of the deities. This was done in N S 760 (A D 1610) and this date and the name of Rājā Lakshmi Narasimha are inscribed under the arch of the southern side.

The dates in the MS refer perhaps to Syam Irpa's work which it must have taken several years to complete. In one place after the date 760, it is said श्रीवाक्तासिद्धम मुद्रिषा वद्याचार्य श्रीमद्विरहज्जुः सरावकर्माचर्यरत्नचयज्जुः । उपाध्याय वद्याचार्य मणिज्जुः । पूर्वस वद्याचार्य चतुरोद्धरे दवज्जुः दक्षिण ससिद्धममुद्रि वद्याचार्य श्रीविरहज्जुः । वेस्त्रिमयसराद वद्याचार्य श्रीकुशलदेवज्जुः । चत्तरसमोठवाहाववद्याचार्य श्रीसित-
 पारज्जुः । and so on

In the post colophon statement dated 764, Pratāpamalla, the son of Lakṣmi Nṛsiṃha, is mentioned as the King of Nepāla

114

1850A स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देश । *Si nyambhu caitya-
Bhattarakoddesa*

Substance Nepalese paper 1. x 2½ ½ in 10 Lines 3 on a page
Extent in śloka 140 Character Newari Date NS 71 Appearance old
and sealed Complete

Beginning — ॐ नमो बुद्धाय नमो धर्मधातवे
सद्धर्मं श्रीमता वेगं विष्णु लोकेषु देशित ।
देवदेवाधिदेवाय तस्मै नमैकबन्धवे ॥
नत्वा गोशृङ्गयैलस्य धर्मं धातुस्वयम्भुवम् ।
तदुद्देशयमहं वक्ष्ये लोकानां पुण्यवृद्धये ॥
अस्मिन्नेपाकविषये गोशृङ्गवामपर्वतः ।
तस्य पुनः प्रमेदत यत्तमाने प्रवर्त्तते ॥ इत्यादि ।

5B इति गोशृङ्गपर्वते स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे धर्मं धातुस्वयम्भो नाम
प्रथमं परिच्छेदः ।

9B इति धूनाख[ल]वर्गंगो नाम द्वितीयं परिच्छेदः ।

18B इति उपर्युद्धोद्धप्रकाशो नाम तृतीयः परिच्छेदः ।

18A इति शम्भनगरनिगमनपदराष्ट्रराजधानीप्रवर्त्तमानो नाम चतुर्थं
परिच्छेदः ।

26A इति तीर्थवर्गंगो नाम प्रथमं परिच्छेदः ।

32B इति धर्मं धातुवायोश्चरसञ्ज्ञाप्रवर्त्तनो नाम सष्ठमं परिच्छेदः ।

35A इति धर्मं धातुवायोश्चरगुप्तो नाम सप्तमं परिच्छेदः ।

End इदं सुसारं खलु मानवानां
सबुद्धशर्वा भुवि मोक्षमार्गम् ।
अदृश्योति वा यावयते मनुष्या
स याति नूनं सुगतस्य लोकम् ॥

अपि खनु लोका वाग्मतीना प्रभाव
 स नु विदित चैता कारयिष्यन्ति सत्यम् ।
 तदनु सकलमात्म सौख्यञ्च भुक्ता
 सुगतवदराज्यन्तु नूनं प्रयान्ति ॥

40B इति गोश्टकपर्वन्ते स्वयम्भूचै[त्य]भट्टारकोद्देशे निपाजविषये महा-
 प्रभावो नामाष्टक परिच्छेदः समाप्तः ।

ये धर्मा हेतुप्रभवा हेतु तेषा तथागतो ह्यवदत् ।
 तेषाञ्च यो निरोध एव वादी महासमञ्जः ॥

श्रेयोऽस्तु मङ्गलं विद्विरस्तु सत्यत् (सवत्) ७६२ भाग्यदत्तानि लक्षणपक्षे
 दादृष्टाया त्रिधौ राज्ञा राज्यप्रवृद्धिर्भवतु वसुमती शम्भुपूर्णा ॥ शान्तत् काले
 काले ॥ वृष्टिर्भवतु सुवि सदा देवदाट् किङ्करो हि ।

नोगभोत विन्धतर नाम स्थाय श्रीगोश्टकपर्वन्ते स्वयम्भूसप्तशत समाप्त
 शुभमस्तु सर्वदा ॥

115

4950B स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशः । *Siayambhū caitya*
Bhattākoddish

Substance Ne; also paper 12x2½ inches Folia 29 Lines 5 on a page
 Extent in Slokas 300 Character Newari Date N 5 764 Appearance old
 and discoloured Complete

Beginning — श्री गम श्रीधर्मैध्यातये ।

नात्कार्कवन्तु जगदेकवन्तु

स्वयम्भूभट्टारकनादिदेवम् ।

अराहनामृत्युहरैकदक्ष

वधो तदुद्देशमष्टं समस्तम् ॥

नेपाले जगति ख्याते गोश्टको नाम पर्वन्तः ।

भेदोऽस्ति च जुगे तस्य नाम्ना च जुगभेदता ॥ इत्यादि ।

Colophons —

5A, इति श्रीस्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे धर्मैध्यातुत्पन्नो नाम प्रथम
 परिच्छेदः ।

7B इति० पूजापञ्चवर्णनो नाम द्वितीय परिच्छेदः ।

10A इति० सुपञ्चन्दोद्घोत्पादनो नाम तृतीय परिच्छेदः ।

18B इति० यामादिसमुद्भवस्तुतुषं परिच्छेदः ।

18A इति० तीर्थोपतीर्थनिरूपणे गुणवर्णनो नाम पञ्चम परिच्छेदः ।

23B इति० धर्मं धातुवागीश्वरप्रवर्तनो नाम षष्ठम परिच्छेदः ।

25B इति० धर्मं धातुवागीश्वरोगुप्तो नाम सप्तम परिच्छेदः ।

End — श्रुतेति काण्डप्रवरा भिक्षुवो बोधिमार्जगा ।

मैत्रेयप्रमुखा देवा नागगोब्राह्मणादयः ।

मा च सखावती पथं दत्तुमोदन्त इत्यनमः ।

Colophon — इति श्रीसप्तमूचैत्यभट्टारकोद्देशे महाप्रभाववर्णनो नामो
ऽष्टम परिच्छेद समाप्तः ।

ये धर्मा हेतु प्रभवो हेतु तेषा तद्यागतो ह्यवत् ।

तेषाश्च यो निरोधे एव वादो महाप्रमणः ।

सप्तमूचैत्य ००० आरम्भमात्रे सुप्रसिद्धे द्वितीया तिथौ मघानक्षत्रे
श्रुतिपातयोगे दृष्टश्रुतिवारे नाभ्युक्त निश्चयतः नाम श्रापे इति श्रीसप्तमूचैत्य
भट्टारकोद्देशे महाप्रभाववर्णनो नामोऽष्टम परिच्छेद समाप्तः । शुभम् ।

116.

48500 स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशः अथवा स्वयम्भू
पुराणम् । *Swayambhu caitya Bhattarakodevī or*
Brhatrayambhupurāṇa

Substance Nepalese paper 14x5½ ches Folia 117 Lines 11 on a
page Extent 58 Slokas 4200 Character Nagari of the 19th Century Ap-
pearance fresh Complete

Beginning — ॐ नमः श्रीसप्तमूचैत्योत्तरपुण्ड्राय ।

नमो बुद्धाय धर्माय सङ्गरुपाय वै नमः ।

स्वयम्भूचैत्यविप्रह्लासमानवे धर्मं धातवे ।

The *maṅgalācarana* continues to the 9th line of 2A

Then we have:—अहं य इदं लोको मां ययभ्युत्तिसत्त्वया ।

- परिमुञ्चत्रिकाय स बोधिसत्त्व भवेद्भुवम् ।
 तद् यथाभूत् पुरा विद्यो जययोः सुगतात्मज ।
 बोधिमयपविहारेऽकिन् विगृह्यार मसाह्विक ।
 तत्र जिनेश्वरि(?) नाम बोधिसत्त्व महामति ।
 अहं य इदं लोको जयभियमुपाभयेत् ।
 तदा धीमान् जययो स सर्व्वसत्त्वहितार्थभृत् ।
 सङ्गमं समुपादेष्टुं सभासनं समाश्रयेत् ।
 तत्र सर्व्वं महासत्त्वा बोधिसत्त्वा निवात्मना ।
 ब्राह्मणाक्षौषिकाद्यापि वतयस्य तपसिना ।
 रामान् मन्त्रियोऽमात्याः सैन्याधिपाश्च पौरिकाः ।
 शान्ताः ज्ञानपदाश्चापि तथान्यावासिनो जनाः ।
 तत्सङ्गमामृतं पातुं अहं य समुपागताः ।
 तत्र सभासनासीनं तमहन्तं जयस्थियं ।
 समभ्यर्च्यं देवं जत्वा पादाम्भोजे यथाक्रमम् ।
 • छताञ्जलिपुटाः सर्व्वे परिहृत्य समभ्रत ।
 पुरं स्थात्वा समुद्दीप्य जयस्थिं समाश्रिता ।
 तान् सर्व्वान् समुपाश्रितान् सङ्गमं जयलोत्सुकान् ।
 दृष्ट्वा जिनेश्वरी धीमान् बोधिसत्त्व समुत्थित ।
 उदङ्मुखराजकुलं साञ्जलिं समुपाश्रित ।
 जानुभ्यां भूतले हत्वा संपश्यन्नेवमब्रवीत् ।
 भदन्ताहं समिच्छामि चरितुं बोधिसम्भरम् ।
 तदादौ किं कृतं हत्वा सध्वरेवं समाहित ।
 तद् भवान् समुपादिष्य सर्व्वान्छान् प्रशोधयन् ।
 बोधिमार्यं समापुत्र्य चरितुञ्च शुभे इति ।
 इति सन्धार्यिते तेन श्रुत्वा ससुगतात्मजः ।
 जयश्रोत्रं महासत्त्वं समामन्त्र्यैवमादिशत् ।

अथ यथास्मिन् ते वाक्सा सम्बोधितमन्त्रे यदि ।

यथाकर्म प्रवक्ष्यामि सम्बोधितसाधनम् ।

Colophons.—

15A, इति श्रीमति बृहत्साम्यम्पुराणे श्रीधर्मंयातुकागोष्ठदमन्त्र-
कथाया प्रथमोऽध्यायः ; 40B, इति श्रीमति बृहत्साम्यम्पुराणे गोष्ठ-
पर्वन्ते स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे पूजापत्रवर्णनं नाम द्वितीयोऽध्यायः , 57A, इति
श्रीगोष्ठपर्वन्ते स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशोद्देशोत्पत्तौ नाम तृतीयोऽध्यायः ,
71B, •यामारितसमुद्भवो नाम चतुर्थोऽध्यायः , 91B, •तीर्थापनोर्ध्वोत्त-
रिहपयगुणवर्णनो नाम पञ्चमोऽध्यायः ; 107A, •यज्ञधातुवागीश्वरप्रवर्तनो
नाम षष्ठोऽध्यायः ; 126A, इति श्रीमति बृहत्साम्यम्पुराणे गोष्ठपर्वन्ते
धर्मंयातुवागीश्वरगुप्तोऽध्यायः सप्तमः , 147 A (Last Colophon) इति श्रीस-
म्यम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे महाप्रभाववर्णनो नामाष्टमोऽध्यायः परित्यज्यते ।

Post Colophon —

समाप्तश्चेद धौराणे मङ्गलकालोऽध्यायक श्रीसम्यग् पुराण मङ्गल्यया ज्ञान-
मिति । ये धर्माः etc., etc Printed in Bibl Ind 1894

117.

5138 धर्मपूजाविधि । *Dharmapūjāvidhi*, attributed to
Raghunandan.

Substance palm leaf 16½ x 1½ inches. Folio 185 by counting. Lines 3
4 on a page. Extent in slokas 2400. Character Bengali of the early nineteenth
century. Appearance old and discoloured. Complete.

There are several batches of leaves

The Beginning of the 2nd batch —

ॐ नमो निरञ्जनाय ।

प्रणम्य सविदिन्दं गोविन्दं ऋगं गुरुम् ।

धर्मपूजाविधानं च यत्किञ्च श्रीरघुवन्दनम् ।

तत्र गुरुभक्त्यारूपधर्मपूजनम् ।

क्रमोपधा ।

पथमतः आरम्भात् पूर्वदिक्ते द्वादशभक्तातिरूप्य क्षीरादिद्विविधं कारयित्वा
सप्तसु द्विविधाश्री संयतस्तिष्ठेत् ।

परदिने उदयस्त्याय प्रातःकृत्यादि विधाय सदादशभक्तां खात्वा हस्त-
निरुक्तिः श्रीधर्ममन्दिरं गत्वा द्वादशीचादि विद्यायादौ गृहार्थन्तरे घटं
संस्थाप्य गणेशादीन् यथाशक्ति समुज्ज्य ततो वहिर्वेदिसम्मुखे लक्ष्मीसहितं गण-
ेशघटं स्थापयेत् । etc , etc

This batch of leaves, from 1 to 21A, the beginning of
which is given above, is preceded by 12 leaves, taken up with
preliminaries to Dharmapūjā, and is followed by another
batch marked from 1 to 96

The batch marked from 1—96 begins अथ धर्मपूजाविधि-
लिख्यते ।

In 5B (1—96) the Samkalpa runs thus —

अथ साम्प्रदायिकसङ्कल्पं विष्णुरो तत्सदस्य etc पूर्वक्षीरतद्वादशदिवसीय-
श्रीधर्मदेवादिभरणकर्मणि श्रीधर्मप्रोत्तिकामो गणपत्यादिनागादेवताकामिना-
पूजापूर्वक-श्रीधर्मपूजनमहं करिष्ये ।

25B. (1—96).

ॐ यस्यान्तं नादिमध्यं न च करघरखं नास्ति कायो निनावम् ।

नाकारं नादिरूपं न च भयमरखं नास्ति जन्मैव यस्य ।

योगीन्द्रध्यानमयं सकलदलगतं सर्वसङ्कल्पहोत्रं

तत्रैकोऽपि निरञ्जगोऽमरवरः पातु वाः शून्यमूर्ति ।

इति ध्यात्वा प्रतिमायां पुण्याञ्जलिं निक्षिपेत् ।

Again, the batch of 96 leaves is followed by 27 leaves
taken up with the topics given below —

कलिमानाह्वान ; श्रीश्रीधर्मदेवस्य षोडशगतिर्मासार्थं मुष्टिस्थापनम् ,
अथ तान्त्रजन्म ; अथ घान्त्रजन्म ; अथ चनापावन ; अथ गृहभरणस्थापन-
सामग्री ।

The work has been printed by the Vaidya-Saṁhita
Parisad in 1917

118

8201. बुद्धचरित । *Buddha Caritā*

By NATHURAMA BRAHMAĀRIN

Substance, country made paper 13x5½ inches Folia 100 of which the first is missing Lines 11 on a page Character Nāgura Appearance old

Nathurāma, the author of the work, was a Buddhist mendicant, living at Benares. It took the author 12 years to complete the work, from 1755 to 1767 of the Samvat era. Some fragments of the author's original copy have been found, one of which is referred to in my pamphlet "Discovery of living Buddhism in Bengal" and another in the present MS. A copy of a portion of the original will be found described in Rajendralāla's *Nep Buddhist Literature*, pp 78, 79. Here Buddha is fighting with ghosts and demons. The present fragment is divided into seven parvans.

48B, इति श्रीबुद्धचरिते नाथुरामविरचिते कालचक्रवर्णने बुद्धवर्णनं नाम प्रथमपर्वः; 58B, • देवलक्ष्मिबुद्धवर्णनं नाम द्वितीयो पर्वः, 75A, • राजचेतनासामर्थिप्रतिरूपीय प्रतिबुद्धवर्णनं तृतीयपर्वः, 85B इति श्रीबुद्धचरिते सर्वेषां संवादे कालचक्रवर्णने आनन्दसहचरिणो जन तत्रैव पृथगतं तद्वर्णनो नाम प्रथमपर्वः; 96A, इति श्रीबुद्धचरिते नथमलक्ष्मणविरचिते संगरपरवर्णने नाम करणभक्षदेवस्य बुद्धवर्णनं चतुर्थो पर्वः, (Last Colophon) • विष्णुवर्णनं नाम अष्टम पर्वः ।

119.

8056 धर्मकोषसंग्रहः । *Dharmakosa samgraha*

Substance modern Nepalese paper 12x4½ inches White on one side and yellow on the other Folia 92 Lines 8 on a page Character Nāgura Appearance fresh Complete Extent in slokās 1800

Colophon —समाप्तोऽयं धर्मकोषसंग्रहमिति । शुभम्

Beginning —

नमः स्वयम्भवे ।

। आदिवृद्धः । मनसैव बुध्यते आदौ यः निरञ्जनः । निराकारत्वात् ।
 । निरञ्जनः । निर्गतः चञ्जनः लेपनादिकं यस्मिन् स गगनवत्
 शून्यत्वात् । । निराकारः । निर्गतः आकारो यस्य चक्षुराद्य-
 वयवहोनत्वात् । । निराधारः । निर्गतः आधारो यस्य
 भुवनादिषाचहोनत्वात् शून्यभावेन । । निरामयः । निर्गतः
 व्यामयो रोगादि कार्याद्यवयवशून्यत्वात् । । निर्विकल्पः । निर्गता
 विशेषण कल्पना भावनारहितत्वात् । । निराकाशः । निर्गतः
 आकाशः प्रकाशोऽप्रकाशो वा कृश्यादृष्यत्वात् । । निराल-
 म्बः । निरालम्बः अनिलम्बः स्थिरास्थिरश्च आपमनोऽल्पत्वात् ।
 । उपायः उपः समीपे अयति प्रज्ञादिकं सर्वमिति । अथच
 प्रज्ञायाः समीपे दक्षवाममेवत् (?) । । महावैरोचनः विशेषण
 रोचयति सर्वं महाआसीत् । । निरात्मा निर्गतआत्मा निवृत्ति
 योगी पञ्चेन्द्रियहोनत्वात् । । निरावयवः निर्गता अवयवा चक्षुरा-
 दयो यस्मिन् । । शून्यः भुवनः । शून्यः वर्तुलाकारः भवतीति
 शून्यः भुवनः । १ । विन्दाकारः । विन्दुवदाकारो । २ । गगन-
 रूपः गगनवम्रीलवर्णमयश्च गगनमेव शून्यः यच्च (यव)जीना सर्वं
 शून्या तद्यताज्ञानवान् । ३ । • ।

This work was written by Vajrācīrya, Amṛtānanda, of the Mahā bodhi vihara in Lalita Pattana, who was the first Residency Pandit in Nepal, at the request of Brian Hodgson in N S 946 = 1826 A D for in leaf 70B the author says—

ऋतुदधिनिधौ वर्षे आकाले लब्ध आकाले ।

श्रीसाहेबाययानेष्टु अमृतः श्रावणशासनः ।

The Buddhist Amrita wrote this in N S 946 under orders of a European (sahib)

Brian Hodgson seems to have made a good use of this work in his paper on the language and literature of Buddhism

The work gives a good account of Buddhism in Nepal as it was, about one hundred years ago, and incidentally mentions some of the rituals and ideals of the Tibetans whom it calls the Kāmbojas.

70B, अस्माकं नैवाश्वीयानां बौद्धाणां मते यत्रमेव । अपच केषांचिन्
कुचचित् किंचिद्देहो भविष्ययेव । परच आम्बीनदेशीयेनांमाभि-
धानैर्बौद्धनिति मिति (?) वाचां तेनां मते को भेद ।

In leaf 61A, he begins a chapter on Buddhist literature with its twelve divisions

अथ बुद्धशास्त्रग्रन्थाणां विषयसूचनपूर्वकं उच्चार्यतारतम्यं लिखते ।
यत्र तावदस्समागमग्रन्थाणां व्यवस्थानाय तन्नामपूर्वकं लक्षणमुच्यते । सूत्रं १
गीर्णं २ ध्याकरणं ३ माथा ४ उदानं ५ निदानं ६ इत्युत्तरं ७ जातकं ८ वैपुल्य
९ अहूतयम्मे १० अश्वशान ११ उपदेश १२—एवानि बुद्धशास्त्रस्य ग्रन्थनामानि ।

See B. H. Hodgson's "Essays on the language, literature and religion of Nepal and Tibet," pp 11—20.

INDEX

१।	सोदरबन्द	...	..	८०५०
२।	षट्साहसिकाप्रश्नारमिता		..	८०१३
३।	" "		.	८२०३
४।	" "	...	.	८८०३
५।	" "			८८८८ C
६।	" "			८८८८ B
७।	" "		.	८८८८ A
८।	अभिसमयालङ्कारकारिका			८०५८
९।	चतुश्चतिका			८८००
१०।	पञ्चविंशतिसाहसिका प्रश्नारमिता			१००५६
११।	" " "			१००६३
१२।	सहस्रैपुण्डरीक			८००८
१३।	" "			८१८८
१४।	मैत्रेयध्याकरण			८८०६
१५।	सप्तशतिका प्रश्नारमिता			८१८०
१६।	सत्याक्षरा प्रश्नारमिता			१००५० II
१७।	नारायणपरिपञ्चा			८८८५
१८।	तथागतमुद्राक (विपुल्यख)			१००६५
१९।	बोधिसत्त्ववैताद			८०६०
२०।	श्रितासमुच्चय			८१८८
२१।	जातकमाला			८८८०
२२।	दिवावदानमाला			८८८२ A
२३।	सुघनुकुमारवदान			८८८२ B
२४।	मज्झिमुद्गावदान			१०८३५
२५।	अष्टोकावदान			१०८५५

२६ ।	पानीयावदान	४०७३
२७ ।	पिण्डपात्रावदान	४०८६
२८ ।	रत्नगुणमन्त्रप्रमाणा	१०७६६
२९ ।	कारगण्युद्ध	६६७४
३० ।	" "	४०८५
३१ ।	" "	४०९५
३२ ।	" "	६६७५
३३ ।	बीजन्याय	१०७७६
३४ ।	अपोहसिद्धि	४०९१
३५ ।	अयमङ्गलसिद्धि	४०४४
३६ ।	उपयोगक्रम	८०६२
३७ ।	सुगतजन्मरत्नावदानमाणा	१०७५४
३८ ।	अपरिमितायुः नाम महायानछन्द	४००६
३९ ।	" " "	४०१६
४० ।	" " "	१०७३४
४१ ।	दुर्गतिधारणी परिसूत्र	४०१५
४२ ।	सर्वदुर्गतिपरिशोधन	४८४८
४३ ।	वसुधारा नाम धारणीपरिसूत्र	४८३६
४४ ।	" " "	१०७५७ I
४५ ।	" " "	" " II
४६ ।	सर्वतथागतोष्णीयसितातपत्रोनामपराजिता महाप्रत्यङ्गिराविद्याराज्ञी	१०७२५
४७ ।	अणुमुखी नाम धारणी	६६८७
४८ ।	धारणीसूत्र	१०७४१ D
४९ ।	बोधिसत्त्वावतारपञ्चिका	३८२०
५० ।	बोधिसत्त्वावतार पञ्चिका च	६६८६
५१ ।	बोधिसत्त्वावतारपञ्चिका	३८२६
५२ ।	शान्तिदेवस्य जीवनचरितम्	६६६०

५३ । आदिवाग्धचिरजविध्यं	८८८८
५४ । — — — ..	८८८९
५५ । लौकेश्वरशतकोटी	१००३०
५६ । परमार्थ नाम सगीति	१००३१ ०
५७ । परमार्थनामसङ्गीति	१००६०
५८ । अभिधानोत्तर	१००५८
५९ । हेदकतन्त्र (सम्मरोद्ध)	१००३६
६० । " "	८८८६
६१ । तत्त्वज्ञानसत्तिद्धि	८८८८
६२ । समुद्रोद्भवकल्पराज	८८२८
६३ । " "	८८५४
६४ । गुह्यसमाज	८०००
६५ । वसुन्धरासङ्गीति	१००६१
६६ । लघुकालचक्रतन्त्रराज टीका	८०२०
६७ । " "	१००६६
६८ । चतुराभरण	८८०१
६९ । चतुराभरण	८०५३
७० । योगास्त्रोपदेश	८८१८
७१ । डाकार्यं	८०५६
७२ । वस्यडाकतन्त्र	८८२५
७३ । प्रज्ञोपायविनिश्चयसिद्धि	८०६०
७४ । साधनमाला	८०५१
७५ । हेदकपञ्जिका	१००३५
७६ । पञ्चरत्नाष्टकाणि	८८५३
७७ । " "	८००८
७८ । " "	८८००
७९ । क्रियासप्तपञ्जिका	८८५४
८० । " "	८०२८

८१ I	तथागतप्रतिविम्बप्रतिकानुष्टंसावर्तनघर्मपर्व्याय	४०५८
८१ II	दिक्षभोजनावदान	ditto
८२ ।	वसुन्धरोद्देश	४०४०
८३ ।	दमवक्रमहारघातस्त	८८७१
८४ ।	एकल्लवीरघण्टमहारोषस्तस्त	८०८८
८५ ।	" "	८८६५
८६ ।	" "	८८८२
८७ ।	" "	१०८४४
८८ ।	वसुन्धरोद्देशमाघन	१००४१ A
८९ ।	चतुष्पौठनिबन्ध	८८८२
९० ।	चर्मचर्मविनिश्चय	८०६३
९१ ।	लक्षणमाहितस्त	८८६४
९२ ।	सेकोद्देशटिप्पणी	१००४४
९३ ।	ताराबोधये उत्पातकथा	४०५६ A
९४ ।	वधावली नाम मण्डनोपाधिका	३८५५
९५ ।	" "	४०३५
९६ ।	कालचक्रावतार	४०३२
९७ ।	बुद्धकपालतन्त्रटीका	३८२७
९८ ।	वर्षापणविधि	८८८४
९९ ।	- - - -	८८८४
१०० ।	वज्रसम्बलविधि	४०५१
१०१ ।	वज्रसम्बलसाधन	४०५२
१०२ ।	पूजाविधि	४०६०
१०३ ।	वज्रयाने साधनाङ्गानि	४८३७
१०४ ।	वज्रयाने पूजाविधि	८८६८
१०५ ।	" "	८८६८
१०६ ।	वज्रवाराहीदावस्तस्त	८८७८ A
१०७ ।	वज्रवैरोचनोन्मूलोत्त	८८७८ B ?

१०८ ।	सर्वयोगिनो कर्मविविधि	८८८३
१०९ ।	— — —	८८८५
११० ।	षोडशोमानसोभावचक्र	१००४१ B
१११ ।	भावनसमुच्चय	१००४०
११२ ।	कतिचित्साधनानि	१००६४
११३ ।	स्यम्भुचैत्यभट्टारकोद्देश	८०८०
११४ ।	स्यम्भुपुराण	४८५६ A
११५ ।	” ”	४८५६ B
११६ ।	बृहत्स्यम्भुपुराण	४८५६ O
११७ ।	धर्मपूजाविधि	५४३८
११८ ।	बुद्धपरिच	८२०१
११९ ।	धनैकोपसंग्रह	८०५५